શ્રી રાજનગર જૈન

જ્ઞાન મંજરી

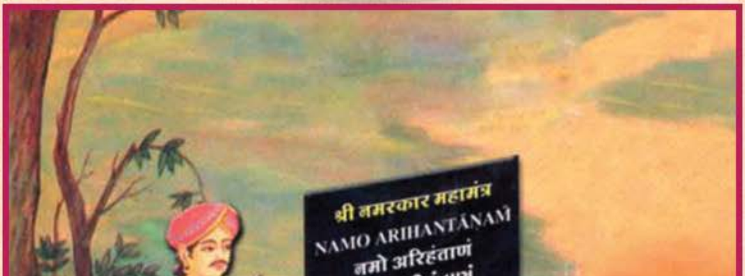

પ્રકાશક

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂ. ધાર્મિક ઈનામી પરીક્ષા ટ્રસ્ટ

અમદાવાદ

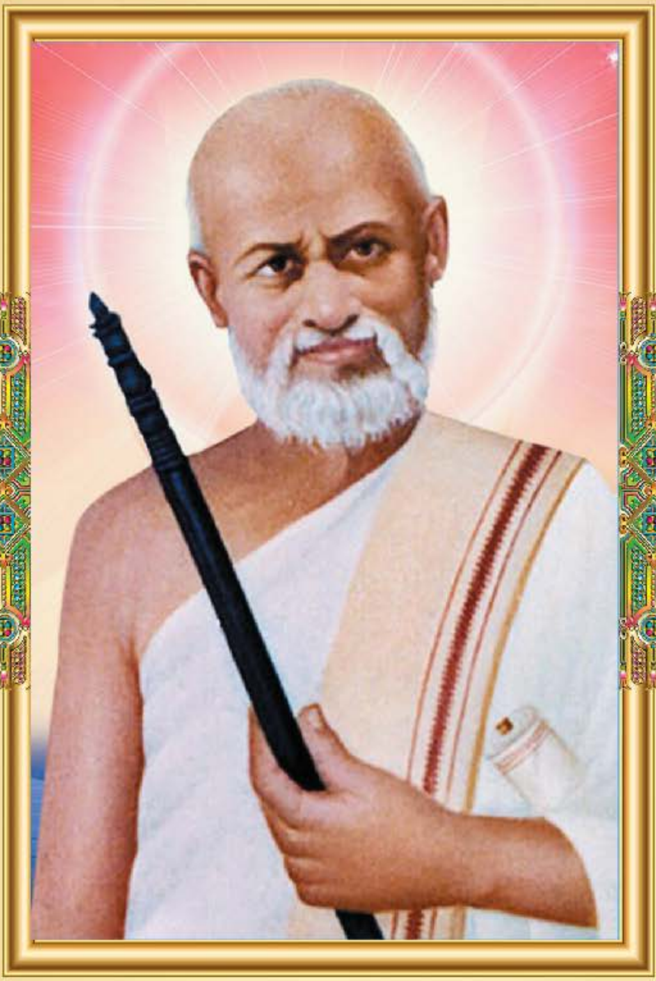

સંસ્થા સંસ્થાપક

પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત

શ્રી આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

ૐ હ્રીં અર્હં નમઃ
શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથાય નમઃ

શ્રી રાજનગર જૈન જ્ઞાનમંજરી

મૌખિક/લેખિત નૂતન અભ્યાસક્રમ

: પ્રકાશક :

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. ધાર્મિક ઈનામી પરીક્ષાની સંસ્થા

અમદાવાદ

ટ્રસ્ટ રજીસ્ટર નં. એ/૧૩૮૨

☞ પુસ્તકનું નામ :

શ્રી રાજનગર જૈન જ્ઞાનમંજરી

☞ પ્રથમ આવૃત્તિ : વિ.સં. ૨૦૭૫, નકલ : ૨૦૦૦

☞ દ્વિતીય આવૃત્તિ : વિ.સં. ૨૦૭૬, નકલ : ૨૦૦૦

☞ તૃતીય આવૃત્તિ : વિ.સં. ૨૦૭૬, નકલ : ૨૦૦૦

☞ ચતુર્થ આવૃત્તિ : વિ.સં. ૨૦૭૭, નકલ : ૨૦૦૦

☞ મૂલ્ય : રૂા. ૫૦/-

☞ પ્રાપ્તિસ્થાન

પારી વરધીલાલ સંપ્રીતચંદ

૨૨૮૭/૧, ગીરીશ કોલ્ડ્રીંક્સની સામે,

માણેકચોક, અમદાવાદ. ફોન : ૦૭૯-૨૨૧૪૨૨૯૯

મો. : ૯૪૨૮૧૧૬૨૫૧

© સર્વ હક્ક પ્રકાશકને આધિન

પુસ્તકને ગમે ત્યાં મુકી આશાતના કરશો નહીં.

|| નમો સુયસ્સ ||

"શ્રુત છે અનાદિ અનંત..."

આપણા પરમ વંદનીય ૪૫ આગમો પૈકી શ્રી ભગવતી સૂત્રમાં "નમો સુયસ્સ" દ્વારા શ્રુતજ્ઞાન ને વંદના કરવામાં આવી. આ શ્રુતજ્ઞાનની સરવાણી એટલે જ આપણી પાઠશાળાઓ.

જિનશાસનનું બાલમંદિર... પાઠશાળા

જિનશાસનના સંસ્કારની પરબ... પાઠશાળા

આવી સમસ્ત રાજનગર શ્રીસંઘની નાની-મોટી તમામ પાઠશાળાના અભ્યાસુ વિદ્યાર્થીના અભ્યાસમાં દૃઢતા-મજબુતાઈ વધે. સમ્યગ્જ્ઞાન માત્ર ગોખણીયું જ્ઞાન ન રહે અને જીવન ઉપયોગી, ક્રિયા ઉપયોગી ભાવવૃદ્ધિનું કારણ બને તે માટે ભણેલા સૌની પરીક્ષા દ્વારા પરાવર્તના-અનુપ્રેક્ષાદિનું પ્રધાન માધ્યમ બને તદ્હેતુ શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂ.પૂ. ધાર્મિક ઈનામી પરીક્ષા સંસ્થા (અમદાવાદ)ની સ્થાપના પૂજ્યપાદ બહુશ્રુત આગમમંદિરોના આદ્ય સંસ્થાપક આગમોદ્ધારક આનંદસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની પાવન પ્રેરણાથી થવા પામેલ. શતાધિક વર્ષોથી આ સંસ્થા સેંકડો જ્ઞાનપિપાસુ પુન્યાત્માની જ્ઞાનતૃષા મટાડવા માટે એક સરસ નક્કર પુરુષાર્થ કરી રહેલ છે.

સમ્યગ્જ્ઞાન સાથે સંસ્કારોનું સિંચન તથા જિનશાસનની સાધના-આરાધના માટે પ્રેક્ટીકલ બનાવવા જ એક સુંદર અભ્યાસક્રમ આ પુસ્તિકામાં સંકલિત કરવામાં આવેલ છે. સમય સાથે તાલ-મેલ ગોઠવી વધુ સંખ્યામાં સૌને પાયાના જ્ઞાન-વિધિ સાથે સાચા સંયમી કે સાચા શ્રાવક બનાવે એ જ શુભાભિલાષા.

હર્ષસાગરસૂર

પ્રકાશકીય

''કલિકાલે જિનબિંબ જિનાગમ ભવિયણ કું આધારા રે''

રાજનગર (અમદાવાદ)ની ભૂમિ એટલે ''જૈનોની રાજધાની''

આ રાજનગરની ધન્યધરા ઉપર આજથી શતાધિક વર્ષ પૂર્વે વિ.સં.૧૯૭૩માં જિનશાસન ના અજોડ આગમોધ્ધારક પ.પૂ. આ.ભ. શ્રી આનંદસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજસાહેબ (પૂ. સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મ.સા.) ના શુભઆશિષ, મંગલમયી પ્રેરણા અને અંતરના આશીર્વાદથી આ સંસ્થાના બીજનું વાવેતર થયું. આજે આ સંસ્થા શતાધિક વર્ષથી નિરંતર અવિરતપણે પ્રગતિ કરી રહી છે. ત્યારે

આપ સર્વેને આ સંસ્થાનો પરિચય આપવો છે,

રાજનગરના અગ્રગણ્ય શ્રેષ્ઠિવર્યશ્રીઓએ પૂ.શ્રીના માર્ગદર્શન અને પ્રેરણા ઝીલી લઈને દોશીવાડાની પોળમાં આવેલ ''શેઠ સુબાજી રવચંદ જેચંદ જૈન વિદ્યાશાળા'' ખાતે આ સંસ્થાની શુભ શરૂઆત કરી. સંસ્થાનો અને ગુરૂદેવશ્રીનો મુખ્ય આશય રાજનગર તેમજ સમગ્ર ભારતભરમાં ચાલતી પાઠશાળાઓમાં પ્રાણ પુરવાનો હતો. બાળકો સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન પાઠશાળામાં અભ્યાસ કરે અને સ્કૂલની વાર્ષિક પરીક્ષામાં પાસ થઈ ઉપરના ધોરણમાં જાય તેવી રીતે ધાર્મિક પરીક્ષા વાર્ષિક ધોરણે લેવાનું શરૂ કર્યું ધીમે ધીમે રાજનગરમાં ચાલતી તમામ પાઠશાળાના બાળકોએ પરીક્ષા આપવાનું શરૂ કર્યુ. જેમ જેમ ખ્યાતિ વધતી ગઈ તેમ તેમ સમગ્ર ગુજરાત અને ભારતભરની પાઠશાળાઓએ જોડાવાનું શરૂ કર્યું . અત્યારની જેમ આધુનિક ટેકનોલોજી ન હોવા છતાં ખૂબ જ સુંદર વ્યવસ્થા ગોઠવવામાં આવી. મૌખિક તેમજ લેખિત વાર્ષિક પરીક્ષાઓ લેવામાં આવતી હતી. રાજનગરના તમામ વિદ્વાન્ પંડિતવર્યો સંસ્થામાં જોડાવા લાગ્યા, તેમની મહેનતે આ સંસ્થા વિશેષ પ્રગતિ પામી.

અંદાજીત ૨,૦૦,૦૦૦ કરતાં પણ વધુ અભ્યાસુઓ અત્યાર સુધીમાં આ પરીક્ષા આપી ચુક્યા છે. દર વર્ષે ૪૦૦૦ થી વધુ અભ્યાસુઓ અત્યારે પરીક્ષા આપી રહ્યા છે. ઉત્તીર્ણ થયેલ વિદ્યાર્થીઓને પ્રભાવના બહુમાન સ્વરૂપે આપવામાં આવે છે. શિક્ષક-શિક્ષિકા ભાઈ-બહેનોનો પણ ખૂબ જ સુંદર સહકાર મળી રહેલ છે. તેમનું પણ યથોયોગ્ય બહુમાન કરવામાં આવે છે.

આ સમગ્ર આયોજનમાં અમોને વારંવાર શાસનના ઘણા બધા પૂ. આચાર્ય ભગવંતો અને મુનિ ભગવંતોનું માર્ગદર્શન અને નિશ્રા સાંપડેલ છે. સાથે સાથે વિદ્વાન્ પંડિતવર્યો નું માર્ગદર્શન પણ મળતું રહે છે.

આ સંસ્થામાં અત્યંત જ્ઞાનપ્રેમી એવા **શ્રીમાન શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રી વરધીલાલ સંપ્રીતચંદ શાહે** ખૂબ જ લાંબા કાળ સુધી તન-મન-ધનથી સેવા આપેલ છે. જેનું શબ્દોથી વર્ણન અગણ્ય છે.

સંસ્થા દ્વારા પરંપરા અનુસાર બે પ્રતિક્રમણના સૂત્રો તેમજ સૂત્રાર્થ, પંચપ્રતિક્રમણના સૂત્રો તેમજ સૂત્રાર્થ અને વિશિષ્ટ પુસ્તક સ્વરૂપે 'શ્રી રાજનગર પ્રશ્નોત્તર જ્ઞાનમાલા' નામના પુસ્તકો પ્રકાશિત થયેલ છે. આ રીતે સંસ્થા રાજનગરના શ્રાવક-શ્રાવિકાઓમાં જ્ઞાનનો વારસો આગળ વધારવામાં ખૂબ જ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવી રહેલ છે.

આ સંસ્થાનો વહીવટ રાજનગરના અગ્રગણ્ય શ્રેષ્ઠીવર્યો દ્વારા ચલાવવામાં આવતો હતો અને હાલમાં પણ નામાંકિત શ્રેષ્ઠીઓનો સુંદર સાથ-સહકાર મળી રહેલ છે.

ગચ્છાધિપતિ **પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી દોલતસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.**ના આશીર્વાદથી તથા **પ.પૂ.આ.ભ. શ્રી હર્ષસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સા.**ના માર્ગદર્શનથી કેટલાક વિશેષ કાર્યો કરી રહી છે. ત્રણ આવૃત્તિઓ રાજનગરની પાઠશાળાઓના ઉત્સાહથી ખૂબ જ અલ્પ સમયમાં પૂર્ણ થતાં ચોથી આવૃત્તિ પ્રકાશિત કરતાં સંસ્થા અદ્વિતીય આનંદ અનુભવે છે.

લિ.

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ.ધાર્મિક ઈનામી ટ્રસ્ટ

અમદાવાદ.

પૂ. આચાર્ય ભગવંતોની નિશ્રામાં
વખતોવખત જ્ઞાનવર્ધક આયોજનો યોજવામાં આવેલ

વિ.સં. ૨૦૧૦	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજયમનોહરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૧૧	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજયમનોહરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૧૪	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૧૬	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૧૭	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજયઅમૃતસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૧૯	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૨૦	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ભુવનસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ તથા
	પ.પૂ. યતીન્દ્રવિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૨૧	પ.પૂ.પંન્યાસ શ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મ.સાહેબ તથા
	પ.પૂ.પંન્યાસ શ્રી ચંદ્રોદયસાગરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૨૯	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી કસ્તુરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૦	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ઓમકારસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૧	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી મુક્તિચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી માનતુંગસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૨	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી યશોભદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ધર્મધૂરંધર વિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૩	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી મતિધનવિજયજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.ગણિવર્ય શ્રી જયઘોષવિજયજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી મિત્રાનંદવિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૪	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ

વિ.સં. ૨૦૩૫	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ભુવનરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૬	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૩૮	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી કુંદકુંદસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૪૦	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી બલભદ્રવિજયજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી ગૌતમવિજયજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.મુનિરાજ શ્રી રાજચંદ્રવિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૪૪	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રામસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ (ડહેલાવાળા)
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી અભયદેવસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૪૬	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી કંચનસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.પં.શ્રી પ્રમોદસાગરવિજયજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૪૭	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી પ્રભાકરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૪૮	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રામસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ (ડહેલાવાળા)
વિ.સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી જયઘોષસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૫૪	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી વિજયદેવસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૫૫	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રત્નાકરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૭૫	ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી દોલતસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી નંદિવર્ધનસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી હર્ષસાગરસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૭૬	પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી મહાબોધિસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ
વિ.સં. ૨૦૭૭	ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ.ભ.શ્રી રાજયશસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબ

રાજનગર (અમદાવાદ)ના શ્રેષ્ઠીવર્યશ્રીઓનો સંસ્થાને અમૂલ્ય સહયોગ

- શેઠશ્રી પ્રેમચંદભાઈ હઠીસીંગ
- શેઠશ્રી વેલચંદભાઈ રાયચંદભાઈ શાહ
- શેઠશ્રી લલ્લુભાઈ ડાહ્યાભાઈ
- શેઠશ્રી પોપટલાલ મગનલાલ
- શેઠશ્રી હીરાભાઈ મણીલાલ (ગીરધરનગર)
- શેઠશ્રી પૂનમચંદ વીરચંદ (સાબરમતી)
- શેઠશ્રી ચંદુલાલ મોતીલાલ નવાબ
- શેઠશ્રી અરવિંદભાઈ પનાલાલ શેઠ
- શેઠશ્રી વિમલભાઈ ચીમનલાલ
- શેઠશ્રી કાંતિલાલ ચીમનલાલ કોલસાવાળા
- શેઠશ્રી લાલચંદભાઈ રાજમલ
- શેઠશ્રી ચંદુલાલ પ્રેમચંદ (દવાવાળા)
- શેઠશ્રી પ્રવિણચંદ્ર પ્રેમચંદ
- શેઠશ્રી રતિલાલ પાનાચંદ પરીખ
- શેઠશ્રી રમણલાલ જેસીંગભાઈ જરીવાલા
- શેઠશ્રી રસીકલાલ ભોગીલાલ વકીલ
- શેઠશ્રી મહેન્દ્રભાઈ લાલભાઈ ગોળવાળા
- શેઠશ્રી ભરતભાઈ કસ્તુરભાઈ શાહ
- શેઠશ્રી મોહનલાલ ડાહ્યાભાઈ શાહ
- શેઠશ્રી વરધીલાલ સંપ્રીતચંદ શાહ
- શેઠશ્રી કાંતીભાઈ મફતલાલ શાહ

વિદ્વાન્ પંડિતવર્યોની નામાવલી, જેઓએ સંસ્થાને મુલ્યવાન સેવાઓ અર્પણ કરેલ

- શ્રી પુખરાજજી અમીચંદજી કોઠારી - મહેસાણા
- શ્રી છબીલભાઈ કેસરીચંદજી મહેતા - ખંભાત
- શ્રી વસંતભાઈ નરોત્તમદાસ - મહેસાણા
- શ્રી છોટાલાલ નાનચંદભાઈ
- શ્રી બાબુભાઈ સવચંદભાઈ
- શ્રી ખૂબચંદભાઈ કેશવલાલ (શિરોહી)
- શ્રી માણેકલાલ હરગોવનદાસ (રાધનપુર)
- શ્રી ગુણવંતભાઈ (ચાણસ્મા)
- શ્રી ધીરજલાલ ધનજીભાઈ સોનેથા
- શ્રી રતીલાલ ચીમનલાલ દોશી
- શ્રી ધીરજલાલ ડાહ્યાલાલ મહેતા
- શ્રી રસીકલાલ શાંતિલાલ મહેતા
- શ્રી પ્રવિણભાઈ ભોગીલાલ શેઠ

વર્તમાનમાં જેઓનું માર્ગદર્શન પ્રાપ્ત થાય છે તે પંડિતવર્યો

- શ્રી વસંતભાઈ એમ. દોશી
- શ્રી પ્રફુલભાઈ એન. શાહ
- શ્રી કમલેશભાઈ આર. શાહ
- શ્રી દિનેશભાઈ કે. મહેતા
- શ્રી ભાઈલાલભાઈ આઈ. શાહ
- શ્રી ભાવેશભાઈ આર. દોશી
- શ્રી પરેશભાઈ જે. શાહ

આ સિવાય પણ અનેક પંડિતવર્યો એ સંસ્થામાં સેવા આપેલ છે. તે તમામનો સંસ્થા હૃદયપૂર્વક આભાર માને છે.

શ્રી રાજનગર જૈન જ્ઞાનમંજરી
અનુક્રમણિકા

મૌખિક

વિષય	પૃષ્ઠ નં.	વિષય	પૃષ્ઠ નં.
ધોરણ-૧	૧ થી ૧૧	ધોરણ-૫	૬૨ થી ૭૪
ધોરણ-૨	૧૨ થી ૨૮	ધોરણ-૬	૭૫ થી ૯૩
ધોરણ-૩	૨૯ થી ૪૬	ધોરણ-૭	૯૪ થી ૧૧૭
ધોરણ-૪	૪૭ થી ૬૧	ધોરણ-૮	૧૧૮ થી ૧૩૫

લેખિત

વિષય	પૃષ્ઠ નં.	વિષય	પૃષ્ઠ નં.
ધોરણ-૧	૧૩૬	ધોરણ-૧૨	૧૭૮ થી ૧૮૦
ધોરણ-૨	૧૩૭ થી ૧૩૮	ધોરણ-૧૩	૧૮૧ થી ૧૮૪
ધોરણ-૩	૧૩૯ થી ૧૪૪	ધોરણ-૧૪	૧૮૫ થી ૧૮૮
ધોરણ-૪	૧૪૫ થી ૧૪૯	ધોરણ-૧૫	૧૮૯ થી ૧૯૧
ધોરણ-૫	૧૫૦ થી ૧૫૪	ધોરણ-૧૬	૧૯૨ થી ૧૯૪
ધોરણ-૬	૧૫૫ થી ૧૫૬	ધોરણ-૧૭	૧૯૫ થી ૧૯૭
ધોરણ-૭	૧૫૭ થી ૧૫૯	ધોરણ-૧૮	૧૯૭
ધોરણ-૮	૧૬૦ થી ૧૬૪	ધોરણ-૧૯	૧૯૭
ધોરણ-૯	૧૬૫ થી ૧૭૦	ધોરણ-૨૦	૧૯૭
ધોરણ-૧૦	૧૭૧ થી ૧૭૪	ધોરણ-૨૧	૧૯૭
ધોરણ-૧૧	૧૭૫ થી ૧૭૭	ધોરણ-૨૨	૧૯૭

|| नमुत्थुणं समणस्स भगवओ महावीरस्स ||

|| परमोपास्य आनंद-माणिक्य-चंद्र-हेम-देवेन्द्र-चिदानंद-दर्शन-सूर्योदयसागर सूरिवरेभ्यो नमः ||

गच्छाधिपति आचार्य दौलतसागर सूरि

કાગજતીર્થ

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂ. ધાર્મિક ઇનામી પરીક્ષા
સંસ્થા - અમદાવાદ
સમસ્ત ટ્રસ્ટ મંડળ જોગ..

ધર્મલાભ - અમો સૌ શાતામાં

વિશેષ આપણા સૌના પરમ ઉપકારી - પરમ શ્રદ્ધેય
પૂજ્યપાદ આગમોદ્ધારક આનંદસાગર સૂરીશ્વરજી
મહારાજ દ્વારા સંસ્થાપિત આપણી સંસ્થા
શતાયુ પૂર્ણ કરી વર્તમાનમાં જે રીતે સમગ્ર
રાજનગર (અમદાવાદ) શહેર ની તમામ પાઠશાળા
ના બાળકોની પરીક્ષા આદિનું સુંદર કાર્ય કરે છે
તેનો મને અતિવ આનંદ છે.

આપણી ઇનામી પરીક્ષા સંસ્થા હજુ ખુબજ
વિકસે, ફાલે-ફુલે અને ભાવિપેઢીના મજબુત
શ્રાવકોને (બાળકોને) જ્ઞાનક્ષેત્રે વધુ નીત-નવા
આયોજન દ્વારા સફળતાની હરણ ફાળ ભરે
એજ અંતરની શુભાભિલાષા.

દૌલતસા.

સમ્યગ્દર્શન પ્રભાવક શાસનના કાર્યવાહક, મહામાંગલિક પ્રદાતા પરમ પૂજ્ય ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય ભગવંત
શ્રી વિજય અભયદેવસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

જેઠ વદ ૫ : સુરત

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વેતા૦ મૂર્તિપૂજક ધાર્મિક ઈનામી પરિક્ષાની સંસ્થા
અમદાવાદ

છેલ્લા ૧૦૭ વર્ષથી વિવિધ ધાર્મિક પાઠશાળાઓને આવરીલઈને અનેક ગુરૂભગવંતોની નિશ્રામાં = પંડિતવર્યોના માધ્યમે સૂત્ર-અર્થનું વિશિષ્ટ જ્ઞાન આપી વાર્ષિક (લેખિત તથા મૌખિક) પરિક્ષાઓ લઈ ઉત્તિર્ણ થનાર વિદ્યાર્થિઓને ઈનામો દ્વારા પ્રોત્સાહિત કરી ૨ લાખ વિદ્યાર્થિઓને જોડવાનું સંસ્થાએ સુંદર કાર્ય કર્યું છે

સં. ૨૦૧૦ થી સં. ૨૦૭૭ પર્યંત જ્ઞાનવર્ધક યોજનાઓ અમલમાં મુકી સંસ્થાના કાર્યકર્તાઓ - પંડિતવર્યોએ એક અનુકરણીય કાર્ય કર્યું છે

આ સંસ્થા દિનપ્રતિદિન સૌના સાથ-સહકારથી ... એ કામના

વિજય અભયદેવસૂરિ

॥ શ્રીરામચન્દ્ર સૂરીન્દ્ર પ્રણૌમિતા ॥

દેવગુરુભક્તિકારક
શ્રીરાજનગર જૈન શ્વે. મૂ.પૂ.
ધાર્મિક ઈનામી પરીક્ષાની સંસ્થાના
કાર્યકર્તા સુશ્રાવક પ્રફુલભાઈ પંડિત

સં. ૨૦૭૭ અ. સુ. ૨
શ્રીમહા-પુણ્ય આરાધના ભવન - નડી

યોગ ધર્મલાભ સાથે જણાવવાનું કે-

પરમાત્માની આજ્ઞામુજબ તમારા દ્વારા જે પણ પ્રયત્ન આજ સુધી થયો છે અને થશે તેમાં મારા આશીર્વાદ હોય જ અને અનુમોદન પણ હોય - એ નિઃશંક છે.

ભવિષ્યમાં પણ સમ્યગ્જ્ઞાનની ભક્તિ જિનઆગમના અનુસારે કરીને તમો સૌ પણ એ ભક્તિના પ્રભાવે આત્માના અનંત ઐશ્વર્યરૂપ કેવલજ્ઞાનને પ્રાપ્ત કરી શાશ્વત સૌન્દર્યરૂપ પરમપદને પામનારા બનો એજ એકની એક શુભાભિલાષા...

— ... પ્રફુલ...

શ્રી ગૌતમસ્વામિને નમઃ । શ્રી શાન્તિનાથાય ...
પરમોપાસ્યશ્રીનેમિ-અમૃત-દેવસૂરીશ્વરગુરુભ્યો નમઃ .

વિજય હેમચન્દ્રસૂરિ શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂર્તિ. ધાર્મિક ઈનામી સંસ્થા
તત્ર વિનયવિભૂષિત / સુશ્રાવક
જોગ અનુવન્દના/વન્દના/ધર્મલાભ

પરમારાધ્ય શ્રી દેવ-ગુરુ-ધર્મના તથા પૂજ્ય શાસન સમ્રાટ્ શ્રી પરમ ગુરુ ભગવન્તના પ્રબલ પુણ્યપસાયે આનંદ/મંગલ વર્તે છે. ત્યાં પણ તેમજ હશે.

વિશેષ તમારી સંસ્થા વર્ષોથી ધાર્મિક શિક્ષણ તથા પરીક્ષા નું જે કાર્ય કરી રહી છે તેની અનુમોદના કરીએ છીએ.

એ કાર્ય આગળ ને આગળ વધે એ માટે અમારા અંતરના આશીર્વાદ છે.

વિદ્યાર્થીઓ આ પરીક્ષા દ્વારા ધાર્મિક શિક્ષણમાં આગળને આગળ વધતા રહે તથા ધાર્મિક સંસ્કાર પ્રાપ્ત કરે એવું અમે ઈચ્છીએ છીએ.

એજ.
વિજય હેમચન્દ્રસૂરિ
(દેવાનિ ...)

શ્રી સીમંધરસ્વામીને નમઃ ૐ હ્રીં અર્હં નમઃ નમો નમઃ ગુરુશ્રી નીતિસૂરયે
શ્રી નીતિ-હર્ષ-મહેન્દ્રસૂરીશ્વર ગુરુભ્યો નમઃ

ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય વિજય હેમપ્રભસૂરિ આદિ

જેઠવદ-૬ તા. 30-6-2021

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂર્તિ. ધાર્મિક ઈનામી સંસ્થા.

ધર્મલાભ...

"મજ્જત્યજ્ઞઃ કિલાઽજ્ઞાને વિષ્ઠાયામિવ શૂકરઃ ।
જ્ઞાની નિમજ્જતિ જ્ઞાને, મરાલ ઇવ માનસે ॥"

ઉપાધ્યાયશ્રી મ.સા.એ "જ્ઞાનસાર અષ્ટક"માં અજ્ઞાનીને ભૂંડની અને જ્ઞાનીને હંસની ઉપમા આપી છે કારણ કે

સમ્યગ્ જ્ઞાન એટલે સાર-અસારનો વિવેક
સમ્યગ્ જ્ઞાન એટલે જડ-ચૈતન્યની સમજૂતી
સમ્યગ્ જ્ઞાન એટલે આત્મોન્નતિની ચાવી.

જેઓ સમ્યક્ પુરુષાર્થ શ્રુતજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ માટે કરે છે, તે અવશ્ય બહુશ્રુત બની શકે છે.

આ રીતે બહુશ્રુત બનાવવાની સુંદરતમ યોજના આપની સંસ્થા એક સદીથી કરી રહી છે. અને સમ્યગ્ જ્ઞાન દ્વારા આચરણ માર્ગે જીવોને આગળ વધારી શુદ્ધ સ્વરૂપની આનંદમય દિશા બતાવીને સત્ય સુખની ખોજ કરાવે છે.
તે બદલ

શ્રુતજ્ઞાનના બન્ને છેડા મજબૂત છે. જેના મૂળમાં (પ્રભુનું) કેવળજ્ઞાન અને જેના ફળરૂપે (આપણું) કેવળજ્ઞાન હોય તે શ્રુતજ્ઞાનનું ગૌરવ કેવું ઊંચું!

આપણી પાઠશાળાઓ એટલે આ શ્રુતજ્ઞાનની સ્થાનિક પરબ! આજના ભૂલકાઓમાંથી આવતીકાલની ભવ્યતાનું સર્જન કરનારી આ પાઠશાળાઓમાં લેવાતી પરીક્ષાઓનું આયોજન છેલ્લા ૧૦૪ વર્ષથી (વિ.સં-૧૯૭૩થી) શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે.મૂ. ધાર્મિક પરીક્ષાની સંસ્થા દ્વારા લેવાય છે. દાયકાઓથી કાર્યરત આ સંસ્થા હજુ વધુ સુદૃઢ અને સમૃદ્ધ 'આવતીકાલ' સર્જે એવા શુભાશીષ.

— આ. ઉદયવલ્લભસૂરિ
વિ.સં.૨૦૭૭, જે.વ.૮

Acharya Yashovijaysuri

જેઠ વદિ ૫,
૨૦૭૭

ધર્મશીલ,
શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂ.
ધાર્મિક ઈનામી પરીક્ષાની સંસ્થા,

ધર્મલાભ.

તમારી સંસ્થા વિદ્યાર્થીઓને ધાર્મિક અધ્યયનના ક્ષેત્રે ખૂબ જ આગળ લઈ જઈ રહી છે, તે જાણી આનંદ થાય છે.

આ પ્રવૃત્તિ ખૂબ વિકસે એવા આશિષ.

॥ શિવમસ્તુ સર્વ જગતઃ ॥

આચાર્યશ્રી [illegible] સૂરિ તરફથી... આ.સુ.૩

કામદાર જૈન સંઘ

પરિક્ષક પંડિતવર્યશ્રી પ્રફુલભાઈ જોગ, જામનગર

સાદર ધર્મલાભ..

હમણાં જ શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે. મૂ. ધા. ઈ. પરિક્ષાની સંસ્થાના કાર્યો વિશે જાણ્યું. અને ખૂબ જ આનંદ થયો.

જૈન શાસન પ્રકાશક પણ... ભાવિકો-અભ્યાસુઓ પ્રભુ શાસનના રહસ્યો-પદાર્થોના જ્ઞાતા બની સ્વ-પરનું કલ્યાણ કરનારા બને... આ ઉદ્દેશથી વર્ષો પૂર્વે આ પ્રવૃત્તિ આરંભાઈ અને હજુ પણ એ જ ઉલ્લાસપૂર્વક ચાલુ છે અને એમાં પણ... જે જે ગુરુભગવંતોની નિશ્રામાં જ્ઞાનવર્ધક આયોજનો થયા તેમાં અમારા દાદા ગુરુભગવંત પૂજ્ય પંન્યાસશ્રી ભદ્રંકરવિજયજી મહારાજ (સં. ૨૦૨૨) તથા ગુરુભગવંતશ્રી પૂજ્ય આચાર્યશ્રી કુંદકુંદ સૂરીશ્વરજી મહારાજના નામ વાંચ્યા. એટલે વધુ ખુશી થઈ.

આમ બધા પંડિતવર્યો પણ... આ જ્ઞાનવર્ધક પ્રયાસમાં પોતાના અમૂલ્ય સમયનો ભોગ આપો છો તેની અંતરથી ખૂબ-ખૂબ અનુમોદના..

સંસ્થા સંબંધી કંઈ પણ કામ હોય તો નિઃસંકોચ જણાવશો. આપનો આ પ્રયાસ ખૂબ-ખૂબ સફળ બનો. આ જ્ઞાનયજ્ઞ સતત-નિરંતર ચાલતો જ રહે. અને તે દ્વારા આ પ્રયાસમાં સહભાગી થનાર દરેક ભાગ્યશાળી આત્મકલ્યાણ પામે એ જ મંગલકામના સહ...

[illegible] ના ધર્મલાભ

Shalimar, Shahibaug. Samveg Lalbhai Ahmedabad - 380004, India

તા. 11 / 08 / 2021

શ્રી રાજ નગર જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક
ધાર્મિક ઇનામી પરીક્ષાઓ સંસ્થા
C/o પારી. [illegible]
૨૨૮૭/૧ માણેકચોક
અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧

માનનીય વ્યવસ્થાપક શ્રેષ્ઠીવર્યો,
જય જિનેન્દ્ર

શ્રી રાજ નગર જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક ધાર્મિક ઇનામી પરીક્ષાઓ સંસ્થા વિશે જાણીને આનંદ થયો.

વિક્રમ સંવત૧૯૭૩, ઇસવીસન1917 એટલે કે ૧૦૪ વર્ષ જૂની આ સંસ્થાની સ્થાપના શ્રી સાગર આગમોદ્ધારક તરીકે જાણીતા પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી સાગરાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ (પૂ. સાગરજી મહારાજ) ની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શનથી સ્થાપિત આ સંસ્થાએ છેલ્લા ૧૦૪ વરસ જેટલા સુદીર્ઘ સમયથી સકળ શ્રી સંઘમાં સમ્યગ્જ્ઞાનના પ્રચાર-પ્રસાર માટે કાર્યરત રહી છે. આ સંસ્થા ખાસ કરીને વર્તમાન સમયમાં જિનશાસનની પરંપરા ને, એના તત્ત્વજ્ઞાનને આગળ વધારવા માટે જ્ઞાનના પ્રચાર અને પ્રસારના ઉદ્દેશ્ય સાથે જે કાર્ય કરી રહી છે એ બહુ જ ઉદાહરણરૂપ સિદ્ધિ છે. આ સંસ્થા સાથે સંકળાયેલી ૧૪૦ જેટલી પાઠશાળાઓ, ૩૩૦ જેટલા શિક્ષકો-અધ્યાપક ભાઈ-બહેનનું સંસ્થાને સતત પ્રદાન, પ્રેરણાદાયી માર્ગદર્શન દ્વારા સહયોગી બનનારા પૂજ્ય ગુરુ ભગવંતો, સમગ્ર વ્યવસ્થા-તંત્ર ના સંચાલનમાં સમયનો ભોગ આપનાર અનેક શ્રેષ્ઠીઓ, કાર્યવાહકોનો પરિશ્રમ, ધગશ, ધ્યાન અને સેવા ભાવથી અપાતા સહયોગના કારણે જ આ બધું શક્ય બન્યું છે હજુ પણ આ સંસ્થા વધુને વધુ પ્રગતિ કરે અને જ્ઞાનના પ્રચાર-પ્રસાર માટે ખાસ કરીને આપણી ઉગતી પેઢીને જૈન ધર્મના સિદ્ધાંતો, એની પરંપરાઓ, એનો ઇતિહાસ, એનું તત્ત્વજ્ઞાન વગેરે અનેક વાતો પહોંચાડે, એ બધા માટે રસ જાગે તેવા આયોજન કરે એ માટે હું મારી હૃદયપૂર્વકની મંગલ શુભકામનાઓ આપ સુધી પહોંચાડું છું.

આપ સહુ દ્વારા કરાતી આવી ઉમદા પ્રવૃત્તિની અંતઃકરણ પૂર્વક અનુમોદના કરું છું. શતાબ્દીથી ચાલતી આ પ્રવૃત્તિને સતત આગળ વધારવા આપ સહુ જે મહેનત કરી રહ્યા છો એ માટે હૃદયપૂર્વક ધન્યવાદ પાઠવું છું.

ભવદીય,

સંવેગ લાલભાઈ

ગચ્છાધિપતિ

પ.પૂ. આ.દેવશ્રી કલ્પજયસૂરીશ્વરજી મ.સા.

C/o ઉપેન્દ્રભાઈ એમ. શાહ
૩૦૨-અપરિમિતી ફ્લેટ, નાયકનગર હોલ પાસે, સરદાર પટેલ સ્ટેડીયમ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ
મો.: ૯૮૨૪૦ ૨૫૫૭૦, ૯૯૦૯૬ ૦૦૨૨૧, વિપુલભાઈ: ૯૮૨૫૦ ૫૩૮૬૧

તિથિ : જેઠ વદી-૭ તા. ______ વાર ગુરુવાર

[illegible]

[illegible]

મૌખિક ધો. ૧

સૂત્ર	:	નવકાર થી સામાઈય વયજુત્તો	૩૦
કાવ્ય	:	દેખી મૂર્તિ, આવ્યો શરણે... પ્રભુ દર્શન... ૭ દુહા	૨૦
નામ	:	ચોવીસ પ્રભુના નામ, નવપદના નામ	૧૦
વિધિ	:	ગુરુવંદનની, ગુજરાતી મહિનાના નામ તથા તિથિ	૫
		આરતિ મંગળદીવો	૧૫
સ્તુતિ	:	રત્નાકર પચ્ચીસી ૧ થી ૫ ગાથા	૧૦
		રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી : ૧ થી ૧૦	૧૦
			૧૦૦

(૧) શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર (પંચમંગલ સૂત્ર)

નમો અરિહંતાણં ॥૧॥
નમો સિદ્ધાણં ॥૨॥
નમો આયરિયાણં ॥૩॥
નમો ઉવજ્ઝાયાણં ॥૪॥
નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં ॥૫॥
એસો પંચ નમુક્કારો ॥૬॥
સવ્વ પાવપ્પણાસણો ॥૭॥
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં,
પઢમં હવઈ મંગલં ॥૮॥

(૨) પંચિંદિય સૂત્ર (ગુરુ સ્થાપના સૂત્ર)

પંચિંદિય સંવરણો, તહ નવવિહ-બંભચેર-ગુત્તિધરો,
ચઉવિહ-કસાય-મુક્કો, ઈઅ અઠ્ઠારસ-ગુણેહિં સંજુત્તો ॥૧॥

પંચ-મહવ્વય-જુત્તો, પંચ-વિહાયાર-પાલણ-સમત્થો,
પંચ-સમિઓ તિ-ગુત્તો, છત્તીસગુણો ગુરુ મજ્ઝ ॥૨॥

(૩) ખમાસમણ સૂત્ર (પંચાંગ પ્રણિપાત સૂત્ર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં, જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ.

(૪) ઇચ્છકાર સૂત્ર (સુગુરુ સુખશાતા પૃચ્છા સૂત્ર)

ઈચ્છકાર ! સુહ રાઈ ? (સુહ દેવસિ ?) સુખ તપ ? શરીર નિરાબાધ ? સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છો જી ? સ્વામી ! શાતા છે જી ! ભાત પાણીનો લાભ દેજો જી.

(૫) અબ્ભુઠ્ઠિઓ સૂત્ર (ગુરુખામણા સૂત્ર)

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! અબ્ભુઠ્ઠિઓ મિ અબ્ભિંતર દેવસિઅં (રાઈઅં) ખામેઉં ?

ઈચ્છં, ખામેમિ દેવસિઅં. (રાઈઅં)

જંકિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેયાવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ જંકિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

(૬) ઇરિયાવહિયા સૂત્ર (લઘુપ્રતિક્રમણ સૂત્ર)

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ ?, ઈચ્છં, ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં ॥૧॥ ઈરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ ॥૨॥ ગમણાગમણે ॥૩॥

પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસાઉત્તિંગ-પણગદગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા-સંકમણે ।।૪।। જે મે જીવા વિરાહિયા ।।૫।। એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા ।।૬।। અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં ।।૭।।

(૭) તસ્સઉત્તરી સૂત્ર (ઉત્તરીકરણ સૂત્ર)

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં પાયચ્છિત્ત કરણેણં, વિસોહી કરણેણં, વિસલ્લી-કરણેણં, પાવાણં કમ્માણં નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ।।૧।।

(૮) 'અન્નત્થ સૂત્ર' (આગારસૂત્ર)

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નિસાસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાય નિસગ્ગેણં, ભમલીએ, પિત્તમુચ્છાએ ।।૧।। સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં ।।૨।। એવમાઈએહિં આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો ।।૩।। જાવ અરિહંતાણં, ભગવંતાણં, નમુક્કારેણં ન પારેમિ ।।૪।। તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ ।।૫।।

(૯) લોગસ્સ સૂત્ર (નામસ્તવ સૂત્ર)

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મ તિત્થયરે જિણે,
અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી ।।૧।।

ઉસભ-મજિઅં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈં ચ,
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે ।।૨।।

સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જં ચ,
વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિ ચ વંદામિ ।।૩।।

કુંથું અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ,
વંદામિ રિટ્ઠ નેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ ।।૪।।

એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય રય મલા પહીણ જર મરણા,
ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ ॥૫॥

કિત્તિય-વંદિય-મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા,
આરુગ્ગ-બોહિલાભં, સમાહિ વરમુત્તમં દિંતુ ॥૬॥

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા,
સાગર વર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ ॥૭॥

(૧૦) કરેમિ ભંતે સૂત્ર (સામાયિક દંડક સૂત્ર)

કરેમિ ભંતે ! સામાઈયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં તિવિહેણં, મણેણં, વાયાએ, કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ ॥૧॥

(૧૧) સામાઈય વયજુત્તો સૂત્ર (સામાયિક પારવાનું સૂત્ર)

સામાઈય-વયજુત્તો, જાવ મણે હોઈ નિયમસંજુત્તો,
છિન્નઈ અસુહં કમ્મં, સામાઈઅ જત્તિઆ વારા ॥૧॥

સામાઈઅમ્મિ ઉ કએ, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા,
એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઈઅં કુજ્જા ॥૨॥

સામાયિક વિધિએ લીધું, વિધિએ પાર્યું, વિધિ કરતાં, જે કોઈ અવિધિ હુઓ હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં ॥૩॥

દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એ બત્રીશ દોષમાંહે જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં ॥૪॥

કાવ્ય વિભાગ સ્તુતિ

દેખી મૂર્તિ શ્રી પાર્શ્વજિનની, નેત્ર મારાં ઠરે છે,
ને હૈયું આ ફરી ફરી પ્રભુ, ધ્યાન તારૂં ધરે છે ;

આત્મા મારો પ્રભુ તુજ કને, આવવા ઉલ્લસે છે,
આપો એવું બળ હૃદયમાં, માહરી આશ એ છે ! ૧

આવ્યો શરણે તમારા, જિનવર કરજો આશ પૂરી અમારી,
નાવ્યો ભવ પાર મારો, તુમ વિણ જગમાં સાર લે કોણ મારી;
ગાયો જિનરાજ આજે, હરખ અધિકથી, પરમ આનંદકારી,
પાયો તુમ દર્શનાર્થે ભવ ભય ભ્રમણા નાથ સર્વે અમારી. ૨

પ્રભુ દર્શનના સાત દુહા

પ્રભુ દરિશન સુખ સંપદા, પ્રભુ દરિશન નવનિધ;
પ્રભુ દરિશનથી પામીએ સકલ પદારથ સિદ્ધ. ૧

ભાવે જિનવર પૂજીએ, ભાવે દીજે દાન;
ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે કેવળજ્ઞાન. ૨

જીવડા જિનવર પૂજીએ, પૂજાનાં ફળ હોય;
રાજા નમે પ્રજા નમે, આણ ન લોપે કોય. ૩

ફૂલડાં કેરા બાગમાં, બેઠા શ્રી જિનરાજ;
જેમ તારામાં ચંદ્રમાં, તેમ શોભે મહારાજ. ૪

ત્રિભુવન નાયક તું ધણી, મહી મ્હોટો મહારાજ,
મ્હોટે પુણ્યે પામીયો, તુમ દરિશન હું આજ. ૫

આજ મનોરથ સવિ ફળ્યા, પ્રગટ્યા પુણ્ય કલ્લોલ,
પાપ કરમ દૂરે ટળ્યાં, નાઠાં દુઃખ દંદોલ. ૬

પંચમ કાલે પામવો, દુલહો પ્રભુ દેદાર,
તો પણ ત્હારા નામનો, છે મ્હોટો આધાર. ૭

ચોવીસ ભગવાનનાં નામ લંછન વર્ણ

	નામ	લંછન	વર્ણ
૧.	ઋષભદેવ (આદિનાથ)	વૃષભ (બળદ)	કંચન જેવો પીળો
૨.	અજિતનાથ	હાથી	કંચન જેવો પીળો
૩.	સંભવનાથ	ઘોડો	કંચન જેવો પીળો
૪.	અભિનંદનસ્વામી	વાનર	કંચન જેવો પીળો
૫.	સુમતિનાથ	ક્રૌંચપક્ષી	કંચન જેવો પીળો
૬.	પદ્મપ્રભસ્વામી	પદ્મ કમલ	રાતો (લાલ)
૭.	સુપાર્શ્વનાથ	સ્વસ્તિક (સાથિયો)	કંચન જેવો પીળો
૮.	ચન્દ્રપ્રભસ્વામી	ચંદ્ર	ઉજ્જ્વલ (સફેદ)
૯.	સુવિધિનાથ (પુષ્પદંત)	મગર	ઉજ્જ્વલ (સફેદ)
૧૦.	શીતલનાથ	શ્રીવત્સ	કંચન જેવો પીળો
૧૧.	શ્રેયાંસનાથ	ગેંડો	કંચન જેવો પીળો
૧૨.	વાસુપૂજ્યસ્વામી	પાડો	રાતો (લાલ)
૧૩.	વિમલનાથ	વરાહ	કંચન જેવો પીળો
૧૪.	અનંતનાથ	સિંચાણો	કંચન જેવો પીળો
૧૫.	ધર્મનાથ	વજ્ર	કંચન જેવો પીળો
૧૬.	શાંતિનાથ	હરણ	કંચન જેવો પીળો
૧૭.	કુંથુનાથ	બકરો	કંચન જેવો પીળો
૧૮.	અરનાથ	નંદાવર્ત	કંચન જેવો પીળો
૧૯.	મલ્લિનાથ	કળશ	લીલો (નીલો)
૨૦.	મુનિસુવ્રતસ્વામી	કાચબો	શ્યામ (અંજન)

૨૧. નમિનાથ	નીલકમલ	કંચન જેવો પીળો
૨૨. નેમિનાથ (અરિષ્ટનેમિ)	શંખ	શ્યામ (અંજન)
૨૩. પાર્શ્વનાથ	સાપ	લીલો (નીલો)
૨૪. મહાવીરસ્વામી (વર્ધમાનસ્વામી)	સિંહ	કંચન જેવો પીળો

નવપદના નામ

ક્રમ	નવપદના નામ	ક્રમ	નવપદના નામ
૧.	અરિહંત ભગવંત	૬.	દર્શન
૨.	સિદ્ધ ભગવંત	૭.	જ્ઞાન
૩.	આચાર્ય ભગવંત	૮.	ચારિત્ર
૪.	ઉપાધ્યાય ભગવંત	૯.	તપ
૫.	સાધુ ભગવંત		

ગુરુવંદનની વિધિ

(૧) પ્રથમ બે હાથ જોડી બે **ખમાસમણા** દેવા.

(૨) પછી ઊભા થઈ બે હાથ જોડી **ઈચ્છાકાર** સૂત્ર બોલવું.

(૩) પછી બે હાથ જોડી જો પદસ્થ એટલે આચાર્ય ભગવંત આદિ હોય તો એક **ખમાસમણ** આપવું પછી અને **અબ્ભુટ્ઠિઓ** ખામવો, પદવીધર ન હોય તો સીધો **અબ્ભુટ્ઠિઓ** ખામવો.

(૪) પછી એક ખમાસમણ આપીને શાતા પૂછવી.

નોંધ : સવારે **'રાઈઅં'** શબ્દ અને મધ્યાહ્ન પછી **'દેવસિઅં'** શબ્દ બોલવો. બંને સાથે ન બોલવા.

ગુજરાતી મહિનાના નામો

કારતક	મહા	વૈશાખ	શ્રાવણ
માગસર	ફાગણ	જેઠ	ભાદરવો
પોષ	ચૈત્ર	અષાઢ	આસો

ગુજરાતી તિથિ

સુદ : એકમ, બીજ, ત્રીજ, ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ, સાતમ, આઠમ, નોમ, દશમ, અગિયારસ, બારસ, તેરસ, ચૌદસ, પૂનમ

વદ : એકમ, બીજ, ત્રીજ, ચોથ, પાંચમ, છઠ્ઠ, સાતમ, આઠમ, નોમ, દશમ, અગિયારસ, બારસ, તેરસ, ચૌદસ, અમાસ

આરતિ

જય જય આરતિ આદિ જિણંદા, નાભિરાયા મરુદેવીકો નંદા;
પહેલી આરતિ પૂજા કીજે, નરભવ પામીને લાહો લીજે ॥૧॥

દૂસરી આરતિ દીનદયાળા, ધૂળેવા મંડપમાં જગ અજવાળા ॥૨॥

તીસરી આરતિ ત્રિભુવન દેવા, સુરનર ઈન્દ્ર કરે તોરી સેવા ॥૩॥

ચોથી આરતિ ચઉગતિ ચૂરે, મનવાંછિત ફળ શિવસુખ પૂરે ॥૪॥

પંચમી આરતિ પુણ્ય ઉપાયા; મૂળચંદે ઋષભ ગુણ ગાયા ॥૫॥

મંગલદીવો

દીવો રે દીવો પ્રભુ મંગલિક દીવો,
આરતિ ઉતારણ બહુ ચિરંજીવો. દીવો૦ ॥૧॥

સોહમને ઘેર પર્વ દિવાળી; અંબર ખેલે અમરાબાળી. દીવો૦ ॥૨॥

દીપાળ ભણે એણે કુલ અજવાળી;
ભાવે ભગતે વિઘન નિવારી. દીવો૦ ॥૩॥

દીપાળ ભણે એણે એ કળિકાલે;
આરતિ ઉતારી રાજા કુમારપાળે.૦ ॥૪॥

અમ ઘેર મંગલિક તુમ ઘેર મંગલિક;
મંગલિક ચતુર્વિધ સંઘને હોજો. દીવો૦ ॥૫॥

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીસી

મંદિર છો મુક્તિ તણા, માંગલ્ય ક્રીડાના પ્રભુ,
ને ઈંદ્ર નર ને દેવતા સેવા કરે તારી વિભુ;
સર્વજ્ઞ છો સ્વામી વળી, શિરદાર અતિશય સર્વના;
ઘણું જીવ તું ઘણું જીવ તું, ભંડાર જ્ઞાનકળાતણા. ૧

ત્રણ જગતના આધાર ને, અવતાર હે કરુણાતણા,
વળી વૈદ્ય હે દુર્વાર આ, સંસારના દુઃખો તણા;
વીતરાગ વલ્લભ વિશ્વના, તુજ પાસ અરજી ઉચ્ચરૂં,
જાણો છતાં પણ કહી અને, આ હૃદય હું ખાલી કરૂં. ૨

શું બાળકો મા બાપ પાસે, બાળક્રીડા નવ કરે,
ને મુખમાંથી જેમ આવે તેમ શું નવ ઉચ્ચરે,
તેમજ તમારી પાસ તારક આજ ભોળાભાવથી,
જેવું બન્યું તેવું કહું તેમાં કશું ખોટું નથી. ૩

મેં દાન તો દીધું નહિ ને, શીયળ પણ પાળ્યું નહિ,
તપથી દમી કાયા નહિ, શુભભાવ પણ ભાવ્યો નહિ;
એ ચાર ભેદે ધર્મમાંથી કાંઈ પણ પ્રભુ નવ કર્યું,
મ્હારૂં ભ્રમણ ભવસાગરે, નિષ્ફળ ગયું નિષ્ફળ ગયું. ૪

હું ક્રોધ અગ્નિથી બળ્યો, વળી લોભ સર્પ ડશ્યો મને,
ગળ્યો માનરૂપી અજગરે, હું કેમ કરી ધ્યાવું તને ?
મન મારું માયાજાળમાં મોહન ! મહા મૂંઝાય છે,
ચડી ચાર ચોરો હાથમાં ચેતન ઘણો ચગદાય છે. ૫

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

★સ. ૧ તમે કોણ છો ?
જ. અમે જૈન છીએ.

સ. ૨ તમે કયો ધર્મ પાળો છો ?
જ. અમે જૈન ધર્મ પાળીએ છીએ.

સ. ૩ જૈન કોને કહેવાય ?
જ. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા માને તેને જૈન કહેવાય.

સ. ૪ જૈન ધર્મ એટલે શું ?
જ. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાને બતાવેલો ધર્મ.

સ. ૫ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાન કોને કહેવાય ?
જ. જેમણે રાગ દ્વેષ જીત્યા હોય, જેમનામાં સર્વ ગુણો હોય અને એક પણ દોષ ન હોય તેમને શ્રી જિનેશ્વર ભગવાન કહેવાય.

સ. ૬ જૈન ધર્મનાં બીજાં નામો કયા કયા છે ?
જ. જૈન ધર્મનાં દયાધર્મ, સ્યાદ્વાદધર્મ, આર્હત્ધર્મ વગેરે બીજા નામો છે.

સ. ૭ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાન કેટલા થયા છે ?
જ. આ અવસર્પિણીમાં શ્રી જિનેશ્વર ભગવાન ચોવીસ થયા છે.

★ સ. એટલે સવાલ અને જ. એટલે જવાબ સમજવો.

● બીજ, પાંચમ, આઠમ, અગ્યારસ, ચૌદસ, પૂનમ સુદ અને વદ બન્નેમાં લીલોતરીનો ત્યાગ કરવો.

સ. ૮ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનનાં બીજા નામો આપો.

જ. અરિહંત, તીર્થંકર, વીતરાગ, પરમાત્મા, ભગવાન્, દેવાધિદેવ વગેરે.

સ. ૯ દહેરાસરમાં પેસતાં શું બોલવું ? અને પ્રભુ નજરે પડે ત્યારે શું બોલવું ?

જ. દહેરાસરમાં પેસતાં ત્રણવાર નિસીહિ અને પ્રભુ નજરે પડે ત્યારે બે હાથ જોડીને મસ્તક નમાવીને "નમો જિણાણં" બોલવું.

સ. ૧૦ ગુરુ મહારાજ મળે ત્યારે શું બોલવું ?

જ. બે હાથ જોડીને મસ્તક નમાવીને 'મત્થએણ વંદામિ' બોલવું.

• • •

પરીક્ષા લેવાનો હેતુ

- આજની સ્કુલોમાં શિક્ષણ મળે છે, સંસ્કારો નહીં. ઉપરથી કુસંસ્કારોનું પોષણ થાય છે. સંસ્કારો આપવાનું સ્થાન છે પાઠશાળા.
- બાળકોને સૂત્રો કંઠસ્થ થાય, તેમાં મૌખિક પરીક્ષાઓ દ્વારા ઉચ્ચારણની અશુધ્ધિઓ દૂર થાય.
- અંગ્રેજી માધ્યમમાં ભણતા બાળકોને સૂત્રો દ્વારા સંસ્કૃત, પ્રાકૃત શબ્દોનું જ્ઞાન થાય.
- ગુરુભગવંતો પાસે અવારનવાર ગાથા લેવા જવાનું થાય તેથી તેમનો પરિચય થાય, ગુરુ પ્રત્યે બહુમાનભાવ વધે.
- પરીક્ષાઓની તૈયારી કરવા માટે મોબાઈલ, ટીવી, જેવા દુષણો છોડવા પડે, જૈન ધર્મનો અભ્યાસ વધે.
- બાળકોમાં સંસ્કારનું સિંચન થાય અને તત્ત્વજ્ઞાન જીવનમાં ઉતારી ઉત્તરોત્તર ચારિત્ર ગ્રહણ કરી પરંપરાએ મોક્ષ સુખને પામે.

મૌખિક ધો. ૨

સૂત્ર :	જગચિંતામણિ થી સંસારદાવા	૩૦
કાવ્ય :	ચૈત્યવંદન : (૧) સકલકુશલ	૨૦
	(૨) આશ પૂરે પ્રભુ પાસજી (૩) પદ્મપ્રભને વાસુપૂજ્ય	
	સ્તવન : અંતરજામી સુણ...	
	થોય : શંખેશ્વર પાસજી પૂજીએ (૪ ગાથા)	
	સ્તુતિ : રત્નાકર પચ્ચીસી ૬ થી ૧૦ ગાથા	૧૦
વિધિ :	ચૈત્યવંદનની, સામાયિક લેવા પારવાની	૧૦
	અષ્ટપ્રકારી પૂજા અને નવાંગી પૂજાના દુહા	૧૫
	રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી : ૧૧ થી ૩૦	૧૫
		૧૦૦

જગચિંતામણિ (ચૈત્યવંદન સૂત્ર)

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છં, જગચિંતામણિ ! જગ-નાહ ! જગગુરૂ ! જગરક્ખણ ! જગબંધવ ! જગસત્થવાહ ! જગભાવ-વિઅક્ખણ ! અટ્ઠાવય-સંઠવિઅરૂવ ! કમ્મટ્ઠ-વિણાસણ ! ચઉવીસં પિ જિણવર ! જયંતુ, અપ્પડિહયસાસણ ! ॥૧॥

કમ્મ ભૂમિહિં, કમ્મ ભૂમિહિં, પઢમ સંઘયણિ, ઉક્કોસય સત્તરિસય, જિણ વરાણ વિહરંત લબ્ભઈ, નવકોડિહિં કેવલિણ, કોડિ સહસ્સ નવ સાહૂગમ્મઈ, સંપઈ જિણવર વીસ મુણિ બિહું કોડિહિં વરનાણ, સમણહ કોડિ સહસ્સદુઅ, થુણિજજઈ નિચ્ચવિહાણિ ॥૨॥

જયઉ સામિય જયઉ સામિય રિસહ સત્તુંજિ; ઉજ્જિંજતિ પહુ નેમિજિણ જયઉ વીર સચ્ચઉરિમંડણ, ભરુઅચ્છહિં મુણિસુવ્વય ! મુહરિપાસ ! દુહ દુરિઅ ખંડણ, અવરવિદેહિં તિત્થયરા, ચિહું દિસિ વિદિસિ જિંકેવિ, તીઆણાગય સંપઈઅ, વંદું જિણ સવ્વેવિ ॥૩॥

સત્તાણવઈ-સહસ્સા, લક્ખા છપ્પન્ન અટ્ઠ કોડીઓ; બત્તીસ સય બાસિયાઈં, તિઅ લોએ ચેઈએ વંદે ॥૪॥

પન્નરસ કોડિ સયાઈં, કોડી બાયાલ લક્ખ અડવન્ના; છત્તીસસહસ-અસિઈં, સાસયબિંબાઈં પણમામિ ॥૫॥

જંકિંચિ સૂત્ર (તીર્થવંદન સૂત્ર)

જંકિંચિ નામતિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ માણુસે લોએ,
જાઈં જિણબિંબાઈં, તાઈં સવ્વાઈં વંદામિ. ॥૧॥

નમુત્થુણં સૂત્ર (શક્રસ્તવ સૂત્ર)

નમુત્થુણં અરિહંતાણં ભગવંતાણં ॥૧॥

આઈગરાણં તિત્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં ॥૨॥

પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવર પુંડરીઆણં, પુરિસવર ગંધ-હત્થીણં ॥૩॥

લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઈવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં ॥૪॥

અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં ॥૫॥

ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંત ચક્કવટ્ટીણં ॥૬॥

અપ્પડિહયવર નાણદંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં ॥૭॥

જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં ॥૮॥

સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવમયલ-મરુઅ-મણંત-મક્ખય મવ્વાબાહ-મપુણરાવિત્તિ-સિદ્ધિગઈ નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિઅભયાણં ॥૯॥

જે અ અઈઆ સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિણાગએ કાલે; સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ ॥૧૦॥

જાવંતિ ચેઈઆઈં સૂત્ર (ચૈત્યવંદન સૂત્ર)

જાવંતિ ચેઈઆઈં, ઉડ્ઢે અ અહે અ તિરિઅલોએ અ;
સવ્વાઈં તાઈં વંદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાઈં ॥૧॥

જાવંત કે વિ સાહૂ સૂત્ર (ગુરુવંદન સૂત્ર)

જાવંત કે વિ સાહૂ, ભરહેરવય-મહાવિદેહે અ;
સવ્વેસિં તેસિં પણઓ, તિવિહેણ તિદંડવિરયાણં ॥૧॥

નમોડર્હત્ સૂત્ર (સંક્ષિપ્ત પંચપરમેષ્ઠિ નમસ્કાર સૂત્ર)

નમોડર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ ।

ઉવસગ્ગહરં સ્તોત્ર (ઉપસર્ગહર સ્તોત્ર)

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણ મુક્કં;
વિસહર-વિસનિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં ॥૧॥

વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ;
તસ્સ ગહ-રોગમારી, દુટ્ઠ જરા જંતિ ઉવસામં ॥૨॥

ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજઝ પણામો વિ બહુફલો હોઈ;
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ-દોગચ્ચં ॥૩॥

તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિ-કપ્પપાય-વબ્ભહિએ;
પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં ॥૪॥

ઈઅ સંથુઓ મહાયસ ! ભત્તિબ્ભરનિબ્ભરેણ હિયએણ;
તા દેવ ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ ! ॥૫॥

જયવીયરાય સૂત્ર (પ્રાર્થના સૂત્ર)

જય વીયરાય ! જગગુરુ ! હોઉ મમં તુહ પભાવઓ ભયવં !
ભવનિવ્વેઓ મગ્ગાણુસારિઆ ઈટ્ઠફલસિદ્ધી ॥૧॥

લોગવિરુદ્ધચ્ચાઓ, ગુરુજણપૂઆ, પરત્થકરણં ચ;
સુહગુરુજોગો તવ્વયણ સેવણા આભવમખંડા ॥૨॥

વારિજ્જઇ જઈવિ નિઆણ-બંધણં વીય-રાય ! તુહ સમએ;
તહવિ મમ હુજ્જ સેવા, ભવે ભવે તુમ્હ ચલણાણં ॥૩॥

દુક્ખખઓ કમ્મખઓ, સમાહિમરણં ચ બોહિલાભો અ;
સંપજ્જઉ મહ એઅં, તુહ નાહ ! પણામકરણેણં ॥૪॥

સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણ-કારણં;
પ્રધાનં સર્વ-ધર્માણાં; જૈનં જયતિ શાસનમ્ ॥૫॥

અરિહંત ચેઈઆણં સૂત્ર (ચૈત્યસ્તવ સૂત્ર)

અરિહંતચેઈઆણં, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં ॥૧॥

વંદણવત્તિયાએ, પૂઅણવત્તિયાએ, સક્કારવત્તિયાએ, સમ્માણ-વત્તિયાએ, બોહિલાભવત્તિયાએ, નિરુવસગ્ગવત્તિયાએ. ॥૨॥

સદ્ધાએ, મેહાએ, ધિઈએ, ધારણાએ, અણુપ્પેહાએ, વઢ્ઢમાણીએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં. ॥૩॥ (અન્નત્થ)

કલ્લાણકંદં સૂત્ર (પાંચ જિનની થોય)

કલ્લાણ-કંદં પઢમં જિણિંદં, સંતિં તઓ નેમિજિણં મુણિંદં;
પાસં પયાસં સુગુણિક્કઠાણં, ભત્તીઈ વંદે સિરિવદ્ધમાણં. ॥૧॥

અપાર-સંસાર-સમુદ્દપારં, પત્તા સિવં દિંતુ સુઈક્કસારં;
સવ્વે જિણિંદા, સુર-વિંદવંદા, કલ્લાણ-વલ્લીણ વિસાલકંદા. ॥૨॥

નિવ્વાણમગ્ગે વરજાણકપ્પં, પણાસિયાસેસ-કુવાઈદપ્પં;
મયં જિણાણં સરણં બુહાણં, નમામિ નિચ્ચં તિજગ-પ્પહાણં. ॥૩॥

કુંદિંદુ ગોક્ખીર-તુસારવન્ના, સરોજહત્થા કમલે નિસન્ના;
વાએસિરી પુત્થય-વગ્ગ-હત્થા, સુહાય સા અમ્હ સયા પસત્થા. ॥૪॥

૨૨. સંસારદાવા સૂત્ર

(ઉપજાતિ છન્દ)

સંસારદાવાનલ-દાહનીરં,
સંમોહ-ધૂલીહરણે સમીરં;
માયા-રસા-દારણ-સાર-સીરં,
નમામિ વીરં ગિરિસાર-ધીરં. ॥૧॥

(વસન્ત તિલકા છન્દ)

ભાવાવનામ-સુરદાનવમાનવેન,
ચુલાવિલોલકમલાવલિમાલિતાનિ;
સંપૂરિતાભિનત લોક સમીહિતાનિ,
કામંનમામિ જિનરાજપદાનિ તાનિ. ॥૨॥

(મન્દાક્રાન્તા છન્દ)

બોધાગાધં સુપદપદવીનીરપૂરાભિરામં,
જીવાહિંસાવિરલલહરીસંગમાગાહદેહં;
ચૂલાવેલં ગુરુગમમણિસંકુલં દૂરપારં,
સારંવીરાગમજલનિધિં સાદરં સાધુ સેવે. ॥૩॥

(સ્રગ્ધરા છન્દ)

આમૂલાલોલ-ધૂલીબહુલ-પરિમલાલીઢલોલાલિમાલા,
ઝંકારારાવસારા-મલદલકમલાગારભૂમિ-નિવાસે !
છાયાસંભારસારે ! વરકમલકરે ! તાર-હારાભિરામે !
વાણીસંદોહદેહે ! ભવવિરહ-વરં દેહિ મે દેવિ ! સારં. ॥૪॥

ચૈત્યવંદન વિધિ

સૌ પ્રથમ એક ખમાસમણ આપવું. ત્યારબાદ ઈરિયાવહિયં તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્થ સૂત્ર બોલવું, પછી એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી (ન આવડે તો ચાર નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો. ''નમો અરિહંતાણં'' કહી કાઉસ્સગ્ગ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

પછી ત્રણ ખમાસમણ આપવા, ત્યારબાદ ડાબો ઢીંચણ ઉભો કરવો પછી ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ચૈત્યવંદન કરું ? 'ઈચ્છં' ! કહી યોગમુદ્રામાં સકલકુશલવલ્લી બોલવું. ત્યારબાદ કોઈ પણ એક ચૈત્યવંદન બોલવું.

પછી જંકિંચિ, નમુત્થુણં બોલવું

પછી (મુક્તાશુક્તિ મુદ્રામાં) જાવંતિ ચેઈઆઈ બોલવું, ત્યારબાદ એક ખમાસમણ આપવું અને પછી (મુક્તાશુક્તિ મુદ્રામાં) જાવંત કેવિ સાહૂ બોલવું. પછી નમોઽર્હત્ (ભાઈઓએ જ બોલવું) પછી સ્તવન કહેવું (યોગમુદ્રામાં).

પછી જયવીયરાય સૂત્ર બોલવું. અર્ધ જયવીયરાય (આભવ મખંડા) સુધી (મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા) રાખવી. ત્યારબાદ યોગમુદ્રામાં સૂત્ર પૂર્ણ કરવું.

પછી ઉભા થઈને અરિહંત ચેઈઆણં, અન્નત્થ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. ''નમો અરિહંતાણં'' કહી પારીને થોય કહેવી.

પછી એક ખમાસમણ આપી જમણો હાથ જમીન પર સ્થાપી અવિધિ આશાતનાનું મિચ્છામિ દુક્કડં માંગવું

સામાયિક લેવાની વિધિ

(૧) પ્રથમ શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરીને ચરવળાથી જગ્યા પૂંજી ભૂમિ શુદ્ધ કરવી. ઊંચા આસને સ્થાપનાચાર્યજી પધરાવવા અથવા સાપડા ઉપર પુસ્તક મૂકવું.

(૨) પછી ડાબા હાથથી મુહપત્તિ પકડીને મુખ પાસે રાખવી. શક્ય હોય તો પૂર્વ કે ઉત્તરદિશા તરફ મુખ રાખીને જમણો હાથ સ્થાપનાજી તરફ અવળો રાખી **નવકાર** અને **પંચિંદિય** કહીને સ્થાપનાજી સ્થાપવા.

(૩) પછી એક ખમાસમણ દઈને ઉભા થઈ **ઈરિયાવહિયા, તસ્સઉત્તરી, અન્નત્થ** કહી **એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા** સુધી (ન આવડે તો ચાર નવકાર)નો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી નમો અરિહંતાણં કહી કાઉસ્સગ્ગ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો.

(૪) પછી એક ખમાસમણ દઈ **ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ** ભગવન્ **સામાયિક મુહપત્તિ પડિલેહું ?** આદેશ માંગી ગુરુ આદેશ આપે પછી **ઈચ્છં** કહીને મુહપત્તિનું પડિલેહણ કરવું.

(૫) પછી એક ખમાસમણ દઈ **ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ** ભગવન્ **સામાયિક સંદિસાહું ?** ગુરુ આદેશ આપે પછી, **ઈચ્છં** કહેવું.

(૬) પછી એક ખમાસમણ દઈ **ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ** ભગવન્ **સામાયિક ઠાઉં ?**, ગુરુ આદેશ આપે પછી, **ઈચ્છં** કહી બે હાથ જોડીને **એક નવકાર** ગણવો.

(૭) પછી બે હાથ જોડી મસ્તક નમાવીને **ઈચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી સામાયિક દંડક ઉચ્ચરાવશોજી** એમ કહી ગુરુ ભગવંત પાસે અથવા ગુરુ ભગવંત ન હોય તો વડિલ પાસે **'કરેમિ ભંતે સૂત્ર'** ઉચ્ચરાવવું. કોઈ ના હોય તો જાતે બોલવું.

(૮) પછી એક **ખમાસમણ** દઈ, **ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ** ભગવન્ **બેસણે સંદિસાહું ?** (ગુરુ આદેશ આપે) પછી **ઈચ્છં** કહેવું.

(૯) પછી એક ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ બેસણે ઠાઉં ? (ગુરુ આદેશ આપે) પછી ઈચ્છં કહેવું.

(૧૦) પછી એક ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સજ્ઝાય સંદિસાહું ? (ગુરુ આદેશ આપે) પછી ઈચ્છં કહેવું.

(૧૧) પછી એક ખમાસમણ દઇ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સજ્ઝાય કરું ? (ગુરુ આદેશ આપે) પછી ઈચ્છં કહેવું.

(૧૨) પછી બે હાથ જોડીને ઉભડક પગે બેસીને ત્રણ નવકાર ગણવા.

(૧૩) ત્યારબાદ બે ઘડી (૪૮ મિનિટ) સ્થિર આસને બેસી સ્વાધ્યાય, ધર્મધ્યાન વગેરે કરવું.

સામાયિક પારવાની વિધિ

(૧) પ્રથમ એક ખમાસમણ દઈને ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ ? ઈચ્છં, કહી ઈરિયાવહિયા તસ્સઉત્તરી અન્નત્થ કહી એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી (ન આવડે તો ચાર નવકાર)નો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. ત્યાર બાદ નમો અરિહંતાણં કહી કાઉસ્સગ્ગ પારી પ્રગટ લોગસ્સ બોલવો.

(૨) પછી એક ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! મુહપત્તિ પડિલેહું ?, ગુરુ આદેશ આપે પછી, ઈચ્છં કહીને મુહપત્તિ પડિલેહવી.

(૩) પછી એક ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સામાયિક પારું ?, ગુરુ આદેશ આપે પછી, યથાશક્તિ કહેવું.

(૪) પછી એક ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સામાયિક પાર્યું ?, ગુરુ આદેશ આપે પછી, તહત્તિ એમ કહી,

(૫) જમણો હાથ મુઠ્ઠીવાળીને, ચરવળા ઉપર સ્થાપીને એક નવકાર અને સામાઈઅ વયજુત્તો સૂત્ર કહેવું. પછી

(૯) (સ્થાપનાચાર્યજી ન હોય તો સામાયિક લેતી વખતે સ્થાપનાચાર્યજી સ્થાપેલ તે) જમણો હાથ પોતાની સામે સીધો સવળો રાખી એક નવકાર ગણીને સ્થાપનાચાર્યજીને ઉત્થાપીને યોગ્ય સ્થાને મૂકવા.

સકલ કુશલવલ્લી

સકલ કુશલવલ્લી, પુષ્કરાવર્તમેઘો,
દુરિત તિમિર ભાનુઃ; કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ;
ભવજલનિધિપોતઃ; સર્વ સંપત્તિ હેતુઃ;
સ ભવતુ સતતં વઃ, શ્રેયસે શાન્તિનાથઃ શ્રેયસે પાર્શ્વનાથઃ

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

આશ પૂરે પ્રભુ પાસજી, તોડે ભવ પાસ;
વામા માતા જનમીયા, અહિ લંછન જાસ. ૧

અશ્વસેન સુત સુખકરું, નવ હાથની કાય;
કાશી દેશ વારાણસી, પુણ્યે પ્રભુ આય. ૨

એકસો વરસનું આઉખું, એ પાળી પાર્શ્વકુમાર;
પદ્મ કહે મુક્તે ગયા, નમતાં સુખ નિરધાર. ૩

ચોવીસ જિનના શરીરના વર્ણનું ચૈત્યવંદન

પદ્મપ્રભ ને વાસુપૂજ્ય, દોય રાતા કહીએ;
ચંદ્રપ્રભ ને સુવિધિનાથ, દો ઉજ્જવળ લહીયે. ૧

મલ્લિનાથ ને પાર્શ્વનાથ, દો નીલા નીરખ્યા;
મુનિસુવ્રત ને નેમનાથ, દો અંજન સરીખા. ૨

સોળે જિન કંચન સમા, એવા જિન ચોવીશ;
ધીરવિમલપંડિત તણો, જ્ઞાન વિમલ કહે શિષ્ય. ૩

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની થોય

શંખેશ્વર પાસજી પૂજીએ, નરભવનો લાહો લીજીએ;
મનવાંછિત પૂરણ સુરતરૂ, જય વામાસુત અલવેસરૂ. ૧

દોય રાતા જિનવર અતિભલા, દોય ધોળા જિનવર ગુણનીલા;
દોય નીલા દોય શામળ કહ્યા, સોળે જિન કંચન વર્ણ લહ્યા. ૨

આગમ તે જિનવર ભાખીયો, ગણધર તે હૈડે રાખીયો;
તેહનો રસ જેણે ચાખીયો, તે હુવો શિવસુખ સાખીયો. ૩

ધરણેન્દ્ર રાય પદ્માવતી, પ્રભુ પાર્શ્વતણા ગુણ ગાવતી;
સહુ સંઘના સંકટ ચૂરતી, નયવિમલનાં વાંછિત પૂરતી. ૪

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું સ્તવન

અંતરજામી સુણ અલવેસર, મહિમા ત્રિજગ તુમારો;
સાંભળીને આવ્યો હું તીરે, જન્મ મરણ દુઃખ વારો,
સેવક અરજ કરે છે રાજ ! અમને શિવસુખ આપો ૧

સહુકોનાં મનવાંછિત પૂરો, ચિંતા સહુની ચૂરો;
એહવું બિરૂદ છે રાજ ! તમારું, કેમ રાખો છો દૂરે ?
સેવક૦ ૨

સેવકને વલવલતો દેખી, મનમાં મહેર ન ધરશો;
કરૂણાસાગર કેમ કહેવાશો ? જો ઉપકાર ન કરશો.
સેવક૦ ૩

લટપટનું હવે કામ નહિ છે, પ્રત્યક્ષ દરિશન દીજે;
ધુંઆડે ધીજું નહિ સાહિબ, પેટ પડ્યા પતિજે.
સેવક૦ ૪

શ્રી શંખેશ્વરમંડન સાહિબ, વિનતડી અવધારો;
કહે જિનહર્ષ મયા કરી મુજને, ભવસાગરથી તારો.
સેવક૦ ૫

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીસી

મેં પરભવે કે આ ભવે પણ હિત કાંઈ કર્યું નહિ,
તેથી કરી સંસારમાં સુખ અલ્પ પણ પામ્યો નહિ;
જન્મો અમારા જિનજી ભવ પૂર્ણ કરવાને થયા,
આવેલ બાજી હાથમાં અજ્ઞાનથી હારી ગયા. ૬

અમૃત ઝરે તુજ મુખરૂપી ચંદ્રથી તો પણ પ્રભુ,
ભિંજાય નહિ મુજ મન અરેરે ! શું કરું હું તો વિભુ;
પત્થર થકી પણ કઠણ મારું મન ખરે ક્યાંથી દ્રવે,
મરકટ સમા આ મન થકી હું તો પ્રભુ હાર્યો હવે. ૭

ભમતાં મહાભવસાગરે પામ્યો પસાયે આપના,
જે જ્ઞાન દર્શન ચરણરૂપી રત્નત્રય દુષ્કર ઘણા;
તે પણ ગયા પરમાદના વશથી પ્રભુ કહું છું ખરૂં,
કોની કને કિરતાર આ, પોકાર હું જઈને કરૂં ? ૮

ઠગવા વિભુ આ વિશ્વને વૈરાગ્યના રંગો ધર્યા,
ને ધર્મનો ઉપદેશ રંજન લોકને કરવા કર્યા;
વિદ્યા ભણ્યો હું વાદ માટે કેટલી કથની કહું ?
સાધુ થઈને બહારથી દાંભિક અંદરથી રહું. ૯

મેં મુખને મેલું કર્યું દોષો પરાયા ગાઈને,
ને નેત્રને નિંદિત કર્યાં પરનારીમાં લપટાઈને;
વળી ચિત્તને દોષિત કર્યું ચિંતી નઠારૂં પરતણું,
હે નાથ ! મારૂં શું થશે ચાલાક થઈ ચૂક્યો ઘણું. ૧૦

અષ્ટપ્રકારી પૂજાના દુહા

દરેક પૂજાના દુહા પહેલા નમોઽર્હત૦ બોલવું.

જળ પૂજા : જળ પૂજા જુગતે કરો, મેલ અનાદિ વિનાશ;
જળ પૂજા ફલ મુજ હોજો, માંગો એમ પ્રભુ પાસ.

દરેક દુહા પછી નીચે આપેલ મંત્ર બોલવો.

ૐ હ્રીં શ્રીં પરમપુરુષાય, પરમેશ્વરાય, જન્મ જરા મૃત્યુ નિવારણાય, શ્રીમતે જિનેન્દ્રાય, જલં (ચંદનં, પુષ્પં વગેરે જે પૂજા હોય તે પ્રમાણે નામ બોલવું) યજામહે સ્વાહા. (૨૭ ડંકા વગાડવા.)

ચંદન પૂજા : શીતલ ગુણ જેમાં રહ્યો, શીતલ પ્રભુ મુખ રંગ;
આત્મ શીતલ કરવા ભણી, પૂજો અરિહા અંગ.

પુષ્પ પૂજા : સુરભિ અખંડ કુસુમ ગ્રહી, પૂજો ગત સંતાપ;
સુમ જંતુ ભવ્ય જ પરે, કરીએ સમકિત છાપ.

ધૂપ પૂજા : ધ્યાન ઘટા પ્રગટાવીએ, વામ નયન જિન ધૂપ;
મિચ્છત્ત દુર્ગંધ દૂરે ટળે, પ્રગટે આત્મ સ્વરૂપ.

દીપક પૂજા : દ્રવ્યદીપક સુવિવેકથી, કરતાં દુઃખ હોય ફોક;
ભાવ પ્રદીપ પ્રગટ હુએ, ભાસિત લોકાલોક.

અક્ષત પૂજા : શુદ્ધ અખંડ અક્ષત ગ્રહી, નંદાવર્ત વિશાળ;
પૂરી પ્રભુ સન્મુખ રહો, ટાળી સકળ જંજાળ.

નૈવેદ્ય પૂજા : અણાહારી પદ મેં કર્યાં, વિગ્ગહ ગઈય અનંત;
દૂર કરી તે દીજીએ, અણાહારી શિવ સંત.

ફળ પૂજા : ઈન્દ્રાદિક પૂજા ભણી, ફળ લાવે ધરી રાગ;
પુરુષોત્તમ પૂજી કરી, માંગે શિવ ફળ ત્યાગ.

નવ અંગ પૂજાના દુહા

૧. અંગૂઠે : જળ ભરી સંપુટ પત્રમાં, યુગલિક નર પૂજંત;
ઋષભ ચરણ અંગુઠડે, દાયક ભવ જલ અંત.

૨. ઘૂંટણે : જાનુ બળે કાઉસ્સગ્ગ રહ્યા, વિચર્યા દેશ વિદેશ;
ખડાં ખડાં કેવલ લહ્યું, પૂજો જાનુ નરેશ.

૩. કાંડે : લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરસીદાન;
કરકાંડે પ્રભુ પૂજના, પૂજો ભવિ બહુમાન.

૪. ખભે : માન ગયું દોય અંશથી, દેખી વીર્ય અનંત;
ભુજાબળે ભવ જલ તર્યા, પૂજો ખંધ મહંત.

૫. મસ્તકે : સિદ્ધશિલા ગુણ ઉજળી, લોકાંતે ભગવંત;
વસિયા તેણે કારણ ભવિ ! શિર શિખા પૂજંત.

૬. કપાળે : તીર્થંકર પદ પુણ્યથી, ત્રિભુવન જન સેવંત;
ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ, ભાલ તિલક જયવંત.

૭. ગળે : સોળ પ્રહર પ્રભુ દેશના, કંઠે વિવર વર્તુળ;
મધુર ધ્વનિ સુર નર સુણે, તિણે ગળે તિલક અમૂલ.

૮. હૃદયે : હૃદય કમલ ઉપશમ બળે, બાળ્યા રાગ ને રોષ;
હિમ દહે વન ખંડને, હૃદય તિલક સંતોષ.

૯. નાભિએ : રત્નત્રયી ગુણ ઉજળી, સકળ સુગુણ વિશ્રામ;
નાભિ કમળની પૂજના, કરતાં અવિચલ ધામ.

ઉપદેશક નવતત્ત્વના, તિણે નવ અંગ જિણંદ;
પૂજો બહુવિધ રાગશું, કહે શુભવીર મુણીંદ.

નોંધ : દરેક પૂજાના દુહા ગભારામાં મોટેથી બોલવાના નથી, પણ મનમાં ચિંતવવાના છે.

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

સ. ૧૧ હાલમાં કોનું શાસન ચાલે છે ?
જ. હાલમાં ચોવીસમા તીર્થંકર શ્રી મહાવીર પરમાત્માનું શાસન ચાલે છે.

સ. ૧૨ તત્ત્વ કેટલાં છે ? અને તે કયા કયા ?
જ. તત્ત્વ ત્રણ છે (૧) દેવ (૨) ગુરુ (૩) ધર્મ.

સ. ૧૩ દેવ એટલે શું ?
જ. દેવ એટલે જેનામાં સર્વ ગુણો હોય અને એક પણ દોષ ન હોય તે.

સ. ૧૪ ગુરુ એટલે શું ?

જ. ગુરુ એટલે પાંચ મહાવ્રતો પાળે તે.

સ. ૧૫ મહાવ્રતો એટલે શું ? તે કેટલાં છે ? અને કયા કયા છે ?

જ. મહાવ્રતો એટલે મોટાં વ્રત (પાળવામાં કઠિન વ્રત) તે પાંચ છે. (૧) જીવદયા પાળવી (જીવહિંસા ન કરવી). (૨) સાચું બોલવું (જૂઠું ન બોલવું). (૩) ચોરી ન કરવી. (૪) શિયળ પાળવું. (૫) પૈસા ટકા ન રાખવા.

સ. ૧૬ ધર્મ એટલે શું ?

જ. જીવને દુર્ગતિમાં જતો અટકાવી સારી ગતિમાં લઈ જાય અને પરંપરાએ મોક્ષ પમાડે તે.

સ. ૧૭ શ્રાવક એટલે શું ?

જ. શ્રાવક એટલે શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનનાં વચનો ઉપર શ્રદ્ધા રાખે, વિનય વિવેક કરે અને દર્શન, પૂજા, સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, પૌષધ કરે તથા દેવ ગુરુની ભક્તિ વગેરે કરે તે.

સ. ૧૮ શ્રાવક શબ્દનો અર્થ આપો.

જ. 'શ્ર' = અક્ષરથી શ્રદ્ધા રાખે.
'વ' = અક્ષરથી વિનય વિવેક કરે.
'ક' = અક્ષરથી ક્રિયા કરે.

સ. ૧૯ નવકાર મંત્રના કેટલા અક્ષરો છે ? તેમાં સાત અક્ષરો, પાંચ અક્ષરો, આઠ અક્ષરો અને નવ અક્ષરો કયા કયા પદોના છે ?

જ. નવકાર મંત્રના ૬૮ અક્ષરો છે. તેમાં પહેલા, ત્રીજા અને ચોથા પદના સાત અક્ષરો, બીજા પદના પાંચ અક્ષરો, પાંચમા અને નવમા પદના નવ અક્ષરો તેમજ છઠ્ઠા, સાતમા અને આઠમા પદના આઠ અક્ષરો છે.

સ. ૨૦ શ્રી નવકાર મંત્ર ક્યારે સ્મરણ કરાય છે ?

જ. આ મહામંત્ર ઉપદ્રવની શાન્તિ માટે, તેમજ માંગલિક માટે સ્મરણ કરાય છે. ઉત્તમ મનુષ્યો સૂતાં, બેસતાં, ઊઠતાં, બોલતાં, ચાલતાં, તેમજ કોઈ પણ કાર્ય કરતાં રાત્રે અગર દિવસે સર્વ સ્થળે આ નવકાર મંત્રને યાદ કરે છે.

સ. ૨૧ સામાયિક એટલે શું ?

જ. સામાયિક એટલે સમતાનો લાભ, જેનાથી જૂનાં બંધાયેલાં કર્મો નાશ પામે અને નવાં કર્મો બંધાતાં અટકી જાય, એવી શ્રી જિનેશ્વર ભગવાને બતાવેલી ક્રિયા.

સ. ૨૨ સામાયિકનો કાળ કેટલો ?

જ. ૪૮ મિનિટનો, પોણો કલાક અને ત્રણ મિનિટનો અથવા બે ઘડીનો.

સ. ૨૩ શ્રી જિનપૂજા પ્રભુના કયા કયા નવ અંગે કરાય છે ?

જ. (૧) જમણા અને ડાબા પગના અંગૂઠે.
(૨) જમણા અને ડાબા ઢીંચણે.
(૩) જમણા અને ડાબા કાંડે.
(૪) જમણા અને ડાબા ખભે.
(૫) મસ્તકે (શિખાએ). (૬) કપાળે.
(૭) કંઠે. (૮) હૃદયે. (૯) નાભિએ.

સ. ૨૪ પ્રભુને નવ અંગે પૂજા કરવાનું શું કારણ ?

જ. પ્રભુ નવ તત્ત્વના ઉપદેશક છે અને એ નવ તત્ત્વોમાં દુનિયાનાં સર્વ તત્ત્વોનો સમાવેશ થાય છે, માટે પ્રભુને નવ અંગે પૂજા કરવી જોઈએ.

સ. ૨૫ પ્રભુદર્શન કેવી રીતે કરવાં જોઈએ ?

જ. સંસારના વિચારોનો ત્યાગકરી, બે હાથ જોડી, માથું નમાવી, પ્રભુની સમક્ષ દૃષ્ટિ રાખીને, પ્રભુના ગુણો યાદ કરવાપૂર્વક

પ્રભુદર્શન કરવાં જોઈએ.

સ. ૨૬ જૈનને ઓળખવાનું પ્રગટ ચિહ્ન શું ?

જ. કેસરનો ચાંલ્લો, રાત્રિભોજનનો ત્યાગ અને કંદમૂળનો ત્યાગ.

સ. ૨૭ ચાંલ્લો શા માટે કરવો જોઈએ ?

જ. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા માથે ચઢાવું છું, તે સૂચવવા માટે ચાંલ્લો કરવો જોઈએ.

સ. ૨૮ પ્રભુને ત્રણ પ્રદક્ષિણા શા માટે દેવી જોઈએ ?

જ. દર્શન, જ્ઞાન અને ચારિત્ર એ ત્રણની પ્રાપ્તિ માટે અને સંસારના ચોરાશી લાખ ફેરા ટાળવા માટે પ્રભુને ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેવી જોઈએ.

સ. ૨૯ આપણા તીર્થોનાં નામ આપો.

જ. શ્રી શત્રુંજય, ગિરનાર, આબુ, અષ્ટાપદ, અચલગઢ, સમ્મેતશિખર, શંખેશ્વર, કુંભારીયાજી, મક્ષીજી, અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથ, તારંગાજી, રાણકપુર, ભોયણી, પાવાપુરી, ચંપાપુરી, કેશરીયાજી, પાનસર, શેરીસા વગેરે.

સ. ૩૦ આપણાં પર્વોનાં નામ આપો, અને તે ક્યારે ક્યારે આવે છે ? તે જણાવો.

જ.

(૧)	કારતક સુદ ૫	જ્ઞાન પાંચમ
(૨)	કારતક સુદ ૧૪	ચોમાસી ચૌદસ
(૩)	કારતક સુદ ૧૫	શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થની યાત્રા કરવી, અગર શ્રી શત્રુંજય આદિ મહાતીર્થના પટોનાં દર્શન કરવા જવું.
(૪)	માગશર સુદ ૧૧	મૌન અગિયારસ
(૫)	માગશર વદ ૧૦ (પોષ દશમ)	શ્રી પાર્શ્વનાથ પ્રભુનું જન્મ કલ્યાણક.

(૬)	પોષ વદ ૧૩ (મેરુતેરસ)	શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુનું મોક્ષ કલ્યાણક.
(૭)	ફાગણ સુદ ૧૩	શ્રી શત્રુંજય તીર્થની-છ ગાઉ યાત્રા
(૮)	ફાગણ સુદ ૧૪	ચોમાસી ચૌદસ
(૯)	ચૈત્ર સુદ ૭ થી ૧૫ (નવ દિવસ)	આયંબિલની શાશ્વતી ઓળી
(૧૦)	ચૈત્ર સુદ ૧૩	શ્રી મહાવીર પ્રભુનું જન્મકલ્યાણક
(૧૧)	ચૈત્ર સુદ ૧૫	શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુના ગણધર શ્રી પુંડરીકસ્વામી પાંચ ક્રોડ મુનિવરો સાથે મોક્ષે ગયા.
(૧૨)	વૈશાખ સુદ ૩ (અખાત્રીજ)	શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુને શ્રેયાંસકુમારે શેરડીના રસથી પારણું કરાવ્યું, બીજું નામ અક્ષય તૃતીયા.
(૧૩)	અષાઢ સુદ ૧૪	ચોમાસી ચૌદસ
(૧૪)	શ્રાવણ વદ ૧૨ થી ભાદરવા સુદ ૪	પજુસણ (પર્યુષણ)
(૧૫)	આસો સુદ ૭ થી ૧૫ (નવ દિવસ)	આયંબિલની શાશ્વતી ઓળી
(૧૬)	આસો વદ ૦)) (અમાસ)	શ્રી મહાવીરપ્રભુનું નિર્વાણકલ્યાણક દિવાળીની રાત્રે

•••

મૌખિક ધો. ૩

સૂત્ર	:	પુક્ખરવર .... થી વંદિત્તુ સૂત્ર	૩૦
અર્થ	:	નવકાર, પંચિંદિય, ખમાસમણ,	૨૦
		ઈચ્છકાર, અબ્ભુટ્ઠિઓ	
કાવ્ય	:	દુહા : કાળ અનાદિ... (પ્રદિક્ષણાના)	
		ચૈત્યવંદન : સિદ્ધારથ સુત વંદીએ...	૨૫
		સ્તવન : ગિરુઆ રે ગુણ...	
		થોય : જય જય ભવિ હિતકર (૪ ગાથા)	
		સજ્ઝાય : કડવા ફળ છે ક્રોધના	
		સ્તુતિ : રત્નાકર પચ્ચીસી ૧૧ થી ૧૫ ગાથા	૧૦
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી : ૩૧ થી ૪૦			૧૫
			૧૦૦

૨૩. પુક્ખરવરદીવડ્ઢે (શ્રુતસ્તવ) સૂત્ર

પુક્ખરવરદીવડ્ઢે, ધાયઈસંડેઅ જંબૂદીવે અ; ભરહેરવયવિદેહે, ધમ્માઈગરે નમંસામિ. ॥૧॥

તમતિમિરપડલવિદ્ધં-સણસ્સ, સુરગણનરિન્દમહિઅસ્સ; સીમાધરસ્સવંદે, પપ્ફોડિઅ-મોહજાલસ્સ. ॥૨॥

(વસંતતિલકા છન્દ)

જાઈજરામરણસોગપણાસણસ્સ, કલ્લાણપુક્ખલવિસાલ સુહાવહસ્સ,
કો દેવદાણવનરિંદગણચ્ચિઅસ્સ, ધમ્મસ્સ સારમુવલબ્ભ કરે પમાયં ? ॥૩॥

(શાર્દૂલવિક્રીડિતમ્ વૃતમ્)

સિદ્ધે ભો ! પયઓ ણમો જિણમએ, નંદી સયા સંજમે; દેવંનાગ-સુવન્નકિન્નરગણ, સબ્ભૂઅ-ભાવચ્ચિએ, લોગોજત્થ પઈટ્ઠિઓ જગમિણં, તેલુક્કમચ્ચાસુરં, ધમ્મો વઢ્ઢઉ સાસઓ વિજયઓ, ધમ્મુત્તરં વઢ્ઢઉ. ॥૪॥

સુઅસ્સ ભગવઓ, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, વંદણવત્તિયાએ૦

૨૪. સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં (સિદ્ધસ્તવ) સૂત્ર

સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, પારગયાણં, પરંપરગયાણં;
લોઅગ્ગમુવગયાણં, નમો સયા સવ્વસિદ્ધાણં. ॥૧॥

જો દેવાણવિ દેવો, જં દેવા પંજલી નમંસંતિ;
તં દેવદેવમહિઅં, સિરસા વંદે મહાવીરં. ॥૨॥

ઈક્કોવિ નમુક્કારો, જિણવરવસહસ્સ વદ્ધમાણસ્સ;
સંસારસાગરાઓ, તારેઈ નરં વ નારિં વા. ॥૩॥

ઉજ્જિંજતસેલસિહરે, દિક્ખા નાણં નિસીહિઆ જસ્સ;
તં ધમ્મચક્કવટ્ટિં, અરિટ્ઠનેમિં નમંસામિ. ॥૪॥

ચત્તારિ અટ્ઠદસ દો ય, વંદિયા જિણવરા ચઉવ્વીસં;
પરમટ્ઠનિટ્ઠિઅટ્ઠા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ॥૫॥

૨૫. વેયાવચ્ચગરાણં સૂત્ર
(સમકિતી દેવોને સંભારવાનું સૂત્ર)

વેયાવચ્ચગરાણં, સંતિગરાણં, સમ્મદિટ્ઠિસમાહિગરાણં, કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં. અન્નત્થ૦

૨૬. ભગવાનાદિ વંદનસૂત્ર

ભગવાન્હં, આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયહં, સર્વસાધુહં,

૨૭. પડિક્કમણે ઠાઉં ? સૂત્ર (પ્રતિક્રમણ બીજ સૂત્ર)

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅ (રાઈઅ) પડિક્કમણે ઠાઉં ? ઈચ્છં, સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ, (રાઈઅ) દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

૨૮. ઇચ્છામિ ઠામિ સૂત્ર (લઘુ અતિચાર સૂત્ર)

ઈચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં, જો મે દેવસિઓ (રાઈઓ) અઈયારો કઓ, કાઈઓ, વાઈઓ, માણસિઓ, ઉસ્સુત્તો ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુજ્ઝાઓ, દુવ્વિચિંતિઓ, અણાયારો અણિચ્છિઅવ્વો, અસાવગપાઉગ્ગો નાણે દંસણે ચરિત્તાચરિત્તે, સુએ સામાઈએ, તિણ્હં ગુત્તીણં, ચઉણ્હં કસાયાણં, પંચણ્હ-મણુવ્વયાણં તિણ્હં ગુણવ્વયાણં, ચઉણ્હં-સિક્ખાવયાણં, બારસવિહસ્સ સાવગધમ્મસ્સ જં ખંડિઅં, જં વિરાહિઅં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

૨૯. નાણંમિ સૂત્ર (પાંચ આચારના અતિચારોની ગાથાઓ)

નાણંમિ દંસણંમિ અ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વીરિયંમિ,
આયરણં આયારો, ઈઅ એસો પંચહા ભણિઓ. ॥૧॥

કાલે વિણએ બહુમાણે, ઉવહાણે તહ અનિન્હવણે;
વંજણ-અત્થ-તદુભએ, અટ્ઠવિહો નાણમાયારો. ॥૨॥

નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠી અ;
ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લ પ્પભાવણે અટ્ઠ. ॥૩॥

પણિહાણજોગજુત્તો, પંચહિં સમિઈહિં તીહિં ગુત્તીહિં;
એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઈ નાયવ્વો. ॥૪॥

બારસવિહંમિવિતવે, સબ્ભિંતર-બાહિરે કુસલદિટ્ઠે;
અગિલાઈ અણાજીવી, નાયવ્વો સો તવાયારો. ॥૫॥

અણસણમૂણોઅરિઆ, વિત્તીસંખેવણં રસચ્ચાઓ;
કાયકિલેસો સંલીણયા ય, બજ્ઝો તવો હોઈ. ॥૬॥

પાયચ્છિત્તં વિણઓ, વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્ઝાઓ;
ઝાણં ઉસ્સગ્ગો વિ અ, અબ્ભિંતરઓ તવો હોઈ. ॥૭॥

અણિગૂહિઅ બલવીરિઓ, પરક્કમઈ જો જહુત્તમાઉત્તો;
જુંજઈ અ જહાથામં, નાયવ્વો વીરિઆયારો. ॥૮॥

૩૦. સુગુરુ વાંદણા સૂત્ર (દ્વાદશાવર્ત્ત વંદન સૂત્ર)

ઈચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહં, નિસીહિ, અ-હો, કા-યં, કા-ય સંફાસં, ખમણિજ્જો ભે ! કિલામો અપ્પકિલંતાણં બહુસુભેણ ભે, દિવસો (રાઈઅ વઈક્કંતા) વઈક્કંતો ? જ-ત્તા ભે ! જ-વ-ણિજ્જં ચભે ? ખામેમિ ખમાસમણો ! દેવસિઅં (રાઈઅં) વઈક્કમં, આવસ્સિઆએ પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં દેવસિઆએ (રાઈએ) આસાયણાએ, તિત્તીસન્નયરાએ, જંકિંચિ મિચ્છાએ; મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિયાએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ; સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ આસાયણાએ, જો મે અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો ! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

૩૧. દેવસિઅં આલોઉં સૂત્ર

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅં (રાઈઅં) આલોઉં ? ઈચ્છં, આલોએમિ જો મે દેવસિઓ૦ (રાઈઓ)

૩૨. સાત લાખ સૂત્ર
(ચોર્યાશી લાખ જીવયોનિ ખમાવવાનું સૂત્ર)

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ

વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઈંદ્રિય, બે લાખ તેઈંદ્રિય, બે લાખ ચઉરિંદ્રિય, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેંદ્રિય, ચૌદ લાખ મનુષ્ય એવંકારે ચોરાશી લાખ જીવયોનિમાંહિ મ્હારે જીવે જે કોઈ જીવ હણ્યો હોય, હણાવ્યો હોય, હણતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યો હોય, તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં.

૩૩. અઢાર પાપસ્થાનક સૂત્ર (અઢાર પાપ આલોવવાનું સૂત્ર)

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે રાગ, અગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે પૈશુન્ય, પંદરમે રતિ અરતિ, સોળમે પર પરિવાદ, સત્તરમે માયા મૃષાવાદ અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય. એ અઢાર પાપસ્થાનકમાંહિ મ્હારે જીવે જે કોઈ પાપ સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યું હોય, તે સવિહુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં.

૩૪. સવ્વસ્સવિ (પ્રતિક્રમણ બીજક) સૂત્ર

સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ (રાઈઅ), દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ; ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈચ્છં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

૩૫. ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં સૂત્ર

ઈછામિ પડિક્કમિઉં ? જો મે દેવસિઓ (રાઈઓ) અઈયારો કઓ૦

૩૬. વંદિત્તુ (શ્રાદ્ધ પ્રતિક્રમણ) સૂત્ર

વંદિત્તુ સવ્વસિદ્ધે, ધમ્માયરિએ અ સવ્વસાહૂ અ;
ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં, સાવગધમ્માઈઆરસ્સ. ॥૧॥

જો મે વયાઈયારો, નાણે તહ દંસણે ચરિત્તે અ;
સુહુમો અ બાયરો વા, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ॥૨॥

દુવિહે પરિગ્ગહમ્મિ, સાવજ્જે બહુવિહે અ આરંભે;
કારાવણે અ કરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૩॥

જં બદ્ધમિંદિએહિં, ચઉહિં કસાએહિં અપ્પસત્થેહિં;
રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ॥૪॥

આગમણે નિગ્ગમણે, ઠાણે ચંકમણે અણાભોગે;
અભિઓગે અ નિઓગે; પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૫॥

સંકા કંખ વિગિચ્છા, પસંસ તહ સંથવો કુલિંગીસુ;
સમ્મત્તસ્સઈયારે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૬॥

છક્કાય સમારંભે, પયણે અ પયાવણે અ જે દોસા;
અત્તટ્ઠા ય પરટ્ઠા, ઉભયટ્ઠા ચેવ તં નિંદે. ॥૭॥

પંચણ્હ-મણુવ્વયાણં, ગુણવ્વયાણં ચ તિણ્હમઈયારે;
સિક્ખાણં ચ ચઉણ્હં, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૮॥

પઢમે અણુવ્વયમ્મિ, થૂલગ પાણાઈવાય વિરઈઓ;
આયરિય-મપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ॥૯॥

વહ-બંધ-છવિચ્છેએ, અઈભારે ભત્ત-પાણવુચ્છેએ;
પઢમવયસ્સ-ઈઆરે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૧૦॥

બીએ અણુવ્વયમ્મિ, પરિથૂલગ-અલિઅ-વયણવિરઈઓ;
આયરિય-મપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ॥૧૧॥

સહસા રહસ્સ દારે, મોસુવએસે અ કૂડલેહે અ;
બીઅવયસ્સ ઈઆરે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૧૨॥

તઈએ અણુવ્વયમ્મિ, થૂલગપરદવ્વહરણ વિરઈઓ;
આયરિઅ-મપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ॥૧૩॥

તેનાહડપ્પઓગે, તપ્પડિરૂવે વિરુદ્ધગમણે અ;
કૂડતુલકૂડમાણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૧૪॥

ચઉત્થે અણુવ્વયમ્મિ, નિચ્ચં પરદારગમણ-વિરઈઓ;
આયરિઅ-મપ્પસત્થે, ઈત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ॥૧૫॥

અપરિગ્ગહિઆ ઈત્તર, અણંગ વિવાહ તિવ્વ-અણુરાગે;
ચઉત્થવયસ્સઈઆરે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૧૬॥

ઈત્તો અણુવ્વએ પંચમમ્મિ, આયરિઅમપ્પસત્થમ્મિ;
પરિમાણપરિચ્છેએ, ઈત્થ પમાયપ્પસંગેણં. ॥૧૭॥

ધણ ધન્ન ખિત્તવત્થૂ, રુપ્પસુવન્ને અ કુવિઅ-પરિમાણે;
દુપએ ચઉપ્પયમ્મિ ય, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૧૮॥

ગમણસ્સ ઉ પરિમાણે, દિસાસુ ઉડ્ઢં અહે અ તિરિઅં ચ;
વુડ્ઢિ સઈઅંતરદ્ધા, પઢમમ્મિ ગુણવ્વએ નિંદે. ॥૧૯॥

મજ્જંમિ અ મંસમ્મિ અ, પુપ્ફે અ ફલે અ ગંધ મલ્લે અ;
ઉવભોગપરિભોગે, બીયમ્મિ ગુણવ્વએ નિંદે. ॥૨૦॥

સચ્ચિત્તે પડિબદ્ધે, અપોલ દુપ્પોલિઅં ચ આહારે;
તુચ્છોસહિભક્ખણયા, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૨૧॥

ઈંગાલી વણ સાડી, ભાડી ફોડી સુવજ્જએ કમ્મં;
વાણિજ્જં ચેવ દંત, લક્ખ રસ કેસ વિસ વિસયં. ॥૨૨॥

એવં ખુ જંતપિલ્લણ કમ્મં, નિલ્લંછણં ચ દવ દાણં;
સર-દહ-તલાય-સોસં, અસઈ-પોસં ચ વજ્જિજ્જા. ॥૨૩॥

સત્થગ્ગિ-મુસલ-જંતગ, તણ-કટ્ઠે-મંતમૂલ-ભેસજ્જે;
દિન્ને દવાવિએ વા, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૨૪॥

ન્હાણુ-વ્વટ્ટણ-વન્નગ, વિલેવણે સદ્દરુવ-રસ-ગંધે;
વત્થાસણ-આભરણે, પડિક્કમે દેસિઅં સવ્વં. ॥૨૫॥

કંદપ્પે કુક્કુઈએ, મોહરિ અહિગરણ ભોગઅઈરિત્તે;
દંડમ્મિ અણટ્ઠાએ, તઈઅમ્મિ ગુણવ્વએ નિંદે. ॥૨૬॥

તિવિહે દુપ્પણિહાણે, અણવટ્ઠાણે તહા સઈવિહૂણે;
સામાઈઅ વિતહકએ, પઢમે સિક્ખાવએ નિંદે. ॥૨૭॥

આણવણે પેસવણે, સદ્દે રૂવે અ પુગ્ગલક્ખેવે;
દેસાવગાસિઅમ્મિ, બીએ સિક્ખાવએ નિંદે. ॥૨૮॥

સંથારુચ્ચારવિહી, પમાય તહ ચેવ ભોયણાભોએ;
પોસહવિહિ-વિવરીએ, તઈએ સિક્ખાવએ નિંદે. ॥૨૯॥

સચ્ચિત્તે નિક્ખિવણે, પિહિણે વવએસ મચ્છરે ચેવ;
કાલાઈક્કમદાણે, ચઉત્થે સિક્ખાવએ નિંદે. ॥૩૦॥

સુહિએસુ અ દુહિએસુ અ, જા મે અસ્સંજએસુ અણુકંપા;
રાગેણ વ દોસેણ વ, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ॥૩૧॥

સાહૂસુ સંવિભાગો, ન કઓ તવચરણ કરણ-જુત્તેસુ;
સંતે ફાસુઅદાણે, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ॥૩૨॥

ઈહલોએ પરલોએ, જીવિઅ-મરણે અ આસંસ પઓગે;
પંચવિહો અઈયારો, મા મજ્ઝ હુજ્જ મરણંતે. ॥૩૩॥

કાએણ કાઈઅસ્સ, પડિક્કમે વાઈઅસ્સ વાયાએ;
મણસા માણસિઅસ્સ, સવ્વસ્સવયાઈઆરસ્સ. ॥૩૪॥

વંદણ વય સિક્ખા-ગારવેસુ, સન્ના કસાય દંડેસુ;
ગુત્તીસુ અ સમિઈસુ અ, જો અઈઆરો અ તં નિંદે. ॥૩૫॥

સમ્મદિટ્ઠીજીવો, જઈ વિ હુ પાવં સમાયરે કિંચિ;
અપ્પો સિ હોઈ બંધો, જેણ ન નિદ્ધંધસં કુણઈ. ॥૩૬॥

તં પિ હુ સપડિક્કમણં, સપ્પરિઆવં સઉત્તર ગુણં ચ;
ખિપ્પં ઉવસામેઈ, વાહિવ્વ સુસિક્ખિઓ વિજ્જો. ॥૩૭॥

જહા વિસં કુટ્ઠગયં, મંતમૂલવિસારયા;
વિજ્જા હણંતિ મંતેહિં, તો તં હવઈ નિવ્વિસં. ॥૩૮॥

એવં અટ્ઠ વિહં કમ્મં, રાગ દોસ સમજ્જિઅં;
આલોઅંતો અ નિંદંતો, ખિપ્પં હણઈ સુસાવઓ. ॥૩૯॥

કયપાવો વિ મણુસ્સો, આલોઈઅ નિંદિઅ ગુરુ સગાસે;
હોઈ અઈરેગ લહુઓ, ઓહરિઅભરુવ્વ ભારવહો. ॥૪૦॥

આવસ્સએણ એએણ, સાવઓ જઈવિ બહુરઓ હોઈ;
દુક્ખાણમંતકિરિઅં, કાહી અચિરેણ કાલેણ. ॥૪૧॥

આલોઅણા બહુવિહા, ન ય સંભરિઆ પડિક્કમણ કાલે;
મૂલગુણ ઉત્તરગુણે, તં નિંદે તં ચ ગરિહામિ. ॥૪૨॥

તસ્સ ધમ્મસ્સ કેવલિપન્નત્તસ્સ, અબ્ભુટ્ઠિઓ મિ આરાહણાએ,
વિરઓમિ વિરાહણાએ, તિવિહેણ પડિક્કંતો,
વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં. ॥૪૩॥

જાવંતિ ચેઈઆઈં, ઉડ્ઢે અ અહે અ તિરિઅલોએ અ;
સવ્વાઈં તાઈં વંદે, ઈહ સંતો તત્થ સંતાઈં. ॥૪૪॥

જાવંત કે વિ સાહૂ, ભરહેરવયમહાવિદેહે અ;
સવ્વેસિં તેસિં પણઓ, તિવિહેણ તિદંડ વિરયાણં. ॥૪૫॥

ચિરસંચિય પાવપણાસણીઈ, ભવસયસહસ્સ મહણીએ;
ચઉવીસ જિણ વિણિગ્ગય કહાઈ, વોલંતુ મે દિઅહા. ॥૪૬॥

મમ મંગલમરિહંતા, સિદ્ધા સાહૂ સુઅંચધમ્મો અ;
સમ્મદિટ્ઠી દેવા, દિંતુ સમાહિં ચ બોહિં ચ. ॥૪૭॥

પડિસિદ્ધાણં કરણે, કિચ્ચાણમકરણે પડિક્કમણં;
અસદ્દહણે અ તહા, વિવરીઅ પરૂવણાએ અ. ॥૪૮॥

ખામેમિ સવ્વજીવે, સવ્વે જીવા ખમંતુ મે;
મિત્તી મે સવ્વભૂએસુ, વેરં મજ્ઝ ન કેણઈ. ॥૪૯॥

એવ-મહં આલોઈઅ, નિંદિઅ ગરહિઅ દુગંછિઅં સમ્મં;
તિવિહેણ પડિક્કંતો, વંદામિ જિણે ચઉવ્વીસં. ॥૫૦॥

(૧) શ્રી નમસ્કાર મહામંત્ર (અર્થ સહિત)

નમો અરિહંતાણં ॥૧॥
નમો સિદ્ધાણં ॥૨॥
નમો આયરિયાણં ॥૩॥
નમો ઉવજ્ઝાયાણં ॥૪॥
નમો લોએ સવ્વ સાહૂણં ॥૫॥
એસો પંચ નમુક્કારો ॥૬॥
સવ્વ પાવપ્પણાસણો ॥૭॥
મંગલાણં ચ સવ્વેસિં,
પઢમં હવઈ મંગલં ॥૮॥

શ્રી અરિહંત ભગવંતોને નમસ્કાર થાઓ.
શ્રી સિદ્ધ ભગવંતોને નમસ્કાર થાઓ.
શ્રી આચાર્ય ભગવંતોને નમસ્કાર થાઓ.
શ્રી ઉપાધ્યાય ભગવંતોને નમસ્કાર થાઓ.
લોકમાં રહેલા સર્વ સાધુ ભગવંતોને નમસ્કાર થાઓ.
આ પંચ પરમેષ્ઠીને કરેલો નમસ્કાર
સર્વ પાપોનો વિનાશ કરનાર છે.
અને સર્વ મંગલોમાં પ્રથમ મંગલ (કલ્યાણરૂપ) છે ॥૧॥

(૨) પંચિંદિય સૂત્ર (ગુરુસ્થાપના સૂત્ર) અર્થ

પંચિંદિય સંવરણો, તહ નવવિહ-બંભચેર-ગુત્તિધરો,
ચઉવિહ-કસાય-મુક્કો, ઈઅ અઢારસ-ગુણેહિં સંજુત્તો ॥૧॥

પાંચ ઈંદ્રિયોના વિષયોને રોકનારા, તેમજ નવ પ્રકારની બ્રહ્મચર્યની વાડને ધારણ કરનારા, ક્રોધાદિ ચાર કષાયોથી મૂકાયેલા, એ અઢાર ગુણોવાળા ॥૧॥

પંચ-મહવ્વય-જુત્તો, પંચ-વિહાયાર-પાલણ-સમત્થો,
પંચ-સમિઓ તિ-ગુત્તો, છત્તીસગુણો ગુરુ મજ્ઝ ॥૨॥

પાંચ મહાવ્રતોને ધારણ કરનારા, પાંચ પ્રકારના આચાર પાળવામાં સમર્થ, પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુપ્તિથી યુક્ત, આ રીતે છત્રીસ ગુણવાળા મારા ગુરુ છે ॥૨॥

(૩) ખમાસમણ સૂત્ર (પંચાંગ પ્રણિપાત સૂત્ર) અર્થ

ઈચ્છામિ ખમાસમણો ! વંદિઉં, જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ.

હે ક્ષમાશ્રમણ ! હું આપને મારી શક્તિપૂર્વક, મારા સઘળાં ય પાપ વ્યાપારોનો ત્યાગ કરીને વંદન કરવા ઈચ્છું છું. મારા મસ્તક વડે (પાંચે ય અંગોથી) વંદન કરું છું.

(૪) ઇચ્છકાર સૂત્ર (સુગુરુ સુખશાતા પૃચ્છા સૂત્ર)

ઈચ્છકાર ! સુહ રાઈ ? (સુહ દેવસિ ?) સુખ તપ ? શરીર નિરાબાધ ? સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છો જી ? સ્વામી ! શાતા છે જી ? ભાત પાણીનો લાભ દેજો જી.

(હે ગુરુજી !) આપ સુખે રાત્રિ, સુખે દિવસ, સુખે તપશ્ચર્યામાં, શરીર સંબંધી રોગરહિતપણામાં, સુખે સંયમયાત્રામાં પ્રવર્તો છો જી ? (એમ ઈચ્છું છું.) સ્વામી ! શાતા છે જી ? ભાત પાણીનો લાભ દેજો જી.

(૫) અબ્ભુટ્ઠિઓ સૂત્ર (ગુરુ ખામણા સૂત્ર)

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! અબ્ભુટ્ઠિઓ મિ અબ્ભિંતર દેવસિઅં (રાઈઅં) ખામેઉં ?

ઈચ્છં, ખામેમિ દેવસિઅં. (રાઈઅં)

જંકિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેયાવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ ॥૧॥

દેખાવમાં રૂડા પણ પરિણામે કૂડા એવા વિષયોમાં તું કેમ ઠરે છે ?

હે ભગવંત ! ઈચ્છાપૂર્વક આજ્ઞા આપો. હું દિવસ (રાત્રિ) દરમ્યાન થયેલા અપરાધોની ક્ષમા માંગવા હાજર થયો છું. (ગુરુ વાક્ય ખમાઓ) આજ્ઞા પ્રમાણ છે. દિવસ સંબંધી અપરાધો ખમાવું છું. જે કાંઈ અપ્રીતિ થઈ હોય કે વિશેષ અપ્રીતિ ઉપજાવી હોય, આહારમાં, પાણીમાં, વિનયમાં, વૈયાવચ્ચમાં, એક વાર બોલવાથી, વારંવાર બોલવાથી, ઊંચાં આસન પર બેસવાથી, સમાન આસન રાખવામાં, વચ્ચે બોલવામાં, ગુરુના ઉપરવટ થઈને બોલવાથી.

જંકિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં. ॥૨॥

જે કાંઈ વિનય રહિત સૂક્ષ્મ અથવા બાદર વર્તન થયું હોય કે જે તમે જાણો છો હું જાણતો નથી. તે સંબંધી મારું સઘળું પાપ મિથ્યા થાઓ. ॥૨॥

પ્રદક્ષિણાના દુહા

કાળ અનાદિ અનંતથી, ભવ ભ્રમણ નો નહિ પાર;
તે ભવ ભ્રમણ નિવારવા, પ્રદક્ષિણા દઉં ત્રણ વાર. ૧

ભમતીમાં ભમતાં થકાં, ભવ ભાવઠ દૂર પલાય,
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર રૂપ, પ્રદક્ષિણા ત્રણ દેવાય. ૨

જન્મ મરણાદિ સવિ ભય ટળે, સીઝે જો દરિસણ કાજ,
રત્નત્રયી પ્રાપ્તિ ભણી, દરિસણ કરો જિનરાજ. ૩

જ્ઞાન વડું સંસારમાં, જ્ઞાન પરમ સુખ હેત;
જ્ઞાન વિના જગ જીવડા, ન લહે તત્ત્વ સંકેત. ૪

ચય તે સંચય કર્મનો, રિક્ત કરે વળી જેહ;
ચારિત્ર નિર્યુક્તે કહ્યું, વંદો તે ગુણગેહ. ૫

દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર એ, રત્નત્રયી શિવદ્વાર;
ત્રણ પ્રદક્ષિણા તે કારણે, ભવદુઃખ ભંજનહાર. ૬

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

સિદ્ધારથ સુત વંદીએ, ત્રિશલાનો જાયો,
ક્ષત્રિયકુંડમાં અવતર્યો, સુરનરપતિ ગાયો. ૧

મૃગપતિ લંછન પાઉલે, સાત હાથની કાય,
બહોંતેર વર્ષનું આઉખું, વીરજિનેશ્વર રાય. ૨

'ખિમાવિજય' જિનરાજનો, એ ઉત્તમ ગુણ અવદાત,
સાત બોલથી વર્ણવ્યો પદ્મવિજય વિખ્યાત. ૩

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનું સ્તવન

ગિરુઆરે ગુણ તુમ તણા, શ્રી વર્ધમાન જિનરાયા રે,
સુણતાં શ્રવણે અમીઝરે, મ્હારી નિર્મલ થાયે કાયા રે. ગિ૦ ૧

તુમ ગુણગણ ગંગા જલે, હું ઝીલીને નિર્મલ થાઉં રે,
અવર ન ધંધો આદરૂં, નિશ દિન તોરા ગુણ ગાઉં રે. ગિ૦ ૨

ઝીલ્યા જે ગંગા જળે, તે છિલ્લર જળ નવિ પેસે રે,
જે માલતી ફૂલે મોહીયા, તે બાવળ જઈ નવિ બેસે રે ગિ૦ ૩

એમ અમે તુમ ગુણ ગોઠશું, રંગે રાચ્યા ને વળી માચ્યા રે,
તે કેમ પરસુર આદરે ? જે પરનારી વશ રાચ્યા રે. ગિ૦ ૪

તું ગતિ તું મતિ આશરો, તું આલંબન મુજ પ્યારો રે,
વાચક 'યશ' કહે માહરે, તું જીવ જીવન આધારો રે. ગિ૦ ૫

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનની થોય

જય જય ભવિહિતકર, વીર જિનેશ્વર દેવ,
સુર નરના નાયક, જેહની સારે સેવ;
કરુણારસકંદો, વંદો આનંદ આણી,
ત્રિશલા સુત સુંદર, ગુણ મણિ કેરો ખાણી. ૧.

જસ પંચ કલ્યાણક, દિવસ વિશેષ સુહાવે,
પણ થાવર નારક, તેહને પણ સુખ થાવે;
તે ચ્યવન, જન્મ વ્રત, નાણ અને નિર્વાણ,
સવિ જિનવર કેરાં, એ પાંચે અહિઠાણ. ૨

જિહાં પંચસમિતિ યુત, પંચમહાવ્રત સાર,
જેહમાં પ્રકાશ્યા, વળી પાંચે વ્યવહાર,
પરમેષ્ઠિ, અરિહંત, નાથ, સર્વજ્ઞ ને પાર,
એહ પંચપદે લહ્યો, આગમ અર્થ ઉદાર. ૩

માતંગ સિદ્ધાઈ, દેવી જિનપદ સેવી,
દુઃખ દુરિત ઉપદ્રવ, જે ટાળે નિતમેવી;
શાસન સુખદાયી, આઈ સુણો અરદાસ,
શ્રી જ્ઞાનવિમલ ગુણ, પૂરો વાંછિત આશ. ૪

ક્રોધની સજ્ઝાય

કડવાં ફળ છે ક્રોધનાં, જ્ઞાની એમ બોલે,
રીસ તણો રસ જાણીએ, હલાહલ તોલે. કડવાં. ૧

ક્રોધે ક્રોડ પૂરવ તણું, સંયમ ફલ જાય,
ક્રોધ સહિત તપ જે કરે, તે તો લેખે ન થાય. કડવાં. ૨

સાધુ ઘણો તપીયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ,
શિષ્યના ક્રોધ થકી થયો, ચંડકોશીઓ નાગ. કડવાં. ૩

આગ ઊઠે જે ઘર થકી, તે પહેલું ઘર બાળે,
જળનો જોગ જો નવિ મળે, તો પાસેનું પરજાળે. કડવાં. ૪

ક્રોધ તણી ગતિ એહવી, કહે કેવલનાણી,
હાણ કરે જે હેતની, જાળવજો એમ જાણી. કડવાં. ૫

ઉદયરત્ન કહે ક્રોધને, કાઢજો ગળે સાહી,
કાયા કરજો નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. કડવાં. ૬

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીશી

કરે કાળજાને કતલ પીડા, કામની બીહામણી,
એ વિષયમાં બની અંધ હું, વિડંબના પામ્યો ઘણી;
તે પણ પ્રકાશ્યું આજ લાવી, લાજ આપ તણી કને,
જાણો સહું તેથી કહું, કર માફ મારા વાંકને. ૧૧

નવકાર મંત્ર વિનાશ કીધો, અન્ય મંત્રો જાણીને,
કુશાસ્ત્રનાં વાક્યો વડે, હણી આગમોની વાણીને;
કુદેવની સંગત થકી, કર્મો નકામાં આચર્યાં,
મતિ ભ્રમ થકી રત્નો ગુમાવી, કાચ કટકા મેં ગ્રહ્યા. ૧૨

આવેલ દ્રષ્ટિમાર્ગમાં, મૂકી મહાવીર આપને,
મેં મૂઢધીએ હૃદયમાં, ધ્યાયા મદનના ચાપને;
નેત્રબાણો ને પયોધર, નાભી ને સુંદર કટી,
શણગાર સુંદરીઓ તણા, છટકેલ થઈ જોયા અતિ. ૧૩

મૃગનયનીસમ નારી તણાં, મુખચંદ્ર નીરખવા થકી,
મુજ મન વિષે જે રંગ લાગ્યો, અલ્પ પણ ગૂઢો અતિ;
તે શ્રુતરૂપ સમુદ્રમાં, ધોયા છતાં જાતો નથી,
તેનું કહો કારણ તમે, બચું કેમ હું આ પાપથી ? ૧૪

સુંદર નથી આ શરીર કે, સમુદાય ગુણ તણો નથી,
ઉત્તમ વિલાસ કળા તણી, દેદીપ્યમાન પ્રભા નથી;
પ્રભુતા નથી તો પણ પ્રભુ, અભિમાનથી અક્કડ ફરું,
ચોપાટ ચાર ગતિ તણી, સંસારમાં ખેલ્યા કરું. ૧૫

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

સ. ૩૧ પ્રતિક્રમણ એટલે શું ?

જ. પ્રતિક્રમણ એટલે પાપથી પાછા હઠવું. પાપ ધોવાઈ જાય પાપનો નાશ થાય તેવી જ્ઞાની ભગવંતોએ બતાવેલી મહાન ક્રિયા.

સ. ૩૨ પ્રતિક્રમણ શા માટે કરવું જોઈએ ?

જ. દિવસનાં કે રાત્રિનાં દરમ્યાન થયેલા પાપોનો નાશ કરવા પ્રતિક્રમણ કરવું જોઈએ.

સ. ૩૩ પ્રતિક્રમણ કેટલાં છે ? અને તે ક્યા ક્યા ?

જ. પ્રતિક્રમણ પાંચ છે (૧) દેવસિ (૨) રાઈ (૩) પક્ખિ (૪) ચૌમાસી (૫) સંવચ્છરી

સ. ૩૪ પાંચ પ્રતિક્રમણ વર્ષમાં કેટલી વખત થાય ?

જ. સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વર્ષમાં એકવાર ભાદરવા સુદ ૪ના દિવસે થાય. ચૌમાસી પ્રતિક્રમણ વર્ષમાં ત્રણ વાર કારતક સુદ ૧૪, ફાગણ સુદ ૧૪ અને અષાઢ સુદ ૧૪ ના દિવસે થાય છે. પક્ખિ પ્રતિક્રમણ વર્ષમાં એકવીસ વાર ચૌમાસી સિવાયની સુદ ચૌદસોએ તથા બધી વદ ચૌદસોએ થાય. દેવસી પ્રતિક્રમણ ઉપરના ૨૫ દિવસ સિવાય બાકીના બધા દિવસે રોજ સાંજે અને રાઈ પ્રતિક્રમણ વર્ષના સર્વ દિવસોએ રોજ સવારે કરવામાં આવે છે.

સ. ૩૫ રાત્રિભોજન કરવાથી શું નુકશાન થાય છે ?

જ. રાત્રિભોજન કરવાથી જિનાજ્ઞાભંગનો મહાન દોષ લાગે છે અને શુભ પરિણામનો હ્રાસ થાય છે. વળી પરભવમાં કાગડા, ઘુવડ, ગીધ, બિલાડી, શિયાળ, સાપ, વીંછી અને ગરોળી જેવા દુષ્ટ અવતાર પ્રાપ્ત થાય છે. અહીં પ્રત્યક્ષ પણ ઘણાં

નુકસાન થાય છે. ભોજનમાં કીડી આવી જવાથી બુદ્ધિનો નાશ થાય છે. જુથી જલોદરનો રોગ થાય છે. માખીથી ઊલટી થઈ જાય છે. કરોળિયો કોઢ રોગ કરે છે. આ તથા બીજા ઘણા દોષો અને અપચો વગેરે રોગો થાય છે. માટે કદી પણ રાત્રિભોજન કરવું નહીં.

સ. ૩૬ અઠ્ઠાઈ એટલે શું ? તે કેટલી છે ? તે કઈ કઈ ? અને શેની શેની કહેવાય ?

જ. ધર્મની વિશેષ આરાધના કરવાના દિવસો અઠ્ઠાઈ કહેવાય છે. તે ૬ છે. તે નીચે પ્રમાણે છે :

(૧) કારતક સુદ ૭ થી કારતક સુદ ૧૫ સુધીની... કારતક ચોમાસાની.

(૨) ફાગણ સુદ ૭ થી ફાગણ સુદ ૧૫ સુધીની... ફાગણ ચોમાસાની.

(૩) ચૈત્ર સુદ ૭ થી ચૈત્ર સુદ ૧૫ સુધીની... આયંબિલની શાશ્વતી ઓળીની.

(૪) અષાઢ સુદ ૭ થી અષાઢ સુદ ૧૫ સુધીની... અષાઢ ચોમાસાની.

(૫) શ્રાવણ વદ ૧૨ થી ભાદરવા સુદ ૪ સુધીની... પર્યુષણની.

(૬) આસો સુદ ૭ થી આસો સુદ ૧૫ સુધીની... આયંબિલની શાશ્વતી ઓળીની.

સ. ૩૭ પાંચ પરમેષ્ઠિનાં નામ આપો.

જ. પાંચ પરમેષ્ઠી (૧) અરિહંત (૨) સિદ્ધ (૩) આચાર્ય (૪) ઉપાધ્યાય (૫) સાધુ

સ. ૩૮ નવપદનાં નામ, ગુણ અને રંગ કહો.

જ.

	નામ	ગુણ	વર્ણ
(૧)	અરિહંત	૧૨	ધોળો (સફેદ)
(૨)	સિદ્ધ	૮	રાતો
(૩)	આચાર્ય	૩૬	પીળો
(૪)	ઉપાધ્યાય	૨૫	લીલો (નીલો)
(૫)	સાધુ	૨૭	કાળો (અંજન)
(૬)	દર્શન	૬૭	ધોળો (સફેદ)
(૭)	જ્ઞાન	૫૧	ધોળો (સફેદ)
(૮)	ચારિત્ર	૭૦	ધોળો (સફેદ)
(૯)	તપ	૫૦	ધોળો (સફેદ)

સ. ૩૯ નવપદનો દેવાદિ ક્યા તત્ત્વમાં સમાવેશ થાય છે ?

જ. પહેલાં બે પદનો દેવતત્ત્વમાં સમાવેશ થાય છે. પછીનાં ત્રણ પદોનો ગુરુતત્ત્વમાં સમાવેશ થાય છે અને બાકીનાં ચાર પદોનો ધર્મતત્ત્વમાં સમાવેશ થાય છે.

સ. ૪૦ નવકારવાળીમાં ૧૦૮ મણકા રાખવાનું શું કારણ ?

જ. પંચ પરમેષ્ઠીના ગુણો ૧૦૮ છે. તેનું સ્મરણ કરવા માટે ૧૦૮ મણકા રાખવામાં આવે છે.

• • •

મૌખિક ધો. ૪

સૂત્ર	:	આયરિય ઉવજ્ઝાએ... થી સકલતીર્થ	૩૦
અર્થ	:	ઈરિયાવહિયા, તસ્સઉત્તરી	૨૦
કાવ્ય	:	ચૈત્યવંદન : શાન્તિ જિનેશ્વર સોલમા...	૨૫
		સ્તવન : શાન્તિ જિનેશ્વર સાચો સાહિબ...	
		થોય : શાન્તિ સુહંકર...(૪ ગાથા)	
		સજ્ઝાય : રે જીવ માન...	
		સ્તુતિ : રત્નાકર પચ્ચીસી ૧૬ થી ૨૦ ગાથા	૧૦
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી : ૪૧ થી ૫૦			૧૫
			૧૦૦

૩૭. આયરિય ઉવજ્ઝાએ સૂત્ર

આયરિય ઉવજ્ઝાએ, સીસે સાહમ્મિએ કુલ ગણે અ;
જે મે કેઈ કસાયા, સવ્વે તિવિહેણ ખામેમિ. ॥૧॥

સવ્વસ્સ સમણ-સંઘસ્સ, ભગવઓ અંજલિં કરિઅ સીસે;
સવ્વં ખમાવઈત્તા, ખમામિ સવ્વસ્સ અહયં પિ. ॥૨॥

સવ્વસ્સ જીવરાસિસ્સ, ભાવઓ ધમ્મ નિહિઅ-નિયચિત્તો;
સવ્વં ખમાવઈત્તા, ખમામિ સવ્વસ્સ અહયં પિ. ॥૩॥

૩૮. નમોઽસ્તુ વર્દ્ધમાનાય (વીરપ્રભુનું ચૈત્યવંદન)

ઈચ્છામો અણુસટ્ઠિં, નમો ખમાસમણાણં,

નમોઽર્હત્૦ નમોઽસ્તુ વર્દ્ધમાનાય.

સ્પર્દ્ધમાનાય કર્મણા; તજ્જયાવાપ્તમોક્ષાય, પરોક્ષાય કુતીર્થિનામ્. ॥૧॥

યેષાં વિકચારવિંદરાજ્યા, જ્યાયઃ ક્રમ-કમલાવલિં દધત્યા;
સદ્દશૈરિતિ સંગતં પ્રશસ્યં, કથિતં સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ ॥૨॥

કષાયતાપાર્દિત-જન્તુનિર્વૃતિં, કરોતિ યો જૈનમુખામ્બુદોદ્ગતઃ,
સ શુક્રમાસોદ્ભવવૃષ્ટિસન્નિભો, દધાતુ તુષ્ટિં મયિ વિસ્તરો ગિરામ્. ॥૩॥

૩૯. વિશાલ-લોચન-દલં સૂત્ર (સવારનું વીરપ્રભુનું ચૈત્યવંદન)

વિશાલ-લોચન-દલં, પ્રોદ્યદ્દંતાંશુ કેસરમ્;
પ્રાતર્વીરજિનેન્દ્રસ્ય, મુખપદ્મં પુનાતુ વઃ. ॥૧॥

યેષામભિષેકકર્મ કૃત્વા, મત્તા હર્ષ-ભરાત્ સુખં સુરેન્દ્રાઃ;
તૃણમપિ, ગણયન્તિ નૈવ નાકં, પ્રાતઃ સન્તુ શિવાય તે જિનેન્દ્રાઃ. ॥૨॥

કલંકનિર્મુક્તમમુક્તપૂર્ણતં, કુતર્ક-રાહુગ્રસનં સદોદયમ્;
અપૂર્વચન્દ્રં જિનચન્દ્રભાષિતં, દિનાગમે નૌમિ બુધૈર્નમસ્કૃતમ્. ॥૩॥

૪૦. શ્રુતદેવતાની સ્તુતિ

સુઅદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦

સુઅદેવયા ભગવઈ, નાણાવરણીય કમ્મસંઘાયં;
તેસિં ખવેઉ સયયં, જેસિં સુઅસાયરે ભત્તી. ॥૧॥

૪૧. ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ

ખિત્તદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦

જિસે ખિત્તે સાહૂ, દંસણ-નાણેહિં, ચરણ-સહિએહિં;
સાહંતિ મુક્ખમગ્ગં, સા દેવી હરઉ દુરિઆઈં. ॥૧॥

૪૨. કમલદલ સ્તુતિ

કમલ-દલ-વિપુલ-નયના, કમલમુખી કમલગર્ભ-સમગૌરી,
કમલે સ્થિતા ભગવતી, દદાતુ શ્રુતદેવતા સિદ્ધિમ્. ॥૧॥

૪૩. ભવનદેવતાની સ્તુતિ

ભવણદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦

જ્ઞાનાદિગુણયુતાનાં, નિત્યં સ્વાધ્યાય સંયમરતાનામ્;
વિદધાતુ ભવનદેવી, શિવં સદા સર્વસાધૂનામ્. ॥૧॥

૪૪. ક્ષેત્રદેવતાની સ્તુતિ

યસ્યાઃ ક્ષેત્રં સમાશ્રિત્ય, સાધુભિઃ સાધ્યતે ક્રિયા;
સા ક્ષેત્ર દેવતા નિત્યં, ભૂયાન્નઃ સુખ દાયિની. ॥૧॥

૪૫. અઢ્ઢાઇજ્જેસુ (મુનિ વંદન) સૂત્ર

અઢ્ઢાઈજ્જેસુ દીવસમુદ્દેસુ, પન્નરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવંત કે વિ સાહૂ, રયહરણગુચ્છ-પડિગ્ગહધારા, પંચમહવ્વયધારા, અઢ્ઢારસસહસ્સ-સીલંગધારા, અક્ખુયાયાર ચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ॥૧॥

૪૬. વરકનક (૧૭૦ જિન) સ્તુતિ

વરકનક શંખ વિદ્રુમ, મરકત ઘનસન્નિભં વિગતમોહમ્;
સપ્તતિશતં જિનાનાં, સર્વામર પૂજિતં વન્દે. ॥૧॥

૪૭. લઘુ શાન્તિ (શ્રી શાન્તિનાથ) સ્તોત્ર

શાન્તિં શાન્તિ નિશાન્તં, શાન્તં શાન્તાશિવં નમસ્કૃત્ય;
સ્તોતુઃ શાન્તિનિમિત્તં, મંત્રપદૈઃ શાન્તયે સ્તૌમિ. ॥૧॥

ઓમિતિ નિશ્ચિતવચસે, નમો નમો ભગવતેઽર્હતે પૂજામ્;
શાન્તિજિનાય જયવતે, યશસ્વિને સ્વામિને દમિનામ્. ॥૨॥

સકલાતિશેષકમહા, સંપત્તિસમન્વિતાય શસ્યાય;
ત્રૈલોક્યપૂજિતાય ચ, નમો નમઃ શાન્તિદેવાય. ॥૩॥

સર્વામરસુસમૂહ-સ્વામિકસંપૂજિતાય ન(નિ)જિતાય;
ભુવનજનપાલનોદ્યત-તમાય સતતં નમસ્તસ્મૈ. ॥૪॥

સર્વ દુરિતૌઘનાશન કરાય સર્વાડશિવપ્રશમનાય;
દુષ્ટગ્રહભૂતપિશાચ શાકિનીનાં પ્રમથનાય. ॥૫॥

યસ્યેતિ નામમંત્ર પ્રધાનવાક્યોપયોગ કૃતતોષા;
વિજયા કુરુતેજનહિત મિતિ ચ નુતા નમતતં શાન્તિમ્. ॥૬॥

ભવતુ નમસ્તે ભગવતિ ! વિજયે સુજયે પરાપરૈરજિતે !
અપરાજિતે ! જગત્યાં, જયતીતિ જયાવહે ભવતિ ! ॥૭॥

સર્વસ્યાપિ ચ સંઘસ્ય, ભદ્રકલ્યાણ મંગલપ્રદદે;
સાધૂનાં ચ સદા શિવ સુતુષ્ટિ પુષ્ટિપ્રદે ! જીયાઃ. ॥૮॥

ભવ્યાનાં કૃતસિદ્ધે ! નિર્વૃતિનિર્વાણજનનિ ! સત્ત્વાનામ્;
અભયપ્રદાનનિરતે ! નમોડસ્તુ સ્વસ્તિપ્રદે તુભ્યમ્. ॥૯॥

ભક્તાનાં જન્તૂનાં, શુભાવહે ! નિત્યમુદ્યતે ! દેવિ !
સમ્યગ્દષ્ટીનાં ધૃતિરતિમતિબુદ્ધિપ્રદાનાય. ॥૧૦॥

જિનશાસન નિરતાનાં, શાન્તિનતાનાં ચ જગતિ જનતાનામ્;
શ્રી-સંપત્કીર્તિ યશોવર્દ્ધનિ ! જયદેવિ ! વિજયસ્વ. ॥૧૧॥

સલિલાનલ વિષવિષધર દુષ્ટગ્રહ-રાજ-રોગ-રણભયતઃ;
રાક્ષસરિપુગણમારી ચૌરેતિશ્વાપદાદિભ્યઃ ! ॥૧૨॥

અથ રક્ષરક્ષ સુશિવં, કુરુ કુરુ શાન્તિં ચ કુરુ કુરુ સદેતિ;
તુષ્ટિં કુરુ કુરુ પુષ્ટિં, કુરુ કુરુ સ્વસ્તિં ચ કુરુ કુરુ ત્વમ્. ॥૧૩॥

ભગવતિ ! ગુણવતિ ! શિવશાન્તિ તુષ્ટિ પુષ્ટિ
સ્વસ્તીહ કુરુ કુરુ જનાનામ્,
ઓમિતિ નમો નમો હ્રાઁ હ્રીઁ હ્રૂઁ હ્રઃ યઃ ક્ષઃ હ્રીઁ ફટ્ ફટ્ સ્વાહા. ॥૧૪॥

એવં યન્નામાક્ષર પુરસ્સરં સંસ્તુતા જયાદેવી;
કુરુતે શાન્તિં નમતાં, નમો નમઃ શાન્તયે તસ્મૈ. ॥૧૫॥

ઈતિ પૂર્વસૂરિદર્શિત મંત્રપદ-વિદર્ભિતઃ સ્તવઃ શાન્તેઃ;
સલિલાદિ ભયવિનાશી, શાન્ત્યાદિકરશ્ચ ભક્તિમતામ્. ॥૧૬॥

યશ્ચૈનં પઠતિ સદા, શૃણોતિ ભાવયતિ વા યથા યોગમ્;
સ હિ શાન્તિપદં યાયાત્, સૂરિઃ શ્રીમાનદેવશ્ચ. ॥૧૭॥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ, છિદ્યન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ;
મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ॥૧૮॥

સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણ-કારણમ્;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ॥૧૯॥

૪૮. ચઉક્કસાય સૂત્ર

ચઉક્કસાય-પડિમલ્લુલ્લૂરણુ, દુજ્જય-મયણ-બાણ-મુસુમૂરણુ;
સરસપિયંગુ-વન્નુ-ગય-ગામિઉ, જયઉ પાસુ ભુવણત્તય-સામિઉ. ॥૧॥

જસુ તણુ-કંતિ-કડપ્પ સિણિદ્ધઉ, સોહઈ ફણિ-મણિ-કિરણાલિદ્ધઉ;
નં નવજલહર-તડિલ્લય-લંછિઉ, સો જિણુ પાસુ પયચ્છઉ વંછિઉ. ॥૨॥

૪૯. ભરહેસરની સજ્ઝાય

ભરહેસર બાહુબલી, અભયકુમારો અ, ઢંઢણકુમારો;
સિરિઓ અણિઆઉત્તો, અઈમુત્તો નાગદત્તો અ. ॥૧॥

મેઅજ્જ, થૂલિભદ્દો, વયરરિસી નંદિસેણ સિંહગિરી;
કયવન્નો અ સુકોસલ, પુંડરિઓ કેસિ કરકંડૂ. ॥૨॥

હલ્લ, વિહલ્લ, સુદંસણ, સાલ, મહાસાલ, સાલિભદ્દો અ;
ભદ્દો, દસન્નભદ્દો, પસન્નચંદો અ જસભદ્દો. ॥૩॥

જંબુપહુ, વંકચૂલો, ગયસુકુમાલો, અવંતિસુકુમાલો;
ધન્નો ઈલાઈપુત્તો, ચિલાઈપુત્તો અ બાહુમુણી. ॥૪॥

અજ્જગિરી, અજ્જરક્ખિઅ, અજ્જસુહત્થી, ઉદાયગો, મણગો;
કાલયસૂરી, સંબો, પજ્જુન્નો મૂલદેવો અ. ॥૫॥

પભવો, વિણ્હુકુમારો, અદ્દકુમારો, દઢપ્પહારી અ;
સિજ્જંસ કૂરગડૂ અ, સિજ્જં-ભવ મેહકુમારો અ. ॥૬॥

એમાઈ મહાસત્તા, દિંતુ સુહં ગુણગણેહિં સંજુત્તા;
જેસિં નામગ્ગહણે, પાવપ્પબંધા વિલયંજંતિ. ॥૭॥

સુલસા, ચંદનબાલા, મણોરમા, મયણરેહા, દમયંતી;
નમયાસુંદરી, સીયા, નંદા, ભદ્દા, સુભદ્દા ય. ॥૮॥

રાઈમઈ, રિસિદત્તા, પઉમાવઈ, અંજણા, સિરીદેવી;
જિટ્ઠ, સુજિટ્ઠ, મિગાવઈ, પભાવઈ, ચિલ્લણાદેવી. ॥૯॥

બંભી, સુંદરી, રુપ્પિણી, રેવઈ, કુંતી, સિવા, જયંતી ય;
દેવઈ, દોવઈ, ધારણી, કલાવઈ પુપ્ફચૂલા ય. ॥૧૦॥

પઉમાવઈ અ ગોરી, ગંધારી, લક્ખમણા, સુસીમા ય;
જંબૂવઈ, સચ્ચભામા, રુપ્પિણી, કણ્હટ્ઠ મહિસીઓ. ॥૧૧॥

જક્ખા ય જક્ખદિન્ના ભૂઆ તહ ચેવ ભૂઅદિન્ના ય;
સેણા, વેણા, રેણા, ભઈણીઓ થૂલભદ્દસ્સ. ॥૧૨॥

ઈચ્ચાઈ મહાસઈઓ, જયંતિ અકલંક-સીલ-કલિઆઓ;
અજ્જ વિ વજ્જઈ જાસિં, જસ-પડહો તિહુઅણે સયલે. ॥૧૩॥

૫૦. મન્હજિણાણં (શ્રાવકના કૃત્યો)ની સજ્ઝાય

મન્હજિણાણં આણં (મન્નહ જિણાણમાણં), મિચ્છં પરિહરહ, ધરહ સમ્મત્તં;
છવ્વિહ આવસ્સયમ્મિ, ઉજ્જુત્તો હોઈ (ઉજ્જુત્તા હોહ) પઈદિવસં. ॥૧॥

પવ્વેસુ પોસહવયં, દાણં, સીલં, તવો અ ભાવો અ;
સજ્ઝાય નમુક્કારો, પરોવયારો અ જયણા અ. ॥૨॥

જિણપૂઆ, જિણથુણણં, ગુરુથુઅ, સાહમ્મિઆણ વચ્છલ્લં;
વવહારસ્સ ય સુદ્ધી, રહજત્તા, તિત્થજત્તા ય. ॥૩॥

ઉવસમ વિવેગ સંવર, ભાસાસમિઈ, છ જીવકરુણા ય;
ધમ્મિઅ-જણ-સંસગ્ગો, કરણદમો ચરણ-પરિણામો. ॥૪॥

સંઘોવરિ બહુમાણો, પુત્થયલિહણં પભાવણા તિત્થે;
સડ્ઢાણકિચ્ચ-મેઅં, નિચ્ચં સુગુરુવએસેણં. ॥૫॥

૫૧. સકલતીર્થ વંદના

સકલતીર્થ વંદું કરજોડ, જિનવર નામે મંગલ કોડ;
પહેલે સ્વર્ગે લાખ બત્રીસ, જિનવર ચૈત્ય નમું નિશદિશ. ॥૧॥

બીજે લાખ અઠ્ઠાવીશ કહ્યાં, ત્રીજે બાર લાખ સદ્દહ્યાં;
ચોથે સ્વર્ગે અડલખ ધાર, પાંચમે વંદું લાખ જ ચાર. ॥૨॥

છટ્ઠે સ્વર્ગે સહસ પચાસ, સાતમે ચાલીશ સહસ પ્રાસાદ;
આઠમે સ્વર્ગે છ હજાર, નવ દશમે વંદું શત ચાર. ॥૩॥

અગ્યાર બારમે ત્રણસેં સાર, નવગ્રૈવેયકે ત્રણસેં અઢાર;
પાંચ અનુત્તર સર્વે મળી, લાખ ચોરાશી અધિકાં વળી. ॥૪॥

સહસ સત્તાણું ત્રેવીશ સાર, જિનવર ભવનતણો અધિકાર;
લાંબા સો જોજન વિસ્તાર, પચાસ ઊંચા બહોંત્તેર ધાર. ॥૫॥

એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, સભાસહિત એક ચૈત્યે જાણ;
સો કોડ બાવન કોડ સંભાલ, લાખ ચોરાણું સહસ ચૌંઆલ. ॥૬॥

સાતસેં ઉપર સાઠ વિશાલ, સવિ બિંબ પ્રણમું ત્રણ કાલ;
સાત કોડ ને બહોંતેર લાખ, ભવનપતિમાં દેવલ ભાખ. ॥૭॥

એકસો એંશી બિંબ પ્રમાણ, એક એક ચૈત્યે સંખ્યા જાણ;
તેરસેં કોડ નેવ્યાશી કોડ, સાઠ લાખ વંદું કર જોડ. ॥૮॥

બત્રીસેં ને ઓગણસાઠ, તિર્ચ્છા લોકમાં ચૈત્યનો પાઠ;
ત્રણ લાખ એકાણું હજાર, ત્રણસેં વીસ તે બિંબ જુહાર. ॥૯॥

વ્યંતર જ્યોતિષીમાં વળી જેહ, શાશ્વતા જિન વંદુ તેહ;
ઋષભ ચન્દ્રાનન વારિષેણ, વર્ધમાન નામે ગુણસેણ. ॥૧૦॥

સમેતશિખર વંદુ જિન વીશ, અષ્ટાપદ વંદુ ચોવીશ;
વિમલાચલ ને ગઢ ગિરનાર, આબુ ઉપર જિનવર જુહાર. ॥૧૧॥

શંખેશ્વર કેસરિયો સાર, તારંગે શ્રી અજિત જુહાર;
અંતરિક્ખ વરકાણો પાસ, જીરાઉલો ને થંભણ પાસ. ॥૧૨॥

ગામ નગર પુર પાટણ જેહ, જિનવરચૈત્ય નમું ગુણગેહ;
વિહરમાન વંદુ જિન વીશ, સિદ્ધ અનંત નમું નિશદિશ. ॥૧૩॥

અઢીદ્વીપમાં જે અણગાર, અઢાર સહસ શીલાંગના ધાર;
પંચ મહાવ્રત સમિતિ સાર, પાળે પળાવે પંચાચાર. ॥૧૪॥

બાહ્ય અભ્યંતર તપ ઉજમાલ, તે મુનિ વંદુ ગુણમણિમાલ;
નિત નિત ઊઠી કીર્તિ કરું, "જીવ" કહે ભવસાયર તરું. ॥૧૫॥

ઇરિયાવહિયા સૂત્ર (લઘુ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર)ના અર્થ

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ ?, ઈચ્છં, ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં ॥૧॥

આપની ઈચ્છાપૂર્વક હે જ્ઞાનવંત ! (પૂજ્ય) આદેશ આપો તો ચાલવાના માર્ગમાં જે પાપ લાગ્યું તે પાપથી નિવર્તું, પ્રતિક્રમું ! ત્યારે ગુરુ આદેશ આપે કે પ્રતિક્રમો, પછી શિષ્ય કહે કે આજ્ઞા પ્રમાણ છે. હું પાપથકી નિવર્તવાને ઈચ્છું છું.

ઈરિયાવહિયાએ, વિરાહણાએ ॥૨॥

૧ જવા આવવાના માર્ગમાં જે વિરાધના (પાપયુક્ત ક્રિયા) થઈ હોય. ૨ જેમકે

ગમણાગમણે ॥૩॥

પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસાઉત્તિંગ-પણગદગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા-સંકમણે ॥૪॥

એક સ્થાનકથી બીજે સ્થાનકે જતાં આવતાં. ૩ (બે ત્રણ અને ચાર ઈંદ્રિયવાળા) જીવોને પગે કરી ચાંપવાથી, ધાન્યના બીજને ચાંપવાથી, લીલી વનસ્પતિ ચાંપવાથી આકાશમાંથી પડતા ઠારને, કીડીયોનાં નગરાને, પાંચવર્ણી નીલફુલને, સચિત્ત માટી યુક્ત સચિત્ત પાણીને, કરોળીઆની જાળને પગે કરી ચાંપવાથી વા મસળવાથી. ૪

જે મે જીવા વિરાહિયા ॥૫॥

જે જીવોને મેં વિરાધના કરી હોય અર્થાત્ જે જીવોને દુઃખી કર્યા હોય. ૫

એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા ॥૬॥

એક ઈંદ્રિયવાળા, બે ઈંદ્રિયવાળા, ત્રણ ઈંદ્રિયવાળાં, ચાર ઈંદ્રિયવાળા, પાંચ ઈંદ્રિયવાળા. ૬

અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં ॥૭॥

સામા આવતાને હણ્યા (લાતે માર્યા) હોય, ધૂળે કરી ઢાંક્યા હોય, ભૂમિ સાથે મસળ્યા હોય, માહોમાંહે શરીરે શરીર એકઠાં કર્યાં હોય, થોડા સ્પર્શથી દુહવ્યા હોય, પરિતાપ ઉપજાવ્યો હોય, મૃતપ્રાય કીધા હોય, ત્રાસ પમાડ્યા હોય, એક સ્થાનકથી બીજે સ્થાનકે મૂક્યા હોય, જીવિતવ્યથી જુદા કર્યા હોય; તે સંબંધી જે પાપ લાગ્યું હોય, તે મારું પાપ નિષ્ફળ થાઓ ! (તે પાપનું મિચ્છા મિ દુક્કડં દઉં છું.)

તસ્સ ઉત્તરી સૂત્ર (ઉત્તરીકરણ સૂત્ર)ના અર્થ

તસ્સ ઉત્તરી કરણેણં પાયચ્છિત્ત કરણેણં, વિસોહી કરણેણં, વિસલ્લી-કરણેણં, પાવાણં કમ્માણં નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ॥૧॥

ઈરિયાવહિયા સૂત્રમાં જણાવેલ પાપોની વિશેષ આલોચના અને નિંદા કરવા માટે, પ્રાયશ્ચિત્ત કરવા માટે, વિશેષ શુદ્ધિ કરવા માટે, આત્માને શલ્ય રહિત બનાવવા માટે અને પાપ કર્મોનો ઘાત કરવા માટે કાયોત્સર્ગ કરું છું. ॥૧॥

શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

શાન્તિ જિનેશ્વર સોળમાં, અચિરાસુત વંદો;
વિશ્વસેન કુલ નભોમણિ, ભવિજન સુખ કંદો. ૧

મૃગલંછન જિન આઉખું, લાખ વરસ પ્રમાણ;
હત્થિણાઉર નયરી ધણી, પ્રભુજી ગુણમણિ ખાણ. ૨

ચાલીશ ધનુષની દેહડીએ,સમચઉરંસ સંઠાણ;
વદન પદ્મ જ્યું ચંદલો, દીઠે પરમ કલ્યાણ. ૩

શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનનું સ્તવન

શાન્તિ જિનેશ્વર સાચો સાહિબ, શાન્તિકરણ ઈન કલિ મેં હો જિનજી૦ ૧
તું મેરા મનમેં તું મેરા દિલમેં, ધ્યાન ધરું પલપલ મેં હો૦ ૨
ભવમાં ભમતાં મેં દરિશન પાયો, આશા પૂરો એક પલ મેં હો૦ ૩
નિર્મલજ્યોત વદન પર સોહે, નિકસ્યો જ્યું ચંદ બાદલ મેં હો ૦ ૪
મેરો મન તુમ સાથે લીનો, મીન વસે જ્યું જલ મેં હો૦ ૫
જિનરંગ કહે પ્રભુ શાન્તિ જિનેશ્વર, દીઠોજી દેવ સકલ મેં હો ૦ ૬

શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનની થોય

શાન્તિ સુહંકર સાહિબો, સંયમ અવધારે,
સુમિત્રાને ઘેર પારણું, ભવપાર ઉતારે;
વિચરંતા અવનીતલે, તપ ઉગ્ર વિહારે,
જ્ઞાન ધ્યાન એકતાન થી, તિર્યંચને તારે. ૧

પાસ વીર વાસુપૂજ્યજી, નેમ મલ્લિકુમારી,
રાજ્યવિહુણા એ થયા, આપે વ્રતધારી;
શાન્તિનાથ પ્રમુખા સવિ, લહી રાજ્ય નિવારી,
મલ્લી નેમ પરણ્યા નહિ, બીજા ઘરબારી. ૨

કનક કમલ પગલાં ઠવે, જગ શાન્તિ કરીજે,
રયણ સિંહાસન બેસીને, ભલી દેશના દીજે;
યોગાવંચક પ્રાણીયા, ફલ લેતાં રીઝે,
પુષ્કરાવર્તના મેઘમાં, મગશેલ ન ભીંજે. ૩

ક્રોડવદન શૂકરારૂઢો, શ્યામ રૂપે ચાર,
હાથ બીજોરૂં કમલ છે, દક્ષિણ કર સાર;
જક્ષ ગરૂડ વામ પાણિએ નકુલાક્ષ વખાણે,
નિર્વાણીની વાત તો, કવિ વીર તે જાણે. ૪

માનની સજ્ઝાય

રે જીવ ! માન ન કીજીએ, માને વિનય ન આવે રે;
વિનય વિના વિદ્યા નહીં; તો કિમ સમકિત પાવે રે ? રે૦ ૧

સમકિત વિણ ચારિત્ર નહીં, ચારિત્ર વિણ નહીં મુક્તિ રે;
મુક્તિના સુખ છે શાશ્વતાં, તે કેમ લહીએ જુક્તિ રે. રે૦ ૨

વિનય વડો સંસારમાં, ગુણમાંહે અધિકારી રે;
માને ગુણ જાયે ગળી, પ્રાણી જોજો વિચારી રે. રે૦ ૩

માન કર્યું જો રાવણે, તે તો રામે માર્યો રે;
દુર્યોધન ગરવે કરી, અંતે સવિ હાર્યો રે. રે૦ ૪

સૂકા લાકડા સારિખો, દુઃખદાયી એ ખોટો રે;
ઉદયરત્ન કહે માનને, દેજો દેશવટો રે. રે૦ ૫

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીસી

આયુષ્ય ઘટતું જાય તો પણ પાપ બુદ્ધિ નવ ઘટે,
આશા જીવનની જાય પણ વિષયાભિલાષા નવ મટે;
ઔષધ વિષે કરું યત્ન પણ હું ધર્મને તો નવ ગણું,
બની મોહમાં મસ્તાન હું પાયા વિનાના ઘર ચણું. ૧૬

આત્મા નથી પરભવ નથી, વળી પુણ્ય પાપ કશું નથી,
મિથ્યાત્વની કટુ વાણી મેં, ધરી કાન પીધી સ્વાદથી;
રવિ સમ હતા જ્ઞાને કરી, પ્રભુ આપશ્રી તો પણ અરે,
દીવો લઈ કૂવે પડ્યો, ધિક્કાર છે મુજને ખરે. ૧૭

મેં ચિત્તથી નહિ દેવની કે પાત્રની પૂજા ચહી,
ને શ્રાવકો કે સાધુઓનો, ધર્મ પણ પાળ્યો નહિ;
પામ્યો પ્રભુ નરભવ છતાં, રણમાં રડ્યા જેવું થયું,
ધોબીતણા કુત્તા સમું, મમ જીવન સહુ એળે ગયું. ૧૮

હું કામધેનુ કલ્પતરુ ચિંતામણિના પ્યારમાં,
ખોટા છતાં ઝંખ્યો ઘણું, બની લુબ્ધ આ સંસારમાં;
જે પ્રગટ સુખ દેનાર ત્હારો ધર્મ તે સેવ્યો નહિ,
મુજ મૂર્ખ ભાવોને નિહાળી નાથ ! કર કરુણા કાંઈ. ૧૯

મેં ભોગ સારા ચિંતવ્યા તે રોગ સમ ચિંત્યા નહિ,
આગમન ઈચ્છ્યું ધન તણું પણ મૃત્યુને પીછ્યું નહિ;
નહિ ચિંતવ્યું મેં નર્ક કારાગ્રહ સમી છે નારીઓ,
મધુબિંદુની આશા મહીં ભયમાત્ર હું ભૂલી ગયો. ૨૦

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

સ. ૪૧ વિહરમાન તીર્થંકર એટલે શું ? તે કેટલા છે ? અને ક્યાં વિચરે છે ?

જ. વિહરમાન તીર્થંકર એટલે વિચરતા તીર્થંકરો, તે વીશ છે, તેઓ મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં વિચરે છે.

સ. ૪૨ સંઘ એટલે શું ? તે કેટલા પ્રકારનો છે ? અને કયો કયો છે ?

જ. સંઘ એટલે શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની આજ્ઞા માનનારાઓ અને પાલન કરનારાઓનો સમૂહ, તે ચાર પ્રકારનો છે (૧) સાધુ ભગવંત, (૨) સાધ્વીજી ભગવંત, (૩) શ્રાવક, (૪) શ્રાવિકા.

સ. ૪૩ ક્ષેત્ર એટલે શું ? અને તે કેટલાં છે ? તેનાં નામ આપો.

જ. ક્ષેત્ર એટલે જ્યાં ધન ધાન્ય વસ્ત્ર પાત્ર વગેરે વાપરવાથી ઘણો લાભ મળે એવાં ઉત્તમ સ્થાનો. તે સાત છે.
(૧) જિનમંદિર (૨) જિનપ્રતિમા (૩) જિનાગમ (૪) સાધુ ભગવંત (૫) સાધ્વીજી ભગવંત (૬) શ્રાવક (૭) શ્રાવિકા

સ. ૪૪ શિયળ (બ્રહ્મચર્ય) વ્રતની નવ વાડો કઈ કઈ છે ?

જ.
(૧) સ્ત્રી, પશુ, નપુંસક ન રહેતા હોય એવા સ્થાનમાં રહેવું.
(૨) સ્ત્રીની સાથે રાગથી વાતો ન કરવી.
(૩) સ્ત્રી જે આસને બેઠી હોય તે આસને પુરુષે બે ઘડી સુધી બેસવું નહીં. અને પુરુષ બેઠો હોય તે આસન ઉપર સ્ત્રીએ ત્રણ પહોર સુધી બેસવું નહીં.
(૪) સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ રાગથી જોવાં નહિ.
(૫) જ્યાં સ્ત્રી પુરુષ સૂતાં હોય અથવા કામક્રીડાની વાતો કરતાં હોય ત્યાં ભીંત પ્રમુખને આંતરે રહેવું નહિ.
(૬) સ્ત્રીની સાથે પહેલાં ભોગવેલા ભોગો સંભારવા નહિ.

(૭) વિકાર ઉત્પન્ન કરે એવા ઘી, દૂધ વગેરે રસવાળા આહાર ન કરવા.

(૮) ભૂખ શાંત થાય તે કરતાં વધારે અને ભારે આહાર ન કરવો.

(૯) શરીરની શોભા વગેરે ન કરવી.

સ. ૪૫ શ્રી મહાવીર પ્રભુનું ટૂંકું જીવનચરિત્ર લખો.

જ. શ્રી મહાવીર પ્રભુનો જન્મ ક્ષત્રિયકુંડ નગરમાં થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ સિદ્ધાર્થ રાજા અને માતાનું નામ ત્રિશલાદેવી હતું. તેમના ભાઈનું નામ નંદિવર્ધન, બેનનું નામ સુદર્શના, પત્નીનું નામ યશોદા, પુત્રીનું નામ પ્રિયદર્શના અને જમાઈનું નામ જમાલી હતું. ૩૦ વર્ષની ઉંમરે તેમણે દીક્ષા (ચારિત્ર) ગ્રહણ કરેલ, ચારિત્ર લીધા બાદ તેમને સાડા બાર વર્ષે કેવલજ્ઞાન થયું હતું; ત્યારબાદ ચતુર્વિધ સંઘની સ્થાપના કરી તેઓ ૩૦ વર્ષ સુધી ભરતક્ષેત્રમાં વિચરી, ધર્મનો ઉપદેશ આપી, ૭૨ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી વિક્રમ સંવતથી ૪૭૦ વર્ષ પહેલાં દિવાળીની રાત્રે મોક્ષે ગયા.

સ. ૪૬ ચોવીસમા ભગવાનનું નામ માતા પિતાએ વર્ધમાન અને દેવતાઓએ મહાવીર શાથી પાડ્યું ?

જ. શ્રી મહાવીર પ્રભુ ગર્ભમાં આવ્યા પછી ધન, ધાન્ય, સંપત્તિ વગેરે વધવા લાગ્યાં. સર્વ રાજાઓ આજ્ઞામાં રહેવા લાગ્યા. આ પ્રભુના ગર્ભનો પ્રભાવ દેખી માતા પિતાએ પ્રભુનું વર્ધમાન નામ પાડ્યું. તેમ જ બાળપણમાં આંબલી પીપળી રમતાં દેવતાને મૂઠીનો માર મારી હરાવ્યાથી દેવતાઓએ પ્રભુનું મહાવીર નામ પાડ્યું.

સ. ૪૭ નિસીહિ એટલે શું ? તે કેટલી છે ? તે ક્યારે ક્યારે કહેવાય ? અને કઈ કઈ નિસીહિથી કયો કયો ત્યાગ કરવો ?

જ. નિસીહિ એટલે સાવદ્ય ક્રિયાનો ત્યાગ કરવો તે ત્રણ છે :

(૧) દહેરાસરના મુખ્ય દ્વારમાં પ્રવેશતા
આ નિસીહિથી ઘરના તમામ કામકાજનો ત્યાગ થાય છે.

(૨) દહેરાસરના મુખ્ય ગભારા આગળ
આ નિસીહિથી દહેરાસર સંબંધી કામકાજનો ત્યાગ થાય છે.

(૩) ચૈત્યવંદન કરતાં પહેલાં
આ નિસીહિથી દ્રવ્યપૂજાનો ત્યાગ થાય છે.

સ.૪૮ આરતિ અને મંગળદીવો શા માટે ઉતારવો ?

જ. આરતિ ઉતારવાથી શરીરની તથા મનની પીડા દૂર થાય છે અને મનને શાન્તિ મળે છે.
મંગળ દીવો ઉતારવાથી આપણું મંગળ થાય છે અને સુખ ઉપજે છે.

સ. ૪૯ આરતિ અને મંગળ દીવો કેવી રીતિએ ઉતારવો ?

જ. તે ડાબી બાજુએથી ઊંચે લઈ જઈને જમણી બાજુએ ઉતારવો, તેમજ તે નાભિની નીચે અને મસ્તકથી ઉપર લઈ જવો જોઈએ નહિ, ઊલટી રીતિએ ઉતારવાથી આશાતના થાય છે.

સ. ૫૦ આવશ્યક એટલે શું ? તે કેટલાં છે ? અને ક્યા ક્યા છે ?

જ. આવશ્યક એટલે અવશ્ય કરવા યોગ્ય કરણી. તે ૬ છે.
(૧) સામાયિક (૨) ચઉવીસત્થો (૩) વાંદણાં (૪) પડિક્કમણું (૫) કાઉસ્સગ્ગ (૬) પચ્ચક્ખાણ

• • •

મૌખિક ધો. ૫

સૂત્ર	:	સકલાર્હત્, સ્નાતસ્યા, સંતિકરમ્	૩૦
અર્થ	:	અન્નત્થ (૧૬ આગાર + ૧૯ દોષ સાથે)	૨૦
કાવ્ય	:	દુહા : અનંત ચઉવીસી જિન નમું	
		ચૈત્યવંદન : શ્રી સીમંધર જગધણી	૨૫
		સ્તવન : સુણો ચંદાજી...	
		થોય : સીમંધર જીનવર.. ૧ ગાથા,	
		આદિ જીનવર રાયા... ૧ ગાથા	
		સજઝાય : સમકિતનું મૂળ... (માયાની)	
		સ્તુતિ : રત્નાકર પચ્ચીસી ૨૧ થી ૨૫	૧૦
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી : ૫૧ થી ૬૦			૧૫
			૧૦૦

શ્રી સકલાર્હત્ સ્તોત્ર

સકલાર્હત્પ્રતિષ્ઠાન-મધિષ્ઠાનં શિવશ્રિયઃ,
ભૂર્ભુવઃસ્વસ્ત્રયીશાન-માર્હન્ત્યં પ્રણિદધ્મહે ॥૧॥

નામાકૃતિદ્રવ્યભાવૈઃ પુનતસ્ત્રિજગજ્જનમ્,
ક્ષેત્રે કાલે ચ સર્વસ્મિન્નર્હતઃ સમુપાસ્મહે ॥૨॥

આદિમં પૃથિવીનાથ-માદિમં નિષ્પરિગ્રહમ્,
આદિમં તીર્થનાથં ચ, ઋષભસ્વામિનં સ્તુમઃ ॥૩॥

અર્હન્તમજિતંવિશ્વ-કમલાકર-ભાસ્કરં,
અમ્લાન-કેવલાદર્શ-સંક્રાંતજગતં સ્તુવે ॥૪॥

વિશ્વભવ્યજનારામ, કુલ્યાતુલ્યા જયંતિ તાઃ,
દેશનાસમયે વાચઃ, શ્રી સંભવ-જગત્પતેઃ ॥૫॥

અનેકાંતમતાંભોધિ, સમુલ્લાસનચંદ્રમાઃ,
દદ્યાદમંદમાનંદં, ભગવાનભિનંદનઃ ॥૬॥

દ્યુસત્કિરીટશાણાગ્રો-ત્તેજિતાંઘ્રિનખાવલિઃ,
ભગવાન્ સુમતિસ્વામી, તનોત્વભિમતાનિવઃ ॥૭॥

પદ્મપ્રભપ્રભોર્દેહ-ભાસઃ પુષ્ણંતુ વઃ શ્રિયમ્,
અંતરંગારિમથને, કોપાટોપાદિવારુણાઃ ॥૮॥

શ્રીસુપાર્શ્વજિનેંદ્રાય, મહેંદ્રમહિતાંઘ્રયે,
નમશ્ચતુર્વર્ણસંઘ-ગગનાભોગ ભાસ્વતે ॥૯॥

ચન્દ્રપ્રભપ્રભોશ્ચન્દ્ર મરીચિનિચયોજ્જવલા,
મૂર્તિર્મૂર્તસિતધ્યાન, નિર્મિતેવ શ્રિયેઽસ્તુ વઃ ॥૧૦॥

કરામલકવદ્વિશ્વં, કલયન્ કેવલશ્રિયા,
અચિંત્યમાહાત્મ્યનિધિઃ, સુવિધિર્બોધયેઽસ્તુ વઃ ॥૧૧॥

સત્ત્વાનાં પરમાનંદ કંદોદ્ભેદનવાંબુદઃ,
સ્યાદ્વાદામૃતનિઃસ્યંદી, શીતલઃ પાતુ વો જિનઃ ॥૧૨॥

ભવરોગાર્ત્તજંતૂના મગદંકારદર્શનઃ,
નિઃશ્રેયસશ્રીરમણઃ શ્રેયાંસઃ શ્રેયસેઽસ્તુવઃ ॥૧૩॥

વિશ્વોપકારકીભૂત તીર્થકૃત્કર્મનિર્મિતિઃ,
સુરાસુરનરૈઃ પૂજ્યો, વાસુપૂજ્યઃ પુનાતુ વઃ ॥૧૪॥

વિમલસ્વામિનો વાચઃ, કતકક્ષોદસોદરાઃ,
જયંતિ ત્રિજગચ્ચેતો જલનૈર્મલ્યહેતવઃ ॥૧૫॥

સ્વયંભૂરમણસ્પર્દ્ધી, કરુણારસવારિણા,
અનંતજિદનંતાં વઃ, પ્રયચ્છતુ સુખશ્રિયમ્ ॥૧૬॥

કલ્પદ્રુમસધર્માણ-મિષ્ટપ્રાપ્તૌ શરીરિણામ્,
ચતુર્ધાધર્મદેષ્ટારં, ધર્મનાથમુપાસ્મહે ॥૧૭॥
સુધાસોદરવાગ્જ્યોત્સ્ના, નિર્મલીકૃતદિઙ્મુખઃ,
મૃગલક્ષ્માતમઃશાંત્યૈ, શાન્તિ નાથજિનોઽસ્તુ વઃ ॥૧૮॥

શ્રી કુંથુનાથો ભગવાન્, સનાથોઽતિશયર્દ્ધિભિઃ,
સુરાસુરનૃનાથાના મેકનાથોઽસ્તુ વઃ શ્રિયે ॥૧૯॥

અરનાથસ્તુ ભગવાં શ્ચતુર્થારનભોરવિઃ,
ચતુર્થપુરુષાર્થશ્રી વિલાસંવિતનોતુ વઃ ॥૨૦॥

સુરાસુરનરાધીશ, મયૂરનવવારિદમ્,
કર્મદ્રૂન્મૂલને હસ્તિ, મલ્લં મલ્લિમભિષ્ટુમઃ ॥૨૧॥

જગન્મહામોહાનિદ્રા પ્રત્યૂષસમયોપમમ્,
મુનિસુવ્રતનાથસ્ય, દેશનાવચનં સ્તુમઃ ॥૨૨॥

લુઠંતો નમતાં મૂર્ધ્નિ નિર્મલીકારકારણમ્,
વારિપ્લવા ઈવ નમેઃ, પાન્તુ પાદ નખાંશવઃ ॥૨૩॥

યદુવંશ સમુદ્રેન્દુઃ, કર્મકક્ષ હુતાશનઃ,
અરિષ્ટનેમિર્ભગવાન્, ભૂયાદ્વોઽરિષ્ટનાશનઃ ॥૨૪॥

કમઠે-ધરણેંદ્રે ચ, સ્વોચિતં-કર્મ કુર્વતિ,
પ્રભુસ્તુલ્ય-મનોવૃત્તિઃ, પાર્શ્વનાથઃ શ્રિયેઽસ્તુ વઃ ॥૨૫॥

શ્રીમતે વીરનાથાય, સનાથાયાદ્ભુતશ્રિયા,
મહાનંદસરોરાજ મરાલાયાઽર્હતે નમઃ ॥૨૬॥

કૃતાપરાધેઽપિ જને, કૃપામંથરતારયોઃ,
ઈષદ્બાષ્પાર્દ્રયોર્ભદ્રં, શ્રીવીરજિનનેત્રયોઃ ॥૨૭॥

જયતિ વિજિતાન્યતેજાઃ, સુરાસુરાધીશસેવિતઃ શ્રીમાન્,
વિમલસ્ત્રાસવિરહિત સ્ત્રિભુવનચૂડામણિર્ભગવાન્ ॥૨૮॥

વીરઃ સર્વસુરાસુરેંદ્ર મહિતો વીરં બુધાઃ સંશ્રિતાઃ,
વીરેણાભિહતઃ સ્વકર્મનિચયો વીરાય નિત્યં નમઃ,
વીરાત્તીર્થમિદં-પ્રવૃત્તમતુલં વીરસ્ય ઘોરં તપો,
વીરે શ્રી ધૃતિકીર્તિકાંતિનિચયઃ શ્રી વીર ! ભદ્રંદિશ ॥૨૯॥

અવનિતલ ગતાનાં કૃત્રિમાકૃત્રિમાનાં,
વરભવન ગતાનાં દિવ્ય વૈમાનિકાનામ્,
ઈહ મનુજ કૃતાનાં દેવરાજા ર્ચિતાનાં,
જિનવરભવનાનાં ભાવતોઽહં નમામિ ॥૩૦॥

સર્વેષાંવેધસામાદ્ય માદિમં પરમેષ્ઠિનામ્,
દેવાધિદેવં સર્વજ્ઞં, શ્રી વીરં પ્રણિદધ્મહે ॥૩૧॥

દેવોઽનેકભવાર્જિતોર્જિતમહા પાપપ્રદીપાનલો,
દેવઃ સિદ્ધિવધૂ વિશાલહૃદયા લંકારહારોપમઃ,
દેવોઽષ્ટાદશદોષસિંધુરઘટા નિર્ભેદપંચાનનો,
ભવ્યાનાં વિદધાતુ વાંછિતફલં, શ્રી વીતરાગો જિનઃ ॥૩૨॥

ખ્યાતોઽષ્ટાપદપર્વતો ગજપદઃ સમ્મેતશૈલાભિધઃ,
શ્રીમાન્ રૈવતકઃ પ્રસિદ્ધમહિમા શત્રુંજયો મંડપઃ,
વૈભારઃ કનકાચલોઽર્બુદગિરિઃ શ્રી ચિત્રકૂટાદય,
સ્તત્ર શ્રી ઋષભાદયો જિનવરાઃ કુર્વન્તુ વો મંગલમ્ ॥૩૩॥

સ્નાતસ્યા સ્તુતિ

સ્નાતસ્યાપ્રતિમસ્ય મેરુશિખરે શચ્યા વિભોઃ શૈશવે,
રૂપાલોકનવિસ્મયાહૃતરસ ભ્રાન્ત્યા ભ્રમચ્ચક્ષુષા,
ઉન્મૃષ્ટં નયનપ્રભાધવલિતં ક્ષીરોદકાશંકયા,
વક્ત્રં યસ્ય પુનઃ પુનઃ સ જયતિ શ્રી વર્ધમાનો જિનઃ ॥૧॥

હંસાંસાહત-પદ્મરેણુકપિશ ક્ષીરાર્ણવાંભોભૃતૈઃ,
કુંભૈરપ્સરસાં પયોધરભર-પ્રસ્પર્દ્ધિભિઃ કાંચનૈઃ,
યેષાં મંદરરત્નશૈલશિખરે જન્માભિષેકઃ કૃતઃ,
સર્વૈઃ સર્વસુરાસુરેશ્વરગણૈસ્તેષાં નતોઽહં ક્રમાન્ ॥૨॥

અર્હદ્વક્ત્રપ્રસૂતં ગણધરરચિતં દ્વાદશાંગં વિશાલં,
ચિત્રં બહ્વર્થયુક્તં મુનિગણવૃષભૈર્ધારિતં બુદ્ધિમદ્ભિઃ,
મોક્ષાગ્રદ્વારભૂતં વ્રતચરણફલં જ્ઞેયભાવપ્રદીપં,
ભક્ત્યા નિત્યં પ્રપદ્યે શ્રુતમહમખિલં સર્વલોકૈકસારમ્ ॥૩॥

નિષ્પં-કવ્યોમનીલ દ્યુતિમલસદૃશં બાલચંદ્રાભદંષ્ટ્રં,
મત્તં ઘંટારવેણ પ્રસૃતમદજલં પૂરયંતં સમંતાત્,
આરૂઢો દિવ્યનાગં વિચરતિ ગગને કામદઃ કામરૂપી,
યક્ષઃ સર્વાનુભૂતિર્દિશતુ મમ સદા સર્વકાર્યેષુ સિદ્ધિમ્ ॥૪॥

(૩) સંતિકરં સ્મરણમ્

સંતિકરં સંતિજિણં, જગસરણં જયસિરીઇ દાયારં,
સમરામિ ભત્તપાલગ, નિવ્વાણી ગરુડકયસેવં ॥૧॥

ૐ સનમો વિપ્પોસહિ-પત્તાણંસંતિસામિપાયાણં,
ઝ્રૌં સ્વાહામંતેણં, સવ્વાસિવ દુરિઅ-હરણાણં ॥૨॥

ૐ સંતિ નમુક્કારો, ખેલોસહિમાઇ લદ્ધિ પત્તાણં,
સૌં હ્રીં નમો સવ્વોસહિ પત્તાણં ચ દેઇ સિરિં ॥૩॥

વાણી તિહુઅણ સામિણિ, સિરિદેવી જક્ખરાય ગણિપિડગા,
ગહ દિસિપાલ સુરિંદા, સયા વિ રક્ખંતુ જિણભત્તે ॥૪॥

રક્ખંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા,
વજ્જંકુસિ ચક્કેસરિ, નરદત્તા કાલી મહાકાલી ॥૫॥

ગોરી તહ ગંધારી, મહજાલા માણવી અ વઇરુટ્ટા,
અચ્છુત્તા માણસિઆ, મહામાણસિયા ઉ દેવીઓ ॥૬॥

જક્ખા ગોમુહ મહજક્ખ, તિમુહ જક્ખેસ તુંબરૂ કુસુમો,
માયંગ વિજય અજિઆ, બંભો મણુઓ સુરકુમારો ॥૭॥

છમ્મુહ પયાલ કિન્નર, ગરુલો ગંધવ્વ તહય જક્ખિંદો ।
કુબેર (કૂબર) વરુણો ભિઉડી, ગોમેહો પાસ માયંગા ॥૮॥

દેવીઓ ચક્કેસરિ, અજિઆ દુરિઆરિ કાલી મહાકાલી,
અચ્ચુઅ સંતા જાલા સુતારયાસોય સિરિવચ્છા ॥૯॥

ચંડાવિજયંકુસિ, પન્નઈત્તિ નિવ્વાણિ અચ્ચુઆ ધરણી,
વઈરુટ્ટછુત્ત ગંધારી, અંબ પઉમાવઈ સિદ્ધા ॥૧૦॥

ઈઅ તિત્થરક્ખણરયા, અન્નેવિ સુરાસુરી ય ચઉહાવિ,
વંતર જોઈણિ પમુહા, કુણંતુ રક્ખં સયા અમ્હં ॥૧૧॥

એવં સુદિટ્ઠિ સુરગણ, સહિઓ સંઘસ્સ સંતિ જિણચંદો,
મજઝવિ કરેઉ રક્ખં, મુણિસુંદરસૂરિથુઅ મહિમા ॥૧૨॥

ઈઅ સંતિનાહ સમ્મદિટ્ઠિ, રક્ખં સરઈ તિકાલં જો,
સવ્વોવદ્દવરહિઓ, સ લહઈ સુહસંપયં પરમં ॥૧૩॥

(તવગચ્છ ગયણ દિણયર જુગવર સિરિ સોમ સુંદર ગુરુણં,
સુપસાય લદ્ધ ગણ હર, વિજ્જા સિદ્ધી ભણઈ સીસો) ॥૧૪॥

અન્નત્થ સૂત્રના અર્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નિસાસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાય નિસગ્ગેણં, ભમલીએ, પિત્ત મુચ્છાએ ॥૧॥

જે આગારોનું વર્ણન કરું છું, તે સિવાયના બીજે સ્થાનકે (કાયવ્યાપારનો ત્યાગ કરું છું.) તે બાર આગારોનાં નામ

ઊંચો શ્વાસ લેવા થી, નીચો શ્વાસ મૂકવા થી, ઉધરસ આવવાથી, છીંક આવવાથી, બગાસું આવવાથી, ઓડકાર આવવાથી, વા સંચરવાથી, ચકરી આવવાથી, પિત્તના પ્રકોપથી. ૧

સુહુમેહિં અંગ સંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલ સંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિ સંચાલેહિં ॥૨॥

સૂક્ષ્મ શરીરનો સંચાર થવાથી, સૂક્ષ્મ થુંક અથવા કફ ગળવાથી, સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિના સંચારથી. ૨

એવમાઈએહિં આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો ॥૩॥

પૂર્વોક્ત આગારો વગેરે બીજા (પણ ચાર) ૠ આગારોથી મારો કાયોત્સર્ગ અખંડિત, અવિરાધિત હોજો ! ૩

જાવ અરિહંતાણં, ભગવંતાણં, નમુક્કારેણં ન પારેમિ ॥૪॥

જ્યાં સુધી અરિહંત ભગવાનને નમસ્કાર કરવા વડે ન પારું. ૪

તાવ કાયં ઠાણેણં મોણેણં ઝાણેણં અપ્પાણં વોસિરામિ ॥૫॥

ત્યાં સુધી પોતાની કાયાને, સ્થાન વડે, મૌન વડે (અને) ધ્યાન વડે (પાપક્રિયાથી) વોસિરાવું છું. ॥૫॥

કાઉસ્સગ્ગના ૧૬ આગારનું સ્વરૂપ

અન્નત્થયાઈ બારસ, આગારા એવમાઈયા ચઉરો,
અગણી પણિંદિ છિંદણ બોહિ ખોભાઈ ડક્કો ય. (ભા. ગા. ૫૫)

અન્નત્થ ઉસસિએણં વગેરે ૧૨ આગાર (૧) ઉંચો શ્વાસ લેવો (૨) નીચો શ્વાસ મૂકવો (૩) ખાંસી આવવી (૪) છીંક ખાવી (૫) બગાસું ખાવું (૬) ઓડકાર આવવો (૭) અધોવાયુ થવો (૮) ચકરી ચક્કર આવવા (૯) પિત્ત વડે મૂર્છા આવવી (૧૦) સૂક્ષ્મ અંગનો સંચાર થવો (૧૧) સૂક્ષ્મ શ્લેષ્મનો સંચાર થવો (૧૨) સૂક્ષ્મ દૃષ્ટિનો સંચાર થવો એ બાર તથા

(૧) અગ્નિ (૨) પંચેન્દ્રિયની આડ (૩) ચોર રાજા વગેરેથી ઉપદ્રવ (૪) સર્પનો દંશ થાય એ ૧૬ આગાર છે.

કાઉસ્સગ્ગના ૧૯ દોષ

ઘોડગ લય ખંભાઈ, માલુ દ્ધી નિઅલ સબરિ ખલિણ વહૂ,
લંબુત્તર થણ સંજઈ, ભમુહંગુલિ વાયસ કવિઠ્ઠો. (ભા.ગા. ૫૬)

સિરકંપ મૂઅ વારુણિ, પેહત્તિ ચઈજ્જ દોસ ઉસ્સગ્ગે,
લંબુત્તર થણ સંજઈ, ન દોસ સમણીણ સવહુ સઢ્ઢીણં. (ભા.ગા. ૫૭)

(૧) ઘોટક (૨) લતા (૩) સ્તંભાદિ (૪) માલ (૫) ઉદ્ધિ (૬) નિગડ (૭) શબરી (૮) ખલિણ (૯) વધૂ (૧૦) લંબુત્તર (૧૧) સ્તન (૧૨) સંયતિ (૧૩) ભમુહંગુલિ (૧૪) વાયસ (૧૫) કપિત્થ (૧૬) શિરઃકંપ (૧૭) મૂક (૧૮) વારૂણી (૧૯) પ્રેક્ષાદોષ (એ ૧૯ દોષ કાયોત્સર્ગમાં ત્યાગ કરવા. સાધ્વીઓને લંબુત્તર દોષ, સ્તનદોષ અને સંયતિ દોષ સિવાયના ૧૬ દોષ અને શ્રાવિકાને વધૂદોષ રહિત ૧૫ દોષ હોય છે.)

દુહા

અનંત ચોવીશી જિન નમું, સિદ્ધ અનંતી ક્રોડ;
કેવળધર મુગતે ગયા, વંદુ બે કર જોડ ૧

બે કોડી કેવળધરા, વિહરમાન જિન વીશ;
સહસ કોડી યુગલ નમું, સાધુ નમું નિશદિશ ૨

જે ચારિત્રે નિર્મળા, જે પંચાનન સિંહ;
વિષય કષાય નાગં જીઆ, તે પ્રણમું નિશદિશ ૩

શ્રી સીમંધરસ્વામીનું ચૈત્યવંદન

શ્રી સીમંધર ! જગધણી ! આ ભરતે આવો;
કરુણાવંત કરુણા કરી, અમને વંદાવો. ૧

સકલ ભક્ત તુમે ધણી, જો હોવે અમ નાથ;
ભવોભવ હું છું તાહરો, નહિ મેલું હવે સાથ. ૨

સયલ સંગ છંડી કરી, ચારિત્ર લઈશું;.
પાય તુમારા સેવીને, શિવરમણી વરીશું. ૩

એ અળજો મુજને ઘણો એ, પૂરો સીમંધર દેવ;
ઈહાં થકી હું વિનવું, અવધારો મુજ સેવ. ૪

કર જોડીને વિનવુ, સામો રહી ઈશાન;
ભાવ જિનેશ્વર ભાણને, દેજો સમકિત દાન. ૫

શ્રી સીમંધરસ્વામીનું સ્તવન

સુણો ચંદાજી ! સીમંધર પરમાતમ પાસે જાજો,
મુજ વિનતડી, પ્રેમ ધરીને, એણી પેરે તુમે સંભળાવજો.
જે ત્રણ ભુવનનો નાયક છે, જસ ચોસઠ ઈન્દ્ર પાયક છે;
નાણ દરિસણ જેહને ક્ષાયક છે. સુણો૦ ૧

જેની કંચન વરણી કાયા છે, જસ ધોરી લંછન પાયા છે;
પુંડરિગિણી નગરીનો રાયા છે.સુણો૦ ૨

બાર પર્ષદામાંહી બિરાજે છે, જસ ચોત્રીસ અતિશય છાજે છે;
ગુણ પાંત્રીશ વાણીએ ગાજે છે. સુણો૦ ૩

ભવિજનને જે પડિબોહે છે, તુમ અધિક શીતળગુણ સોહે છે;
રૂપ દેખી ભવિજન મોહે છે. સુણો૦ ૪

તુમ સેવા કરવા રસિયો છું, પણ ભરતમાં દૂરે વસિયો છું;
મહા મોહરાય કર ફસિયો છું. સુણો૦ ૫

પણ સાહિબ ચિત્તમાં ધરીયો છે, તુમ આણા ખડગ કર ગ્રહીઓ છે;
તો કાંઈક મુજથી ડરિયો છે. સુણો૦ ૬

જિન ઉત્તમ પૂંઠ હવે પૂરો, કહે પદ્મવિજય થાઉં શૂરો;
તો વાધે મુજ મન અતિ નૂરો. સુણો૦ ૭

શ્રી સીમંધરસ્વામીની થોય

શ્રીસીમંધર જિનવર, સુખકર સાહિબ દેવ,
અરિહંત સકલની, ભાવધરી કરું સેવ,
સકલાગમ પારગ, ગણધર ભાષિત વાણી,
જયવંતી આણા, જ્ઞાનવિમલ ગુણખાણી. ૧

શ્રી આદેશ્વર ભગવાનની થોય

આદિજિનવર રાયા જાસ સોવન્ન કાયા,
મરૂદેવી માયા ધોરી લંછન પાયા,
જગતસ્થિતિ નિપાયા શુદ્ધચારિત્ર પાયા,
કેવલસિરિરાયા મોક્ષનગરે સિધાયા. ૧

સમકિતની સજ્ઝાય

સમકિતનું મૂળ જાણીએજી, સત્ય વચન સાક્ષાત્;
સાચામાં સમકિત વસે જી, માયામાં મિથ્યાત્વ રે,
પ્રાણી ! મ કરીશ માયા લગાર. ૧

મુખ મીઠો જૂઠો મને જી, કૂડ કપટનો રે કોટ;
જીભે તો જીજી કરે જી, ચિત્તમાં તાકે ચોટ રે. પ્રા૦ ૨

આપ ગરજે આઘો પડે જી, પણ ન ધરે વિશ્વાસ;
મનશું રાખે આંતરો જી; એ માયાનો પાસ રે. પ્રા૦ ૩

જેહશું બાંધે પ્રીતડીજી, તેહ શું રહે પ્રતિકૂળ;
મેલ ન છંડે મન તણો જી, એ માયાનુ મૂળ રે. પ્રા૦ ૪

તપ કીધો માયા કરી જી, મિત્રશું રાખ્યો રે ભેદ;
મલ્લિ જિનેશ્વર જાણજો જી, તો પામ્યા સ્રીવેદ રે. પ્રા૦ ૫

ઉદયરત્ન કહે સાંભળો જી, મૂકો માયાની બુદ્ધ;
મુક્તિપુરી જાવા તણો જી, એ મારગ છે શુદ્ધ રે. પ્રા૦ ૬

શ્રી રત્નાકર પચ્ચીસી

હું શુદ્ધ આચારો વડે, સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો,
કરી કામ પર ઉપકારનાં, યશ પણ ઉપાર્જન નવ કર્યા;
વળી તીર્થના ઉદ્ધાર આદિ, કોઈ કાર્યો નવ કર્યા,
ફોગટ અરે આ લક્ષ, ચોરાશી તણા ફેરા ફર્યા. ૨૧

ગુરુવાણીમાં વૈરાગ્ય કેરો, રંગ લાગ્યો નહિ અને,
દુર્જન તણા વાક્યો મહીં, શાંતિ મળે ક્યાંથી મને;
તરું કેમ હું સંસાર આ, અધ્યાત્મ તો છે નહિ જરી,
તુટેલ તળીયાનો ઘડો, જળથી ભરાયે કેમ કરી ? ૨૨

મેં પરભવે નથી પુન્ય કીધું, ને નથી કરતો હજી,
તો આવતા ભવમાં કહો, ક્યાંથી થશે હે નાથજી;
ભૂત ભાવી ને સાંપ્રત ત્રણે, ભવ નાથ ! હું હારી ગયો,
સ્વામી ! ત્રિશંકુ જેમ હું, આકાશમાં લટકી રહ્યો. ૨૩

અથવા નકામું આપ પાસે, નાથ શું બકવું ઘણું ?
હે દેવતાના પૂજ્ય ! આ, ચારિત્ર મુજ પોતા તણું;
જાણો સ્વરૂપ ત્રણ લોકનું, તો મ્હારૂં શું માત્ર આ,
જ્યાં ક્રોડનો હિસાબ નહિ ત્યાં, પાઈની તો વાત ક્યાં ? ૨૪

તારાથી ન સમર્થ અન્ય દીનનો, ઉદ્ધારનારો પ્રભુ !
મ્હારાથી નહિ અન્ય પાત્ર જગમાં, જોતાં જડે હે વિભુ;
મુક્તિ મંગળ સ્થાન તોય મુજને, ઈચ્છા ન લક્ષ્મી તણી,
આપો સમ્યગ્રત્ન શ્યામ જીવને, તો તૃપ્તિ થાયે ઘણી. ૨૫

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

સ. ૫૧ છ આવશ્યકનો અર્થ સમજાવો. પ્રતિક્રમણમાં તે ક્યાંથી ક્યાં સુધી ગણાય છે ?

જ. (૧) સામાયિક : જેનાથી સમતાનો લાભ થાય તે પહેલું આવશ્યક. તે દેવસિ પ્રતિક્રમણ ઠાયા પછી કરેમિભંતેથી પંચાચારની આઠ ગાથાનો કાઉસ્સગ્ગ કરીએ ત્યાં સુધી ગણાય છે.

(૨) ચઉવીસત્થો લોગસ્સ : જેમાં ચોવીસ ભગવાનનાં નામોનું સ્મરણ થાય છે તે બીજું આવશ્યક. તે પંચાચારની આઠ ગાથાનો કાઉસ્સગ્ગ કર્યા પછી લોગસ્સ કહીએ છીએ તે ગણાય છે.

(૩) વાંદણાં : જેમાં ગુરુ મહારાજને વંદન કરવામાં આવે છે તે ત્રીજું આવશ્યક, તે ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડીલેહી બે વાંદણા દેવાય છે ત્યાં સુધી ગણાય છે.

(૪) પ્રતિક્રમણ : જેમાં લાગેલાં પાપોનો પશ્ચાત્તાપ કરી માફી માંગવામાં આવે છે તે ચોથું આવશ્યક છે. 'ઈચ્છા૦ દેવસિઅં આલોઉંથી આયરિય ઉવજ્જાએ' સુધીનું ગણાય છે.

(૫) કાઉસ્સગ્ગ : મન, વચન અને કાયાની એકાગ્રતા થાય તે પાંચમું આવશ્યક. તે આયરિય ઉવજ્ઝાએ પછી આવતા બે લોગસ્સ અને એક લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગ સુધી ગણાય છે.

(૬) પચ્ચક્ખાણ : અવિરતિપણાનો ત્યાગ જેમાં થાય તે છઠ્ઠું આવશ્યક, પચ્ચક્ખાણ કરાય છે તે.

સ. ૫૨ વ્યસન એટલે શું ? તે કેટલાં છે ? કયા કયા ?

જ. વ્યસન એટલે જીવને આ ભવ અને પરભવમાં દુ:ખ આપનારી ભયંકર કુટેવો. તે સાત છે.

(૧) જુગાર રમવો (૨) માંસ ખાવું, (૩) દારૂ પીવો, (૪) પરસ્ત્રી સાથે સંગ કરવો, (૫) વેશ્યાનો સંગ કરવો, (૬) ચોરી કરવી, (૭) શિકાર કરવો.

સ. ૫૩ સાથીયો શા માટે કરવો જોઈએ ?

જ. ચાર ગતિનો નાશ કરવા માટે સાથીયો કરવો જોઈએ.

સ. ૫૪ ગતિ કેટલી છે ? અને તે કઈ કઈ ?

જ. ગતિ ચાર છે (૧) દેવગતિ (૨) મનુષ્યગતિ (૩) તિર્યંચગતિ (૪) નરકગતિ

સ. ૫૫ સાથીયા ઉપરની ત્રણ ઢગલીને શું કહેવાય ?

જ. રત્નત્રયી કહેવાય.

સ. ૫૬ રત્નત્રયીનાં નામ આપો.

જ. (૧) જ્ઞાન (૨) દર્શન (૩) ચારિત્ર

સ. ૫૭ સાથીયા ઉપરથી ત્રણ ઢગલી ઉપર અર્ધચંદ્ર જેવો આકાર કરીએ છીએ તે શું કહેવાય ?

જ. સિદ્ધશિલા કહેવાય.

સ. ૫૮ સાથીયો કરીને શું બોલવું ?

જ. હે પ્રભુ ! ચાર ગતિમાંથી છૂટવા દર્શન જ્ઞાન ચારિત્રની આરાધના કરી સિદ્ધશિલા ઉપર પહોંચવા શક્તિમાન કરો.

સ. ૫૯ શ્રી મહાવીર પ્રભુનાં બીજા નામ આપો.

જ. વીર, વર્ધમાન, ચરમજિન, સિદ્ધાર્થ નંદન, જ્ઞાતપુત્ર વગેરે.

સ. ૬૦ ગુરુ મહારાજનાં બીજા નામ આપો.

જ. સાધુ, મુનિ, શ્રમણ, નિર્ગ્રંથ, અણગાર, તપસ્વી, સંયમી વગેરે.

• • •

મૌખિક ધો. ૬

સૂત્ર	:	અજિતશાન્તિ મોટી શાન્તિ	૨૫
અર્થ	:	લોગસ્સ સૂત્ર	૨૦
કાવ્ય	:	દુહા : શ્રી સિદ્ધાચલના નવ	૨૫
		ચૈત્યવંદન : શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર	
		સ્તવન : વિમલાચલ નિતુ વંદીએ...	
		થોય : શત્રુંજય મંડણ.... (૪ ગાથા)	
		સજ્ઝાય : તમે લક્ષણ જો જો લોભના...	
વિધિ	:	દેવસિ પ્રતિક્રમણની	૧૫
રાજનગરની પ્રશ્નોત્તરી : ૬૧ થી ૮૦			૧૫
			૧૦૦

શ્રી અજિતશાંતિ સ્તવન

અજિઅં જિઅસવ્વભયં, સંતિં ચ પસંત સવ્વગયપાવં, જય ગુરુ સંતિગુણકરે, દોવિ જિણવરે પણિવયામિ. ॥૧॥ (ગાહા.)

વવગયમંગુલભાવે, તે હં વિઉલતવનિમ્મલસહાવે, નિરુવમ મહપ્પભાવે, થોસામિ સુદિટ્ઠસબ્ભાવે. ॥૨॥ (ગાહા.)

સવ્વદુક્ખપ્પસંતીણં, સવ્વપાવપ્પસંતીણં, સયા અજિઅસંતીણં, નમો અજિઅસંતીણં. ॥૩॥ (સિલોગો.)

અજિઅજિણ ! સુહપ્પવત્તણં, તવ પુરિસુત્તમ ! નામકિત્તણં, તહ ય ધિઈમઈપ્પવત્તણં, તવ ય જિણુત્તમ ! સંતિ ! કિત્તણં.॥૪॥ (માગહિઆ.)

કિરિઆવિહિ સંચિઅ કમ્મ કિલેસ વિમુક્ખયરં, અજિઅં નિચિઅં ચ ગુણેહિં મહામુણિસિદ્ધિગયં, અજિઅસ્સ ય સંતિ મહામુણિણો વિ ય સંતિકરં, સયયં મમ નિવ્વુઈકારણયં ચ નમંસણયં. ॥૫॥ (આલિંગણયં)

પુરિસા ! જઈ દુક્ખવારણં, જઈ અ વિમગ્ગહ સુક્ખકારણં, અજિઅં સંતિં ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણં પવજ્જહા. ॥૬॥ (માગહિઆ.)

અરઈ રઈ તિમિરવિરહિઅ મુવરય જરમરણં, સુરઅસુર-ગરુલભુયગવઈપયય પણિવઇઅં, અજિઅમહમવિ અ સુનય નય-નિઉણમભયકરં, સરણમુવસરિઅ ભુવિદિવિજમહિઅં સયયમુવણમે. ॥૭॥ (સંગયયં.)

તં ચ જિણુત્તમ મુત્તમ નિત્તમ સત્તધરં, અજ્જવ મદ્દવ ખંતિ વિમુત્તિ સમાહિનિહિં, સંતિકરં પણમામિ દમુત્તમ તિત્થયરં, સંતિ મુણી ! મમ સંતિ સમાહિવરં દિસઉ. ॥૮॥ (સોવાણયં.)

સાવત્થિપુવ્વપત્થિવં ચ વરહત્થિ મત્થયપસત્થ વિચ્છિન્નસંથિયં થિરસરિચ્છવચ્છં, મયગલલીલાયમાણ વરગંધહત્થિ પત્થાણપત્થિયં સંથવારિહં, હત્થિહત્થબાહું ધંતકણગ રુઅગ નિરુવહયપિંજરં, પવરલક્ખણોવચિઅ સોમ ચારુરૂવં, સુઈસુહમણા ડભિરામ પરમરમણિજ્જ વરદેવદુંદુહિ નિનાય મહુરયર સુહગિરં. ॥૯॥ (વેઢઓ.)

અજિઅં જિઆરિગણં, જિઅસવ્વભયં ભવોહરિઉં, પણમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. ॥૧૦॥ (રાસાલુદ્ધઓ.)

કુરુજણવય હત્થિણાઉર નરીસરો પઢમં, તઓ મહાચક્ક વટ્ટિભોએ મહપ્પભાવો, જો બાવત્તરિ પુરવરસહસ્સ વરનગર નિગમજણવયવઈ બત્તીસારાયવરસહસ્સાડણુયાયમગ્ગો, ચઉદસ વરરયણ નવમહાનિહિચઉસટ્ઠિસહસ્સપવરજુવઈણ સુંદરવઈ, ચુલસી હયગયરહ સયસહસ્સસામી છન્નવઈગામકોડિ સામી આસી જો ભારહમ્મિ ભયવં. ॥૧૧॥ (વેઢઓ.)

તં સંતિં સંતિકરં, સંતિણ્ણં સવ્વભયા, સંતિં થુણામિ જિણં, સંતિં વિહેઉ મે. ॥૧૨॥ (રાસાનંદિઅયં.)

ઈક્ખાગ ! વિદેહનરીસર ! નરવસહા ! મુણિવસહા ! નવસારય સસિસકલાણણ ! વિગયતમા ! વિહુઅરયા ! અજિઉત્તમતેઅ ગુણેહિં મહામુણિ ! અમિઅબલા ! વિઉલકુલા ! પણમામિ તે ભવભયમૂરણ ! જગસરણા ! મમ સરણં.
॥૧૩॥ (ચિત્તલેહા.)

દેવદાણવિંદચંદસુરવંદ ! હટ્ઠ તુટ્ઠ જિટ્ઠ પરમ લટ્ઠરૂવ ! ધંતરુપ્પપટ્ટ સેઅ સુદ્ધ નિદ્ધ ધવલ દંત પંતિ સંતિ ! સત્તિ-કિત્તિ-મુત્તિ-જુત્તિ-ગુત્તિ-પવર !, દિત્ત ત્તેઅ ! વંદ ! ધેય ! સવ્વલોઅ ભાવિઅપ્પભાવણેઅ ! પઈસ મે સમાહિં. ॥૧૪॥ (નારાયઓ.)

વિમલસસિ કલાઈરેઅસોમં, વિતિમિર સૂરકરાઈરેઅતેઅં, તિઅસવઈગણાઈરેઅ રૂવં, ધરણિ ધરપ્પવરાઈરેઅસારં. ॥૧૫॥ (કુસુમલયા.)

સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં તવ સંજમે અ અજિઅં એસ થુણામિ જિણં અજિઅં. ॥૧૬॥ (ભુઅગ પરિરિંગિઅં.)

સોમગુણેહિં પાવઈ ન તં નવસરયસસી, તેઅગુણેહિં પાવઇ ન તં નવસરયરવી, રૂવગુણેહિં પાવઇ ન તં તિઅસગણવઈ, સારગુણેહિં પાવઈ ન તં ધરણિધરવઈ. ॥૧૭॥ (ખિજ્જિઅયં.)

તિત્થવરપવત્તયં, તમરયરહિઅં, ધીરજણથુઅચ્ચિઅં ચુઅકલિકલુસં, સંતિસુહપ્પવત્તયં, તિગરણપયઓ, સંતિમહં મહામુણિં સરણમુવણમે.
॥૧૮॥ (લલિઅયં.)

વિણઓણય સિરરઇઅંજલિ રિસિગણસંથુઅં થિમિઅં, વિબુહાહિવધણવઈ નરવઇ થુઅમહિઅચ્ચિઅં બહુસો, અઈરુગ્ગય સરયદિવાયર સમહિઅસપ્પભં તવસા, ગયણં ગણવિયરણ સમુઈઅ ચારણવંદિઅં સિરસા. ॥૧૯॥ (કિસલયમાલા)

અસુર-ગરૂલ-પરિવંદિઅં, કિન્નરોરગનમંસિઅં, દેવકોડિ સયસંથુઅં, સમણસંઘપરિવંદિઅં. ॥૨૦॥ (સુમુહં.)

અભયં અણહં, અરયં અરુયં, અજિઅં અજિઅં, પયઓ પણમે. ॥૨૧॥ (વિજ્જુવિલસિઅં.)

આગયા વરવિમાણ દિવ્વકણગ-રહતુરય-પહકર-સએહિં હુલિઅં, સસંભમોઅરણ-ખુભિઅ-લુલિય-ચલ-કુંડલંગય-તિરીડ-સોહં તમઉલિમાલા. ॥૨૨॥ (વેઢ્ઢઓ.)

જં સુરસંઘા સાસુરસંઘા વેરવિઉત્તા ભત્તિસુજુત્તા, આયરભૂસિઅ-સંભમપિંડિઅ સુઠ્ઠુસુવિમ્હિય-સવ્વબલોઘા, ઉત્તમકંચણરયણ-પરૂવિયભાસુર-ભૂસણ-ભાસુરિ-અંગા, ગાય-સમોણય-ભત્તિ વસા-ગય-પંજલિ-પેસિય-સીસપણામા. ॥૨૩॥ (રયણમાલા)

વંદિઊણ થોઊણ તો જિણં, તિગુણમેવ ય પુણો પયાહિણં, પણમિઊણ ય જિણં સુરાસુરા, પમુઈઆ સભવણાઈં તો ગયા. ॥૨૪॥ (ખિત્તયં.)

તં મહામુણિમહંપિ પંજલી, રાગદોસ-ભય-મોહવજ્જિઅં, દેવદાણવ-નરિંદ-વંદિઅં, સંતિ-મુત્તમં મહાતવં નમે. ॥૨૫॥ (ખિત્તયં.)

અંબરંતર-વિઆરણિઆહિં, લલિઅહંસવહુ-ગામિણિઆહિં, પીણસોણિથણસાલિણિઆહિં, સકલ-કમલદલ-લોઅણિઆહિં.॥૨૬॥ (દીવયં.)

પીણ-નિરંતર-થણભર-વિણમિય-ગાયલયાહિં, મણિકંચણપસિઢિલ મેહલ-સોહિઅ-સોણિતડાહિં, વરખિંખિણિ નેઉર-સતિલય-વલય-વિભૂસણિઆહિં, રઈકર-ચઉર મણોહર-સુંદરદંસણિઆહિં. ॥૨૭॥ (ચિત્તક્ખરા.)

દેવસુંદરીહિં પાયવંદિઆહિં વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, અપ્પણો નિડાલએહિં મંડણોડ્ડણપ્પગારએહિં કેહિ કેહિં વિ, અવંગતિલય પત્તલેહનામએહિં ચિલ્લએહિં સંગયં-ગયાહિં, ભત્તિસન્નિ વિઠ્ઠવંદણાગયાહિં હુંતિ તે વંદિઆ પુણો પુણો. ॥૨૮॥ (નારાયઓ.)

તમહં જિણચંદં, અજિઅં જિઅમોહં, ધુયસવ્વકિલેસં, પયઓ પણમામિ. ॥૨૯॥ (નંદિઅયં.)

થુઅ-વંદિઅયસ્સા રિસિગણ-દેવગણેહિં, તો દેવવહુહિં પયઓ પણમિઅસ્સા, જસ્સ જગુત્તમસાસણઅસ્સા, ભત્તિવસાગય પિંડિઅયાહિં, દેવવરચ્છરસાબહુઆહિં, સુરવર-રઈગુણ-પંડિઅયાહિં. ॥૩૦॥ (ભાસુરયં.)

વંસસદ્દ-તંતિ-તાલ-મેલિએ, તિઉક્ખરાભિરામ-સદ્દમીસએ કએ અ, સુઈસમાણ-ણેઅ સુદ્ધ-સજ્જ ગીય-પાય-જાલ-ઘંટિઆહિં, વલય મેહલા કલાવ નેઉરાભિરામ સદ્દમીસએ કએ અ, દેવનટ્ટિઆહિં, હાવભાવ વિબ્ભમપ્પગારએહિં નચ્ચિઊણ અંગહારએહિં, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, તયં તિલોય-સવ્વસત્તસંતિકારયં, પસંત-સવ્વ-પાવ-દોસમેસહં, નમામિ સંતિ-મુત્તમં જિણં. ॥૩૧॥ (નારાયઓ.)

છત્ત ચામર પડાગ જુઅ જવ મંડિઆ, ઝયવર મગર તુરય સિરિવચ્છ સુલંછણા, દીવ સમુદ્દ મંદર દિસાગય સોહિયા, સત્થિઅ વસહસીહ રહ ચક્કવરંકિયા. ॥૩૨॥ (લલિઅયં)

સહાવલટ્ઠા, સમપ્પઈટ્ઠા, અદોસદુટ્ઠા ગુણેહિં જિટ્ઠા, પસાયસિટ્ઠા તવેણ પુટ્ઠા, સિરીહિં ઈટ્ઠા રિસીહિં જુટ્ઠા. ॥૩૩॥ (વાણવાસિઆ.)

તે તવેણ ધુઅસવ્વપાવયા, સવ્વલોઅહિઅમૂલપાવયા, સંથુઆ અજિઅ સંતિ-પાયયા, હુંતુ મે સિવસુહાણ દાયયા.॥૩૪॥ (અપરાંતિકા.)

એવંતવ-બલ-વિઉલં, થુઅંમએ અજિઅ-સંતિ-જિણ-જુઅલં, વવગય-કમ્મ-રયમલં, ગઈ ગયં સાસયં વિઉલં. ॥૩૫॥ (ગાહા.)

તં બહુગુણપ્પસાયં, મુક્ખસુહેણ પરમેણ અવિસાયં, નાસેઉ મે વિસાયં, કુણઉ અ પરિસાવિ અ પ્પસાયં. ॥૩૬॥ (ગાહા.)

તં મોએઉઅ નંદિં, પાવેઉ અ નંદિસેણમભિનંદિં, પરિસાવિ અ સુહનંદિં, મમ ય દિસઉ સંજમે નંદિં. ॥૩૭॥ (ગાહા.)

પક્ખિઅ ચાઉમ્માસિઅ સંવચ્છરિએ અવસ્સ ભણિઅવ્વો, સોઅવ્વો સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગ નિવારણો એસો. ॥૩૮॥

જો પઢઇ જો અ નિસુણઈ, ઉભઓ કાલંપિ અજિઅસંતિથયં, ન હુ હુંતિ તસ્સ રોગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસંતિ. ॥૩૯॥

જઈ ઈચ્છહ પરમપયં, અહવા કિત્તિં સુવિત્થડં ભુવણે, તા તેલુક્કુદ્ધરણે, જિણવયણે આયરં કુણહ. ॥૪૦॥

મોટી શાન્તિ (બૃહચ્છાંતિ) સ્તોત્રમ્

ભો ભો ભવ્યાઃ ! શૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્, યે યાત્રાયાં ત્રિભુવન-ગુરો-રાર્હતા ! ભક્તિભાજઃ ! તેષાં શાંતિર્ભવતુ ભવતા મર્હદાદિ-પ્રભાવા, દારોગ્યશ્રીધૃતિ-મતિકરી ક્લેશ વિધ્વંસહેતુઃ. ॥૧॥

ભો ! ભો ! ભવ્યલોકાઃ ! ઇહ હિ ભરતૈરાવત વિદેહ સંભવાનાં સમસ્તતીર્થકૃતાં જન્મન્યાસન પ્રકમ્પાનન્તર-મવધિના વિજ્ઞાય, સૌધર્માધિપતિઃ સુઘોષાઘણ્ટા ચાલનાનન્તરં સકલ સુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહ સમાગત્ય, સવિનય-મર્હદ્ભટ્ટારકં ગૃહીત્વા, ગત્વા કનકાદ્રિશૃઙ્ગે, વિહિતજન્માભિષેકઃ શાન્તિમુદ્ઘોષયતિ યથા, તતોઽહં કૃતાનુકાર-મિતિ કૃત્વા, મહાજનો યેન ગતઃ સ પન્થાઃ, ઇતિ ભવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય, સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાય, શાન્તિમુદ્ઘોષયામિ, તત્પૂજા-યાત્રા-સ્નાત્રાદિ મહોત્સવાનન્તરમિતિ કૃત્વા કર્ણં દત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા. ॥૨॥

ૐ પુણ્યાહં પુણ્યાહં, પ્રીયન્તાં પ્રીયન્તાં, ભગવંતોઽર્હન્તઃ સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિન-સ્ત્રિલોકનાથા-સ્ત્રિલોકમહિતા-સ્ત્રિલોકપૂજ્યા-સ્ત્રિલોકેશ્વરા-સ્ત્રિલોકોદ્યોતકરાઃ. ॥૩॥

ૐ ઋષભ અજિત સંભવ અભિનન્દન સુમતિ પદ્મપ્રભ સુપાર્શ્વ ચન્દ્રપ્રભ સુવિધિ શીતલ શ્રેયાંસ વાસુપૂજ્ય વિમલ અનન્ત ધર્મ શાન્તિ કુન્થુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રત નમિ નેમિ પાર્શ્વ વર્દ્ધમાનાન્તા જિનાઃ શાન્તાઃ શાન્તિકરા ભવન્તુ સ્વાહા. ॥૪॥

ૐ મુનયો મુનિપ્રવરા રિપુ-વિજય-દુર્ભિક્ષ-કાન્તારેષુ દુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષન્તુ વો નિત્યં સ્વાહા. ॥૫॥

ૐ હ્રીં શ્રીં ધૃતિ મતિ કીર્તિ કાન્તિ બુદ્ધિ લક્ષ્મી મેધા વિદ્યાસાધન-પ્રવેશ-નિવેશનેષુ સુગૃહીત નામાનો જયન્તુ તે જિનેન્દ્રાઃ. ॥૬॥

ૐ રોહિણી પ્રજ્ઞપ્તિ વજ્રશૃઙ્ખલા વજ્રાઙ્કુશી અપ્રતિચક્રા પુરુષદત્તા કાલી મહાકાલી ગૌરી ગાન્ધારી સર્વાસ્ત્રા મહાજ્વાલા માનવી વૈરોટ્યા અચ્છુપ્તા માનસી મહામાનસી ષોડશ વિદ્યાદેવ્યો રક્ષન્તુ વો નિત્યં સ્વાહા. ॥૭॥

ૐ આચાર્યોપાધ્યાય-પ્રભૃતિ-ચાતુર્વર્ણસ્ય શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શાન્તિર્ભવતુ તુષ્ટિર્ભવતુ પુષ્ટિર્ભવતુ. ॥૮॥

ૐ ગ્રહાશ્ચન્દ્ર-સૂર્યાઙ્ગારક બુધ બૃહસ્પતિ શુક્ર શનૈશ્ચર રાહુ કેતુ સહિતાઃ સ લોકપાલાઃ સોમ યમ વરુણ કુબેર વાસવા દિત્ય સ્કન્દ વિનાયકોપેતાઃ, યે ચાન્યેઽપિ ગ્રામ નગર ક્ષેત્રદેવતાદયસ્તે સર્વે પ્રીયન્તામ્, પ્રીયન્તામ્ અક્ષીણ કોશ કોષ્ઠાગારા નરપતયશ્ચ ભવન્તુ સ્વાહા. ॥૯॥

ૐ પુત્ર મિત્ર ભ્રાતૃ કલત્ર સુહૃત્ સ્વજન સંબન્ધિ બન્ધુવર્ગ સહિતાઃ નિત્યં ચામોદ પ્રમોદ કારિણઃ, અસ્મિંશ્ચ ભૂમણ્ડલઆયતન નિવાસિ સાધુ સાધ્વી શ્રાવક શ્રાવિકાણાં રોગોપસર્ગ વ્યાધિ દુઃખ દુર્ભિક્ષ દૌર્મનસ્યોપશમનાય શાંતિર્ભવતુ. ॥૧૦॥

ૐ તુષ્ટિ પુષ્ટિ ઋદ્ધિવૃદ્ધિ માંગલ્યોત્સવાઃ સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યન્તુ દુરિતાનિ, શત્રવઃ પરાઙ્મુખા ભવન્તુ સ્વાહા. ॥૧૧॥

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાન્તિવિધાયિને,
ત્રૈલોક્યસ્યા મરાધીશ, મુકુટાભ્યર્ચિતાઙ્ઘ્રયે. ॥૧૨॥

શાન્તિઃ શાન્તિકરઃ શ્રીમાન્, શાન્તિં દિશતુ મે ગુરુઃ,
શાન્તિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાન્તિર્ગૃહેગૃહે. ॥૧૩॥

ઉન્મૃષ્ટ-રિષ્ટ-દુષ્ટ, ગ્રહગતિ દુઃસ્વપ્ન-દુર્નિમિત્તાદિ,
સંપાદિત હિત-સંપન્નામગ્રહણં જયતિ શાન્તેઃ. ॥૧૪॥

શ્રી સંઘ જગજ્જનપદ રાજાધિપ-રાજસન્નિવેશાનામ્,
ગોષ્ઠિક પુરમુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈ-ર્વ્યાહરેચ્છાન્તિમ્. ॥૧૫॥

શ્રી શ્રમણસંઘસ્ય શાન્તિર્ભવતુ. શ્રી જનપદાનાં શાન્તિર્ભવતુ. શ્રીરાજાધિપાનાં શાન્તિર્ભવતુ. શ્રી રાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્ભવતુ. શ્રી ગોષ્ઠિકાનાં શાન્તિર્ભવતુ. શ્રી પૌરમુખ્યાણાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રી પૌરજનસ્ય શાન્તિર્ભવતુ. શ્રી બ્રહ્મલોકસ્ય શાન્તિર્ભવતુ. ૐ સ્વાહા ૐ સ્વાહા ૐ શ્રી પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા. ॥૧૬॥

એષાં શાંતિઃ પ્રતિષ્ઠા યાત્રા સ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ શાન્તિકલશં ગૃહીત્વા કુંકુમ ચન્દન કર્પૂરા ડગરુ ધૂપવાસ કુસુમાંજલિ સમેતઃ સ્નાત્રચતુષ્કિકાયાં શ્રી સંઘ સમેતઃ શુચિશુચિવપુઃ, પુષ્પ વસ્ત્ર ચન્દના ભરણાલઙ્કૃતઃ પુષ્પમાલાં કણ્ઠે કૃત્વા, શાંતિમુદ્‌ઘોષયિત્વા શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ. ॥૧૭॥

નૃત્યન્તિ નૃત્યં મણિપુષ્પવર્ષં, સૃજન્તિ ગાયન્તિ ચ મંગલાનિ,
સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠન્તિ મન્ત્રાન્, કલ્યાણભાજો હિ જિનાભિષેકે. ॥૧૮॥

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિત નિરતા ભવન્તુ ભૂતગણાઃ,
દોષાઃ પ્રયાન્તુ નાશં, સર્વત્ર સુખી ભવન્તુ લોકાઃ. ॥૧૯॥

અહં તિત્થયરમાયા, સિવાદેવી તુમ્હ નયરનિવાસિની;
અમ્હ સિવં, તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ॥૨૦॥

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાન્તિ, છિદ્યન્તે વિઘ્નવલ્લયઃ,
મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ॥૨૧॥

સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણ-કારણમ્,
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ॥૨૨॥

લોગસ્સ સૂત્ર (નામસ્તવ સૂત્ર) અર્થ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મ તિત્થયરે જિણે,
અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી ॥૧॥

લોકને ઉદ્યોત કરનારા, ધર્મ તીર્થના કરનારા, (રાગ દ્વેષ) જિતનારા. કર્મશત્રુનો નાશ કરનાર (અને) કેવલજ્ઞાની એવા ચોવીસે તીર્થંકરો અને બીજાઓનું પણ કીર્તન કરીશ. ૧

ઉસભમજિઅં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈં ચ,
પઉમપ્પહં સુપાસં, જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે ॥૨॥

શ્રી ઋષભદેવ તથા અજિતનાથને વાંદુ છું, સંભવનાથ, અભિનંદન સ્વામી તથા સુમતિનાથને, પદ્મપ્રભ, રાગદ્વેષના જિતનારા સુપાર્શ્વનાથ તથા ચંદ્રપ્રભને વાંદુ છું. ૨

સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ સિજ્જંસ વાસુપુજ્જં ચ,
વિમલમણંતં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિ ચ વંદામિ ॥૩॥

શ્રી સુવિધિનાથ (બીજું નામ) પુષ્પદંતને, શીતલનાથ, શ્રેયાંસનાથને અને વાસુપૂજ્યસ્વામીને, વિમલનાથને, અનંતનાથને અને રાગ દ્વેષના જિતનાર ધર્મનાથને તથા શાન્તિનાથને હું વંદના કરું છું. ૩

કુંથું અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ,
વંદામિ રિટ્ઠ નેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ ॥૪॥

શ્રી કુંથુનાથને તથા શ્રીઅરનાથને. મલ્લિનાથને, મુનિસુવ્રતસ્વામિને તથા રાગદ્વેષને જિતનારા નમિનાથને વાંદું છું. શ્રી અરિષ્ટનેમિ તથા પાર્શ્વનાથને અને વર્ધમાન સ્વામિને હું વંદના કરું છું. ૪

એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય રય મલા પહીણ જર મરણા,
ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ ॥૫॥

એ પ્રકારે મેં (નામપૂર્વક) સ્તવ્યા. તે ચોવીશે તીર્થંકરો તથા બીજા પણ તીર્થંકરો, જેઓએ (કર્મરૂપ) રજ તથા મેલને ટાળ્યા છે (તથા જેમણે) જરા અને મરણ અતિશયે કરીને ક્ષય કર્યા છે. (તથા જે) સામાન્ય કેવળીઓથી શ્રેષ્ઠ છે એવા તે તીર્થંકરો મારા ઉપર પ્રસન્ન થાઓ ! ૫

કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા,
આરુગ્ગ બોહિ લાભં, સમાહિ વરમુત્તમં દિંતુ ॥૬॥

(જેમને ઈંદ્રાદિકે) સ્તવ્યા છે, વાંદ્યા છે, પૂજ્યા છે અને જેઓ લોકને વિષે ઉત્તમ સિદ્ધ (ભગવાન) થયા છે, તેઓ (મને) આરોગ્ય, સમ્યગ્દર્શનનો લાભ અને પ્રધાન ઉત્તમ સમાધિ આપો ! ૬

ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા,
સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ ॥૭॥

ચંદ્રના સમુદાયથી વિશેષ નિર્મળ, સૂર્યના સમુદાયથી વિશેષ પ્રકાશ કરનાર (અને) સ્વયંભૂરમણ સમુદ્ર જેવા ગંભીર એવા સિદ્ધ (પરમાત્મા) મને મોક્ષ આપો ! ૭

શ્રી શત્રુંજયના દુહા

સિદ્ધાચલ સમરું સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર;
મનુષ્ય જન્મ પામી કરી, વંદુ વાર હજાર. ૧

સોરઠ દેશમાં સંચર્યો, ન ચઢ્યો ગઢ ગિરનાર;
શેત્રુંજી નદીએ નાહ્યો નહીં, એનો એળે ગયો અવતાર. ૨

શેત્રુંજી નદીએ નાહીને, મુખબાંધી મુખકોશ;
દેવ યુગાદિ પૂજીએ, આણી મન સંતોષ. ૩

એકેકું ડગલું ભરે, શત્રુંજય સામો જેહ;
ઋષભ કહે ભવ ક્રોડનાં, કર્મખપાવે તેહ. ૪

શત્રુંજય સમો તીરથ નહિ, ઋષભ સમો નહિ દેવ;
ગૌતમ સરિખા ગુરુ નહિ, વળી વળી વંદુ તેહ. ૫

જગમાં તીરથ દો વડા, શત્રુંજય ગિરનાર;
એક ગઢ ઋષભ સમોસર્યા એક ગઢ નેમકુમાર. ૬

સિદ્ધાચલ સિદ્ધિ વર્યા, મુનિવર કોડી અનંત;
આગે અનંતા સિદ્ધશે, પૂજો ભવિ ભગવંત. ૭

શત્રુંજયગિરિ મંડણો, મરૂદેવાનો નંદ;
યુગલાધર્મ નિવારણો, નમો યુગાદિ જિણંદ. ૮

તન મન ધન સુત વલ્લભા, સ્વર્ગાદિ સુખ ભોગ;
વળી વળી એ ગિરિવંદતા, શિવરમણી સંયોગ. ૯

શ્રી શત્રુંજયનું ચૈત્યવંદન

શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર, દીઠે દુર્ગતિ વારે,
ભાવ ધરીને જે ચઢે, તેને ભવ પાર ઉતારે. ૧

અનંત સિદ્ધનો એહ ઠામ, સકલ તીર્થનો રાય,
પૂર્વ નવાણું ઋષભદેવ, જ્યાં ઠવિયા પ્રભુ પાય. ૨

સૂરજકુંડ સોહામણો, કવડ જક્ષ અભિરામ,
નાભિરાયાકુલ મંડણો, જિનવર કરું પ્રણામ. ૩

શ્રી શત્રુંજયનું સ્તવન

વિમલાચલ નિતુ વંદીએ, કીજે એહની સેવા,
માનું હાથ એ ધર્મનો, શિવતરૂં ફળ લેવા. વિમલા૦ ૧.

ઉજ્જવલ જિનગૃહ મંડળી, તિહાં દીપે ઉત્તંગા;
માનું હિમગિરિ વિભ્રમે, આઈ અંબર ગંગા. વિમલા૦ ૨.

કોઈ અનેરું જગ નહિ, એ તીરથ તોલે;
એમ શ્રીમુખ હરિ આગળે, શ્રી સીમંધર બોલે વિમલા૦ ૩.

જે સઘળાં તીરથ કહ્યાં, યાત્રા ફળ કહિએ;
તેહથી એ ગિરિ ભેટતાં, શતગણું ફલ લહિએ. વિમલા૦ ૪.

જન્મ સફલ હોય તેહનો, જે એ ગિરિ વંદે;
સુજસવિજય સંપદ લહે, તે નર ચિર નંદે. વિમલા૦ ૫.

શ્રી શત્રુંજયની થોય

શ્રી શત્રુંજયમંડન, ઋષભ જિણંદ દયાલ,
મરૂદેવાનંદન, વંદન કરૂં ત્રણ કાલ;
એ તીરથ જાણી, પૂર્વ નવ્વાણું વાર,
આદિશ્વર આવ્યા, જાણી લાભ અપાર. ૧

ત્રેવીશ તીર્થંકર, ચઢીયા ઈણ ગિરિરાય,
એ તીરથના ગુણ,સુર અસુરાદિક ગાય;
એ પાવન તીરથ, ત્રિભુવન નહિ તસ તોલે,
એ તીરથના ગુણ, સીમંધર મુખ બોલે. ૨

પુંડરિકગિરિ મહિમા, આગમમાં પ્રસિદ્ધ,
વિમલાચલ ભેટી, લહીએ અવિચલ રિદ્ધ;
પંચમી ગતિ પહોંચ્યા, મુનિવર ક્રોડાક્રોડ,
ઈણ તીરથે આવી, કર્મ વિપાક વિછોડ. ૩

શ્રી શત્રુંજય કેરી, અહોનિશ રક્ષાકારી,
શ્રી આદિ જિનેશ્વર, આણ હૃદયમાં ધારી;
શ્રી સંઘ વિઘનહર, કવડજક્ષ ગણ ભૂર,
શ્રી રવિબુધસાગર, સંઘના સંકટ ચૂર. ૪

લોભની સજ્ઝાય

તમે લક્ષણ જો જો લોભનાં રે, લોભે મુનિજન પામે ક્ષોભના રે,
લોભે ડાહ્યા મન ડોલ્યા કરે રે, લોભે દુર્ઘટ પંથે સંચરે રે. તમે૦ ૧

તજે લોભ તેહનાં લેઉં ભામણાં રે, વળી પાયે નમીને કરું ખામણાં રે,
લોભે મર્યાદા ન રહે કેહની રે, તમે સંગત મૂકો તેહની રે. તમે૦ ૨

લોભે ઘર મૂકી રણમાં મરે રે, લોભે ઉંચ તે નીચું આદરે રે,
લોભે પાપ ભણી પગલાં ભરે રે, લોભે અકાર્ય કરતાં ન ઓસરે રે. તમે૦ ૩

લોભે મનડું ન રહે નિર્મળું રે, લોભે સગપણ નાસે વેગળું રે,
લોભે ન રહે પ્રીતિ ને પાવડુ રે, લોભે ધન મેળે બહુ એકઠુ રે. તમે૦ ૪

લોભે પુત્ર પ્રત્યે પિતા હણે રે, લોભે હત્યા પાતક નવિ ગણે રે,
તે તો દામતણે લોભે કરી રે, ઉપર મણિધર થાયે તે મરી રે. તમે૦ ૫

જોતાં લોભનો થોભ દીસે નહી રે, એવું સૂત્ર સિદ્ધાંતે કહ્યું સહી રે,
લોભે ચક્રી સુભૂમ નામે જુઓ રે, તે તો સમુદ્રમાંહે ડૂબી મુઓ રે. તમે૦ ૬

એમ જાણીને લોભને છાંડજો રે, એક ધર્મશું મમતા માંડજો રે,
કવિ ઉદયરતન ભાખે મુદા રે, વંદુ લોભ તજે તેહને, સદા રે. તમે૦ ૭

શ્રી દેવસિઅ પ્રતિક્રમણની વિધિ

૧ પ્રથમ સામાયિક લેવું

૨ પછી પાણી વાપર્યું હોય તો ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી.

૩ આહાર વાપર્યો હોય તો બે વાંદણા દેવા. (બીજા વાંદણામાં ''આવસ્સિયાએ'' પાઠ ન કહેવો.)

૪ પછી ઈચ્છકારી ભગવન્ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી, એમ કહી યથાશક્તિ પચ્ચક્ખાણ કરવું.

૫ પછી ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છં, કહી ચૈત્યવંદન કરવું.

૬ પછી જંકિંચિ, નમુત્થુણં, અરિહંતચેઈયાણં, અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી. પારી નમોઽર્હત્ કહીને પહેલી થોય કહેવી. પછી,

૭ લોગસ્સ, સવ્વલોએ અરિહંત ચેઈયાણં અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને બીજી થોય કહેવી. પછી,

૮ પુક્ખરવરદી, સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, વંદણવત્તિયાએ,

અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને ત્રીજી થોય કહેવી. પછી,

૯ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં૦ વેયાવચ્ચગરાણં૦ અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી ચોથી થોય કહેવી, પછી,

૧૦ બેસીને નમુત્થુણં કહેવું. પછી,

૧૧ એક ખમાસમણ દઈ ભગવાન્હં, બીજું ખમાસમણ દઈ આચાર્યહં, ત્રીજું ખમાસમણ દઈ ઉપાધ્યાયહં અને ચોથું ખમાસમણ દઈ સર્વસાધુહં, કહેવું પછી,

૧૨ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅ પડિક્કમણે ઠાઉં ? ઈચ્છં, કહી જમણો હાથ (ચરવળા કે કટાસણા ઉપર) થાપી સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ મિચ્છા મિ દુક્કડં, કહેવું. પછી,

૧૩ કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્થ૦ કહી, પંચાચારની આઠ ગાથાનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. આઠ ગાથા ન આવડે તો આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારીને, લોગસ્સ કહેવો. પછી ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહી બે વાંદણાં દેવાં.

૧૪ પછી ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅં આલોઉં ? ઈચ્છં, આલોએમિ જો મે દેવસિઓ૦નો પાઠ કહેવો.

૧૫ પછી સાત લાખ અને અઢાર પાપસ્થાનક કહેવા.

૧૬ પછી સવ્વસ્સવિ દેવસિઅ, દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈચ્છં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં કહેવું પછી,

૧૭ બેસીને જમણો પગ ઉંચો રાખીને એક નવકાર, કરેમિભંતે, ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં કહીને વંદિત્તુ કહી બે વાંદણાં દેવાં. પછી,

૧૮ અબ્ભુટ્ઠિઓ ખામીને બે વાંદણાં દેવા. પછી,

૧૯ આયરિઅ ઉવજ્ઝાએ, કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્થ૦ કહી બે લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ (ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી), ન આવડે તો આઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારીને,

૨૦ પ્રગટ લોગસ્સ, સવ્વલોએ અરિહંત ચેઈયાણં, અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી (ન આવડે તો ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો). પારીને,

૨૧ પુક્ખરવરદી, સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણ વત્તિયાએ કહી અન્નત્થ૦ કહી, એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ (ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી) કરવો, ન આવડે તો ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારીને,

૨૨ સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં૦ કહી, સુઅદેવયાએકરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી પુરુષે સુઅદેવયાની થોય કહેવી અને સ્ત્રીએ કમલદલની થોય કહેવી. પછી,

૨૩ ખિત્તદેવયાએ કરેમિ કાઉસ્સગં અન્નત્થ૦ કહી, એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી નમોઽર્હત્૦ કહી, પુરુષે જીસેખિત્તે સાહૂની થોય કહેવી, અને સ્ત્રીએ યસ્યાઃ ક્ષેત્રં સમાશ્રિત્યની થોય કહેવી. પછી,

૨૪ એક નવકાર ગણી, છઠ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહી બે વાંદણાં દેવાં. પછી,

૨૫ સામાયિક, ચઉવ્વિસત્થો, વાંદણાં, પડિક્કમણું, કાઉસ્સગ્ગ, પચ્ચક્ખાણ કર્યું છે જી (એમ કહી છ આવશ્યક સંભારવા.) પછી,

૨૬ ઈચ્છામો અણુસટ્ઠિં, નમો ખમાસમણાણં નમોઽર્હત્૦ કહીને પુરુષે નમોઽસ્તુવર્ધમાનાય કહેવું. સ્ત્રીએ સંસારદાવાની ત્રણ થોયો કહેવી. પછી,

૨૭ નમુત્થુણં કહી ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સ્તવન ભણું ? ઈચ્છં, નમોઽર્હત્૦ કહી સ્તવન કહેવું. પછી,

૨૮ (માત્ર પુરુષોએ) વરકનક કહી ચાર ખમાસમણ વડે ભગવાનાહં આદિને વાંદવા. પછી જમણો હાથ (ચરવળા ઉપર) થાપી અઢ્ઢાઈજ્જેસુ૦ કહેવું. પછી,

૨૯ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દેવસિઅ પાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું ? ઈચ્છં, દેવસિઅ પાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો (ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી) કાઉસ્સગ્ગ કરવો. ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારી લોગસ્સ કહેવો. પછી,

૩૦ ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સજ્ઝાય સંદિસાહુ ? ઈચ્છં, ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સજ્ઝાય કરું ? ઈચ્છં, કહી એક નવકાર ગણી સજ્ઝાય કહેવી પછી એક નવકાર ગણવો. પછી,

૩૧ ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! દુક્ખક્ખય કમ્મક્ખય નિમિત્તં કાઉસ્સગ્ગ કરું ? 'ઈચ્છં' દુક્ખક્ખય કમ્મક્ખય નિમિત્તં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ કહી સંપૂર્ણ ચાર લોગસ્સનો (ન આવડે તો સોળ નવકારનો) કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પારીને નમોઽર્હત્૦ કહી લઘુશાંતિ કહી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી,

૩૨ ખમાસમણ દઈ ઈરિયાવહીયં૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ, ન આવડે તો ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી,

૩૩ ચૈત્યવંદન મુદ્રામાં, ચઉક્કસાય૦ નમુત્થુણં૦ જાવંતિચેઈઆઈં૦ ખમાસમણ દઈ જાવંત કે વિ સાહૂ૦ કહી નમોઽર્હત્૦ કહી ઉવસગ્ગહરં૦ અને જયવીયરાય કહેવું પછી,

૩૪ ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી. પછી, ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સામાયિક પારું ? યથાશક્તિ. બીજું ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સામાયિક પાર્યું ? તહત્તિ કહી

૩૫ જમણો હાથ (ચરવળા ઉપર) સ્થાપી એક નવકાર ગણીને સામાઈઅ વયજુત્તો કહેવો. પછી, સ્થાપના સ્થાપેલી હોય તો સવળો હાથ રાખી એક નવકાર ગણવો.

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

સ. ૬૧ પૂજાના મુખ્ય કેટલા ભેદ છે ? અને કયા કયા ?

જ. પૂજાના બે ભેદ છે (૧) દ્રવ્યપૂજા (૨) ભાવપૂજા

સ. ૬૨ દ્રવ્યપૂજા અને ભાવપૂજા એટલે શું ?

જ. દ્રવ્યપૂજા એટલે જલ ચંદન પુષ્પાદિ સામગ્રી વડે પ્રભુની પૂજા કરવી તે અને ભાવપૂજા એટલે ચૈત્યવંદન તથા પ્રભુના ગુણગાન આદિ કરવાં તે.

સ. ૬૩ દ્રવ્યપૂજા કેટલા પ્રકારની છે ?

જ. દ્રવ્યપૂજા પાંચ, આઠ, સત્તર, એકવીસ અને એકસો આઠ પ્રકારની છે.

સ. ૬૪. ભાવપૂજા કેટલા પ્રકારની છે ?

જ. ચૈત્યવંદન કરવું, સ્તુતિ બોલવી, ગીત, નૃત્ય, ભાવના ભાવવી વગેરે અનેક પ્રકારે છે.

સ. ૬૫ અષ્ટપ્રકારી પૂજાનાં નામ આપો.

જ. (૧) જલપૂજા (૨) ચંદનપૂજા (૩) પુષ્પપૂજા (૪) ધૂપપૂજા (૫) દીપકપૂજા (૬) અક્ષતપૂજા (૭) નૈવેદ્યપૂજા (૮) ફળપૂજા

સ. ૬૬ દ્રવ્યપૂજાના મુખ્ય કેટલા ભેદ છે ? અને કયા કયા ?

જ. બે ભેદ છે (૧) અંગપૂજા (૨) અગ્રપૂજા

સ. ૬૭ અંગપૂજા એટલે શું ? અને કઈ કઈ પૂજા અંગપૂજામાં ગણાય છે ?

જ. અંગપૂજા એટલે શુદ્ધ વસ્તુઓ વડે પ્રભુના શરીરે પૂજા થાય તે. પહેલી ત્રણ (૧) જલપૂજા (૨) ચંદનપૂજા (૩) પુષ્પપૂજા અંગપૂજામાં ગણાય છે.

સ. ૬૮ અગ્રપૂજા એટલે શું ? કઈ કઈ પૂજા અગ્રપૂજામાં ગણાય છે ?

જ. અગ્રપૂજા એટલે પ્રભુની સામે રહી પૂજા થાય તે, છેલ્લી પાંચ પૂજાઓ અગ્રપૂજાઓમાં ગણાય છે.
(૪) ધૂપપૂજા (૫) દીપકપૂજા (૬) અક્ષતપૂજા (૭) નૈવેદ્ય પૂજા (૮) ફળપૂજા

સ. ૬૯ પંચામૃત એટલે શું ?

જ. દૂધ દહીં ઘી સાકર અને પાણી.

સ. ૭૦ જળપૂજા એટલે શું ?

જ. જળપૂજા એટલે પ્રથમ પંચામૃતથી પ્રભુને અભિષેક કરી પછી પાણીથી પ્રક્ષાલ કરવો તે.

સ. ૭૧ ચંદનપૂજા એટલે શું ?

જ. ચંદનપૂજા એટલે કેસર, સુખડ, બરાસ, કસ્તૂરી વગેરેથી પ્રભુની પૂજા કરવી તે.

સ. ૭૨ પુષ્પપૂજા એટલે શું ?

જ. પુષ્પપૂજા એટલે સુગંધી રંગબેરંગી અને ભાતભાતનાં ઉત્તમ ફૂલો પ્રભુને ચઢાવવાં તે.

સ. ૭૩ ધૂપપૂજા એટલે શું ?

જ. ધૂપપૂજા એટલે પ્રભુની સામે ઊભા રહીને દશાંગ કપૂર અગરબત્તી ચંદન વગેરેનો ધૂપ કરવો તે.

સ. ૭૪ દીપકપૂજા એટલે શું ?
જ. પ્રભુની સામે ઉભા રહીને આરતિ મંગળદીવો ઉતારવો તે અથવા પ્રભુની આગળ દીપક ધરવો તે.

સ. ૭૫ અક્ષતપૂજા એટલે શું ?
જ. અક્ષતપૂજા એટલે પ્રભુની સામે ચોખાનો સાથીયો કરવો તે.

સ. ૭૬ નૈવેદ્યપૂજા એટલે શું ?
જ. નૈવેદ્યપૂજા એટલે સાથીયા ઉપર પતાસું, સાકર, પેંડા, બરફી, વગેરે મૂકવું તે.

સ. ૭૭ ફળપૂજા એટલે શું ?
જ. ફળપૂજા એટલે સિદ્ધશિલા ઉપર શ્રીફળ, બદામ, સોપારી, નારંગી, મોસંબી, કેરી, જામફળ વગેરે મૂકવાં.

સ. ૭૮ દેવગતિ અને મનુષ્યગતિમાં કોણ જાય ?
જ. જે જીવ દાન, શીલ, તપ, ભાવના, જિનપૂજા, સામાયિક વગેરે ઉત્તમ કાર્યો કરે તે.

સ. ૭૯ તિર્યંચગતિમાં કોણ જાય ?
જ. હૃદયમાં આંટી ઘૂંટી રાખનારા, ઠગાઈ કરનાર, પ્રપંચી, શલ્યવાળા વગેરે તિર્યંચગતિમાં જાય છે.

સ. ૮૦ નરકગતિમાં કોણ જાય ?
જ. જે મનુષ્ય અગર તિર્યંચ ઘણાં ભયંકર પાપ કરે તે નરકમાં જાય. જેમકે પંચેન્દ્રિય પ્રાણીનો વધ કરે માંસાહાર વગેરે કરે તે.

● ● ●

મૌખિક ધો. ૭

સૂત્ર	:	અતિચાર... નાણંમિ... થી છઠ્ઠા વ્રત સુધી	૨૦
અર્થ	:	કરેમિભંતે, સામાઈય વય...	૧૦
કાવ્ય	:	ચૈત્યવંદન : કલ્પતરુવર કલ્પસૂત્ર...	૨૦
		સ્તવન : સુણજો સાજન...	
		થોય : પુણ્યનું પોષણ (૪ ગાથા)	
		સ્નાત્રપૂજા : શુભ લગ્ને જીન... સુધી	૧૦
પચ્ચક્ખાણ	:	નવકારશી, દિવસચરિમ.... પાણહાર	૧૦
વિધિ	:	રાઈઅ પ્રતિક્રમણની	૧૦
		મુહપત્તિના ૫૦ બોલ અને વાંદણા સૂત્રના ૨૫ આવશ્યક (પ્રેકટીકલ કરીને બતાવવાના રહેશે)	૧૦
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૮૧ થી ૯૦	૧૦
			૧૦૦

શ્રાવકના અતિચાર

નાણંમિ દંસણંમિ અ, ચરણંમિ તવંમિ તહ ય વીરિયંમિ,
આયરણં આયારો, ઈય એસો પંચહા ભણિઓ ॥૧॥

જ્ઞાનાચાર, દર્શનાચાર, ચારિત્રાચાર, તપાચાર, વીર્યાચાર, એ પંચવિધ આચારમાંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ

બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ॥૧॥

તત્ર જ્ઞાનાચારે આઠ અતિચાર, કાલે વિણએ બહુમાણે,

ઉવહાણે તહય અનિન્હવણે,

વંજણ અત્થ તદુભએ અટ્ઠવિહો નાણમાયારો ॥૨॥

જ્ઞાન કાળવેળાએ ભણ્યો, ગણ્યો નહીં, અકાલે ભણ્યો વિનયહીન, બહુમાનહીન, યોગ ઉપધાનહીન, અનેરા કન્હે ભણી અનેરો ગુરુ કહ્યો. દેવ ગુરુ વાંદણે પડિક્કમણે, સજ્ઝાય કરતાં ભણતાં ગુણતાં, કૂડો અક્ષર કાને માત્રાએ અધિકો ઓછો ભણ્યો. સૂત્ર કૂડું કહ્યું, અર્થ કૂડો કહ્યો, તદુભય કૂડાં કહ્યાં, ભણીને વિસાર્યાં.

સાધુતણે ધર્મે કાજો અણઉદ્ધર્યે, દાંડો અણપડિલેહે, વસતિ અણશોધે, અણપવેસે, અસજ્ઝાય અણોજ્ઝાયમાંહે શ્રી દશવૈકાલિક પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો ગુણ્યો. શ્રાવકતણે ધર્મે સ્થવિરાવલિ, પડિક્કમણાં, ઉપદેશમાળા પ્રમુખ સિદ્ધાંત ભણ્યો ગુણ્યો, કાળવેળાએ કાજો અણઉદ્ધર્યે પઢ્યો. જ્ઞાનોપગરણ પાટી, પોથી, ઠવણી, કવલી, નવકારવાળી, સાપડા, સાપડી, દસ્તરી, વહી, ઓળિયા પ્રમુખ પ્રત્યે પગ લાગ્યો, થૂંક લાગ્યું, થૂંકે કરી અક્ષર માંજ્યો, ઓશીસે ધર્યો, કન્હે છતાં આહાર નિહાર કીધો, જ્ઞાનદ્રવ્ય ભક્ષતાં ઉપેક્ષા કીધી, પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાશ્યો, વિણસતાં ઉવેખ્યો, છતી શક્તિએ સારસંભાળ ન કીધી, જ્ઞાનવંત પ્રત્યે દ્વેષ, મત્સર ચિંતવ્યો, અવજ્ઞા આશાતના કીધી. કોઈ પ્રત્યે ભણતાં ગુણતાં અંતરાય કીધો, આપણા જાણપણાતણો ગર્વ ચિંતવ્યો. મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મનઃપર્યવજ્ઞાન, કેવલજ્ઞાન, એ પંચવિધ જ્ઞાન તણી અસદ્દહણા કીધી, કોઈ તોતડો, બોબડો દેખી હસ્યો, વિતર્ક્યો અન્યથા પ્રરૂપણા કીધી. જ્ઞાનાચાર વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૨॥

દર્શનાચારે આઠ અતિચાર,
નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિઅ, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠિઅ ।
ઉવવૂહ થિરીકરણે, વચ્છલ્લપ્પભાવણે અટ્ઠ ॥૩॥

દેવ, ગુરુ ધર્મતણે વિષે નિઃશંકપણું ન કીધું. તથા એકાંત નિશ્ચય ન કીધો, ધર્મ સંબંધીયા ફલતણે વિષે નિઃસંદેહ બુદ્ધિ ધરી નહીં, સાધુ સાધ્વીનાં મલ મલિન ગાત્ર દેખી દુગંછા નીપજાવી. કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર અભાવ હુઓ, મિથ્યાત્વીતણી પૂજા પ્રભાવના દેખી મૂઢદૃષ્ટિપણું કીધું, તથા સંઘમાંહે ગુણવંતતણી અનુપબૃંહણા કીધી. અસ્થિરીકરણ, અવાત્સલ્ય, અપ્રીતિ, અભક્તિ નીપજાવી, અબહુમાન કીધું, તથા દેવદ્રવ્ય, ગુરુદ્રવ્ય, જ્ઞાનદ્રવ્ય, સાધારણદ્રવ્ય, ભક્ષિત ઉપેક્ષિત પ્રજ્ઞાપરાધે વિણાશ્યાં, વિણસતાં ઉવેખ્યાં, છતી શક્તિએ સાર સંભાળ ન કીધી,, તથા સાધર્મિક સાથે કલહ કર્મબંધ કીધો, અધોતી, અષ્ટપડ મુખકોશ પાખે દેવપૂજા કીધી, બિંબપ્રત્યે વાસકૂંપી, ધૂપધાણું કળશતણો ઠબકો લાગ્યો. બિંબ હાથ થકી પાડ્યું. ઊસાસ નિઃસાસ લાગ્યો. દેહરે, ઉપાશ્રયે, મલ શ્લેષ્માદિક લોહ્યું, દેહરામાંહે હાસ્ય, ખેલ, કેલિ, કુતૂહલ, આહાર, નિહાર કીધાં, પાન, સોપારી, નિવેદીયાં ખાધાં, ઠવણાયરિય હાથથકી પાડ્યા, પડિલેહવા વિસાર્યા. જિનભવને ચોરાશી આશાતના, ગુરુ ગુરુણી પ્રત્યે તેત્રીશ આશાતના કીધી હોય, ગુરુ વચન તહત્તિ કરી પડિવજ્યું નહીં, દર્શનાચાર વિષઈઓ એનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૩॥

ચારિત્રાચારે આઠ અતિચાર,
પણિહાણ જોગજુત્તો, પંચહિં સમિઈહિં તીહિં ગુત્તીહિં ।
એસ ચરિત્તાયારો, અટ્ઠવિહો હોઈ નાયવ્વો ॥૪॥

ઈર્યાસમિતિ તે અણજોયે હિંડ્યા, ભાષાસમિતિ તે સાવદ્ય વચન બોલ્યા, એષણાસમિતિ તે તૃણ, ડગલ, અન્ન, પાણી, અસૂઝતું લીધું. આદાનભંડમત્ત નિક્ખેવણા સમિતિ તે આસન, શયન, ઉપકરણ, માત્રુ પ્રમુખ અણપૂંજી જીવાકુળ ભૂમિકાએ મૂક્યું લીધું. પારિષ્ઠાપનિકા સમિતિ તે મલ,

મૂત્ર, શ્લેષમાદિક અણપૂંજી જીવાકુળ, ભૂમિકાએ પરઠવ્યું. મનોગુપ્તિ તે મનમાં આર્તરૌદ્ર ધ્યાન ધ્યાયાં. વચનગુપ્તિ તે સાવદ્ય વચન બોલ્યાં. કાયગુપ્તિ તે શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું, અણપૂંજે બેઠા. એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા સાધુતણે ધર્મે સદૈવ અને શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક પોસહ લીધે રૂડી પેરે પાળ્યા નહીં, ખંડણા વિરાધના હુઈ, ચારિત્રાચાર વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૪॥

વિશેષતઃ શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રીસમ્યક્ત્વ મૂલ બાર વ્રત, સમ્યક્ત્વતણા પાંચ અતિચાર,

સંકા કંખ વિગિચ્છા. **શંકા** શ્રી અરિહંતતણાં બળ, અતિશય, જ્ઞાનલક્ષ્મી, ગાંભીર્યાદિક ગુણ, શાશ્વતી પ્રતિમા, ચારિત્રીયાના ચારિત્ર, શ્રી જિન વચનતણો સંદેહ કીધો.

આકાંક્ષા બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, મહેશ્વર, ક્ષેત્રપાલ, ગોગો, આસપાલ, પાદરદેવતા, ગોત્રદેવતા, ગ્રહપૂજા, વિનાયક, હનુમંત, સુગ્રીવ, વાલી, નાહ, ઈત્યેવમાદિક દેશ, નગર, ગામ, ગોત્ર, નગરી જૂજૂઆ દેવ દેહરાના પ્રભાવ દેખી રોગ આતંક કષ્ટ આવે ઈહલોક પરલોકાર્થે પૂજ્યા માન્યા, સિદ્ધ, વિનાયક, જીરાઉલાને માન્યું, ઈચ્છ્યું, બૌદ્ધ, સાંખ્યાદિક સંન્યાસી, ભરડા, ભગત, લિંગીયા, જોગિયા, જોગી, દરવેશ, અનેરા દર્શનીયાતણો કષ્ટ, મંત્ર ચમત્કાર દેખી પરમાર્થ જાણ્યા વિના ભુલાવ્યા, મોહ્યા, કુશાસ્ત્ર, શીખ્યા, સાંભળ્યા, શ્રાદ્ધ, સંવચ્છરી, હોળી, બળેવ, માહિપૂનમ, અજાપડવો, પ્રેતબીજ, ગૌરીત્રીજ, વિનાયકચોથ, નાગપંચમી, ઝીલણાછઠ્ઠી, શીલસાતમી, ધ્રુવઆઠમી, નૌલીનવમી, અહવાદશમી, વ્રતઅગ્યારશી, વચ્છબારશી, ધનતેરશી, અનંતચઉદશી, અમાવાસ્યા, આદિત્યવાર, ઉત્તરાયણ નૈવેદ્ય કીધાં. નવોદક, યાગ, ભોગ, ઉતારણાં કીધા, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં. પીંપલે પાણી ઘાલ્યાં, ઘલાવ્યાં, ઘર બાહિર ક્ષેત્રે, ખલે, કૂવે, તળાવે, નદીએ, દ્રહે, વાવીએ, સમુદ્રે, કુંડે, પુણ્યહેતુ સ્નાન કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં, દાન દીધાં, ગ્રહણ, શનૈશ્ચર માહમાસે નવરાત્રિ એ નાહ્યાં. અજાણના થાપ્યાં. અનેરાઈ વ્રત વ્રતોલાં કીધાં, કરાવ્યાં.,

વિતિગિચ્છા ધર્મ સંબંધિયા ફલતણે વિષે સંદેહ કીધો. જિન અરિહંત ધર્મના આગાર, વિશ્વોપકાર સાગર, મોક્ષમાર્ગના દાતાર, ઈસ્યા ગુણ ભણી ન માન્યા, ન પૂજ્યા. મહાસતી, મહાત્માની ઈહલોક પરલોક સંબંધીયા ભોગવાંછિત પૂજા કીધી, રોગ, આતંક, કષ્ટ આવ્યે ખીણ વચન ભોગ માન્યા. મહાત્માનાં ભાત, પાણી, મલ શોભા તણી નિંદા કીધી, કુચારિત્રીયા દેખી ચારિત્રીયા ઉપર કુભાવ હુઓ. મિથ્યાત્વી તણી પૂજા પ્રભાવના દેખી પ્રશંસા કીધી. પ્રીતિ માંડી. દાક્ષિણ્ય લગે તેહનો ધર્મ માન્યો, કીધો । શ્રી સમ્યક્ત્વવ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૫॥

પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

વહ બંધ છવિચ્છેએ૦ ॥ દ્વિપદ ચતુષ્પદ પ્રત્યે રીસવશે ગાઢો ઘાવ ઘાલ્યો. ગાઢે બંધને બાંધ્યો, અધિક ભાર ઘાલ્યો, નિર્લાંછન કર્મ કીધાં. ચારા પાણી તણી વેળાએ સારસંભાળ ન કીધી. લેહણે દેહણે કીણહી પ્રત્યે લંઘાવ્યો. તેણે ભૂખે આપણે જમ્યા. કન્હે રહી મરાવ્યો, બંદીખાને ઘલાવ્યો. સળ્યાં ધાન્ય તાવડે નાખ્યાં, દળાવ્યાં ભરડાવ્યાં, શોધી ન વાવર્યા, ઈંધણ છાણાં અણશોધ્યાં બાળ્યાં. તે માંહિ સાપ, વીંછી, ખજુરા, સરવલા, માંકડ, જુઆ, ગીંગોડા સાહતા મુઆ દુહવ્યા, રૂડે સ્થાનકે ન મૂકયા. કીડી મંકોડીનાં ઈંડાં વિછોહ્યાં, લીખ ફોડી, ઉદેહી, કીડી, મંકોડી, ધીમેલ, કાતરા, ચૂડેલ, પતંગિયાં, દેડકા, અલસીયાં, ઈયલ, કુંતા, ડાંસ, મસા, બગતરાં, માખી, તીડ પ્રમુખ જીવ વિણઠ્ઠા, માળા હલાવતાં ચલાવતાં પંખી, ચકલાં, કાગ તણાં ઈંડાં ફોડ્યાં. અનેરા એકેંદ્રિયાદિક જીવ વિણાસ્યા, ચાંપ્યા, દુહવ્યા, કાંઈ હલાવતાં ચલાવતાં, પાણી છાંટતાં, અનેરા કાંઈ કામકાજ કરતાં, નિર્ધ્વંસપણું કીધું. જીવરક્ષા રૂડી ન કીધી, સંખારો સૂકવ્યો. રૂડું ગલણું ન કીધું. અણગળ પાણી વાવર્યું, રૂડી જયણા ન કીધી. અણગળ પાણીએ ઝીલ્યા, લૂગડાં ધોયાં. ખાટલા તાવડે નાંખ્યા, ઝાટક્યા. જીવાકુલ ભૂમિ લીંપી. વાશી ગાર રાખી. દલણે, ખાંડણે, લીંપણે રૂડી જયણા ન કીધી, આઠમ ચઉદશના નિયમ ભાંગ્યા. ધૂણી કરાવી. પહેલે સ્થૂલ પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧॥

બીજે સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

સહસારહસ્સદારે૦ ॥ સહસાત્કારે કુણહી પ્રત્યે અજુગતું આળ અભ્યાખ્યાન દીધું. સ્વદારા મંત્રભેદ કીધો. અનેરો કુણહીનો મંત્ર આલોચ મર્મ પ્રકાશ્યો. કુણહીને અનર્થ પાડવા કૂડી બુદ્ધિ દીધી. કૂડો લેખ લખ્યો. કૂડી સાખ ભરી. થાપણમોસો કીધો. કન્યા, ગૌ, ઢોર, ભૂમિ સંબંધી લેહણે દેહણે વ્યવસાયે વાદ વઢવાડ કરતાં મોટકું જૂઠું બોલ્યા. હાથ પગ તણી ગાળ દીધી. કડકડા મોડ્યા. મર્મવચન બોલ્યા. બીજે સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૨॥

ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

તેનાહડપ્પઓગે૦ ॥ ઘર, બાહિર, ક્ષેત્રે, ખળે પરાઈ વસ્તુ અણમોકલી લીધી, વાવરી. ચોરાઈ વસ્તુ વહોરી, ચોર ધાડ પ્રત્યે સંકેત કીધો, તેહને સંબલ દીધું, તેહની વસ્તુ લીધી, વિરુદ્ધ રાજ્યાતિક્રમ કીધો. નવા, પુરાણા, સરસ વિરસ, સજીવ, નિર્જીવ વસ્તુના ભેળસંભેળ કીધા, કૂડે કાટલે તોલે, માને, માપે વહોર્યા, દાણચોરી કીધી. કુણહીને લેખે વરાસ્યો. સાટે લાંચ લીધી. કૂડો કરહો કાઢ્યો. વિશ્વાસઘાત કીધો. પરવંચના કીધી, પાસંગ કૂડાં કીધાં. દાંડી ચઢાવી, લહકે ત્રહકે કૂડાં કાટલાં માન માપાં કીધાં. માતા પિતા, પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર વંચી કુણહીને દીધું. જુદી ગાંઠ કીધી, થાપણ ઓળવી. કુણહીને લેખે પલેખે ભૂલવ્યું, પડી વસ્તુ ઓળવી લીધી. ત્રીજે સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૩॥

ચોથે સ્વદારાસંતોષ પરસ્ત્રીગમન વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

અપરિગ્ગહિયા ઇત્તર ॥ અપરિગૃહિતા ગમન, ઈત્વરપરિગૃહિતા ગમન કીધું, વિધવા, વેશ્યા, પરસ્ત્રી, કુલાંગના સ્વદારા શોક તણે વિષે દૃષ્ટિવિપર્યાસ કીધો, સરાગ વચન બોલ્યાં, આઠમ, ચઉદશ, અનેરી પર્વતિથિના નિયમ લઈ ભાંગ્યા, ઘરઘરણાં કીધાં, કરાવ્યાં, વરવહૂ વખાણ્યાં

કુવિકલ્પ ચિંતવ્યો, અનંગક્રીડા કીધી, સ્ત્રીનાં અંગોપાંગ નિરખ્યાં. પરાયા વિવાહ જોડ્યા, ઢીંગલા ઢીંગલી પરણાવ્યાં, કામભોગતણે વિષે તીવ્ર અભિલાષ કીધો. અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અનાચાર, સુહણે સ્વપ્નાંતરે હુઆ, કુસ્વપ્ન લાધ્યાં, નટ, વિટ, સ્ત્રીશું, હાંસુ કીધું, ચોથે સ્વદારા સંતોષ પરસ્ત્રીગમન વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૪॥

પાંચમે પરિગ્રહ પરિમાણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

ધણ ધન્ન ખિત્ત વત્થુ૦ ॥ ધન ધાન્ય, ક્ષેત્ર વાસ્તુ, રૂપ્ય, સુવર્ણ, કુપ્ય દ્વિપદ, ચતુષ્પદ એ નવવિધ પરિગ્રહતણા નિયમ ઉપરાંત વૃદ્ધિ દેખી મૂર્ચ્છા લગે સંક્ષેપ ન કીધો, માતા, પિતા, પુત્ર, સ્ત્રી તણે લેખે કીધો, પરિગ્રહ પરિમાણ લીધું નહીં, લઈને પઢ્યું નહિ, પઢવું વિસાર્યું, અલીધું મેલ્યું, નિયમ વિસાર્યા. પાંચમે પરિગ્રહ પરિમાણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૫॥

છટ્ઠે દિગ્પરિમાણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

ગમણસ્સ ઉ પરિમાણે૦ ॥ ઊર્ધ્વદિશિ, અધોદિશિ, તિર્યગ્દિશિએ જાવા આવવા તણા નિયમ લઈ ભાંગ્યા, અનાભોગે વિસ્મૃત લગે અધિક ભૂમિ ગયા, પાઠવણી આઘી પાછી મોકલી, વહાણ વ્યવસાય કીધો, વર્ષાકાળે, ગામતરું કીધું. ભૂમિકા એક ગમા સંક્ષેપી, બીજી ગમા વધારી, છટ્ઠે દિગ્પરિમાણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ. ॥૬॥

કરેમિ ભંતે સૂત્ર (સામાયિક દંડક સૂત્ર) અર્થ

કરેમિ ભંતે ! સામાઈયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં તિવિહેણં, મણેણં, વાયાએ, કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ ॥૧॥

હે ભગવંત ! હું (રાગદ્વેષના અભાવરૂપ) (જ્ઞાનાદિ ગુણના) લાભરૂપ સામાયિક કરું છું (અર્થાત્) પાપયુક્ત વ્યાપારનું પચ્ચક્ખાણ કરું છું (નિષેધ કરું છું) જ્યાં સુધી તે નિયમનું સેવન કરું ત્યાં સુધી, બે કરણ અને ત્રણ યોગથી

મન, વચન અને કાયા (એ ત્રણ યોગ) વડે ન કરું (તથા) ન કરાવું, હે ભગવંત ! તે સંબંધી (પૂર્વે કરેલા) અપરાધને હું પ્રતિક્રમું છું. (આત્મસાક્ષીએ) નિંદું છું. (ગુરુસાક્ષીએ) વિશેષ નિંદું છું (અને) આત્માને (પાપથી) વોસિરાવું છું.

સામાઈય વયજુત્તો સૂત્ર (સામાયિક પારવાનું સૂત્ર) અર્થ

સામાઈઅ વય જુત્તો, જાવ મણે હોઈ નિયમ સંજુત્તો,
છિન્નઈ અસુહં કમ્મં, સામાઈઅ જત્તિઆ વારા ॥૧॥

સામાયિક વ્રતથી યુક્ત, જીવનું મન જ્યાં સુધી નિયમથી સંયુક્ત હોય ત્યાં સુધી, જેટલી વાર સામાયિક કરે તેટલીવાર અશુભ કર્મને છેદે છે. ॥૧॥

સામાઈઅમ્મિ ઉ કએ, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા,
એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઈઅં કુજ્જા ॥૨॥

જે માટે સામાયિક કરતી વખતે શ્રાવક, સાધુ સમાન હોય તે કારણથી (તત્ત્વના જાણકાર) બહુવાર સામાયિક કરે. ॥૨॥

સામાયિક વિધિએ લીધું, વિધિએ પાર્યું, વિધિ કરતાં, જે કોઈ અવિધિ હુઓ હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં ॥૩॥

દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એ બત્રીશ દોષમાંહી જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં ॥૪॥

કાવ્ય વિભાગ

પર્યુષણપર્વનું ચૈત્યવંદન

કલ્પતરૂવર કલ્પસૂત્ર, પૂરે મન વંછિત;
કલ્પધરે ધુરથી સુણો, શ્રીમહાવીર ચરિત. ૧

ક્ષત્રિયકુંડે નરપતિ, સિદ્ધારથ રાય;
રાણી ત્રિશલા તણી કૂખે, કંચન સમકાય ૨

પુષ્પોત્તરવરથી ચવ્યા એ, ઉપજ્યા પુણ્ય પવિત્ર;
ચતુરા ચૌદ સુપન લહે, ઉપજે વિનય વિનીત. ૩

પર્યુષણપર્વનું સ્તવન

સુણજો સાજન સંત પજુસણ આવ્યા રે......
તમે પુણ્ય કરો પુણ્યવંત, ભવિક મન ભાવ્યાં રે....
વીર જિણેસર અતિ અલવેસર, વહાલા મારા, પરમેશ્વર એમ બોલે રે,
પર્વમાંહે પજુસણ મહોટાં, અવર ન આવે તસ તોલે. રે પજુ૦ ૧

ચઉપદમાં જેમ કેશરી મોટો, વહાલા૦ ખગમાં ગરૂડ તે કહીએ રે,
નદીમાંહી જેમ ગંગા મ્હોટી, નગમાં મેરૂ લહીએ રે. પજુ૦ ૨

ભૂપતિમાં ભરતેશ્વર ભાખ્યો, વહાલા૦ દેવ માંહે સુરઈન્દ્ર રે,
તીરથમાં શત્રુંજય દાખ્યો, ગ્રહગણમાં જેમ ચંદ્ર રે. પજુ૦ ૩

દશરા દિવાળી ને વળી હોળી, વહાલા૦ અખાત્રીજ દિવાસો રે,
બળેવ પ્રમુખ બહુલાં છે બીજાં, પણ નહિ મુક્તિનો વાસો રે. પજુ૦ ૪

તે માટે તમે અમર પળાવો, વહાલા૦ અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ કીજે રે,
અઠ્ઠમતપ અધિકાઈએ કરીને, નરભવ લાહો લીજે રે. પજુ૦ ૫

ઢોલ દદામા ભેરી નફેરી, વહાલા૦ કલ્પસૂત્રને જગાવો રે,
ઝાંઝરના ઝમકાર કરીને, ગૌરીની ટોળી મળી આવો રે. પજુ૦ ૬

સોના રૂપાના ફૂલડે વધાવો, વહાલા૦ કલ્પસૂત્રને પૂજો રે,
નવ વખાણ વિધિએ સાંભળતા, પાપ મેવાસી ધ્રુજ્યા રે. પજુ૦ ૭

એમ અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ કરતાં, વહાલા૦ બહુજીવ જગ ઉદ્ધરીયા રે,
વિબુધ વિમલ વર સેવક નય કહે, નવ નિધિ ઋદ્ધિ સિદ્ધિવરીયા રે. પજુ૦ ૮

પર્યુષણપર્વની થોય

પુણ્યનું પોષણ પાપનું શોષણ, પર્વ પજુસણ પામીજી,
કલ્પ ઘરે પધરાવો સ્વામી, નારી કહે શિર નામીજી;
કુંવર ગયવર ખંધે ચઢાવી, ઢોલ નિશાન વજડાવોજી,
સદ્‌ગુરુ સંગે ચઢતે રંગે, વીરચરિત્ર સુણાવોજી. ૧

પ્રથમ વખાણે ધર્મસારથીપદ, બીજે સુપના ચારજી,
ત્રીજે સુપન પાઠક વળી ચોથે, વીર જનમ અધિકારજી;
પાંચમે દીક્ષા છટ્ઠે શિવપદ, સાતમે જિન ત્રેવીશજી,
આઠમે થિરાવલી સંભળાવી, પિયૂડા પૂરો જગીશજી. ૨

છટ્ઠ અઠ્ઠમ અઠ્ઠાઈ કીજે, જિનવર ચૈત્ય નમીજે જી,
વરસી પડિક્કમણું મુનિ વંદન, સંઘ સયલ ખામીજેજી;
આઠ દિવસ લગે અમર પળાવી, દાન સુપાત્રે દીજેજી,
ભદ્રબાહુ ગુરુ વયણ સુણીને, જ્ઞાન સુધારસ પીજેજી. ૩

તીરથમાં વિમલાચલ ગિરિમાં, મેરુ મહીધર જેમજી,
મુનિવરમાંહિ જિનવર મોટા, પર્વ પજુસણ તેમજી;
અવસર પામી સાહમ્મિવચ્છલ, બહુ પકવાન્ન વડાઈજી,
ખિમાવિજય જિન દેવી સિદ્ધાઈ, દિન દિન અધિક વધાઈજી. ૪

સ્નાત્રપૂજા

(પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત)

સ્નાત્ર વિધિ

૧ પ્રથમ પૂર્વ દિશાએ કે ઉત્તર દિશાએ અથવા મૂળ પ્રતિમા સન્મુખ ત્રણ સુંદર બાજોઠ મૂકી તે ઉપર સિંહાસન મૂકવું.

૨ પછી નીચેના બાજોઠ ઉપર વચમાં કેસરનો સાથિયો કરી ઉપર ચોખા પૂરીને એટલે ચોખાનો સાથિયો કરી શ્રીફળ મૂકવું.

૩ પછી તે જ બાજોઠ સામે પાટલા ઉપર બીજા ચાર સાથિયા કરી, તે ઉપર ચાર કળશ નાડાછડી બાંધી પંચામૃત (દૂધ, દહીં, ઘી, જળ અને સાકરનું મિશ્રણ કરી) ભરીને મૂકવા.

૪ સિંહાસનના મધ્યભાગમાં કેસરનો સાથિયો કરી, ચોખા પૂરી રૂપાનાણું મૂકી, ત્રણ નવકાર ગણી તેના ઉપર ધાતુના પરિકરવાળા પ્રતિમાજી પધરાવવા.

૫ વળી પ્રતિમાજીની આગળ બીજો સાથિયો કરી તેના ઉપર શ્રી સિદ્ધચક્રજી પધરાવવા.

૬ પ્રતિમાજીની જમણી બાજુએ પ્રતિમાજીની નાસિકા સુધી ઊંચો ઘીનો દીવો મૂકવો.

૭ પછી સ્નાત્રિયાઓએ હાથે નાડાછડી બાંધી, હાથમાં પંચામૃત ભરેલો કળશ લઈને ઉભા રહેવું. ત્રણ નવકાર ગણી શરૂઆત કરવી.

૮ પછી વાળાકુંચી કરી પાણીનો પક્ષાલ કરી ત્રણ અંગલૂહણાં કરી કેસર વડે પૂજા કરવી.

૯ પછી હાથ ધૂપી પોતાના જમણા હાથની હથેળીમાં કેસરનો ચાંલ્લો કરવો.

૧૦ પછી કુસુમાંજલિનો થાળ લઈ સ્નાત્રીઆઓએ ઊભા રહેવું.

સ્નાત્ર પૂજામાં જોઈતી વસ્તુઓની યાદી

૧. ત્રણ બાજોઠ ૨. સિંહાસન ૩. કળશ ૪. થાળ ૫. ચામર ૬. દર્પણ ૭. ઘંટ ૮. આરતી ૯. મંગળ દીવો ૧૦. વાળાકુંચી ૧૧. કેસર ૧૨. પાણી ૧૩. અંગ લુંછણા ૧૪. દૂધ ૧૫. દહીં ૧૬. ઘી ૧૭. સાકર ૧૮. નાડાછડી ૧૯. કંકુ ૨૦. ચોખા ૨૧. મીઠું ૨૨ માટી ૨૩. શ્રીફળ ૨૪. કપૂર ૨૫. રૂપાનાણું ૨૬. ધૂપ ૨૭. પૂંઠિયું ૨૮. ચંદરવો ૨૯. વાટકીઓ ૩૦. પંખો ૩૧. અગ્નિ ૩૨. દીપક ૩૩. ફાનસ.

(પ્રથમ કળશ લઈ ઊભા રહેવું)

કાવ્યમ્ દ્રુતવિલંબિતવૃત્તમ્

સરસશાન્તિસુધારસસાગરં શુચિતરં ગુણરત્નમહાગરમ્;
ભવિકપંકજબોધદિવાકરં, પ્રતિદિનં પ્રણમામિ જિનેશ્વરમ્. ૧.

દુહો કુસુમાભરણ ઉતારીને, પડિમા ધરિય વિવેક,
મજ્જનપીઠે થાપીને, કરીએ જળ અભિષેક. ૨

(જમણે અંગુઠે પખાળ કરી, અંગલૂછણાં કરી પૂજા કરી કુસુમાંજલિની થાળી લઈને ઉભા રહેવું.)

ગાથા આર્યા ગીતિ

જિણ જન્મ સમયે મેરુસિહરે, રયણ કણય કલસેહિં;
દેવાસુરેહિં ણ્હવિઓ, તે ધન્ના જેહિં દિઠ્ઠોસિ. ૩

(જ્યાં જ્યાં ''કુસુમાંજલિ મેલો આવે '' ત્યાં ત્યાં પ્રભુના જમણા અંગુઠે કુસુમાંજલિ મૂકવી.)

નમોર્હત્સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

નિર્મળ જળકળશે ન્હવરાવે, વસ્ત્ર અમૂલક અંગ ધરાવે;
કુસુમાંજલિ મેલો આદિ જિણંદા,
સિદ્ધસ્વરૂપી અંગ પખાલી, આતમ નિર્મળ હુઈ સુકુમાલી, કુસુમાં૦ ૪

ગાથા આર્યા ગીતિ

મચકુંદ ચંપ માલઇ; કમલાઈ પુષ્ફ પંચવણ્ણાઈં;
જગનાહ ન્હવણ સમયે, દેવા કુસુમાંજલિ દિંતિ. ૫
નમોર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

રયણ સિંહાસન જિન થાપીજે, કુસુમાંજલિ પ્રભુ ચરણે દીજે,
કુસુમાંજલિ મેલો શાન્તિ જિણંદા. ૬

દુહો

જિણ તિહું કાલય સિદ્ધની, પડિમા ગુણભંડાર;
તસુ ચરણે કુસુમાંજલિ, ભવિક દુરિત હરનાર. ૭
નમોર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

કૃષ્ણાગરુ વર ધૂપ ધરીજે, સુગંધકર કુસુમાંજલિ દીજે;
કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણંદા. ૮

ગાથા આર્યાગીતિ

જસુ પરિમલ બલ દહ દિસિ, મહુકરઝંકાર સદ્દસંગીયા;
જિણચરણોવરિ મુક્કા, સુરનર કુસુમાંજલિ સિદ્ધા. ૯
નમોર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

પાસ જિણેસર જગ જયકારી, જલથલ ફૂલ ઉદક કર ધારી;
કુસુમાંજલિ મેલો પાર્શ્વ જિણંદા. ૧૦

દુહો

મૂકે કુસુમાંજલિ સુરા, વીરચરણ સુકુમાલ;
તે કુસુમાંજલિ ભવિકનાં, પાપ હરે ત્રણ કાળ. ૧૧.

નમોર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

વિવિધ કુસુમ વર જાતિ ગહેવી, જિનચરણે પણમંત ઠવેવી;
કુસુમાંજલિ મેલો વીર જિણંદા. ૧૨

વસ્તુ છંદ

ન્હવણકાલે ન્હવણકાલે, દેવદાણવ સમુચ્ચિય,
કુસુમાંજલિ તહિ સંઠવિય, પસરંત દિસિ પરિમલ સુગંધિય;
જિણપયકમલે નિવડેઈ, વિગ્ઘહર જસ નામ મંતો,
અનંત ચઉવીસ જિન, વાસવ મલીય અસેસ;
સા કુસુમાંજલિ સુહકરો, ચઉવિહ સંઘ વિશેષ. ૧૩

નમોર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

અનંત ચઉવીસી જિનજી જુહારું, વર્તમાન ચઉવીસી સંભારું;
કુસુમાંજલિ મેલો ચોવીસ જિણંદા. ૧૪

દુહો

મહાવિદેહે સંપ્રતિ, વિહરમાન જિન વીસ;
ભક્તિ ભરે તે પૂજિયા, કરો સંઘ સુજગીશ. ૧૫

નમોર્હત્‌સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ

કુસુમાંજલિ ઢાળ

અપચ્છરમંડલી ગીત ઉચ્ચારા, શ્રી શુભવીરવિજય જયકારા;
કુસુમાંજલિ મેલો સર્વ જિણંદા. ૧૬

(સ્નાત્રપૂજા કરનારે પ્રભુજીના જમણા અંગૂઠે કુસુમાંજલિ મૂકવી. પછી થી પ્રદક્ષિણાના નીચે પ્રમાણેના દુહા બોલવા. પ્રત્યેક દુહો બોલતાં સિંહાસનની પ્રદક્ષિણા કરી પ્રભુ સન્મુખ ખમાસમણ દેવાં.)

પ્રદક્ષિણાના દુહા

(૧) સિદ્ધાચલ સમરું સદા, સોરઠ દેશ મોઝાર;
મનુષ્ય જન્મ પામી કરી, વંદુ વાર હજાર. ૧

સોરઠ દેશમાં સંચર્યો, ન ચઢ્યો ગઢ ગિરનાર;
શેત્રુંજી નદીએ નાહ્યો નહીં, એનો એળે ગયો અવતાર. ૨

(૨) શેત્રુંજી નદીએ નાહીને, મુખબાંધી મુખકોશ;
દેવ યુગાદિ પૂજીએ, આણી મન સંતોષ. ૩

એકેકું ડગલું ભરે, શેત્રુંજા સામું જેહ;
ઋષભ કહે ભવ ક્રોડનાં, કર્મખપાવે તેહ. ૪

(૩) શેત્રુંજા સમો તીરથ નહિ, ઋષભ સમો નહિ દેવ;
ગૌતમ સરિખા ગુરુ નહિ, વળી વળી વંદુ તેહ. ૫

જગમાં તીરથ દો વડા, શત્રુંજય ગિરનાર;
એક ગઢ ઋષભ સમોસર્યા એક ગઢ નેમકુમાર. ૬

(પછી સ્નાત્રીયા ત્રણ ખમાસમણ દેઈ જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન કરી 'નમુત્થુણં' થી 'જયવીયરાય' પર્યંત કહે. પછી હાથ ધોઈ મુખકોશ બાંધી કળશ લઈ ઊભા રહેવું)

દુહો સયલ જિણેસર પાય નમી, કલ્યાણક વિધિ તાસ;
વર્ણવતાં સુણતાં થકાં, સંઘની પૂરે આશ. ૧.

ઢાળ

સમકિતગુણઠાણે પરિણમ્યા, વળી વ્રતધર સંયમસુખ રમ્યા;
વીશસ્થાનકવિધિએ તપ કરી, એસી ભાવદયા દિલમાં ધરી. ૧

જો હોવે મુજ શક્તિ ઈસી, સવિ જીવ કરું શાસનરસી;
શુચિરસ ઢલતે તિહાં બાંધતા, તીર્થંકર નામ નિકાચતાં. ૨

સરાગથી સંયમ આચરી, વચમાં એક દેવનો ભવ કરી;
ચ્યવી પન્નર ક્ષેત્રે અવતરે, મધ્યખંડે પણ રાજવીકુલે. ૩

પટરાણી કુખે ગુણનીલો, જેમ માનસરોવર હંસલો;
સુખશય્યાએ રજનીશેષે, ઉતરતાં ચૌદ સુપન દેખે. ૪

ઢાળ ચૌદ સ્વપ્નની

પહેલે ગજવર દીઠો, બીજે વૃષભ પઈઠ્ઠો;
ત્રીજે કેસરીસિંહ, ચોથે લક્ષ્મી અબીહ. ૧
પાંચમે ફૂલની માળા, છઠ્ઠે ચન્દ્ર વિશાળા;
રવિ રાતો ધ્વજ મ્હોટો, પૂરણ કળશ નહિ છોટો. ૨

દશમે પદ્મ સરોવર, અગિયારમે રત્નાકર;
ભવન વિમાન રત્નગંજી, અગ્નિશિખા ધૂમવર્જિ. ૩

સ્વપ્ન લઈ જઈ રાયને ભાસે, રાજા અર્થ પ્રકાશે;
પુત્ર તીર્થંકર ત્રિભુવન નમશે, સકલ મનોરથ ફળશે. ૪

વસ્તુ છંદ

અવધિનાણે અવધિનાણે, ઉપન્યા જિનરાજ,
જગત જસ પરમાણુઆ, વિસ્તર્યા વિશ્વજંતુ સુખકાર;
મિથ્યાત્વ તારા નિર્બલા, ધર્મઉદય પરભાત સુંદર,
માતા પણ આણંદિયા, જાગતી ધર્મ વિધાન;
જાણંતી જગતિલક સમો, હોશે પુત્ર પ્રધાન. ૧.

દુહો

શુભલગ્ને જિન જનમીયા, નારકીમાં સુખજ્યોત;
સુખ પામ્યા ત્રિભુવનજના, હુઓ જગત ઉદ્યોત. ૧.

પચ્ચક્ખાણ

નવકારશી

ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ, (પચ્ચક્ખામિ) ચઉવ્વિહં પિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ. (વોસિરામિ.)

(પચ્ચક્ખાણ પોતાને લેવાનું હોય તો પચ્ચક્ખાઇ અને વોસિરઇ ના સ્થાને અનુક્રમે પચ્ચક્ખામિ અને વોસિરામિ બોલવું.)

(ગુરુ ભગવંત પચ્ચક્ખાણ આપતા હોય તો તેઓ પચ્ચક્ખાઇ/ વોસિરઇ બોલે ત્યારે આપણે પચ્ચક્ખામિ/ વોસિરામિ બોલવું.)

પોરિસિ સાઢપોરિસિ

ઉગ્ગએ સૂરે પોરિસિં સાઢપોરિસિં મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ) ઉગ્ગએ સૂરે ચઉવ્વિહં પિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ (વોસિરામિ.)

ચોવિહાર તિવિહાર દુવિહાર

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ) ચઉવ્વિહં પિ આહારં (તિવિહં પિ આહારં દુવિહં પિ આહારં) અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઇ. (વોસિરામિ.)

પાણહાર

પાણહાર દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ), અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરઇ.

રાઈ પ્રતિક્રમણની વિધિ

૧. પ્રથમ પૂર્વ રીતે સામાયિક લેવું પછી

૨. ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! કુસુમિણ દુસુમિણ ઉહ્વાવણી રાઈઅ પાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું ? ઈચ્છં, કુસુમિણ દુસુમિણ ઉહ્વાવણી રાઈઅ પાયચ્છિત્ત વિસોહણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સનો સાગરવરગંભીરા સુધીનો, ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી, પ્રગટ લોગસ્સ કહેવો. પછી,

૩. ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છં, કહી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન કહી, જંકિંચિ, નમુત્થુણં, જાવંતિ ચેઈઆઈં, ખમાસમણ દઈ જાવંત કેવિ સાહુ, નમોઽર્હત્૦ કહી ઉવસગ્ગહરં અને જયવીયરાય કહેવું પછી,

૪. એક ખમાસમણ દઈ ભગવાન્હં, બીજું ખમાસમણ દઈ આચાર્યહં, ત્રીજું ખમાસમણ દઈ ઉપાધ્યાયહં અને ચોથું ખમાસમણ દઈ, સર્વસાધુહં પછી ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સજ્ઝાય સંદિસાહું ? ઈચ્છં, ખમાસમણ લઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! સજ્ઝાય કરું ? ઈચ્છં, કહી એક નવકાર ગણીને ભરહેસરની સજ્ઝાય કહી, એક નવકાર ગણવો.

૫. પછી ઈચ્છકાર સુહરાઈનો પાઠ કહેવો. પછી ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! રાઈઅ પડિક્કમણે ઠાઉં ? ઈચ્છં, કહી, જમણો હાથ ચરવળા ઉપર સ્થાપીને સવ્વસ્સવિ રાઈઅ દુચ્ચિંતિય, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ મિચ્છા મિ દુક્કડં કહેવું. પછી,

૬. નમુત્થુણં, કરેમિભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ, ન આવડે તો ચાર નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી પારી,

૭. પ્રગટ લોગસ્સ કહી, સવ્વલોએ અરિહંત ચેઈયાણં, અન્નત્થ૦ કહી એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી,

૮. પુક્ખરવરદી, સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણ વત્તિયાએ, અન્નત્થ૦ કહી પંચાચારની આઠ ગાથાનો (ન આવડે તો આઠ નવકાર) કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

૯. સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, કહીને ત્રીજા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહી બે વાંદણા લેવાં. પછી,

૧૦. ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! રાઈઅં આલોઉં ? ઈચ્છં, આલોએમિ જો મે રાઈઓ અઈયારોનો પાઠ કહેવો. પછી,

૧૧. સાત લાખ અને અઢાર પાપસ્થાનક કહી સવ્વસ્સવિ રાઈઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ઈચ્છં, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં કહેવું. પછી,

૧૨. (જમણો પગ ઉભો કરી) નવકાર, કરેમિભંતે, ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં જો મે રાઈઓનો૦ પાઠ કહી, વંદિત્તુ કહી બે વાંદણાં દેવા. પછી,

૧૩. અબ્ભુટ્ઠિઓ ખામીને બે વાંદણાં દેવાં. પછી,

૧૪. આયરિય ઉવજ્ઝાએ, કરેમિ ભંતે, ઈચ્છામિ ઠામિ, તસ્સ ઉત્તરી, અન્નત્થ૦ કહી તપચિંતવણીનો કાઉસ્સગ્ગ (ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ) કરવો, પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી છટ્ઠા આવશ્યકની મુહપત્તિ પડિલેહીને બે વાંદણાં દેવાં. પછી,

૧૫. સકલતીર્થ કહી યથાશક્તિ પચ્ચક્ખાણ કરવું. પછી,

૧૬. સામાયિક, ચઉવ્વિસત્થો, વાંદણાં, પડિક્કમણું, કાઉસ્સગ્ગ, પચ્ચક્ખાણ કર્યું છે જી (ધાર્યું હોય તો ધાર્યું છે જી) કહેવું પછી,

૧૭. ચૈત્યવંદન મુદ્રામાં ઈચ્છામો અણુસટ્ઠિં, નમો ખમાસમણાણં, નમોડર્હત્૦ કહી, વિશાલલોચન કહેવું, સ્ત્રીએ સંસારદાવાની ત્રણ ગાથા બોલવી. પછી,

૧૮. નમુત્થુણં, અરિહંત ચેઈયાણં૦ અન્નત્થ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી નમોઽર્હત્૦ કહી કલ્લાણકંદની પ્રથમ થોય કહેવી. પછી,

૧૯. લોગસ્સ, સવ્વલોએ અરિહંત ચેઈયાણં અને અન્નત્થ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, કલ્લાણકંદની બીજી થોય કહેવી. પછી,

૨૦. પુક્ખરવરદી, સુઅસ્સ ભગવઓ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં વંદણ વત્તિયાએ અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, કલ્લાણકંદની ત્રીજી થોય કહેવી.

૨૧. પછી સિદ્ધાણં બુદ્ધાણં, વેયાવચ્ચગરાણં, અન્નત્થ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, નમોઽર્હત્૦ કહી કલ્લાણકંદની ચોથી થોય કહેવી.

૨૨. પછી નમુત્થુણં કહી, ખમાસમણ દઈ, ભગવાનૂહં, આચાર્યહં, ઉપાધ્યાયહં અને સર્વસાધુહં દરેક ઠેકાણે ખમાસમણ દઈ કહેવું. પછી જમણો હાથ ચરવળા ઉપર સ્થાપી અઢ્ઢાઈજ્જેસુ કહેવું. પછી શ્રી સીમંધરસ્વામીના ત્રણ દુહા ખમાસમણ પૂર્વક કહેવા.

૨૩. પછી ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! શ્રી સીમંધરસ્વામી આરાધનાર્થે ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છં, કહી શ્રી સીમંધરસ્વામીનું ચૈત્યવંદન કહેવું. પછી જંકિંચિ, નમુત્થુણં, જાવંતિ ચેઈઆઈં, ખમાસમણ દઈ જાવંત કે વિ સાહૂ, નમોઽર્હત્૦ કહી શ્રી સીમંધરસ્વામીનું સ્તવન કહેવું, પછી જય વીયરાય, અરિહંત ચેઈયાણં, અન્નત્થ૦ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, નમોઽર્હત્૦ કહી શ્રી સીમંધર સ્વામીની થોય કહેવી. પછી શ્રી સિદ્ધાચલના ત્રણ દુહા ખમાસમણ પૂર્વક કહેવા.

૨૪. પછી ખમાસમણ દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! શ્રી સિદ્ધાચલજી આરાધનાર્થે ચૈત્યવંદન કરું ? ઈચ્છં, કહી સિદ્ધાચલજીનું ચૈત્યવંદન કહેવું, પછી જંકિંચિ, નમુત્થુણં, જાવંતિ ચેઈયાઈ, ખમાસમણ દઈ જાવંત કે વિ સાહૂ, નમોઽર્હત્૦ કહી સિદ્ધાચલજીનું સ્તવન કહેવું. પછી જય વીયરાય, અરિહંત ચેઈયાણં અને અન્નત્થ કહી એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરી, પારી, નમોઽર્હત્૦ કહી સિદ્ધાચલજીની થોય કહેવી. પછી ખમાસમણ દેવું.

૨૫. સામાયિક પારવાની વિધિ પ્રમાણે સામાયિક પારવું. (સ્થાપના સ્થાપેલી હોય તો સવળો હાથ રાખી એક નવકાર ગણવો.)

મુહપત્તિ પડિલેહણના ૫૦ બોલ

બોલ	સંખ્યા	સ્થાન
સૂત્ર, અર્થ, તત્ત્વ કરી સદ્દહું.	૧	દૃષ્ટિપડિલેહણ
સમ્યક્ત્વમોહનીય, મિશ્રમોહનીય, મિથ્યાત્વમોહનીય પરિહરું	૩	પુરિમ
કામરાગ, સ્નેહરાગ, દ્રષ્ટિરાગ પરિહરું	૩	પુરિમ
સુદેવ, સુગુરુ, સુધર્મ આદરું.	૩	અક્ખોડા
કુદેવ, કુગુરુ, કુધર્મ પરિહરું.	૩	પક્ખોડા
જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર આદરું.	૩	અક્ખોડા
જ્ઞાન વિરાધના, દર્શન વિરાધના, ચારિત્ર વિરાધના પરિહરું.	૩	પક્ખોડા
મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ આદરું.	૩	અક્ખોડા
મનદંડ, વચનદંડ, કાયદંડ પરિહરું.	૩	પક્ખોડા
	૨૫	

હાસ્ય, રતિ, અરતિ પરિહરું.	૩	ડાબા હાથનો પાછળનો અને બન્ને બાજુનો ભાગ
ભય, શોક, જુગુપ્સા પરિહરું	૩	જમણા હાથનો પાછળનો અને બન્ને બાજુનો ભાગ
કૃષ્ણલેશ્યા, નીલલેશ્યા, કાપોતલેશ્યા પરિહરું.	૩	મસ્તક
રસગારવ, ૠદ્ધિગારવ, સાતાગારવ પરિહરું	૩	મુખ
માયાશલ્ય, નિયાણશલ્ય, મિથ્યાત્વશલ્ય પરિહરું	૩	છાતી
ક્રોધ, માન પરિહરું	૨	જમણો ખભો
માયા, લોભ પરિહરું	૨	ડાબો ખભો
પૃથ્વીકાય, અપ્કાય, તેઉકાયની જયણા કરું.	૩	ડાબો પગ
વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાયની રક્ષા કરું.	૩	જમણો પગ
	૫૦	

પુરિમ = હાથ વડે મુહપત્તિ ખંખેરવી.

અક્ખોડા પક્ખોડા = હાથની આંગળીના ત્રણ આંતરામાં મુહપત્તિને પકડી હથેળી પર અને હથેળીથી કોણી સુધીની પ્રમાર્જનાને અક્ખોડા કહેવાય અને તે જ રીતે કોણીથી હથેળી સુધીની પ્રમાર્જનાને પક્ખોડા કહેવાય.

વાંદણા સૂત્રના ૨૫ આવશ્યક

(૧) ૧ યથાજાત (૨) ૨ અવનત (૩) ૪ શીર્ષનમન (૪) ૧૨ આવર્ત્ત (૫) ૩ ગુપ્તિ (૬) ૨ પ્રવેશ (૭) ૧ નિષ્ક્રમણ

રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી

સ. ૮૧ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાને ધર્મ કેટલા પ્રકારે કહ્યો છે ?

જ. શ્રી જિનેશ્વર ભગવાને ધર્મ બે પ્રકારે કહ્યો છે (૧) સાધુ ધર્મ, (૨) શ્રાવક ધર્મ.

સ. ૮૨ પ્રભુનાં દર્શન કરવાથી શો લાભ થાય ?

જ. પ્રભુ અઢાર દૂષણોથી રહિત અને સર્વ ગુણોએ સહિત છે, તેથી તેમનાં દર્શન કરવાથી આપણો આત્મા તેમના તરફ વળે છે, દોષો જતા રહે છે અને ગુણો પ્રગટ થાય છે. ટૂંકાણમાં પ્રભુનાં દર્શન કરવાથી પ્રભુ જેવા ગુણો આવે છે અને દોષો જતા રહે છે.

સ. ૮૩ કલ્યાણક એટલે શું ? અને તેનાં નામ આપો.

જ. કલ્યાણક એટલે કલ્યાણ કરનારા દિવસો. અર્થાત્ જે દિવસોમાં તીર્થંકર પરમાત્મા દેવગતિમાંથી કે નરકગતિમાંથી ચ્યવી માતાની કુક્ષિમાં આવે, જન્મ પામે, દીક્ષા લે, કેવળજ્ઞાન પામે અને મોક્ષે જાય તે પવિત્ર દિવસો.

(૧) ચ્યવન (૨) જન્મ (૩) દીક્ષા (૪) કેવળજ્ઞાન (૫) મોક્ષ. આ પાંચ કલ્યાણક છે.

સ. ૮૪ શ્રી મહાવીર પ્રભુનાં પાંચ કલ્યાણક ક્યારે ક્યારે થયાં ?

જ.

ચ્યવન કલ્યાણક	અષાઢ સુદ ૬
જન્મ કલ્યાણક	ચૈત્ર સુદ ૧૩
દીક્ષા કલ્યાણક	કારતક વદ ૧૦
કેવલજ્ઞાન કલ્યાણક	વૈશાખ સુદ ૧૦
મોક્ષ કલ્યાણક	આસો વદ ૦))

સ. ૮૫ ત્રેસઠ શલાકા પુરુષ કયા કયા ?

જ. ૨૪ તીર્થંકર, ૯ વાસુદેવ, ૯ બળદેવ, ૯ પ્રતિવાસુદેવ, ૧૨ ચક્રવર્તી.

સ. ૮૬ વધુમાં વધુ અને ઓછામાં ઓછા તીર્થંકરો, કેવલજ્ઞાનીઓ અને સાધુઓ કેટલી સંખ્યામાં વિચરે ?

જ. વધુમાં વધુ તીર્થંકરો ૧૭૦, કેવલજ્ઞાનીઓ ૯ ક્રોડ અને સાધુઓ ૯ હજાર ક્રોડ (૯૦ અબજ) વિચરે, ઓછામાં ઓછા તીર્થંકરો ૨૦, કેવળજ્ઞાનીઓ ૨ ક્રોડ અને સાધુઓ બે હજાર ક્રોડ (૨૦ અબજ) વિચરે.

સ. ૮૭ ત્રણેય લોકમાં શાશ્વતાં દહેરાસરો કેટલાં છે ?

જ. ૮,૫૭,૦૦,૨૮૨ (આઠ ક્રોડ, સત્તાવન લાખ, બસો બ્યાસી).

સ. ૮૮ ત્રણેય લોકમાં શાશ્વતી પ્રતિમાઓ કેટલી છે ?

જ. ૧૫,૪૨,૫૮,૩૬,૦૮૦ (પંદર અબજ, બેતાલીશ ક્રોડ, અઠ્ઠાવન લાખ, છત્રીશ હજાર, એંશી).

સ. ૮૯ થોય જોડાની દરેક ગાથામાં કોની કોની સ્તુતિ હોય છે ?

જ. પહેલી ગાથામાં જે મુખ્ય ભગવાનની થોય હોય તે ભગવાનની, બીજી ગાથામાં સર્વ શ્રી જિનેશ્વર ભગવાનની, ત્રીજી ગાથામાં જ્ઞાનની અને ચોથી ગાથામાં શાસનના અધિષ્ઠાયક દેવ દેવીઓની સ્તુતિ હોય છે.

સ. ૯૦ મુહપત્તિ, ચરવળો, કટાસણું એટલે શું ? અને તે કેટલા માપનું હોય છે ?

જ. મુહપત્તિ, એટલે સામાયિક, પ્રતિક્રમણ આદિમાં બોલતી વખતે મોં આગળ રાખવાનું કપડું. તે એક વેંત અને ચાર આંગળનું હોય છે.

ચરવળો એટલે જતાં આવતાં બેસતાં ઊઠતાં જીવરક્ષા કરવાનું ઉપકરણ. તે બત્રીસ આંગળનો હોય છે. તેની ગણતરી ચોવીસ આંગળની દાંડી અને આઠ આંગળની દશીઓની હોય છે.

કટાસણું એટલે બેસવા માટેનું ગરમ આસન. તે એક ગજનું હોય છે. ત્રણ ઉપકરણો જીવરક્ષા માટે રાખવામાં આવે છે.

મૌખિક ધો. ૮

સૂત્ર	:	અતિચાર : સાતમા સ્થૂલ થી પૂર્ણ...	૧૦
કાવ્ય	:	સ્નાત્રપૂજા : સાંભળો કળશ જિન... પૂર્ણ	૧૫
		પ્રભુવીરનું સત્તાવીસ ભવનું સ્તવન	
પચ્ચક્ખાણ	:	એકાસણું, બિયાસણું, આયંબિલ	૧૦
		તિવિહાર - ચઉવિહાર ઉપવાસ	
વિધિ	:	પક્ખિ પ્રતિક્રમણની	૧૦
		મુદ્રા યોગ, જિન, મુક્તાશુક્તિ	
		(પ્રેકટીકલ કરીને બતાવવાના રહેશે)	૫
ધો.૧ થી ધો. ૭ નું સંપૂર્ણ પુનરાવર્તન			૫૦
			૧૦૦

શ્રાવકના અતિચાર

સાતમે ભોગોપભોગ પરિમાણ વ્રતે ભોજન આશ્રયી પાંચ અતિચાર અને કર્મહુંતી પંદર અતિચાર એવં વીશ અતિચાર.

સચ્ચિત્તે પડિબદ્ધે૦ સચિત્ત નિયમ લીધે અધિક સચિત્ત લીધું. અપક્વાહાર, દુપક્વાહાર, તુચ્છૌષધિતણું ભક્ષણ કીધું, ઓળા, ઉંબી, પોંક, પાપડી ખાધાં.

સચ્ચિત્ત દવ્વ વિગઈ, વાણહ તંબોલ વત્થ કુસુમેસુ,
વાહણ સયણ વિલેવણ, બંભ દિસિ ન્હાણ ભત્તેસુ ॥૧॥

એ ચૌદ નિયમ દિનગત રાત્રિગત લીધા નહિ, લઈને ભાંગ્યા, બાવીશ અભક્ષ્ય, બત્રીશ અનંતકાય માંહિ આદુ, મૂળા, ગાજર, પિંડ, પિંડાલુ, કચૂરો, સૂરણ, કુણી આંબલી, ગળો, વાઘરડાં ખાધાં. વાશી કઠોળ, પોળી રોટલી,

ત્રણ દિવસનું ઓદન લીધું, મધુ, મહુડા, માખણ, માટી, વેંગણ, પીલુ, પીચુ, પંપોટા, વિષ, હિમ, કરહા, ઘોલવડાં, અજાણ્યાં ફળ, ટીંબરું, ગુંદા, મહોર, બોળ અથાણું, આંબલબોર, કાચું મીઠું, તિલ, ખસખસ, કોઠિંબડાં ખાધાં, રાત્રિભોજન કીધાં, લગભગ વેળાએ વાળુ કીધું, દિવસ વિણ ઉગે શીરાવ્યા. તથા કર્મતઃપન્નર કર્માદાન, ઈંગાલકમ્મે, વણકમ્મે, સાડિકમ્મે, ભાડિકમ્મે, ફોડિકમ્મે એ પાંચ કર્મ, દંતવાણિજ્જે લક્ખવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, વિસવાણિજ્જે એ પાંચ વાણિજ્ય, જંતપિલ્લણકમ્મે, નિલ્લંછણકમ્મે, દવગ્ગિદાવણયા, સરદહતલાયસોસણયા, અસઈપોસણયા, એ પાંચ સામાન્ય, એ પાંચ કર્મ, પાંચ વાણિજ્ય, પાંચ સામાન્ય એવં પન્નર કર્માદાન બહુ સાવદ્ય, મહારંભ, રાંગણ, લીહાલા કરાવ્યા, ઈંટ નિભાડા પકાવ્યા, ધાણી, ચણા, પકવાન્ન કરી વેચ્યાં, વાશી માખણ તવાવ્યાં, તિલ વહોર્યા, ફાગણ માસ ઉપરાંત રાખ્યા, દલીદો કીધો, અંગીઠા કરાવ્યા, શ્વાન, બિલાડા, સૂડા, સાલહિ પોષ્યા. અનેરાં જે કાંઈ બહુ સાવદ્ય ખરકર્માદિક સમાચર્યાં, વાશી ગાર રાખી, લીંપણે, ગુંપણે મહારંભ કીધો, અણશોધ્યા ચૂલા સંધુક્યા, ઘી, તેલ, ગોળ, છાશ તણાં ભાજન ઉઘાડાં મૂક્યાં, તે માંહિ માખી, કુંતી, ઉંદર,ગરોળી પડી, કીડી ચડી, તેની જયણા ન કીધી. સાતમે ભોગોપભોગ વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૭॥

આઠમે અનર્થદંડ વિરમણ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

કંદપ્પે કુક્કુઇએ૦ કંદર્પ લગે વિટચેષ્ટા, હાસ્ય, ખેલ, કુતૂહલ કીધાં, પુરુષ સ્ત્રીના હાવભાવ, રૂપ, શૃંગાર, વિષયરસ વખાણ્યાં, રાજકથા, ભક્તકથા, દેશકથા, સ્ત્રીકથા કીધી, પરાઈ તાંત કીધી, તથા પૈશુન્યપણું કીધું, આર્તરૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં.

ખાંડા, કટાર, કોશ, કુહાડા, રથ, ઉખલ, મુશલ, અગ્નિ, ઘંટી, નિસાહ, દાતરડાં પ્રમુખ અધિકરણ મેલી દાક્ષિણ્યલગે માગ્યાં આપ્યાં, પાપોપદેશ કીધો, અષ્ટમી ચતુર્દશીએ ખાંડવા દળવાતણા નિયમ ભાંગ્યા, મુખરપણા લગે અસંબદ્ધ વાક્ય બોલ્યા પ્રમાદાચરણ સેવ્યાં.

અંઘોલે, નાહણે, દાતણે, પગ ધોઅણે, ખેલ, પાણી તેલ છાંટ્યાં, ઝીલણે ઝીલ્યા, જુગટે રમ્યા, હિંચોળે હિંચ્યા, નાટક પ્રેક્ષણક જોયાં, કણ, કુવસ્તુ, ઢોર લેવરાવ્યાં, કર્કશ વચન બોલ્યા, આક્રોશ કીધા, અબોલા લીધા, કરકડા મોડ્યા, મચ્છર ધર્યો, સંભેડા લગાડ્યા, શ્રાપ દીધા.

ભેંસા, સાંઢ, હુડુ, કૂકડા, શ્વાનાદિક ઝૂઝાર્યા, ઝૂઝતા જોયા, ખાદિ લગે અદેખાઈ ચિંતવી, માટી, મીઠું કણ, કપાસીયા કાજ વિણ ચાંપ્યા, તે ઉપર બેઠા, આલી વનસ્પતિ ખૂંદી, સૂઈ શસ્ત્રાદિક નિપજાવ્યાં, ઘણી નિદ્રા કીધી, રાગ દ્વેષ લગે એકને ઋદ્ધિ પરિવાર વાંછી, એકને મૃત્યુ હાનિ વાંછી. આઠમે અનર્થદંડ વિરમણ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૮॥

નવમે સામાયિક વ્રતે પાંચ અતિચાર.

તિવિહે દુપ્પણિહાણે૦ સામાયિક લીધે મને આહટ્ટદોહટ્ટ ચિંતવ્યું, સાવદ્ય વચન બોલ્યાં, શરીર અણપડિલેહ્યું હલાવ્યું, છતી વેળાએ સામાયિક ન લીધું, સામાયિક લેઈ ઉઘાડે મુખે બોલ્યા, ઊંઘ આવી, વાત વિકથા ઘરતણી ચિંતા કીધી, વીજ દીવાતણી ઉજજેહિ હુઈ, કણ, કપાસીયા, માટી મીઠું, ખડી, ધાવડી, અરણેટો, પાષાણ પ્રમુખ ચાંપ્યા, પાણી, નીલ, ફૂલ, સેવાલ, હરિયકકાય, બીયકકાય ઈત્યાદિક આભડ્યાં, સ્ત્રી તિર્યંચ તણા નિરંતર પરંપર સંઘટ્ટ હુઆ, મુહપત્તિઓ સંઘટ્ટી, સામાયિક અણપૂગ્યું પાર્યું, પારવું વિસાર્યું. નવમે સામાયિક વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૯॥

દશમે દેશાવગાશિક વ્રતે પાંચ અતિચાર.

આણવણે પેસવણે૦ આણવણપ્પઓગે, પેસવણપ્પઓગે, સદ્દાણુવાઈ, રૂવાણુવાઈ, બહિયા પુગ્ગલપક્ખેવે નિયમિત ભૂમિકા માંહિ બાહેરથી કાંઈ અણાવ્યું, આપણ કન્હે થકી બાહિર કાંઈ મોકલ્યું, અથવા રૂપ દેખાડી, કાંકરો નાખી, સાદ કરી આપણપણું છતું જણાવ્યું. દશમે દેશાવગાશિક વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧૦॥

અગ્યારમે પૌષધોપવાસ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

સંથારુચ્ચારવિહિ૦ અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય સિજ્જાસંથારએ, અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ, પોસહ લીધે સંથારાતણી ભૂમિ ન પૂંજી, બાહિરલાં લહુડાં વડાં સ્થંડિલ દિવસે શોધ્યાં નહિ, પડિલેહ્યાં નહિ, માત્રુ અણપૂજ્યું હલાવ્યું, અણપૂંજી ભૂમિકાએ પરઠવ્યું, પરઠવતાં "અણુજાણહ જસ્સુગ્ગહો" ન કહ્યો, પરઠવ્યા પૂંઠે વાર ત્રણ "વોસિરે વોસિરે" ન કહ્યો. પોસહશાળા માંહિ પેસતાં "નિસીહિ" નિસરતાં "આવસ્સહિ" ત્રણ વાર ભણી નહિ. પુઢવી, અપ્, તેઉ, વાઉ, વનસ્પતિ, ત્રસકાય તણા સંઘટ્ટ પરિતાપ, ઉપદ્રવ હુઆ, સંથારા પોરિસીતણો વિધિ ભણવો વિસાર્યો, પોરિસિમાંહે ઉંઘ્યા, અવિધે સંથારો પાથર્યો, પારણાદિકતણી ચિંતા કીધી, કાળવેળાએ દેવ ન વાંદ્યા, પડિક્કમણું ન કીધું, પોસહ અસૂરો લીધો, સવેરો પાર્યો, પર્વ તિથિએ પોસહ લીધો નહિ. અગ્યારમે પૌષધોપવાસ વ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧૧॥

બારમે અતિથિ સંવિભાગ વ્રતે પાંચ અતિચાર.

સચ્ચિત્તે નિક્ખિવણે૦ સચિત્ત વસ્તુ હેઠ ઉપર છતાં મહાત્મા મહાસતી પ્રત્યે અસૂઝતું દાન દીધું, દેવાની બુદ્ધિએ અસૂઝતું ફેડી સૂઝતું કીધું પરાયું ફેડી આપણું કીધું. અણદેવાની બુદ્ધિએ સૂઝતું ફેડી અસૂઝતું કીધું. આપણું ફેડી પરાયું કીધું, વહોરવા વેળા ટળી રહ્યા, અસૂર કરી મહાત્મા તેડ્યા. મત્સર ધરી દાન દીધું, ગુણવંત આવે ભક્તિ ન સાચવી, છતી શક્તિએ સ્વામીવાત્સલ્ય ન કીધું, અનેરા ધર્મક્ષેત્ર સીદાતાં છતી શક્તિએ ઉદ્ધર્યા નહી, દીન ક્ષીણ પ્રત્યે અનુકંપા દાન ન દીધું. બારમે અતિથિસંવિભાગવ્રત વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧૨॥

સંલેષણા તણા પાંચ અતિચાર.

ઇહલોએ પરલોએ૦ ઈહલોગાસંસપ્પઓગે, પરલોગાસંસપ્પઓગે, જીવિયાસંસપ્પઓગે, મરણાસંસપ્પઓગે, કામભોગાસંસપ્પઓગે, ઈહલોકે ધર્મના પ્રભાવ લગે રાજઋદ્ધિ, સુખ, સૌભાગ્ય, પરિવાર વાંછ્યા. પરલોકે

દેવ, દેવેંદ્ર, વિદ્યાધર, ચક્રવર્તિતણી પદવી વાંછી, સુખ આવે જીવિતવ્ય વાંછ્યું, દુઃખ આવે મરણ વાંછ્યું, કામ ભોગતણી વાંછા કીધી. સંલેષણા વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧૩॥

તપાચાર બાર ભેદ છ બાહ્ય, છ અભ્યંતર.

અણસણ મુણોઅરિઆ૦ અણસણ ભણી ઉપવાસ વિશેષ પર્વતિથિએ છતી શક્તિએ કીધો નહી, ઊણોદરી વ્રત તે કોળિયા પાંચ સાત ઊણા રહ્યા નહિ, વૃત્તિ સંક્ષેપ તે દ્રવ્ય ભણી સર્વ વસ્તુનો સંક્ષેપ કીધો નહીં, રસત્યાગ તે વિગઈ ત્યાગ ન કીધો. કાયકલેશ લોચાદિક કષ્ટ સહન કર્યાં નહિ, સંલીનતા અંગોપાંગ સંકોચી રાખ્યાં નહિ. પચ્ચક્ખાણ ભાંગ્યાં. પાટલો ડગડગતો ફેડ્યો નહીં. ગંઠસી, પોરિસિ, સાઢપોરિસિ, પુરિમઢ, એકાસણું, બિઆસણું, નીવિ, આંબિલ પ્રમુખ પચ્ચક્ખાણ પારવું વિસાર્યું, બેસતાં નવકાર ન ભણ્યો, ઉઠતાં પચ્ચક્ખાણ કરવું વિસાર્યું, ગંઠસીયું ભાગ્યું. નીવી, આંબિલ, ઉપવાસાદિક તપ કરી કાચું પાણી પીધું, વમન હુઓ, બાહ્ય તપ વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧૪॥

અભ્યંતર તપ.

પાયચ્છિત્તં વિણઓ૦ મનશુદ્ધે ગુરુકન્હે આલોયણા લીધી નહી, ગુરુદત્ત પ્રાયશ્ચિત તપ લેખા શુદ્ધે પહોંચાડ્યો નહીં, દેવ, ગુરુ, સંઘ, સાહમ્મી પ્રત્યે વિનય સાચવ્યો નહિ, બાળ, વૃદ્ધ, ગ્લાન, તપસ્વી પ્રમુખનું વેયાવચ્ચ ન કીધું, વાચના, પૃચ્છના, પરાવર્તના, અનુપ્રેક્ષા, ધર્મકથા લક્ષણ પંચવિધ સ્વાધ્યાય ન કીધો, ધર્મધ્યાન, શુકલધ્યાન ન ધ્યાયાં, આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ધ્યાયાં, કર્મક્ષય નિમિત્તે લોગસ્સ દશ વીશનો કાઉસ્સગ્ગ ન કીધો. અભ્યંતર તપ વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસ માંહિ૦ ॥૧૫॥

વીર્યાચારના ત્રણ અતિચાર.

અણિગૂહિઅ બલવીરિઓ૦ પઢવે, ગુણવે, વિનય, વેયાવચ્ચ, દેવપૂજા, સામાયિક, પોસહ, દાન, શીલ, તપ, ભાવનાદિક ધર્મકૃત્યને વિષે

મન, વચન, કાયાતણું છતું બળ, છતું વીર્ય ગોપવ્યું. રૂડાં પંચાંગ ખમાસમણ ન દીધા, વાંદણાં તણા આવર્તવિધિ સાચવ્યા નહીં, અન્યચિત્ત નિરાદરપણે બેઠા, ઉતાવળું દેવવંદન, પડિક્કમણું કીધું, વીર્યાચાર વિષઈઓ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ૦ ॥૧૬॥

નાણાઈ અટ્ઠ પઈવય, સમ્મ સંલેહણ પણ પન્નર કમ્મેસુ,
બારસ તપવીરિઅતિગં, ચઉવ્વીસસયં અઈયારા.

પડિસિદ્ધાણં કરણે૦ પ્રતિષેધ અભક્ષ્ય અનંતકાય બહુબીજ ભક્ષણ, મહારંભ પરિગ્રહાદિક કીધાં, જીવાજીવાદિક સૂક્ષ્મ વિચાર સદ્દહ્યા નહિ. આપણી કુમતિ લગે ઉત્સૂત્ર પ્રરૂપણા કીધી તથા પ્રાણાતિપાત, મૃષાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન, પરિગ્રહ, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, દ્વેષ, કલહ, અભ્યાખ્યાન, પૈશુન્ય, રતિ અરતિ, પરપરિવાદ, માયામૃષાવાદ મિથ્યાત્વશલ્ય એ અઢાર પાપસ્થાનક કીધાં, કરાવ્યાં, અનુમોદ્યાં હોય, દિનકૃત્ય પ્રતિક્રમણ વિનય વેયાવચ્ચ ન કીધાં. અનેરું જે કાંઈ વીતરાગની આજ્ઞા વિરુદ્ધ કીધું, કરાવ્યું અનુમોદ્યું હોય. એ ચિહું પ્રકારમાંહે અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ બાદર જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય, તે સવિ હુ મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં. ॥૧૭॥

એવંકારે શ્રાવકતણે ધર્મે શ્રી સમ્યક્ત્વ મૂલ બાર વ્રત એકસો ચોવીસ અતિચારમાંહિ અનેરો જે કોઈ અતિચાર પક્ષ દિવસમાંહિ સૂક્ષ્મ, બાદર, જાણતાં અજાણતાં હુઓ હોય તે સવિ હુ મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં.

કાવ્ય : સ્નાત્રપૂજા

ઢાળ કડખાની દેશી

સાંભળો કળશ જિન મહોત્સવનો ઈહાં,
છપ્પન કુમરી દિશિ વિદિશિ આવે તિહાં;
માય સુત નમીય, આનંદ અધિકો ધરે,
અષ્ટ સંવર્ત્ત વાયુથી કચરો હરે. ૧

વૃષ્ટિ ગંધોદકે, અષ્ટ કુમરી કરે,
અષ્ટ કલશા ભરી, અષ્ટ દર્પણ ધરે;
અષ્ટ ચામર ધરે, અષ્ટ પંખા લહી,
ચાર રક્ષા કરી, ચાર દીપક ગ્રહી. ૨

ઘર કરી કેળના, માય સુત લાવતી,
કરણ શુચિકર્મ જળ કળશે ન્હવરાવતી;
કુસુમ પૂજી, અલંકાર પહેરાવતી;
રાખડી બાંધી જઈ, શયન પધરાવતી. ૩

નમીય કહે માય તુજ બાળ લીલાવતી,
મેરુ રવિ ચન્દ્ર લગે, જીવજો જગપતિ;
સ્વામી ગુણ ગાવતી, નિજ ઘર જાવતી,
તેણે સમે ઈન્દ્રસિંહાસન કંપતી. ૪

ઢાળ એકવીશાની દેશી

જિન જન્મ્યાજી, જિણ વેળા જનની ઘરે,
તિણ વેળાજી, ઈન્દ્ર સિંહાસન થરહરે;
દાહિણોત્તરજી, જેતા જિન જનમે યદા,
દિશિનાયકજી, સોહમ ઈશાન બિહું તદા. ૧

ત્રોટક છંદ

તદા ચિંતે ઈન્દ્ર મનમાં કોણ અવસર એ બન્યો,
જિનજન્મ અવધિનાણે જાણી હર્ષ આનંદ ઉપન્યો;
સુઘોષ આદે ઘંટનાદે ઘોષણા સુરમેં કરે,
સવિ દેવી દેવા જન્મ મહોત્સવે આવજો સુરગિરિવરે. ૨

(અહીં ઘંટ વગાડવો)

ઢાળ

એમ સાંભળીજી, સુરવર કોડી આવી મળે,
જન્મ મહોત્સવજી, કરવા મેરુ ઉપર ચલે;
સોહમપતિજી, બહુ પરિવારે આવીયા,
માય જિનનેજી, વાંદી પ્રભુને વધાવીયા. ૩

(અહીં પ્રભુને ચોખાથી વધાવવા)

ત્રોટક છંદ

વધાવી બોલે હે રત્નકુક્ષી ધારિણી તુજ સુતતણો,
હું શક્ર સોહમ નામે કરશું, જન્મ મહોત્સવ અતિ ઘણો;
એમ કહી જિનપ્રતિબિંબ થાપી, પંચરૂપે પ્રભુ ગ્રહી,
દેવદેવી નાચે હર્ષ સાથે, સુરગિરિ આવ્યા વહી. ૪

ઢાલ

મેરુ ઉપરજી, પાંડુકવનમેં ચિહું દિશે,
શિલા ઉપરજી, સિંહાસન મન ઉલ્લસે;
તિહાં બેસીજી, શક્રે જિન ખોળે ધર્યા,
હરિ ત્રેસઠજી, બીજા તિહાં આવી મળ્યા. ૫

ત્રોટક છંદ

મળ્યા ચોસઠ સુરપતિ તિહાં, કરે કળશ અડ જાતિના,
માગધાદિ જળતીર્થ ઔષધિ, ધૂપ વળી બહુ ભાતિના;
અચ્યુતપતિએ હુકમ કીનો, સાંભળો દેવા સવે,
ખીરજલધિ ગંગાનીર લાવો, ઝટિતિ જિન જન્મ મહોત્સવે. ૬

ઢાળ વિવાહલાની દેશી

સુર સાંભળીને સંચરીયા, માગધ વરદામે ચલીયા;
પદ્મદ્રહ ગંગા આવે, નિર્મલ જળકળશા ભરાવે. ૧

તીરથજળ ઔષધિ લેતા, વળી ખીરસમુદ્રે જાતા;
જળકળશા બહુલ ભરાવે, ફૂલ ચંગેરી થાળા લાવે. ૨

સિંહાસન ચામર ધારી, ધૂપધાણાં રકેબી સારી;
સિદ્ધાંતે ભાખ્યા જેહ, ઉપકરણ મિલાવે તેહ. ૩

તે દેવા સુરગિરિ આવે, પ્રભુ દેખી આનંદ પાવે;
કળશાદિક સહુ તિહાં ઠાવે, ભકતે પ્રભુના ગુણ ગાવે. ૪

ઢાળ રાગ ધન્યાશ્રી

આતમભક્તિ મળ્યા કેઈ દેવા, કેતા મિત્તનુજાઈ,
નારીપ્રેર્યા વળી નિજ કુલવટ, ધર્મી ધર્મસખાઈ;
જોઈસ વ્યંતર ભવનપતિના, વૈમાનિક સુર આવે,
અચ્યુતપતિ હુકમે ધરી કળશા, અરિહાને નવરાવે. ૧

અડજાતિ કળશા પ્રત્યેકે, આઠ આઠ સહસ પ્રમાણો,
ચઉસઠ સહસ હુઆ અભિષેકે, અઢીસેં ગુણા કરી જાણો;
સાઠ લાખ ઉપર એક કોડી, કળશાનો અધિકાર,
બાસઠ ઈન્દ્ર તણા તિહાં બાસઠ, લોકપાલના ચાર. ૨

ચન્દ્રની પંક્તિ છાસઠ છાસઠ, રવિશ્રેણિ નરલોકો,
ગુરુસ્થાનક સુર કેરો એકજ, સામાનિકનો એકો;
સોહમપતિ ઈશાનપતિની, ઈન્દ્રાણીના સોળ,
અસુરની દશ ઈન્દ્રાણી, નાગની બાર કરે કલ્લોલ. ૩

જ્યોતિષ વ્યંતર ઈન્દ્રની ચઉ ચઉ, પર્ષદા ત્રણનો એકો,
કટકપતિ અંગરક્ષક કેરો, એક એક સુવિવેકો;
પરચુરણ સુરનો એક છેલ્લો, એ અઢીસેં અભિષેકો,
ઈશાન ઈન્દ્ર કહે મુજ આપો, પ્રભુને ક્ષણ અતિરેકો. ૪

તવ તસ ખોળે ઠવી અરિહાને, સોહમપતિ મનરંગે,
વૃષભ રૂપ કરી શૃંગ જળે ભરી, ન્હવણ કરે પ્રભુ અંગે;
પુષ્પાદિક પૂજીને છાંટે, કરી કેસર રંગ રોલે,
મંગળદીવો આરતી કરતાં, સુરવર જય જય બોલે. ૫

ભેરી ભુંગળ તાલ બજાવત, વળિયા જિન કર ધારી,
જનની ઘર માતાને સોંપી, એણીપરે વચન ઉચ્ચારી;
'પુત્ર તુમારો, સ્વામી હમારો, અમ સેવક આધાર;
પંચ ધાવી રંભાદિક થાપી, પ્રભુ ખેલાવણ હાર. ૬

બત્રીસ કોડી કનક મણિ માણેક, વસ્ત્રની વૃષ્ટિ કરાવે,
પૂરણ હર્ષ કરેવા કારણ, દ્વીપ નંદીસર જાવે;
કરીય અઠ્ઠાઈ ઉત્સવ દેવા, નિજ નિજ કલ્પ સધાવે,
દીક્ષા કેવલને અભિલાષે, નિત નિત જિન ગુણ ગાવે. ૭

તપગચ્છ ઈસર સિંહસૂરીશ્વર, કેરા શિષ્ય વડેરા,
સત્યવિજય પંન્યાસતણે પદ, કપૂરવિજય ગંભીરા;
ખિમાવિજય તસ સુજસવિજયના, શ્રી શુભવિજય સવાયા,
પંડિત વીરવિજય શિષ્યે, જિન જન્મ મહોત્સવ ગાયા. ૮

ઉત્કૃષ્ટા એકસો ને સિત્તેર, સંપ્રતિ વિચરે વીશ,
અતીત અનાગત કાલે અનંતા, તીર્થંકર જગદીશ;
સાધારણ એ કળશ જે ગાવે, શ્રી શુભવીર સવાઈ,
મંગળલીલા સુખભર પાવે, ઘર ઘર હર્ષ વધાઈ. ૯

શ્રી મહાવીરપ્રભુના સત્તાવીશભવનું સ્તવન

(૧)

શ્રીશુભવિજય સુગુરુ નમી, નમી પદ્માવતીમાય;
ભવ સત્તાવીશ વર્ણવું, સુણતાં સમકિત થાય. ૧

સમકિત પામે જીવને, ભવ ગણતીએ ગણાય;
જો વળી સંસારે ભમે, તો પણ મુગતે જાય. ૨

વીર જિનેશ્વર સાહેબો, ભમીયો કાળ અનંત;
પણ સમકિત પામ્યા પછી, અંતે થયા અરિહંત. ૩

(ઢાળ પહેલી)

પહેલે ભવે એક ગામનો રે, રાય નામે નયસાર;
કાષ્ટ લેવા અટવી ગયો રે, ભોજનવેળા થાય રે,
પ્રાણી ! ધરિયે સમક્તિ રંગ, જિમ પામિયે સુખ અભંગ રે,
પ્રાણી ! ધરિયે સમક્તિ રંગ. ૧

મન ચિંતે મહિમા નીલો રે, આવે તપસી કોય;
દાન દેઈ ભોજન કરું રે, તો વાંછિત ફળ હોય રે. પ્રાણી૦ ૨

મારગ દેખી મુનિવરા રે, વંદે દેઈ ઉપયોગ;
પૂછે કેમ ભટકો ઈહાં રે ? મુનિ કહે સાર્થવિયોગ રે. પ્રાણી૦ ૩

હરખભેર તેડી ગયો રે, પડિલાભ્યા મુનિરાજ;
ભોજન કરી કહે ચાલીએ રે, સાર્થ ભેળાં કરું આજ રે. પ્રાણી૦ ૪

પગવટીયે ભેળાં કર્યા રે, કહે મુનિ દ્રવ્ય એ માર્ગ
સંસારે ભૂલા ભમો રે, ભાવમારગ અપવર્ગ રે. પ્રાણી૦ ૫

દેવ ગુરુ ઓળખાવીયાં રે, દીધો વિધિ નવકાર;
પશ્ચિમ મહાવિદેહમાં રે, પામ્યો સમકિત સાર રે. પ્રાણી૦ ૬

શુભધ્યાને મરી સુર હુઓ રે, પહેલા સ્વર્ગ મોઝાર;
પલ્યોપમ આયુ ચ્યવી રે, ભરત ઘરે અવતાર રે. પ્રાણી૦ ૭

નામે મરીચિ યૌવને રે, સંયમ લીયે પ્રભુ પાસ;
દુષ્કર ચરણ લહી થયો રે, ત્રિદંડિક શુભ વાસ રે. પ્રાણી૦ ૮

(ઢાળ બીજી)

નવો વેષ રચે તેણી વેળા, વિચરે આદીશ્વર ભેળા,
જળ થોડે સ્નાન વિશેષે પગ પાવડી ભગવે વેષે. ૧

ધરે ત્રિદંડ લાકડી મ્હોટી, શિર મુંડણ ને ધરે ચોટી;
વળી છત્ર વિલેપન અંગે, થૂલથી વ્રત ધરતો રંગે. ૨

સોનાની જનોઈ રાખે, સહુને મુનિમારગ ભાખે;
સમોસરણે પૂછે નરેશ, કોઈ આગે હોશે જિનેશ. ૩

જિન જંપે ભરતને તામ, તુજ પુત્ર મરિચિ નામ;
વીર નામે થશે જિન છેલ્લા, આ ભરતે વાસુદેવ પહેલા. ૪

ચક્રવર્તી વિદેહે થાશે, સુણી આવ્યા ભરત ઉલ્લાસે;
મરીચિને પ્રદક્ષિણા દેતા નમી વંદીને એમ કહેતા. ૫

તમે પુન્યાઈવંત ગવાશો, હરિ ચક્રી ચરમજિન થાશો;
નવિ વંદું ત્રિદંડિક વેષ, નમું ભક્તિયે વીરજિનેશ. ૬

એમ સ્તવના કરી ઘર જાવે, મરીચિ મન હર્ષ ન માવે;
મ્હારે ત્રણ પદવીની છાપ, દાદા જિન ચક્રી બાપ. ૭

અમે વાસુદેવ ધુર થઈશું, કુલ ઉત્તમ મ્હારું કહીશું;
નાચે કુળમદશું ભરાણો, નીચગોત્ર તિહાં બંધાણો. ૮

એક દિન તનુ રોગે વ્યાપે, કોઈ સાધુ પાણી ન આપે;
ત્યારે વંછે ચેલો એક, તવ મળિયો કપિલ અવિવેક. ૯

દેશના સુણી દીક્ષા વાસે, કહે મરીચિ લીયો પ્રભુ પાસે;
રાજપુત્ર કહે તુમ પાસે, લેશું અમે દીક્ષા ઉલ્લાસે. ૧૦

તુમ દરશને ધરમનો વ્હેમ, સુણી ચિંતે મરીચિ એમ;
મુજ યોગ્ય મળ્યો એ ચેલો, મૂળ કડવે કડવો વેલો. ૧૧

મરીચિ કહે ધર્મ ઉભયમાં, લીયે દીક્ષા યૌવન વયમાં;
એણે વચને વધ્યો સંસાર, એ ત્રીજો કહ્યો અવતાર. ૧૨

લાખ ચોરાશી પૂરવ આય, પાળી પાંચમે સ્વર્ગે સિધાય;
દશ સાગર જીવિત ત્યાંહી, શુભવીર સદા સુખમાંહી. ૧૩

(ઢાળ ત્રીજી)

પાંચમે ભવ કોલ્લાગસન્નિવેશ, કૌશિક નામે બ્રાહ્મણ વેષ;
એંશીલાખપૂરવ અનુસરી, ત્રિદંડીયાને વેષે મરી. ૧

કાળ બહુ ભમીયો સંસાર, થુણાપુરી છઠ્ઠો અવતાર;
બહોંતેરલાખ પૂરવને આય, વિપ્ર ત્રિદંડી વેષ ધરાય. ૨

સૌધર્મે મધ્યસ્થિતિએ થયો, આઠમે ચૈત્ય સન્નિવેષે ગયો;
અગ્નિદ્યોત દ્વિજ ત્રિદંડીયો, પૂર્વ આયુ લાખ સાઠે મૂઓ. ૩

મધ્યસ્થિતિયે સુર સ્વર્ગ ઈશાન, દશમે મંદિરપુર દ્વિજઠાણ;
લાખછપ્પનપૂરવાયુધરી અગ્નિભૂતિ ત્રિદંડીક મરી. ૪

ત્રીજે સરગે મધ્યાયુ ધરી, બારમે ભવે શ્વેતાંબીપુરી;
પૂરવલાખ ચુમ્માળીશ આય, ભારદ્વિજ ત્રિદંડીક થાય. ૫

તેરમે ચોથે સ્વર્ગે રમી, કાળ ઘણો સંસારે ભમી;
ચઉદમે ભવ રાજગૃહી જાય, ચોત્રીશલાખ પૂરવનું આય. ૬

થાવર વિપ્ર ત્રિદંડી થયો, પાંચમે સ્વર્ગે મરીને ગયો;
સોળમે ભવ ક્રોડ વરસનું આય, રાજકુમાર વિશ્વભૂતિ થાય. ૭

સંભૂતિમુનિ પાસે અણગાર, દુષ્કરતપ કરી વરસ હજાર;
માસખમણ પારણે ધરી દયા, મથુરામાં ગોચરીએ ગયા. ૮

ગાયે હણ્યા મુનિ પડીયા વસા, વિશાખાનંદી પિતરિયા હસ્યા;
ગૌશૃંગે મુનિ ગરવે કરી, ગયણ ઉછાળી ધરતી ધરી. ૯

તપ બળથી હોજો બળ ધણી, કરી નિયાણું મુનિ અણસણી;
સત્તરમે મહાશુક્રે સુરા, શ્રીશુભવીર સત્તરસાગરા. ૧૦

(ઢાળ ચોથી)

અઢારમે ભવે સાત, સુપન સૂચિતસતી,
પોતનપુરીયે પ્રજાપતિ, રાણી મૃગાવતી;
તસ સુત નામે ત્રિપૃષ્ઠ, વાસુદેવ નીપન્યા,
પાપ ઘણું કરી, સાતમી નરકે ઉપન્યા. ૧

વીશમે ભવ થઈ સિંહ, ચોથી નરકે ગયા,
તિહાંથી ચવી સંસારે, ભવ બહુલાં થયા;

બાવીશમે નરભવ લહી, પુણ્ય દશા વર્યા,
ત્રેવીશમે રાજધાની, મૂકાએ સંચર્યા. ૨

રાય ધનંજય ધારણી રાણીએ જનમિયા,
લાખચોરાશી પૂરવ આયુ જીવિઆ;
પ્રિયમિત્ર નામે ચક્રવર્તી દીક્ષા લહી,
કોડી વરસ ચારિત્રદશા પાળી સહી. ૩

મહાશુક્રે થઈ દેવ ઈણે ભરતે ચ્યવી,
છત્રિકા નગરીએ જિતશત્રુ રાજવી;
ભદ્રામાય લખ પચવીશ વરસ સ્થિતિ ધરી,
નંદનનામે પુત્રે દીક્ષા આચરી. ૪

અગીયારલાખને એંશીહજાર છસ્સેં વળી,
ઉપર પીસ્તાળીશ અધિક પણ દિન રૂળી;
વીશસ્થાનક માસખમણે, જાવજ્જીવ સાધતા,
તિર્થંકર નામકર્મ તિહાં નિકાચતા. ૫

લાખવરસ દીક્ષાપર્યાય તે પાળતા,
છવ્વીશમે ભવ પ્રાણતકલ્પે દેવતા;
સાગરવીશનું જીવિત સુખભર ભોગવે,
શ્રીશુભવીરજિનેશ્વર ભવ સુણજો હવે. ૬

(ઢાળ પાંચમી)

નયર માહણકુંડમાં વસે રે, મહાઋદ્ધિ ઋષભદત્ત નામ;
દેવાનંદા દ્વિજ શ્રાવિકા રે, પેટ લીધો પ્રભુ વિસરામ રે,
પેટ લીધો પ્રભુ વિસરામ. ૧

બ્યાશી દિવસને અંતરે રે, સુર હરિણગમેષી આય;
સિદ્ધારથ રાજા ઘરે રે, ત્રિશલાકૂખે છટકાય રે. ૨

નવ માસાંતરે જનમીયા રે, દેવ દેવીએ ઓચ્છવ કીધ;
પરણી યશોદા યૌવને રે, નામે મહાવીર પ્રસિદ્ધ રે. ૩

સંસારલીલા ભોગવી રે, ત્રીસ વર્ષે દીક્ષા લીધ;
બાર વરસે હુઆ કેવળી રે, શિવવહુનું તિલક શિર દીધ રે. ૪

સંઘ ચતુર્વિધ થાપીયો રે, દેવાનંદા ઋષભદત્ત પ્યાર;
સંયમ દેઈ શિવ મોકલ્યાં રે, ભગવતીસૂત્રે અધિકાર રે. ૫

ચોત્રીશ અતિશય શોભતા રે, સાથે ચઉદસહસ અણગાર,
છત્રીસ સહસ તે સાધવી રે. બીજો દેવ દેવી પરિવાર રે. ૬

ત્રીસ વરસ પ્રભુ કેવળી રે, ગામ નગર તે પાવન કીધ;
બહોંતેર વરસનું આઉખું રે, દિવાળીયે શિવપદ લીધ રે. ૭

અગુરુલઘુ અવગાહને રે, કીયો સાદિ અનંત નિવાસ;
મોહરાય મલ્લ મૂળશું રે, તન મન સુખનો હોય નાશ રે. ૮

તુમ સુખ એકપ્રદેશનું રે, નવિ માવે લોકાકાશ;
તો અમને સુખીયા કરો રે, અમે ધરીયે તુમારી આશ રે. ૯

અક્ષયખજાનો નાથનો રે, મેં દીઠો ગુરુ ઉપદેશ;
લાલચ લાગી સાહેબા રે, નવિ ભજીયે કુમતિનો લેશ રે. ૧૦

મ્હોટાનો જે આશરો રે, તેથી પામીયે લીલ વિલાસ;
દ્રવ્ય ભાવ શત્રુ હણી રે, શુભવીર સદા સુખવાસ રે. ૧૧

॥ કળશ ॥

ઓગણીશ એકે વરસ છેકે, પૂર્ણિમા શ્રાવણ વરો;
મેં થુણ્યો લાયક વિશ્વનાયક, વર્ધમાનજિનેશ્વરો,
સંવેગ રંગ તરંગ ઝીલે, જસવિજય સમતા ધરો;
શુભવિજયપંડિત ચરણ સેવક વીરવિજયો જયકરો. ૧

આયંબિલ નીવિ એકાસણું બિયાસણું

ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાઢ્ઢપોરિસિં, સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમુડ્ઢ મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઇ, (પચ્ચક્ખામિ), ઉગ્ગએ સૂરે, ચઉવ્વિહં પિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિ વત્તિયાગારેણં, આયંબિલં નીવ્વિગઈઓ વિગઈઓ પચ્ચક્ખાઇ, (પચ્ચક્ખામિ,) અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, લેવાલેવેણં, ગિહત્થસંસટ્ઠેણં, ઉક્ખિત્તવિવેગેણં, પડુચ્ચમક્ખિએણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, એગાસણં, બિયાસણં, પચ્ચક્ખાઇ (પચ્ચક્ખામિ.) તિવિહં પિ આહારં અસણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણા ભોગેણં, સહસાગારેણં, સાગારિયાગારેણં, આઉંટણપસારેણં, ગુરુઅબ્ભુટ્ઠાણેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા, વોસિરઈ. (વોસિરામિ.)

તિવિહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્ભતટ્ઠં પચ્ચક્ખાઈ, તિવિહં પિ આહારં, અસણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણહાર પોરિસિં, સાઢપોરિસિં, મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાઈ અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પચ્છન્નકાલેણં, દિસામોહેણં, સાહુવયણેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, પાણસ્સ લેવેણ વા, અલેવેણ વા, અચ્છેણ વા, બહુલેવેણ વા, સસિત્થેણ વા, અસિત્થેણ વા વોસિરઈ. (વોસિરામી)

ચઉવિહાર ઉપવાસ

સૂરે ઉગ્ગએ, અબ્ભતટ્ઠં પચ્ચક્ખાઈ ચઉવ્વિહંપિ આહારં, અસણં, પાણં, ખાઈમં, સાઈમં, અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, પારિટ્ઠાવણિયાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં, વોસિરઈ. (વોસિરામી)

શ્રી પક્ખિ પ્રતિક્રમણની વિધિ

૧ પ્રથમ દેવસિઅ પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહીએ ત્યાં સુધી સર્વ કહેવું પણ ચૈત્યવંદન સકલાર્હતૂનું કહેવું અને થોય સ્નાતસ્યાની કહેવી, પછી એક ખમાસમણ દેવું.

૨ પછી દેવસિઅ આલોઈઅ પડિક્કંતા ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! પક્ખિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં, કહી મુહપત્તિ પડીલેહવી પછી બે વાંદણા દેવાં.

૩ પછી ઈચ્છાકારેણ સંદિ૦ ભગ૦ સંબુદ્ધા ખામણેણં અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઈચ્છં ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ રાઈ દિયાણં, જંકિંચિ અપત્તિયં, પરપત્તિયં કહેવું.

૪ પછી ઈચ્છાકારેણ સંદિ૦ ભગ૦ પક્ખિઅં આલોઉં ? ઈચ્છં, આલોએમિ જો મે પક્ખિઓ અઈઆરો કઓ કહી.

૫ પછી 'ઈચ્છાકારેણ૦ સંદિ૦ ભગ૦ પક્ખિ અતિચાર આલોઉં ? ઈચ્છં, એમ કહી પક્ખિ અતિચાર સંપૂર્ણ કહેવા.

૬ પછી 'સવ્વસ્સવિ પક્ખિઅ દુચ્ચિંતિઅ, દુબ્ભાસિઅ, દુચ્ચિટ્ઠિઅ, ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ ઈચ્છં, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં' એમ કહી.

૭ પછી ઈચ્છકારી ભગવન્ ! પસાય કરી પક્ખિ તપ પસાય કરશોજી' ચઉત્થેણં એક ઉપવાસ, બે આયંબિલ, ત્રણ નીવિ, ચાર એકાસણાં, આઠ બિઆસણાં, બે હજાર સજ્ઝાય યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડશો.'

૮ પછી પ્રવેશ કર્યો હોય તો 'પઈટ્ઠિઓ' કહીએ અને કરવો હોય તો તહત્તિ' કહીએ તથા ન કરવો હોય તો મૌન રહેવું.

૯ પછી બે વાંદણાં દઈ, 'ઈચ્છા૦ સદિ૦ ભગ૦ પત્તેઅ ખામણેણં અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઈચ્છં, ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ રાઈ દિયાણં જંકિંચિ અપત્તિઅં૦ કહી પછી શ્રી સકલ સંઘને મિચ્છામિ દુક્કડમ્ કહેવું. ત્યારબાદ બે વાંદણાં દેવા.

૧૦ પછી 'દેવસિઅ આલોઈઅ પડિક્કંતા ઈચ્છા૦ સંદિ ભગવન્૦ પક્ખિઅં પડિક્કમામિ ? સમ્મં પડિક્કમામિ,' એમ કહી.

૧૧ કરેમિ ભંતે૦ ઇચ્છામિ પડિક્કમીઉં જો મે પક્ખિઓ૦ કહી. પછી

૧૨ ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ પક્ખિસૂત્ર પઢું ? ઈચ્છં કહી ત્રણ નવકાર ગણી (સાધુ ભગવંત હોય તો પક્ખિસૂત્ર કહે) અને સાધુ ભગવંત ન હોય તો શ્રાવકે વંદિત્તુ કહેવું પછી સુઅદેવયાની થોય કહેવી.

૧૩ પછી નીચે બેસી જમણો ઢીંચણ ઊભો રાખી, એક નવકાર ગણી, કરેમિભંતે૦ ઈચ્છામિ પડિ૦ કહી વંદિત્તુ કહેવું. પછી,

૧૪ કરેમિ ભંતે૦ ઈચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો મે પક્ખિઓ૦ તસ્સ ઉત્તરી૦ અન્નથ૦ કહી બાર લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી ન આવડે તો અડતાલીસ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો.

૧૫ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહી, મુહપત્તિ પડિલેહીને, બે વાંદણાં દેવાં. પછી ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ સમત્ત ખામણેણં અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર પક્ખિઅં ખામેઉં ? ઈચ્છં. ખામેમિ પક્ખિઅં, એક પક્ખસ્સ પનરસ રાઈદિયાણં જંકિંચિ અપત્તિઅં૦' કહેવું.

૧૬ પછી ખમાસમણ દઈને ઈચ્છા૦ પક્ખિ ખામણાં ખામું ? ઈચ્છં, કહી ચરવળા પર હાથ સ્થાપી ચાર ખામણાં ખામવાં.
૧લા, ૨જા અને ૪થા ખામણામાં ઈચ્છામી ખમાસમણો કહી ૧ નવકાર ગણી સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ કહેવું અને
૩જા ખામણામાં ઈચ્છામી ખમાસમણો કહી ૧ નવકાર ગણી તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડમ કહેવું.

૧૭ પછી દેવસિઅ પ્રતિક્રમણમાં વંદિત્તુ કહ્યા પછી બે વાંદણાં દઈએ ત્યાંથી તે સામાયિક પારીએ ત્યાંસુધી સર્વ દેવસિઅની પેઠે જાણવું, પણ સુઅદેવયા તથા જીસે ખિત્તેની થોયને બદલે જ્ઞાનાદિ તથા યસ્યાઃક્ષેત્રંની થોયો કહેવી. સ્તવન અજિતશાંતિનું કહેવું. સજ્ઝાયને બદલે નવકાર ઉવસ્સગહરં તથા સંસારાદાવાનલની ચાર થોયો કહેવી અને લઘુશાંતિને બદલે મોટી શાન્તિ કહેવી. પછી છેલ્લે સંતિકરં કહેવું. પછી દેવસિઅ પ્રતિક્રમણની વિધિ પ્રમાણે સામાયિક પારવું.

લેખિત ધો. ૧

મૂળ સૂત્ર	:	બે પ્રતિક્રમણ (પાના નં. ૧ થી ૪ ૧૨ થી ૧૬, ૨૯ થી ૩૮, ૪૭ થી ૫૩) સ્નાતસ્યા (પાના નં. ૬૫) સંતિકરં (પાના નં. ૬૬)
અર્થ	:	નવકારથી સામાઈય વયજુત્તો (પાના નં. ૩૮, ૩૯, ૪૦, ૫૪, ૫૫, ૬૭, ૮૩, ૧૦૦, ૧૦૧)
વિધિ	:	રાઈ પ્રતિક્રમણની વિધિ (પાના નં. ૧૧૧)
ચૈત્યવંદન	:	શ્રી સીમંધર જગધણી (ગાથા ૫) (પાના નં. ૬૯) શ્રી શત્રુંજય સિદ્ધક્ષેત્ર (પાના નં. ૮૫)
સ્તવન	:	સુણો ચંદાજી (પાના નં. ૭૦) વિમલાચલ નિતુ વંદીએ (પાના નં. ૮૫)
થોય	:	શ્રી સીમંધર જિનવર (ગાથા ૧) (પાના નં. ૭૧) શત્રુંજય મંડણ (ગાથા ૧) (પાના નં. ૮૬)
દુહા	:	શ્રી સીમંધરસ્વામીના ત્રણ (પાના નં. ૬૯) શત્રુંજયના ૫ (પાના નં. ૮૪)
રત્નાકર પચ્ચીસી	:	૧ થી ૫ (પાના નં. ૯)
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૩૧ થી ૬૦ (પાના નં. ૪૪, ૫૯, ૭૨)

લેખિત ધો. ૨

મૂળ સૂત્ર	:	સકલાર્હત્ (પાના નં. ૬૨), અજિતશાન્તિ (પાના નં. ૭૫)
અર્થ	:	જગચિંતામણિ થી સંસારદાવા
વિધિ	:	દેવસિ પ્રતિક્રમણની (પાના નં. ૮૭)
ચૈત્યવંદન	:	પર્વ પર્યુષણ ગુણનીલો
સ્તવન	:	સુણજો સાજન સંત (પાના નં. ૧૦૨)
થોય	:	પુણ્યનું પોષણ (પાના નં. ૧૦૩)
સજ્ઝાય	:	પ્રણમું તુમારા પાય પ્રસન્નચંદ્ર
રત્નાકર પચ્ચીસી	:	૯ થી ૧૫ (પાના નં. ૨૨, ૪૩)
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૬૧ થી ૯૦ (પાના નં. ૯૧, ૧૧૫)

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી પર્યુષણ પર્વનું ચૈત્યવંદન

પર્વ પર્યુષણ ગુણનીલો, નવ કલ્પી વિહાર;
ચાર માસાન્તર થિર રહે, એહી જ અર્થ ઉદાર. ૧

અષાઢ સુદિ ચૌદશ થકી, સંવત્સરી પચાસ;
મુનિવર દિન સિત્તેરમેં, પડિક્કમતાં ચૌમાસ. ૨

શ્રાવક પણ સમતા ધરી, કરે ગુરુના બહુમાન;
કલ્પસૂત્ર સુવિહિત મુખે, સાંભલે થઈ એકતાન. ૩

જિનવર ચૈત્ય જુહારીએ, ગુરુ ભક્તિ વિશાલ;
પ્રાયે અષ્ટ ભવાંતરે, વરીએ શિવ વરમાલ. ૪

દર્પણથી નિજ રૂપને, જુવે સુદ્રષ્ટિ રૂપ;
દર્પણ અનુભવ અર્પણો, જ્ઞાનરમણ મુનિભૂપ. ૫

આત્મ સ્વરૂપ વિલોકતાં, પ્રગટે મિત્ર સ્વભાવ;
રાય ઉદાયી ખામણાં, પર્વ પર્યુષણ દાવ. ૬

નવ વખાણ પૂજી સુણો, શુક્લ ચતુર્થી સીમા;
પંચમી દિન વાંચે સુણે, હોય વિરાધક નિયમા. ૭

એ નહિ પર્વ પંચમી, સર્વ સમાણી ચોથે;
ભવભીરુ મુનિ માનશે, ભાખ્યું અરિહા નાથે. ૮

શ્રુતકેવલી વચણાં સુણીએ, લહી માનવ અવતાર;
શ્રી શુભવીરને શાસને, પામ્યા જયજયકાર. ૯

શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષીની સજ્ઝાય

પ્રણમું તુમારા પાય, પ્રસન્નચંદ્ર પ્રણમું તુમારા પાય;
રાજ છોડી રળીયામણું રે, જાણી અથીર સંસાર
વૈરાગે મન વાળીયું રે, લીધો સંયમ ભાર. પ્રસન્ન૦૧

સ્મશાને કાઉસ્સગ્ગ રહ્યા રે, પગ ઉપર પગ ચઢાય;
બાહુ બે ઉંચા કરી ને, સૂરજ સામી દ્દષ્ટિ લગાય. પ્રસન્ન૦૨

દુર્મુખ દુત વચન સુણી ને, કોપ ચઢ્યો તત્કાળ;
મનશું સંગ્રામ માંડીયો રે, જીવ પડ્યો જંજાળ. પ્રસન્ન૦૩

શ્રેણીક પ્રશ્ન પૂછે તે સમે રે, સ્વામી એહની કુણ ગતિ થાય;?
ભગવંત કહે હમણાં મરે તો, સાતમી નરકે જાય.પ્રસન્ન૦૪

ક્ષણ એક આંતરે પૂછીયુ રે, સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાન;
વાગી દેવની દુંદુભી રે, ઋષિ પામ્યા કેવળજ્ઞાન. પ્રસન્ન૦૫

પ્રસન્નચંદ્ર ઋષિ મુગતે ગયા રે, શ્રી મહાવીરના શિષ્યઃ
રૂપવિજય કહે ધન્ય ધન્ય, દીઠા એ પ્રત્યક્ષ. પ્રસન્ન૦૬

લેખિત ધો. ૩

મૂળ સૂત્ર	:	અતિચાર (પાના નં. ૯૪, ૧૧૮), મોટીશાન્તિ (પાના નં. ૮૦)
અર્થ	:	પુક્ખરવરદી થી વંદિત્તા સુધી
વિધિ	:	પક્ખિ (પાના નં. ૧૩૪), ચઉમાસી, સંવત્સરી અને છીંકના કાઉસ્સગ્ગની
ચૈત્યવંદન	:	કલ્પતરુવર કલ્પસૂત્ર (પાના નં. ૧૦૨)
સ્તવન	:	હાલરડું (માતા ત્રિશલા ઝુલાવે પુત્ર પારણે રે.)
થોય	:	મણિરચિત સિંહાસન (૧ થી ૪ ગાથા)
સજ્ઝાય	:	જગત હે સ્વાર્થ કા સાથી
રત્નાકર પચ્ચીસી	:	૧૬ થી ૨૫ ગાથા
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૯૧ થી ૧૨૦

વિધિ

શ્રી ચઉમાસી પ્રતિક્રમણની વિધિ (પક્ખિની વિધિ પાના નં. ૧૩૪)

આમાં પક્ખિની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ એટલું વિશેષ કે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને બદલે વીશ લોગસ્સનો ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને પક્ખિ શબ્દને બદલે ચઉમાસીનો શબ્દ કહેવો તથા તપમાં "છટ્ઠેણં, બે ઉપવાસ, ચાર આયંબિલ, છ નીવિ, આઠ એકાસણાં, સોલ બિયાસણાં, ચાર હજાર સજ્ઝાય૦" એ રીતે કહેવું.

શ્રી સંવત્સરી પ્રતિક્રમણની વિધિ

શ્રી સંવત્સરી પ્રતિક્રમણની વિધિમાં પણ પક્ખિની વિધિ પ્રમાણે કરવું, પણ એટલું વિશેષ કે બાર લોગસ્સના કાઉસ્સગ્ગને બદલે ચાલીશ લોગસ્સ

ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી અને એક નવકાર અથવા એકસો અને સાઈઠ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો અને તપને ઠેકાણે અક્રમ ભત્તેણં, ત્રણ ઉપવાસ, છ આયંબિલ, નવ નીવિ, બાર એકાસણાં, ચોવીશ બિઆસણાં અને છ હજાર સજ્ઝાય૦" એ રીતે કહેવું, અને પક્ખિ શબ્દને બદલે સંવત્સરી શબ્દ કહેવો.

પક્ખિ, ચઉમાસી અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં છીંક આવે તો

પ્રતિક્રમણમાં અતિચાર બોલતાં પહેલાં જો છીંક આવે, તો ચૈત્યવંદનથી ફરીથી શરૂઆત કરવી જોઈએ, અને દુક્ખક્ખય કમ્મક્ખયના કાઉસ્સગ્ગ પહેલાં છીંક આવે તો છીંકનો કાઉસ્સગ્ગ સજ્ઝાય કર્યા પછી કરવો અને માંગલિક માટે શ્રી સકલચંદ્રજી ઉપાધ્યાય ભગવંતની રચેલી સત્તરભેદી પૂજા ભણાવવી જોઈએ.

છીંકના કાઉસ્સગ્ગની વિધિ

એક ખમાસમણ આપી ઈરિયાવહિયંથી કાઉસ્સગ્ગ કરી લોગસ્સ કહેવો, પછી ખમાસમણ દઈ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડ્ડાવણત્થં કાઉસ્સગ્ગ કરું ? ઈચ્છં, ક્ષુદ્રોપદ્રવ ઓહડ્ડાવણત્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં, અન્નત્થ૦ કહી ચાર લોગસ્સ સાગરવરગંભીરા સુધી (ન આવડે તો સોળ નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ કરવો), અને નીચેની થોય કહેવી.

સર્વે યક્ષામ્બિકાદ્યા યે, વૈયાવૃત્યકરા જિને,
ક્ષુદ્રોપદ્રવસંઘાતં, તે દ્રુતં દ્રાવયન્તુ નઃ ॥૧॥

પછી લોગસ્સ કહી બાકી હોય ત્યાંથી વિધિ ચાલુ કરવી.

કાવ્ય વિભાગ

સ્તવન (શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનું હાલરડું)

માતા ત્રિશલા ઝુલાવે પુત્ર પારણે,
ગાવે હાલો હાલો હાલરવાના ગીત;
સોના રૂપાને વળી રત્ને જડીયું પારણું,
રેશમ દોરી ઘુઘરી વાગે છુમછુમ રીત,
હાલો હાલો હાલો હાલો મારા નંદને રે. હાલો૦ ૧

જિનજી પાસ પ્રભુથી વરસ અઢીસે અંતરે,
હોશે ચોવીશમો તીર્થંકર જિનપરિમાણ;
કેશીસ્વામી મુખથી એહવી વાણી સાંભલી,
સાચી સાચી હુઈ તે મ્હારે અમૃતવાણ. હાલો૦ ૨

ચૌદે સ્વપ્ને હોવે ચક્રી કે જિનરાજ,
વીત્યા બારે ચક્રી નહિ હવે ચક્રીરાજ;
જિનજી પાસપ્રભુના શ્રીકેશી ગણધાર,
તેહને વચને જાણ્યા ચોવીશમા જિનરાજ. હાલો૦ ૩

મ્હારી કૂખે આવ્યા ત્રણ ભુવન શિરતાજ,
મ્હારી કૂખે આવ્યા તારણ તરણ જહાજ;
મ્હારી કૂખે આવ્યા સંઘતીરથની લાજ,
હું તો પુન્ય પનોતી ઈન્દ્રાણી થઈ આજ. હાલો૦ ૪

મુજને દોહલો ઉપન્યો બેસું ગજ અંબાડીએ,
સિંહાસન પર બેસું ચામર છત્ર ધરાય;
એ સહુ લક્ષણ મુજને નંદન ત્હારા તેજના,
તે દિન સંભારું ને આનંદ અંગ ન માય. હાલો૦ ૫

કરતલ પગતલ લક્ષણ એક હજાર ને આઠ છે;
તેહથી નિશ્ચય જાણ્યા જિનવર શ્રી જગદીશ;
નંદન ! જમણી જંઘે લંછન સિંહ બિરાજતો,
મેં તો પહેલે સ્વપ્ને દીઠો વિશવાવીશ. હાલો૦ ૬

નંદન ! નવલા બંધવ નંદિવર્ધનના તમે,
નંદન ! ભોજાઈઓના દીયર છો સુકુમાલ;
હસશે ભોજાઈઓ કહી દીયર મારા લાડકા,
હસશે રમશે ને વળી ચૂંટી ખણશે ગાલ,
હસશે રમશે ને વળી હુંસા દેશે ગાલ. હાલો૦ ૭

નંદન ! નવલા ચેડા રાજાના ભાણેજ છો,
નંદન ! નવલા પાંચશે મામીના ભાણેજ છો;
નંદન ! મામલીયાના ભાણેજા સુકુમાળ,
હસશે હાથે ઉછાળી કહીને ન્હાના ભાણેજા,
આંખો આંજીને વળી ટપકું કરશે ગાલ. હાલો૦ ૮

નંદન ! મામા મામી લાવશે ટોપી આંગલાં,
રતને જડીઆં ઝાલર મોતી કસબી કોર,
નીલાં પીળાં ને વળી રાતાં સરવે જાતિના,
પહેરાવશે મામી માહરા નંદકિશોર. હાલો૦ ૯

નંદન ! મામા મામી સુખલડી બહુ લાવશે,
નંદન ! ગજવે ભરશે લાડુ મોતીચૂર,
નંદન ! મુખડાં જોઈને લેશે મામી ભામણાં,
નંદન ! મામી કહેશે જીવો સુખ ભરપૂર. હાલો૦ ૧૦

નંદન ! નવલા ચેડા મામાની સાતે સતી,
મ્હારી ભત્રીજી ને બ્હેન તમારી નંદ;
તે પણ ગજવે ભરવા લાખણસાઈ લાવશે,
તમને જોઈ જોઈ હોશે અધિકો પરમાનંદ. હાલો૦ ૧૧

રમવા કાજે લાવશે લાખ ટકાનો ઘુઘરો,
વળી સૂડા મેના પોપટ ને ગજરાજ;
સારસ હંસ કોયલ તીતર ને વળી મોરજી,
મામી લાવશે રમવા નંદ તમારે કાજ. હાલો૦ ૧૨

છપ્પનકુમરી અમરી જલકળશે નવરાવીઆ,
નંદન ! તમને અમને કેલી ઘરની માંહી;
ફૂલની વૃષ્ટિ કીધી યોજન એકને માંડલે,
'બહુ ચિરંજીવો' આશિષ દીધી તુમને ત્યાંહી. હાલો૦ ૧૩

તમને મેરુગિરિ પર સુરપતિએ નવરાવીઆ,
નિરખી નિરખી હરખી સુકૃત લાભ કમાય;
મુખડા ઉપર વારૂ કોટી કોટી ચંદ્રમા,
વળી તન પર વારૂ ગ્રહગણનો સમુદાય. હાલો૦ ૧૪

નંદન ! નવલા ભણવા નિશાળે પણ મૂકશું,
ગજપર અંબાડી બેસાડી મ્હોટે સાજ;
પસલી ભરશું શ્રીફલ ફોફળ નાગરવેલશું,
સુખલડી લેશું નિશાળીયાને કાજ. હાલો૦ ૧૫

નંદન ! નવલા મ્હોટા થાશો ને પરણાવશું,
વહુ વર સરખી જોડી લાવશું રાજકુમાર;
સરખા વેવાઈ વેવાણોને પધરાવશું,
વરવહુ પોંખી લેશું જોઈ જોઈને દેદાર. હાલો૦ ૧૬

પીયર સાસર મ્હારા બેઉ પખ નંદન ઉજળા,
મારી કૂખે આવ્યા તાત પનોતા નંદ;
મ્હારે આંગણે વુઠ્યા અમૃત દૂધે મેહુલા,
મ્હારે આંગણે ફલીઆ સુરતરુ સુખના કંદ. હાલો૦ ૧૭

ઈણિ પરે ગાયું માતા ત્રિશલાસુતનું પારણું.
જે કોઈ ગાશે લેશે પુત્રતણા સામ્રાજ્ય,
બીલીમોરા નગરે વર્ણવ્યું વીરનું હાલરૂં,
જય જય મંગલ હોજો દીપવિજય કવિરાજ. હાલો૦ ૧૮

શ્રી પર્યુષણ પર્વની થોય

મણિરચિત સિંહાસન, બેઠા જગદાધાર,
પર્યુષણ કેરો, મહિમા અગમ અપાર,
નિજમુખથી દાખી, સાખી સુરનરવૃંદ,
એ પર્વ પર્વમાં, જિમ તારામાં ચંદ. ૧

નાગકેતુની પરે, કલ્પ સાધના કીજે,
વ્રત નિયમ આખડી, ગુરુમુખ અધિકી લીજે,
દોય ભેદે પૂજા, દાન પંચ પ્રકાર,
કર પડિક્કમણાં ધર, શીયલ અખંડિત ધાર. ૨

જે ત્રિકરણ શુદ્ધે, આરાધે નવ વાર,
ભવ સાત આઠ નવ, શેષ તાસ સંસાર,
સહુ સૂત્ર શિરોમણિ, કલ્પસૂત્ર સુખકાર,
તે શ્રવણે સુણીને, સફળ કરો અવતાર. ૩

સહુ ચૈત્ય જુહારી, ખમત ખામણાં કીજે,
કરી સાહમ્મિવત્સલ, કુગતિ દ્વારપટ દીજે,
અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ, ચિદાનંદ ચિત્તલાઈ,
ઈમ કરતાં સંઘને, શાસનદેવ સહાઈ. ૪

વૈરાગ્યની સજ્ઝાય

જગત હે સ્વાર્થકા સાથી, સમજ લે કૌન હૈ અપના;
યે કાયા કાચકા કુંભા, નાહક તું દેખકે ફુલતા,
પલકમેં ફુટ જાવેગા, પતા જ્યું ડાલસે ગિરતા. જગત૦૧

મનુષ્યકી એસી જીંદગાની, અબ તું ચેત અભિમાની;
જીવનકા ક્યા ભરોસા હૈ, કરી લે ધર્મ કી કરણી. જગત૦ ૨

ખજાના માલ ને મિલકત,તું ક્યું કહેતા મેરા મેરા;
ઈહાં સબ છોડ જાના હૈ, ન આવે સાથ અબ તેરા. જગત૦ ૩

કુટુંબ પરિવાર સુત દારા, સુપન સમ દેખ જગ સારા;
નિકલ જબ હંસ જાવેગા, ઉસી દિન હૈ સભી ન્યારા.જગત૦ ૪

તરે સંસાર સાગર કો, જપે જો નામ જિનવરકો;
કહે ખાન્તિ વહી પ્રાણી, હઠાવે કર્મ જંજીર કો. જગત૦ ૫

લેખિત ધો. ૪

મૂળ સૂત્ર	:	તિજયપહુત્ત અને ભક્તામર
અર્થ	:	આયરિય ઉવજ્ઝાય થી સકલતીર્થ
વિધિ	:	પૌષધ લેવાની, પૌષધ લેવાનું પચ્ચક્ખાણ, પડિલેહણની, દેવવંદનની,
સ્તવન	:	૨૭ ભવની ઢાળ પહેલી (પાના નં. ૧૨૭), બીજી, દુહો : શ્રી શુભવિજય સુગુરુ નમી, (૧) પહેલે ભવે, (૨) નવો વેષ રચે
થોય	:	જય જય ભવિહિતકર
સજ્ઝાય	:	અઈમુત્તામુનિની (બાળકુમાર વાળી)
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૧૨૧ થી ૧૩૯

પૌષધ લેવાની વિધિ

પોસહમાં જરૂરી ઉપકરણ : ચરવળો, મુહપત્તિ, કટાસણું, ધોતીયું, ખેસ, સુતરનો કંદોરો, ઉનની કાંબળ, દંડાસણ, સંથારો, ઉત્તરપટ્ટો, માતરીયું (લઘુ વડીનીતિ જતા બદલવા માટે) ચૂનાનું પાણી.

વિધિ : શુદ્ધ વસ્ત્ર પહેરી સ્થાપનાચાર્ય સમક્ષ ખમા૦ દઈ ઈરિયા૦ પડિક્કમી ખમા૦ દઈ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્ ! પોસહ મુહપત્તિ પડિલેહું? ઈચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહવી ખમા૦ દઈ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગવન્! પોસહ સંદિસાહું ? ઈચ્છં ખમા૦ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ પોસહ ઠાઉં ? ઈચ્છં કહી ઉભા રહી હાથ જોડી નવકાર ગણી ઈચ્છકારી ભગ૦ પસાય કરી પોસહ દંડક ઉચ્ચરાવોજી (ગુરુ મ. ઉચ્ચરાવે પેજ નં. ૧૪૭) ખમા૦ ઈચ્છા૦ સદિ૦ ભગ૦ સામાયિક મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં (મુહપત્તિ પડિલેહવાથી લઈ

ઈચ્છા૦ સંદિ૦ સજ્ઝાય કરૂં ત્યાં સુધી સામાયિક વિધિ પ્રમાણે કરવું) પછી પ્રતિક્રમણ બાકી હોય તો કરે. તેમાં કલ્લાણ કંદની થોય પછી અને ચાર ખમા૦ પહેલા ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ બહુવેલ સંદિસાહું? ઈચ્છં૦ ખમા૦ દઈ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ બહુવેલ કરશું. ઈચ્છં ના આદેશ માંગ્યા પછી પ્રતિક્રમણ પૂર્ણ કરવું ત્યારબાદ પડિલેહણ દેવવંદન કરવા (પેજ નં. ૧૪૭, ૧૪૮) રાઈ મુહપત્તિ (ગુરુનો સંયોગ તથા પ્રતિ. સાથે ન કર્યું હોય તો) કરવી. સૂર્યોદય થી છ ઘડી (૨ કલાક ૨૪ મિનિટ) પછી પોરિસી ભણાવવી. જિનાલયે દર્શન કરવા જવું ત્યાં (ચરવળો, કટાસણું, મુહપત્તિ, કાંબળ સાથે લેવી) ચૈત્યવંદન કરવું. ઉપાશ્રયે અથવા દેરાસરે દેવવંદન કરવું. પચ્ચક્ખાણનો સમય થયા બાદ પચ્ચક્ખાણ પારવાની વિધિ કરવી. (પેજ નં. ૧૫૦) (ચઉવિહાર ઉપવાસ વાળાએ કરવી નહિ) પાણી વાપરનારે કટાસણું પાથરી અચિત્ત પાણી વાપરવું. ગ્લાસ રૂમાલથી લુંછવો (પાણીનું માટલું ઢાંકી રાખવું.) આયંબિલ, નિવિ કે એકાસણા વાળાએ ઈરિયા સમિતિ પૂર્વક વાપરવાના સ્થાને જવું અને ''જયણા મંગલ'' બોલી સ્થાપના સ્થાપી ઈરિયા૦ પડિ૦ ગમણા ગમણે આલોવી આહાર કરવાના સ્થાને કાજો લઈ. પાટલો, થાળી આદિ પ્રમાર્જીને નિશ્ચલ આસને મૌનપૂર્વક આહાર કરવો (જરૂર પડે પાણી પીને બોલવું) પછી મુખ શુદ્ધિ કરી હાથ જોડી 'તિવિહાર' પચ્ચ૦ કરે. (વાપરતી વખતે માતરીયું પહેરીને બેસવું.) પછી પોસહ શાળાએ આવી સ્થાપનાજી સમક્ષ ઈરિયા૦ પડિ૦ ગમણા ગમણે આલોવી જગચિંતામણિથી જયવીયરાય પર્યંત ચૈત્યવંદન કરે ચોથા પ્રહરે પડિલેહણ કરી દેવવંદન કરે. (પેજ નં. ૧૪૮)

રાત્રિ પોસહનો વિધિ સવારે પોસહ ન લીધો હોય અને સાંજે લેવાનો હોય તો પણ એકાસણું હોવું જરૂરી છે. પોસહ લેવાની વિધિ આગળ મુજબ કરી બહુવેલના આદેશ માંગવા સાંજે પડિલેહણ કરી દેવવંદન કરી ગુરૂવંદન કરવા (રાત્રી માટે કુંડળ (રૂના પુંમડા) દંડાસણ, ચુનાનું પાણી યાચી રાખવું) પ્રતિક્રમણ કરતાં પહેલા માંડલા કરવા (પેજ નં. ૧૫૧) અને ગુરૂ મ. સાથે પ્રતિક્રમણ કરવું. કરેમિભંતેમાં ''જાવ પોસહં'' તથા સાત લાખ, પ્રાણાતિપાતની જગ્યા એ ગમણા ગમણે સૂત્ર (પેજ નં. ૧૭૦) બોલવું.

પૌષધ લેવાનું પચ્ચક્ખાણ

કરેમિ ભંતે ! પોસહં, આહાર પોસહં દેસઓ સવ્વઓ, શરીર-સક્કાર પોસહં સવ્વઓ, બંભચેર પોસહં સવ્વઓ, અવ્વાવાર પોસહં સવ્વઓ ચઉવ્વિહં, પોસહં ઠામિ, જાવ દિવસં (અહોરત્તં) પજ્જુવાસામિ, દુવિહં, તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ, કાએણં, ન કરેમિ, ન કારવેમિ, તસ્સ ભંતે ! પડિક્કમામિ નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

સવારના પડિલેહણની વિધિ

ખમા૦ ઈરિયાવહિયા પડિક્કમી ૦ ખમા૦ ઈચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં ? ઈચ્છં. કહી મુહપત્તિ (૫૦) ચરવળો (૧૦) કટાસણું (૨૫) કંદોરો (૧૦) ધોતીયું (૨૫) બોલથી પડિલેહવું ખમા૦ ઈરિયાવહિયા પડિક્કમી ૦ ખમા૦ ઈચ્છકારી ભગ૦ પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી (વડીલનું વસ્ત્ર (ખેસ) પડિલેહે) ખમા૦ ઈચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહી ખમા૦ ઈચ્છા૦ ઉપધિ સંદિસાહુ ? ઈચ્છં ખમા૦ ઈચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું ? ઈચ્છં૦ કહી બાકીની ઉપધિ પડિલેહવી પછી દંડાસણ લઈ ઈરિયાવહિયા પડિક્કમી ૦ એક જણ કાજો લે અને પછી કાજો ઉદ્ધરી યથાયોગ્ય સ્થાને 'અણુજાણહ જસ્સુગહો' કહી પરઠવવો પછી ત્રણ વાર 'વોસિરે' કહેવું કાજો લેનારે ઈરિયા૦ કરી ગમણાગમણે કરવું.

સાંજના પડિલેહણની વિધિ

ખમા૦ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ બહુપડિપુન્ના પોરિસિ ? ખમા૦ ઈરિયા૦ પડિ૦ ખમા૦ ઈચ્છા૦ પડિલેહણ કરૂં ? ઈચ્છં ખમા૦ ઈચ્છા૦ પોસહ શાળા પ્રમાર્જુ ? ઈચ્છં૦ કહી ઉપવાસ વાળાએ મુહપત્તિ. ચરવળો, કટાસણું અને વાપર્યું હોય તેને પાંચ વાના પડિલેહવા ખમા૦ ઈરિયાવહિયા પડિક્કમી ૦ ખમા૦ ઈચ્છકારિ ભગ૦ પસાય કરી પડિલેહણા પડિલેહાવોજી ખમા૦ ઈચ્છા૦ ઉપધિ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં ખમા૦ ઈચ્છા૦ સજ્ઝાય કરૂં ? ઈચ્છં કહી ૧ નવકાર ગણી "મન્હજિણાણં" સજ્ઝાય કહેવી, વાપર્યું હોય તો વાંદણા આપી

ખમા૦ ઈચ્છકારી ભગ૦ પસાય કરી પચ્ચક્ખાણનો આદેશ દેશોજી કહી "પાણહાર"નું પચ્ચક્ખાણ કરવું. ખમા૦ ઈચ્છા૦ ઉપધિ સંદિસાહું ? ઈચ્છં૦ ખમા૦ ઈચ્છા૦ ઉપધિ પડિલેહું ? ઈચ્છં કહી બાકીના વસ્ત્ર પડિલેહવા પછી કાજો લઈ શુદ્ધ કરી પરઠવવો તે પછી દેવવંદન કરવા.

દેવવંદનની વિધિ

પ્રથમ ઈરિયાવહિયં પડિક્કમવાથી માંડીને યાવત્ લોગસ્સ કહી ઉત્તરાસણ નાખી, ચૈત્યવંદન, નમુત્થુણં કહી, જય વીયરાય આભવમંખડા સુધી કહેવા. પછી બીજું ચૈત્યવંદન કહી, નમુત્થુણં કહી, અરિહંત ચેઈ૦ અન્નત્થ૦ એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ ને નમોડર્હત્૦ એક થોય પછી લોગસ્સ૦ સવ્વલોએ૦ અન્નત્થ૦ કાઉસ્સગ્ગ, બીજી થોય, પુક્ખવરદી સુઅસ્સ૦ અન્નત્થ૦ કાઉ૦ ત્રીજી થોય, સિદ્ધાણં૦ વેયાવચ્ચ૦ અન્નત્થ૦ એક નવકારનો કાઉસ્સગ્ગ નમોડર્હત્૦ ચોથી થોય, વળી નમુત્થુણં કહી એ જ પ્રમાણે ફરી ચાર થોયો કહેવી. પછી નમુત્થુણં તથા જાવંતિ અને જાવંત કે વિ સાહૂ કહી, સ્તવન કહી અર્ધા જય વીયરાય આભવમખંડા સુધી કહેવા. પછી ચૈત્યવંદન કરી નમુત્થુણં કહી આખા જય વીયરાય કહેવા ત્યાર પછી ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છા૦ સજ્ઝાય કરું ? ઈચ્છં, કહી, નવકાર ગણી, મન્નહ જિણાણં ની સજ્ઝાય કહેવી,

મધ્યાહ્ને તથા સાંજે દેવવાંદીએ ત્યારે સજ્ઝાય ન કહેવી.

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનની થોય

જય જય ભવિ હિતકર, વીરજિનેશ્વર દેવ,
સુર નરના નાયક, જેહની સારે સેવ,
કરુણારસ કંદો, વંદો આનંદ આણી,
ત્રિશલા સુત સુંદર, ગુણમણિ કેરો ખાણી. ૧

જસ પંચકલ્યાણક, દિવસ વિશેષ સુહાવે,
પણ થાવર નારક, તેહને પણ સુખ થાવે,

તે ચ્યવન જન્મ વ્રત, નાણ અને નિર્વાણ,
સવિ જિનવર કેરાં, એ પાંચે અહિઠાણ. ૨

જિહાં પંચ સમિતિયુત, પંચ મહાવ્રત સાર,
જેહમાં પ્રકાશ્યાં, વળી પાંચે વ્યવહાર,
પરમેષ્ઠિ અરિહંત, નાથ સર્વજ્ઞને પાર,
એહ પંચ પદે લહ્યો, આગમ અર્થ ઉદાર. ૩

માતંગ સિદ્ધાઈ, દેવી જિનપદ સેવી,
દુઃખ દુરિત ઉપદ્રવ જે ટાળે નિતમેવી,
શાસન સુખદાઈ, આઈ સુણો અરદાસ,
શ્રી જ્ઞાનવિમલ ગુણ, પૂરો વાંછિત આશ. ૪

શ્રી અઈમુત્તા મુનિની સજ્ઝાય

સંયમ રંગે રંગ્યુ જીવન, નાનો બાલકુમાર વંદો અઈમુત્તા અણગાર. ૧

ગૌતમ સ્વામી ગોચરી જાવે, નાના બાલકને મન ભાવે,
પ્રેમ થકી નિજ ઘેર બોલાવે, ભાવ ધરી મોદક વહોરાવે.
મારે પણ ગૌતમ સમ થાવું, એમ કરે વિચાર. વંદો. ૨

મનની ઈચ્છા પુરણ કીધી, માતપિતાની આજ્ઞા લીધી,
રાજ્યતણી ઋદ્ધિને છોડી, ગૌતમ પાસે દીક્ષા લીધી,
રહે ઉમંગે ગુરુને સંગે વહેતા સંયમ ભાર. વંદો. ૩

તલાવડી જલની એક આવી, બાલમુનિને ! મન બહુ ભાવી,
પાત્ર તણી નૌકા ખેલાવી, ગુરુને દેખી લજજા આવી,
અણઘટતું કારજ કીધુ તે, પામ્યા ક્ષોભ અપાર. વંદો. ૪

સમવસરણમાં પ્રભુજી સામે, ઈરિયાવહી પડિક્કમી પ્રમાણે,
ચાર કર્મની ગતિ વિરામે, કેવલ જ્ઞાન તિહાં મુનિ પામે,
દેવ દેવી સહુ ઉત્સવ કરતા, વર્ત્યો જયજયકાર. વંદો. ૫

ક્ષણમાં સઘળા કર્મ ખપાવ્યાં, એવા અઈમુત્તા મુનિરાયા,
ભવ્યજીવોને બોધ પમાડી, અંતે મુક્તિપુરી સીધાયા
જ્ઞાન વિમલ કહે મુનિને ! વંદે, થાયે બેડો પાર. વંદો. ૬

લેખિત ધો. ૫

મૂળ સૂત્ર	:	નમિઉણ, કલ્યાણ મંદિર
અર્થ	:	સ્નાતસ્યા, સંતિકરં
વિધિ	:	પચ્ચક્ખાણ પારવાની, પૌષધ પારવાની, ૨૪ માંડલા, પૌષધના અઢાર દોષ, સાગરચંદો
સ્તવન	:	૨૭ ભવની ઢાળ ત્રીજી, ચોથી (*પાંચમે ભવે, *અઢારમે ભવે સાત) (પાના નં. ૧૨૯-૧૩૦)
થોય	:	મનોહર મૂર્તિ મહાવીર તણી
સજઝાય	:	જુઓ રે જુઓ જૈનો કેવા વ્રતધારી
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૧૪૦ થી ૧૭૫

વિધિ વિભાગ

પચ્ચક્ખાણ પારવાની વિધિ

૧ પ્રથમ એક ખમાસમણ આપી ઈરિયાવહિયં૦ પડિક્કમવા. પછી જગચિંતામણિનું ચૈત્યવંદન પૂરા જય વીયરાય સુધી કહેવું.

૨ પછી ખમા૦ ઈચ્છા૦ સજ્ઝાય કરું કહી, નવકાર, મન્નહજિણાણં ની સજ્ઝાય કહી, ખમા૦ મુહપત્તિ પડિલેહવી પછી ખમા૦ દઈ, ઈચ્છા૦ પચ્ચક્ખાણ પારું ? યથાશક્તિ કહી, ખમા૦ દઈ, ઈચ્છા૦ પચ્ચક્ખાણ પાર્યું ? તહત્તિ એમ કહી, જમણો હાથ કટાસણા કે ચરવલા ઉપર સ્થાપી એક નવકાર ગણી પચ્ચક્ખાણ કર્યું હોય તે, કહીને પારવું. તે આ પ્રમાણે

ઉગ્ગએ સૂરે નમુક્કારસહિઅં, પોરિસિં, સાઢ્ઢપોરિસિં, મુટ્ઠિસહિઅં પચ્ચક્ખાણ કર્યું ચઉવ્વિહાર, આયંબિલ, નીવિ, એકાસણું, બિયાસણું, પચ્ચક્ખાણ કર્યું તિવિહાર, પચ્ચક્ખાણ, ફાસિઅં, પાલિઅં, સોહિઅં, તિરિઅં, કિટ્ટિઅં, આરાહિઅં, જં ચ ન આરાહિઅં તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પૌષધ પારવાની વિધિ

દિવસના પોસહવાળાએ સાંજે પ્રતિ૦ પછી સમય થાય ત્યારે ખમા૦ દઈ ઈરિયા૦ પડિ૦ ચઉક્કસાયથી જયવીયરાય પર્યંત કહેવું. ખમા૦ દઈ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહી ખમા૦ દઈ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ પોસહ પારું ? યથાશક્તિ, ખમા૦ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ પોસહપાર્યો, તહત્તિ કહી ચરવળા ઉપર જમણો હાથ સ્થાપી એક નવકાર ગણી પોસહ પારવાનું સૂત્ર બોલવું (પેજ નં. ૧૫૩) ખમા૦ ઈચ્છા૦ સંદિ૦ ભગ૦ મુહપત્તિ પડિલેહું ? ઈચ્છં કહી મુહપત્તિ પડિલેહી ખમા૦ ઈચ્છા૦ સામાયિક પારું ? યથાશક્તિ ખમા૦ ઈચ્છા૦ સામાયિક પાર્યું, તહત્તિ કહી ચરવળા ઉપર જમણો હાથ સ્થાપી નવકાર ગણી 'સામાઈયવયજુત્તો' કહેવો.

રાત્રિ પોસહ વાળાએ પ્રતિક્રમણ પછી ૧ પ્રહર રાત્રિ વિત્યા બાદ સંથારા પોરિસિ ભણાવવી. તે પછી જ સંથારે શયન કરે (જગ્યા પૂંજીને) પાછલી રાત્રિએ જાગીને નવકાર ગણી માત્રાની શંકા હોય તો ટાળીને રાઈ પ્રતિ૦ કરે. પછી સમય થતા પડિલેહણ દેવવંદન કરે અને ઉપધિ છુટા ગૃહસ્થને ભળાવી સમય થતા પોસહ પારવાની વિધિ કરે.

૨૪ માંડલાની વિધિ

૧. આઘાડે આસન્ને ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે.

૨. આઘાડે આસન્ને પાસવણે અણહિયાસે.

૩. આઘાડે મજ્ઝે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે.

૪. આઘાડે મજ્ઝે પાસવણે અણહિયાસે.

૫. આઘાડે દૂરે ઉચ્ચારે પાસવણે અણહિયાસે.

૬. આઘાડે દૂરે પાસવણે અણહિયાસે.

બીજીવાર છ માંડલામાં 'અણહિયાસે' ને બદલે 'અહિયાસે' બોલવું ત્યારપછી બીજા બાર માંડલામાં 'આઘાડે' ને બદલે 'અણાઘાડે' કહેવું બાકી ઉપર પ્રમાણે જ કહેવું. ટૂકમાં બધા મલીને ૨૪ માંડલા કરવાં.

પૌષધના અઢાર દોષ

૧. પૌષધમાં પૌષધ વિનાના બીજા શ્રાવકે લાવેલ આહાર પાણી વાપરવા.

૨. પૌષધ નિમિત્તે સરસ આહાર લાવે.

૩. ઉત્તર પારણાને દિવસે વિવિધ પ્રકારની સામગ્રી મેળવવી.

૪. પૌષધમાં અથવા પૌષધ નિમિત્તે આગલે દિવસે દેહ વિભૂષા કરવી.

૫. પૌષધ નિમિત્તે વસ્ત્ર ધોવરાવવા.

૬. પૌષધ નિમિત્તે આભૂષણ ચડાવવા અને પૌષધમાં આભૂષણ પહેરવા.

૭. પૌષધ નિમિત્તે વસ્ત્ર રંગાવવા.

૮. પૌષધમાં શરીર ઉપરથી મેલ ઉતારવો.

૯. પૌષધમાં અકાળે શયન કરવું, નિદ્રા લેવી (રાત્રિને બીજે પ્રહરે સંથારા પોરિસી ભણાવીને નિદ્રા લેવી જોઈએ.)

૧૦. પૌષધમાં સ્ત્રી સંબંધી સારી કે ખરાબ કથા કરવી.

૧૧. પૌષધમાં આહારને સારો કે ખરાબ કહેવો.

૧૨. પૌષધમાં સારી કે ખરાબ રાજકથા કે યુદ્ધકથા કરવી.

૧૩. પૌષધમાં દેશકથા કરવી.

૧૪. પૌષધમાં પુંજિયા પડિલેહ્યા વિના લઘુનીતિ વડીનીતિ પરઠવવી.

૧૫. પૌષધમાં કોઈની નિંદા કરવી.

૧૬. પૌષધમાં માતા, પિતા, પુત્ર, ભાઈ, સ્ત્રી વિગેરે સંબંધીઓ સાથે વાર્તાલાપ કરવો.

૧૭. પૌષધમાં ચોર સંબંધી વાર્તા કરવી.

૧૮. પૌષધમાં સ્ત્રીના અંગોપાંગ નિરખીને જોવા.

સાગરચંદો (પૌષધ પારવાનું સૂત્ર)

સાગર ચંદો કામો, ચંદવડિંસો, સુદંસણો ધન્નો;
જેસિં પોસહ પડિમા, અખંડિઆ જીવિઅંતે વિ. ૧

ધન્ના સલાહણિજ્જા, સુલસા, આણંદ કામદેવા ય;
જાસ પસંસઈ ભયવં, દઢવ્વયત્તં મહાવીરો. ૨

પોસહ વિધિએ લીધો, વિધિએ પાર્યો, વિધિ કરતાં જે કોઈ અવિધિ હુઈ હોય તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પોસહના અઢાર દોષ માંહે જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડં.

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનની થોય

મનોહર મૂર્તિ મહાવીરતણી, જિણે સોલ પહોર દેશના પભણી,
નવ મલ્લી નવ લચ્છિ નૃપતિ સુણી, કહી શિવ પામ્યા ત્રિભુવનધણી. ૧

શિવ પામ્યાં ઋષભ ચઉદશ ભક્તે, બાવીશ લહ્યા શિવ માસતીથે,
છટ્ઠે શિવ પામ્યા વીર વળી, કાર્તિક વદિ અમાવાસ્યા નિરમલી. ૨

આગામી ભાવી ભાવ કહ્યાં, દીવાળી કલ્પે જેહ લહ્યાં,
પુણ્ય પાપ ફલ અજ્ઝયણે કહ્યાં, સવિ તહત્તિ કરીને સદ્દહ્યાં. ૩

સવિ દેવ મળી ઉદ્યોત કરે, પરભાતે ગૌતમ જ્ઞાન વરે,
જ્ઞાનવિમલ સદા ગુણ વિસ્તરે, જિનશાસનમાં જયકાર કરે. ૪

ધર્મ દૃઢતાની સજ્ઝાય

જુઓ રે જુઓ જૈનો કેવા વ્રતધારી,
કેવા વ્રતધારી આગે થયા નરનારી;
થયા નરનારી તેને વંદના અમારી.
વંદના અમારી તેને વંદના હમારી. ૧

જુઓ જુઓ જંબૂસ્વામી, બાળ વયે બોધ પામી;
તજી ભોગ રિદ્ધિ જેણે, તજી આઠ નારી. ૨

ગજસુકુમાલ મુનિ, ધખે શિર પર ધૂણી;
અડગ રહ્યા તે ધ્યાને, ડગ્યા ના લગારી. ૩

કોશ્યાના મંદિર મધ્યે, રહ્યા મુનિ સ્થૂલીભદ્ર;
વેશ્યા સંગ વાસો તોયે, થયા ના વિકારી. ૪

સતી તે રાજુલનારી, જગમાં ન જોડી એની;
પતિવ્રતા કાજે કન્યા, રહી તે કુંવારી. ૫

જનકસુતા તે સીતા, બાર વર્ષ વનમાં વીત્યા;
ઘણું કષ્ટ વેઠ્યું તોયે, ડગ્યા ના લગારી. ૬

ધન્ય ધન્ય નરનારી, એવી દૃઢ ટેક ધારી;
જીવિત સુધાર્યું જેણે, પામ્યા ભવ પારી. ૭

એવું જાણી સુજ્ઞજનો, એવા ઉત્તમ આપ બનો;
વીરવિજય ધર્મ પ્રેમે, દીએ ગતિ સારી. ૮

લેખિત ધો.૬

મૂળ સૂત્ર	:	જીવવિચાર
અર્થ	:	જીવવિચાર, સકલાર્હત્
સ્નાત્ર	:	સ્નાત્રની વિધિ, સરસ શાન્તિ સુધારસ થી શુભ લગ્ને જિન... (પાના નં. ૧૦૪)
સ્તવન	:	૨૭ ભવની ઢાળ પાંચમી (નયર મહાણકુંડમાં) (પાના નં. ૧૩૧)
થોય	:	પ્રહ ઉઠી વંદુ..
સજ્ઝાય	:	આપ સ્વભાવ મેં અવધુ રે
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૧૭૬ થી ૨૧૦

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી સિદ્ધચક્રની થોય

પ્રહ ઊઠી વંદું, સિદ્ધચક્ર સદાય,
જપીયે નવપદનો, જાપ સદા સુખદાય,
વિધિપૂર્વક એ તપ, જે કરે થઈ ઉજમાળ,
તે સવિ સુખ પામે, જિમ મયણા શ્રીપાળ. ૧

માલવપતિ પુત્રી, મયણા અતિગુણવંત,
તસ કર્મસંયોગે, કોઢી મળિયો કંત,
ગુરુવયણે તેણે, આરાધ્યું તપ એહ,
સુખસંપદ વરીયા, તરીયા ભવજલ તેહ. ૨

આંબિલ ને ઉપવાસ, છઠ્ઠ વળી અઠ્ઠમ,
દશ અઠ્ઠાઈ પંદર, માસ છમાસ વિશેષ,
ઈત્યાદિક તપ બહુ, સહુમાંહિ શિરદાર,
જે ભવિયણ કરશે, તે તરશે સંસાર. ૩

તપ સાંન્નિધ્ય કરશે, શ્રી વિમળેશ્વર યક્ષ,
સહુ સંઘના સંકટ, ચૂરે થઈ પ્રત્યક્ષ,
પુંડરીક ગણધાર, કનકવિજય બુધ શિષ્ય,
બુધ દર્શનવિજય કહે, પહોંચે સકળ જગીશ. ૪

આતમ ભાવની સજ્ઝાય

આપ સ્વભાવમાં રે, અવધૂ સદા મગનમેં રહેના;
જગત જીવ હે કરમાધીના, અચરિજ કછુઅ ન લીના. આ૦ ૧

તું નહિં કેરા કોઈ નહિં તેરા, ક્યાં કરે મેરા મેરા;
તેરા હે સો તેરી પાસે, અવર સબ અનેરા. આ૦ ૨

વપુ વિનાશી તું અવિનાશી, અબ હે ઈનકા વિલાસી;
વપુ સંગ જબ દૂર નિકાસી, તબ તુમ શિવકા વાસી. આ૦ ૩

રાગ ને રીસા દોય ખવિસા, એ તુમ દુઃખકા દીસા;
જબ તુમ ઉનકું દૂર કરીસા, તબ તુમ જગકા ઈસા. આ૦ ૪

પરકી આશા સદા નિરાશા, એ હે જગજન પાસા;
વો કાટનકું કરો અભ્યાસા, લહો સદા સુખવાસા, આ૦ ૫

કબહીક કાજી કબહીક પાજી, કબહીક હુઆ અપભ્રાજી;
કબહીક જગમેં કીર્તિ ગાજી, સબ પુદ્ગલકી બાજી. આ૦ ૬

શુદ્ધ ઉપયોગ ને સમતાધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી;
કર્મ કલંકકુ દૂર નિવારી, જીવ વરે શિવનારી. આ૦ ૭

લેખિત ધો ૭

મૂળ સૂત્ર	:	નવતત્ત્વ
અર્થ	:	નવતત્ત્વ
સ્તવન	:	પંચકલ્યાણકની પહેલી ઢાળ (દુહો : શાસનનાયક શિવકરણ, સાંભળજો સસનેહિ સયણાં)
થોય	:	જીવાજીવ પુન્નં
સજ્ઝાય	:	(ઘડપણની) જોઈતું નથી જોઈતું નથી
સ્નાત્રપૂજા	:	સાંભળો કળશથી પૂર્ણ સુધી (પાના નં. ૧૨૩)
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૨૧૧ થી ૨૯૧

કાવ્ય વિભાગ

શ્રીમહાવીરસ્વામી ભગવાનનું પંચકલ્યાણકનું સ્તવન

દુહા

શાસનનાયક શિવકરણ, વંદું વીરજિણંદ;
પંચકલ્યાણક જેહના, ગાશું ધરી આણંદ. ૧

સુણતાં થુણતાં પ્રભુતણાં, ગુણ ગિરુઆ એક તાર;
ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ સુખ સંપદા, સફલ હુવે અવતાર. ૨

ઢાળ : (૧)

સાંભળજો સસનેહિ સયણાં, પ્રભુજીના ચરિત્ર ઉલ્લાસે રે;
જે સાંભળશે પ્રભુ ગુણ તેહનાં, સમકિત નિર્મળ થાશે રે. સાં૦ ૧

જંબૂદ્વીપે દક્ષિણભરતે, વર માહણકુંડ ગામે રે,
ઋષભદત્ત બ્રાહ્મણ તસ નારી, દેવાનંદા નામે રે. સાં૦ ૨

અષાઢસુદિ છઠ્ઠે પ્રભુજી, પુષ્પોત્તરથી ચવીયા રે;
ઉત્તરાફાલ્ગુની યોગે આવી, તસ કૂખે અવતરીયા રે. સાં૦ ૩

તિણ રયણી સા દેવાનંદા, સુપન ગજાદિક નિરખે રે;
પ્રભાતે સુણી કંત ઋષભદત્ત, હૈડામાંહી હરખે રે. સાં૦ ૪

ભાખે ભોગ અર્થ સુખ હોસ્યે, હોસ્યે પુત્ર સુજાણ રે;
તે નિસુણી સા દેવાનંદા, કીધું વચન પ્રમાણ રે. સાં૦ ૫

ભોગ ભલા ભોગવતાં વિચરે, એહવે અચરિજ હોવે રે;
શતક્રતુ જીવ સુરેસર હરખ્યો, અવધિ પ્રભુને જોવે રે. સાં૦ ૬

કરી વંદનને ઈન્દ્ર સન્મુખ, સાત આઠ પગ આવે રે;
શક્રસ્તવ વિધિસહિત ભણીને, સિંહાસન સોહાવે રે. સાં૦ ૭

સંશય પડીયો એમ વિમાસે, જિન ચક્રી હરિ રામ રે;
તુચ્છ દરિદ્ર માહણકુલ નાવે, ઉગ્ર ભોગ વિણ ધામ રે. સાં૦ ૮

અંતિમ જિન માહણકુલ આવ્યા, એહ અચ્છેરું કહીએ રે;
ઉત્સર્પિણી અવસર્પિણી અનંતી, જાતાં એહવું લહીએ રે. સાં૦ ૯

ઈણ અવસર્પિણી દશ અચ્છેરાં, થયાં તે કહીએ તેહ રે;
ગર્ભ હરણ ગોશાલા ઉપસર્ગ, નિષ્ફળ દેશના જેહ રે. સાં૦ ૧૦

મૂલવિમાને રવિ શશી આવ્યા, ચમરાનો ઉત્પાત રે;
એ શ્રીવીરજિણેસર વારે, ઉપના પંચ વિખ્યાત રે. સાં૦ ૧૧

સ્ત્રીતીર્થ મલ્લિજિન વારે, શીતલને હરિવંશ રે;
ઋષભને અટ્ઠોત્તરસો સીધાં, સુવિધિ અસંજતિ શંસ રે. સાં૦ ૧૨

શંખશબ્દ મીલીયાં હરિ હરિસ્યું, નેમિસરને વારે રે;
તિમ પ્રભુ નીચ કુલે અવતરીયા, સુરપતિ એમ વિચારે રે. સાં૦૧૩

નવ તત્ત્વની થોય

જીવાજીવા પુન્ય ને પાવા, આશ્રવ સંવર તત્તા જી,
સાતમે નિર્જરા આઠમે બંધ, નવમે મોક્ષપદ સત્તા જી,
એ નવતત્તા સમકિત સત્તા, ભાખે શ્રી અરિહંતા જી,
ભૂજનયર મંડણ રિસહેસર, વંદો તે ભગવંતા જી. ૧

ધમ્માધમ્માગાસા પુગ્ગલ, સમયા પંચ અજીવા જી,
નાણ વિનાણ શુભાશુભ યોગે, ચેતન લક્ષણ છવા જી,

ઈત્યાદિક ષટ્ દ્રવ્ય પ્રરૂપક, લોકાલોક દિણંદા જી,
પ્રહ ઊઠી નિત્યનમિયે વિધિશું, સિત્તરિસો જિન ચંદા જી. ૨

સૂક્ષ્મ બાદર દોય એકેન્દ્રિય, બી તી ચઉરિન્દ્રિ દુવિહા જી,
તિવિહા પંચિંદા પજજતા, અપજજતા તે વિવિહા જી,
સંસારી અસંસારી સિદ્ધા, નિશ્ચય ને વ્યવહાર જી,
પન્નવણાદિક આગમ સુણતાં, લહીએ શુદ્ધ વિચાર જી. ૩

ભુવનપતિ વ્યંતરજ્યોતિષવર, વૈમાનિક સુરવૃન્દા જી,
ચોવીશ જિનના યક્ષ યક્ષિણિ, સમકિતદૃષ્ટિ સુરિંદા જી,
ભૂજનગર મહિમંડળ સઘળે, સંઘ સકલ સુખ કરજો જી,
પંડિત માનવિજય ઈમ જંપે, સમકિતગુણ ચિત્ત ધરજો જી. ૪

સજ્ઝાય

જોઈતું નથી જોઈતું નથી, જોઈતું નથી રે, અલ્યા જીવડા,
ઘડપણ મારે જોઈતું નથી રે.
હાથમાં છે લાકડી ને, પગમાં છે પાવડી,
દાંત વિના મોઢું સાવ ખોખું, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૧

પહેરવી પડશે ધાબળી ને, પીવી પડશે રાબડી,
શરીર થયું સાવ ખોખું, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૨

સૂવા તૂટેલ ખાટલો ને, થૂંકવા ફૂટેલ માટલી,
ખાંસી આવે તો થાય હુંહું, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૩

કર રહ્યાં કેડે ને, પગ રહ્યાં બાપજી,
શરીર કંપે અને પગ ડોલે, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૪

વહુઓ કહે છે, ફૂટો મરતો નથી ડોકરો,
વહુઓ કહે છે, ફૂટી મરતી નથી ડોકરી,
મરે તો ઘર થાય ચોખ્ખું, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૫

ચોરાશી લાખનાં ફેરા ફરીને, માનવભવનો દેહ ધરીને,
હારી ના જઈશ તું આજ, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૬

વીરવિજયજી એણી પેરે બોલે, નહીં કોઈ આતમ સરીખો તોલે,
રત્નચિંતામણિ આવ્યું હાથ, અલ્યા જીવડા. ઘડપણ...૭

લેખિત ધો. ૮

મૂળ સૂત્ર	:	દંડક પ્રકરણ લઘુસંગ્રહણી
અર્થ	:	દંડક પ્રકરણ લઘુસંગ્રહણી
ચૈત્યવંદન	:	કલ્પવૃક્ષની છાંયડી
થોય	:	શ્રી આદિ જિનવર રાયા (૧ થી ૪)
સ્તવન	:	પ્રથમ જિનેશ્વર પ્રણમીયે
પંચકલ્યાણકની ઢાળ	:	બીજી (ભવ સત્તાવીશ સ્થૂલમાંહી)
હિતશિક્ષા છત્રીસી	:	૧ થી ૯
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૨૬૨ થી ૨૮૭

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી આદિશ્વર ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

કલ્પવૃક્ષની છાંયડી, નાનડીયો રમતો;
સોવન હિંડોળે હિંચતો, માતાને મનગમતો. ૧

સૌ દેવી બાલક થઈ, ઋષભજીને તેડે;
વ્હાલા લાગો છો કહી, હૈડે શું ભીડે. ૨

જિનપતિ યૌવન પામીયા, ભાવે શું ભગવાન;
ઈન્દ્રે ઘાલ્યો માંડવો, વિવાહનો મંડાણ. ૩

ચોરી બાંધી ચિહું દિશે, સુરગોરી ગીત ગાવે;
સુનંદા સુમંગલા, પ્રભુજીને પરણાવે. ૪

સકલ સંગ છંડી કરી, કેવળજ્ઞાનને પામે;
અષ્ટકર્મનો ક્ષય કરી, પહોંચ્યા શિવપુર ધામે. ૫

ભરતે બિંબ ભરાવીયા એ, શત્રુંજય ગિરિરાય;
શ્રીવિજયપ્રભસૂરિતણા, ઉદયરત્ન ગુણ ગાય. ૬

શ્રી આદિશ્વર ભગવાનનું સ્તવન

પ્રથમ જિનેશ્વર પ્રણમીએ, જાસ સુગંધિ રે કાય,
કલ્પવૃક્ષ પરે તાસ ઈન્દ્રાણી નયન જે, ભૃંગપરે લપટાય. ૧

રોગ ઉરગ તુજ નાવિ નડે, અમૃત જે આસ્વાદ,
તેહથી પ્રતિહત તેહ, માનું કોઈ નવિ કરે, જગમાં તુમશું રે વાદ. ૨

વગર ધોઈ તુજ નિરમળી, કાયા કંચનવાન,
નહિ પ્રસ્વેદ લગાર, તારે તું તેહને, જે ધરે તાહરું ધ્યાન. ૩

રાગ ગયો તુજ મન થકી, તેહમાં ચિત્ર ન કોય,
રુધિર આમિષથી રાગ ગયો તુજ જન્મથી, દૂધ સહોદર હોય. ૪

શ્વાસોશ્વાસ કમળ સમો, તુજ લોકોત્તર વાત,
દેખે ન આહાર નિહાર, ચરમચક્ષુધણી, એહવા તુજ અવદાત. ૫

ચાર અતિશય મૂળથી, ઓગણીશ દેવના કીધ,
કર્મ ખપ્યાથી અગ્યાર, ચોત્રીશ એમ અતિશયા, સમવાયાંગે પ્રસિદ્ધ. ૬

જિન ઉત્તમ ગુણ ગાવતાં, ગુણ આવે નિજ અંગ,
પદ્મવિજય કહે એહ સમય પ્રભુ પાળજો, જેમ થાઉં અક્ષય અભંગ. ૭

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનનું પંચકલ્યાણકનું સ્તવન

ઢાળ (૨)

ભવ સત્તાવીશ સ્થૂલમાંહી ત્રીજે ભવે,
મરિચિ કીયો કુલ મદ ભરત યદા સ્તવે;

નીચગોત્ર કરમ બાંધ્યું તિહાં તે થકી,
અવતરીયા માહણકુલ અંતિમજિનપતિ. ૧

અતિ અઘટતું એહ થયું થાશે નહીં,
જે પ્રસવે જિન ચક્રી નીચકુલે નહી;
ઈહાં મારો આચાર ધરું ઉત્તમકુલે,
હરિણગમેષી દેવ તેડાવે એટલે. ૨

કહે માહણકુંડનયરે જઈ ઉચિત કરો,
દેવાનંદાકૂખેથી પ્રભુને સંહરો,
નયરક્ષત્રિયકુંડ રાયસિદ્ધારથગેહિની,
ત્રિશલા નામે ધરો પ્રભુ કુખે તેહની. ૩

ત્રિશલાગર્ભ લઈને ધરો માહણી ઉરે,
બ્યાસીરાત વસિને કહ્યું તિમ સુર કરે;
માહણી દેખે સુપન જાણે ત્રિશલા હર્યા,
ત્રિશલા સુપન લહે તવ ચૌદ અલંકર્યા. ૪

હાથી વૃષભ સિંહ લક્ષ્મી માલા સુંદરું,
શશિ રવિ ધ્વજ કુંભ પદ્મસરોવર સાગરું;
દેવવિમાન રયણપુંજ અગ્નિ વિમલ હવે,
દેખે ત્રિશલા એહ કે પિયુને વિનવે. ૫

હરખ્યો રાય સુપનપાઠક તેડાવીયા,
રાજભોગ સુત ફલ સુણી તેહ વધાવીયા;
ત્રિશલારાણી વિધિસ્યું ગર્ભ સુખે વહે,
માયતણે હિત હેતકે પ્રભુ નિશ્ચલ રહે. ૬

માય ધરે દુ:ખ જોર વિલાપ ઘણું કરે,
કેહ મેં કીધાં પાપ અઘોર ભવાંતરે;
ગર્ભ હર્યો મુજ કોણે હવે કેમ પામીએ ?
દુ:ખનું કારણ જાણી વિચાર્યું સ્વામીએ. ૭

અહો અહો મોહ વિટંબણ જાલિમ જગતમેં,
અણદીઠે દુ:ખ એવડો ઉપાયો પલકમેં,

તામ અભિગ્રહધારે પ્રભુ તે કહું,
માત પિતા જીવતાં સંયમ નવિ ગ્રહું. ૮

કરુણા આણી અંગ હલાવ્યું જિનપતિ,
બોલી ત્રિશલા માત હૈયે ઘણું હસતી;
અહો મુજ જાગ્યાં ભાગ્ય ગર્ભ મુજ સળવળ્યો,
સેવ્યો શ્રીજિનધર્મ કે સુરતરું જિમ ફલ્યો.. ૯

સખીયો કહે શિખામણ સ્વામિની સાંભલો,
હળવે હળવે બોલો હસો રંગે ચલો;
ઈમ આનંદે વિચરતાં દોહલા પૂરતે,
નવમહિના ને સાડાસાત દિવસ થતે. ૧૦

ચૈત્ર તણી સુદ તેરસ નક્ષત્ર ઉત્તરા (ફા.),
જોગે જન્મ્યા વીર કે તવ વિકસી ધરા;
ત્રિભુવન થયો ઉદ્યોત કે રંગ વધામણાં,
સોના રૂપાની વૃષ્ટિ કરે ઘેર સુર ઘણા. ૧૧

આવી છપ્પનકુમારી કે ઓચ્છવ પ્રભુતણે,
ચલ્યું રે સિંહાસન ઈંદ્ર કે ઘંટા રણઝણે;
મળી સુરની કોડ કે સુરપતિ આવીયો,
પંચરૂપ કરી પ્રભુને સુરગિરિ લાવીયો. ૧૨

એક ક્રોડ સાઠ લાખ કલશ જલશું ભર્યા,
કિમ સહેસ્યે લઘુવીર કે ઈંદ્ર સંશય ધર્યા;
પ્રભુ અંગુઠે મેરુ ચાંપ્યો અતિ ગડગડે,
ગડગડે પૃથ્વી લોક જગતના લડથડે. ૧૩

અનંત બળી પ્રભુ જાણી ઈંદ્રે ખમાવીઓ,
ચાર વૃષભનાં રૂપ કરી જલ નામીઓ,
પૂજી અરચી પ્રભુનો માય પાસે ધરે,
ધરી અંગૂઠે અમૃત ગયા નંદીશ્વરે. ૧૪

હિતશિક્ષા છત્રીસી

સાંભળજો સજ્જન નરનારી હિતશિખામણ સારીજી,
રીસ કરે દેતાં શિખામણ, ભાગ્યદશા પરવારીજી.

૧. સુણજો સજ્જન રે, લોક વિરુદ્ધ નિવાર,
સુણજો સજ્જન રે, જગત વડો વ્યવહાર.

૨. મૂરખ બાલક જાચક વ્યસની, કારું ને વળી નારું જી,
જો સંસારે સદા સુખ વંછો તો, ચોરની સંગત વારું જી.

૩. વેશ્યા સાથે વણજ ન કરીએ, નીચશું નેહ ન ધરીએ જી,
ખાંપણ આવે ઘર ધન જાવે, જીવિતને પરહરીએ જી.

૪. કામ વિના પર ઘર નવિ જઈએ, આળ જાળ ન દીજે જી,
બળિયા સાથે બાથ ન ભરીએ, કુટુંબ કલહ નવિ કીજે જી.

૫. દુશ્મન શું પરનારી સાથે, તજીએ વાત એકાંતે જી,
માત બહેન શું મારગ જાતા, વાત ન કરીએ રાતે જી.

૬. રાજા રમણી ઘરનો સોની, વિશ્વાસે નવિ રહીએ જી,
માત પિતા ગુરુ વિણ બીજાને, ગુહ્યની વાત ન કહીએ જી.

૭. અણજાણ્યા શું ગામ ન જઈએ, ઝાડ તળે નવ વસિયે જી,
હાથી, ઘોડા, ગાડી જાતાં, દુર્જનથી દૂર ખસીએ જી.

૮. રમત કરતા રીસ ન કરીએ, ભય મારગ નવિ જઈએ જી,
બે જણ વાત કરે જિહા છાની, તિહાં ઉભા નવિ રહીએ જી.

૯. હુંકારા વિણ વાત ન કરીએ, ઈચ્છા વિણ નવિ જમીએ જી,
ધનવિદ્યાનો મદ પરિહરિએ, નમતાં સાથે નમીએ જી.

લેખિત ધો. ૯

મૂળ સૂત્ર	:	પ્રથમ ભાષ્ય,
અર્થ	:	પ્રથમ ભાષ્ય
ચૈત્યવંદન	:	ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય
સ્તવન	:	રાધા જેવા ફૂલડા
થોય	:	ત્રણ નિસિહી (૧૦ ત્રિકની)
પંચકલ્યાણકની ઢાળ	:	ત્રીજી (કરી મહોચ્છવ સિદ્ધારથભૂપ, કળશ : ઈમ ચરમ જિનવર)
હિતશિક્ષા છત્રીસી	:	૧૦ થી ૧૮
રાજનગર પ્રશ્નોત્તરી	:	૨૮૮ થી ૩૩૧

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

ૐ નમઃ પાર્શ્વનાથાય, વિશ્વ ચિન્તામણીયતે;
હ્રીઁ ધરણેન્દ્ર વૈરુટ્યા, પદ્માદેવી યુતાય તે. ૧

શાન્તિ તુષ્ટિ મહાપુષ્ટિ ધૃતિ કીર્તિ વિધાયિને;
ૐ હ્રીઁ દ્વિડ્ વ્યાલ વૈતાલ સર્વાધિ વ્યાધિ નાશિને. ૨

જયાઽજિતાખ્યા વિજયાખ્યાઽપરાજિતયાન્વિતઃ
દિશાં પાલૈર્ગ્રહૈર્યક્ષૈ વિદ્યાદેવીભિરન્વિતઃ ૩

ૐ અસિઆઉસાય નમસ્તત્ર ત્રૈલોક્યનાથતામ્;
ચતુઃષષ્ટિ સુરેન્દ્રાસ્તે, ભાસન્તે છત્ર ચામરૈઃ ૪

શ્રીશંખેશ્વરમણ્ડન ! પાર્શ્વજિન ! પ્રણત કલ્પતરુકલ્પ !
ચૂરય દુષ્ટવ્રાતં, પૂરય મે વાઞ્છિતં નાથ ! ૫

શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું સ્તવન

રાધા (રાતા) જેવા ફૂલડાં ને, શામળ જેવો રંગ;
આજ તારી આંગીનો કાંઈ, રૂડો બન્યો છે રંગ,
પ્યારા પાસજી હો લાલ ! દીનદયાળ મુજને નયણે નિહાલ. ૧

જોગીવાડે જાગતો ને, માતો ધિંગડમલ્લ;
શામળો સોહામણો કાંઈ, જીત્યા આઠે મલ્લ. પ્યારા૦ ૨
તું છે મારો સાહિબો ને, હું છું તારો દાસ;
આશા પૂરો દાસની કાંઈ સાંભળી અરદાસ. પ્યારા૦ ૩

દેવ સઘળા દીઠાં તેમાં, એક તું અવલ્લ;
લાખેણું છે લટકું તાહરૂં, દેખી રીઝે દિલ્લ. પ્યારા૦ ૪

કોઈ નમે પીરને ને, કોઈ નમે રામ;
ઉદયરત્ન કહે પ્રભુ, મારે તુમશું કામ, પ્યારા૦ ૫

દસ (૧૦) ત્રિકની થોય

ત્રણ નિસિહી ત્રણ પ્રદક્ષિણા, ત્રણ પ્રણામ કરીજે જી,
ત્રણ દિશી વરજી જિન જુઓ, ભૂમિ ત્રણ પુંજીજે જી,
ત્રણ પ્રકારની પૂજા કરીને, ત્રણ અવસ્થા ભાવીજે જી,
આલંબન ત્રણ મુદ્રા પ્રણિધાન, ચૈત્યવંદન ત્રણ કીજે જી. ૧

પહેલે ભાવજિન દ્રવ્યજિન બીજે, ત્રીજે એકચૈત્ય ધારો જી,
ચોથે નામજિન પાંચમે સર્વે, લોક ચૈત્ય જુહારો જી,
વિહરમાન છઠ્ઠે જિન વંદો, સાતમે નાણ નિહાળો જી,
સિદ્ધ વીર ઉજ્જંત અષ્ટાપદ, શાસનસુર સંભારો જી, ૨

શક્રસ્તવમાં દોય અધિકાર, અરિહંત ચેઈઆણં ત્રીજે જી,
નામસ્તવમાં દોય પ્રકાર, શ્રુતસ્તવ દોય લીજે જી,

સિદ્ધસ્તવમાં પાંચ પ્રકાર, એ બારે અધિકારજી,
જિતનિર્યુક્તિ માંહે ભાખ્યો, તેહ તણો વિસ્તાર જી, ૩

ભોયણ પાણ તંબોલ વાહન, મેહુણ એક ચિત્ત ધારોજી,
થૂંક સળેખમ વડી લઘુનીતિ, જૂગટે રમવું વારો જી,
એ દસે આશાતના મોટી, વરજો જિનવર દ્વારો જી,
ક્ષમાવિજય જિન ઇણિપરે જંપે, શાસનસુર સંભારો જી, ૪

શ્રી મહાવીરસ્વામી ભગવાનની પંચકલ્યાણકની ઢાળ

ઢાળ : (૩)

(રંગ : હમચડીની તેશી)

કરી મહોચ્છવ સિદ્ધારથભૂપ, નામ ધરે વર્ધમાન,
દિનદિન વાધે પ્રભુ સુરતરુ, જિમ રૂપકલા અસમાન રે. હમચડી૦ ૧

એક દિન પ્રભુજી રમવા કારણ, પુર બાહિર જબ જાવે;
ઈંદ્ર મુખે પ્રશંસા સુણી તિહાં, મિથ્યાત્વીસુર આવે રે. હ૦ ૨

અહિરૂપે વિંટાણો તરુસ્યું, પ્રભુ નાખ્યો ઉછાલી;
સાત તાડનું રૂપ કર્યું તવ, મુઠે નાખ્યો વાલી રે. હ૦ ૩

પાયે લાગીને તે સુર ખામે, નામ ધરે મહાવીર;
જેવો ઈન્દ્રે વખાણ્યો સ્વામી, તેવો સાહસ ધીર રે. હ૦ ૪

માતા પિતા નિશાળે મૂકે, આઠવરસના જાણી;
ઈન્દ્રતણાં તિહાં સંશય ટાળ્યા, નવ વ્યાકરણ વખાણી રે. હ૦ ૫

અનુક્રમે યૌવન પામ્યા પ્રભુજી, વર્યા યશોદારાણી;
અઠ્ઠાવીશ વરસે પ્રભુનાં માત પિતા નિર્વાણી રે. હ૦ ૬

દોયવરસ ભાઈને આગ્રહ, પ્રભુ ગૃહવાસે વસીયા;
ધર્મપંથ દેખાડો ઈમ કહે, લોકાંતિક ઉલ્લસીયા રે. હ૦ ૭

એક ક્રોડ આઠ લાખ સોનૈયા, દિન દિન પ્રભુજી આપે;
ઈમ સંવચ્છરી દાન દઈને જગનાં દારિદ્ર કાપે રે. હ૦ ૮

છાંડ્યા રાજ અંતેઉર પ્રભુજી, ભાઈએ અનુમતિ દીધી;
મૃગશિરવદિ દશમી ઉત્તરાયે, વીરે દીક્ષા લીધી રે. હ૦ ૯

ચઉનાણી તિણદિનથી પ્રભુજી, વરસ દિવસ ઝાઝે રે;
ચીવરઅર્ધ બ્રાહ્મણને આપ્યું, ખંડ ખંડ બે ફેરે રે. હ૦ ૧૦

ઘોર પરિષહ સાડાબારે, વરસે જે જે સહીયા;
ઘોર અભિગ્રહ જે જે ધરિયા, તે નવિ જાયે કહીયા રે. હ૦ ૧૧

શૂલપાણિ ને સંગમદેવે, ચંડકોશી ગોશાલે;
દીધું દુઃખ ને પાયસ રાંધી, પગ ઉપર ગોવાલે રે. હ૦ ૧૨

કાને ગોપે ખીલા માર્યા, કાઢતાં મૂકી રાટી;
જે સાંભળતાં ત્રિભુવન કંપ્યાં, પર્વત શીલા ફાટી રે. હ૦ ૧૩

તે તે દુષ્ટ સહુ ઉદ્ધરિયા, પ્રભુજી પર ઉપગારી;
અડદતણા બાકુલા લઈને, ચંદનબાલા તારી રે. હ૦ ૧૪

દોય છ માસી નવ ચઉમાસી, અઢી માસી ત્રણ માસી;
દોઢ માસી બે બે કીધાં, છ કીધાં બે માસી રે. હ૦ ૧૫

બાર માસ ને પખ બ્હોંતેર, છઠ્ઠ બસેં ઓગણત્તીસ વખાણું;
બાર અઠ્ઠમ ભદ્રાદિ પ્રતિમા, દિન દોય ચાર દશ જાણું રે. હ૦ ૧૬

ઈમ તપ કીધાં બારે વરસે, વિણ પાણી ઉલ્લાસે;
તેમાં પારણાં પ્રભુજીએ કીધાં, ત્રણસેં ઓગણપચાસ રે. હ૦ ૧૭

કર્મ ખપાવી વૈશાખમાસે, સુદ દશમી શુભ જાણ;
ઉત્તરાયોગ શાલિવૃક્ષ તળે, પામ્યા કેવલનાણ રે. હ૦ ૧૮

ઈંદ્રભૂતિ આદિ પ્રતિબોધ્યા, ગણધરપદવી દીધી;
સાધુ સાધ્વી શ્રાવક શ્રાવિકા, સંઘ સ્થાપના કીધી રે. હ૦ ૧૯

ચઉદ સહસ અણગાર સાધવી, સહસ છત્રીસ કહીજે;
એકલાખને સહસ ગુણસઠ્ઠિ, શ્રાવક શુદ્ધ કહીજે રે. હ૦ ૨૦

તીનલાખ અઢાર સહસ વલી, શ્રાવિકા સંખ્યા જાણી;
ત્રણસેં ચૌદ પૂરવધારી, તેરસેં ઓહિનાણી રે. હ૦ ૨૧

સાતસયાં તે કેવલનાણી, લબ્ધિધારી પણ તેટલા;
વિપુલમતિયા પાંચસે કહીયાં, ચારસેં વાદી જીત્યા રે. હ૦ ૨૨

સાતસેં અંતેવાસી સિધ્યા, સાધવી ચૌદસેં સાર;
દિનદિન તેજ સવાયે દીપે, એ પ્રભુજીનો પરિવાર રે. હ૦ ૨૩

ત્રીસ વરસ ઘરવાસે વસીયા, બાર વરસ છદ્મસ્થે;
ત્રીસ વરસ કેવલ બેંતાલીશ, વરસ શ્રમણાવસ્થે રે. હ૦ ૨૪

વરસ બ્હોંતેર કેરું આયુ, વીરજિણંદનું જાણો;
દીવાલી દિન સ્વાતિ નક્ષત્રે, પ્રભુજીનું નિર્વાણ રે. હ૦ ૨૫

પંચકલ્યાણક એમ વખાણ્યા, પ્રભુજીના ઉલ્લાસે;
સંઘતણે આગ્રહ હરખ ભરીને, સુરત રહી ચોમાસું રે. હ૦ ૨૬

કળશ

ઈમ ચરમ જિનવર, સયલ સુખકર, થુણ્યો અતિ ઉલટ ધરી,
અષાઢ ઉજજવલ પંચમી દિન, સંવત શત ત્રિહોત્તરે;
ભાદરવા સુદ પડવા તણે દિન, રવિવારે ઉલટ ભરે;
(વિમલવિજય ઉવજઝાય પંકજ, ભ્રમર સમ શુભ શિષ્ય એ;)
રામવિજય જિનવર નામે, લહે અધિક જગીશ એ.

હિતશિક્ષા છત્રીસી

૧૦. મૂરખ, જોગી, રાજા, પંડિત, હાંસી કરી નવિ હસીએ જી,
હાથી, વાઘ, સર્પ, નર વઢતાં, દેખીને દૂર ખસીએ જી.

૧૧. કુવા કાંઠે હાંસી ન કરીએ, કેફ કરી નવિ ભમીએજી,
વરો ન કરીએ ઘર વેચીને, જુગટડે નવિ રમીએ જી.

૧૨. ભણતાં ગણતાં આળસ તજીએ, લખતાં વાત ન કરીએ જી,
પરહસ્તે પરદેશ દુકાને, આપણું નામ ન ધરીએ જી.

૧૩. નામું માંડો આળસ છંડી, દેવાદાર ન થઈએ જી,
કષ્ટ ભયાનક થાનક વરજી, દેશાવર જઈ રેહીએ જી.

૧૪. ધનવંતોનો વેશ મલીનતા પગશું પગ ઘસી ધોવે જી,
નાપિત ઘર જઈ શિર મુંડાવે, પાણીમાં મુખ જોવે જી.

૧૫. નાવણ દાતણ સુંદર ન કરે, બેઠો તરણાં તોડે જી,
ભૂંએ ચિત્રામણ નાગો સૂએ, તેને લક્ષ્મી છોડે જી.

૧૬. માતા ચરણે શિશ નમાવી, બાપને કરીએ પ્રણામો જી,
દેવગુરુને વિધિએ વાંદી, કરે સંસારનાં કામો જી.

૧૭. બે હાથે માથું નવિ ખણીએ, કાન નવિ ખોતરીએ જી,
ઉભા કેડે હાથ ન દીજે, સામે પૂરે ન તરીએ જી.

૧૮. તેલ તમાકુ દૂરે તજીએ, અળગણ જળ નવિ પીજે જી,
કુલવંતી સતીને શિખામણ, હવે નરભેળી દીજે જી.

ગમણાગમણે સૂત્ર

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ! ગમણાગમણે આલોઉં ?, ઈચ્છં, ઈર્યાસમિતિ, ભાષાસમિતિ, એષણાસમિતિ, આદાનભંડ મત્તનિક્ખેવણાસમિતિ, પારિષ્ઠાપનિકાસમિતિ, મનગુપ્તિ, વચનગુપ્તિ, કાયગુપ્તિ એ પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિ એ અષ્ટ પ્રવચનમાતા શ્રાવકતણે ધર્મે સામાયિક, પોષહ લીધે રૂડીપેરે પાળી નહીં, જે કાંઈ ખંડણા વિરાધના હુઈ હોય તે સવિ હું મન વચન કાયાએ કરી મિચ્છા મિ દુક્કડમ્.

લેખિત ધો. ૧૦

મૂળ સૂત્ર	:	બીજુ ભાષ્ય
અર્થ	:	બીજુ ભાષ્ય
ચૈત્યવંદન	:	નેમિનાથ બાવીસમા
સ્તવન	:	મેં આજ દરિસણ પાયા
થોય	:	સુર અસુર વંદિત પાય
હિતશિક્ષા છત્રીસી	:	૧૯ થી ૨૬

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી નેમિનાથ ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

નેમિનાથ બાવીશમાં, શિવાદેવી માય;
સમુદ્રવિજય પૃથ્વીપતિ, જે પ્રભુના તાય. ૧

દશ ધનુષ્યની દેહડી, આયુ વર્ષ હજાર;
શંખ લંછનધર સ્વામીજી, તજી રાજુલ નાર. ૨

શૌરીપુરી નયરી ભલીએ, બ્રહ્મચારી ભગવાન;
જિન ઉત્તમ પદ પદ્મને, નમતાં અવિચલ ઠાણ. ૩

શ્રી નેમિનાથ ભગવાનનું સ્તવન

મેં આજ દરિસણ પાયા, શ્રી નેમિનાથ જિનરાયા,
પ્રભુ શિવાદેવીના જાયા, પ્રભુ સમુદ્રવિજય કુલ આયા,

કર્મો કે ફંદ છોડાયા, બ્રહ્મચારી નામ ધરાયા,

જિણે તોડી જગતકી માયા. જિને૦ મેં૦ ૧

રૈવતગિરિ મંડનરાયા, કલ્યાણક તીન સોહાયા;

દીક્ષા કેવલ શિવરાયા, જગતારક બિરુદ ધરાયા,

તુમ બેઠે ધ્યાન લગાયા. તુમ૦ મેં૦ ૨

અબ સુનો ત્રિભુવન રાયા, મેં કર્મો કે વશ આયા;

હું ચતુર્ગીતિ ભટકાયા, મેં દુઃખ અનંતા પાયા,

તે ગીનતી નાહી ગણાયા. તુમ૦ મેં૦ ૩

મેં ગર્ભાવાસમેં આયા, ઉંધે મસ્તક લટકાયા;

આહાર સરસ વિરસ ભુક્તાયા, એમ અશુભ કરમ ફલ પાયા,

ઈણ દુઃખસે નાહી મૂકાયા. ઈણ૦ મેં૦ ૪

નરભવ ચિંતામણી પાયા, તબ ચાર ચોર મિલ આયા;

મુજે ચૌટેમેં લૂંટ ખાયા, અબ સાર કરો જિનરાયા,

કિસ કારણ દેર લગાયા. કિસ૦ મેં૦ ૫

જિણે અંતરગતમેં લાયા, પ્રભુ નેમિ નિરંજન ધ્યાયા;

દુઃખ સંકટ વિઘન હટાયા, તે પરમાનંદ પદ પાયા.

ફિર સંસારે નહીં આયા. ફિર૦ મેં૦ ૬

મેં દૂર દેશસેં આયા, પ્રભુ ચરણે શીશ નમાયા;

મેં અરજ કરી સુખદાયા, તુમે અવધારો મહારાયા,

એમ વીરવિજય ગુણ ગાયા. એમ૦ મૈં ૭

થોય

સુર અસુર વંદિત પાય પંકજ, મયણ મલ્લમક્ષોભિતં,

ઘન સુઘન શ્યામ શરીર સુંદર, શંખ લંછન શોભિતં,

શિવાદેવી નંદન ત્રિજગવંદન, ભવિક કમળ દિનેશ્વરં,
ગિરનાર ગિરિવર શિખર વંદો, નેમિનાથજિનેશ્વરં. ૧

અષ્ટાપદે શ્રી આદિ જિનવર, વીર પાવાપુરીવરં,
વાસુપૂજ્ય ચંપાનગર સિધ્યા, નેમ રૈવતગિરિવરં,
સમ્મેતશિખરે વીશ જિનવર, મુક્તિ પહોંચ્યા મુનિવરં,
ચોવીશ જિનવર નિત્ય વંદો, સકલસંઘને સુખકરં. ૨

અગ્યાર અંગ ઉપાંગ બાર, દશ પયન્ના જાણીએ,
છ છેદ ગ્રંથ પસત્થ સત્થા, મૂળ ચાર વખાણીએ,
અનુયોગદ્વાર ઉદાર નંદીસૂત્ર જિનમત ગાઈએ,
વૃત્તિ, ટીકા, ભાષ્ય, ચૂર્ણિ, પીસ્તાલીશ આગમ ધ્યાઈએ. ૩

દોય દિશિ બાળક દોય જેહને, સદા ભવિયણ સુખકરું,
દુઃખહરુ અંબ લુંબ સુંદર, દુરિત દોહગ અપહરું,
ગિરનાર મંડણ નેમિજિનવર, ચરણ પંકજ સેવિએ,
ચઉવિહસંઘ સુપ્રસન્ન મંગલ, કરો અંબાદેવીએ. ૪

હિતશિક્ષા છત્રીસી

૧૯. સસરો સાસુ જેઠ જેઠાણી, નણદી વિનય મ મૂકોજી,
શાણપણે શેરી સંચરતાં, ચતુરા ચાલ મ ચૂકોજી.

૨૦. નીચ સાહેલી સંગ ન કીજે, પરમંદિર ન ભમીએ જી,
રાત્રિ પડે ઘરબાર ન જઈએ, સહુને જમાડીને જમીએ જી.

૨૧. ધોબણ માલણ ને કુંભારણ જોગણ સંગ ન કરીએ જી,
સહેજે કોઈક આળ ચડાવે, એવડું શાને કરીએ જી.

૨૨. નિજ ભરથાર ગયો દેશાવર, તવ શણગાર ન ધરીએજી,
જમવા નાતિ વચે નવ જઈએ, દુર્જન દેખી ડરીએ જી.

૨૩. પરશેરી ગરબો ગાવાને, મેળે ખેલે ન જઈએ જી,
નાવણ ધોવણ નદી કિનારે, જાતાં નિર્લજ્જ થઈએ જી.

૨૪. ઉપડતે પગે ચાલ ચાલીજે, હુન્નર સહુ શીખીજેજી,
સ્નાન સુવસ્ત્રે રસોઈ કરીને, દાન સુપાત્રે દીજે જી.

૨૫. શોક્યતણાં લઘુ બાળ દેખી, મ ધરો ખેદ હૈયા મેં જી,
તેહની સુખ શીતલ આશિષે, પુત્ર તણાં ફળ પામે જી.

૨૬. બાર વરસ બાળક સુરપડિમા, એ બે સરિખાં કહીએ જી,
ભક્તિ કરે સુખ લીલા પામે, ખેદ કરે દુઃખ લહીએ જી.

લેખિત ધો. ૧૧

મૂળ સૂત્ર	: ત્રીજુ ભાષ્ય
અર્થ	: ત્રીજુ ભાષ્ય
ચૈત્યવંદન	: દશમે ભવે શાન્તિનાથ
સ્તવન	: શાન્તિ જિનેશ્વર સાહિબા રે
થોય	: સકલકુશલવલ્લી (સંસ્કૃત)
હિતશિક્ષા છત્રીસી	: ૨૭ થી ૩૬

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનનું ચૈત્યવંદન

દશમે ભવે શ્રી શાન્તિનાથ, મેઘરથ રાજા રાય,
પોષહ લીધો પ્રેમ શું, આત્મસ્વરૂપ અભિરામ. ૧

એક દિન ઈન્દ્રે વખાણીયો, મેઘરથ મહારાય,
ધર્મે ચળાવ્યો નવિ ચળે, જો પ્રાણ પરલોક જાય. ૨

દેવ માયા ધારણ કરી, પારેવો સિંચાણો થાય,
અણધાર્યું આવી પડ્યું, પારેવડું ખોળામાંય. ૩

શરણે આવ્યું પારેવડું, થર થર કંપે કાય,
રાખ રાખ મુઝ રાજવી, મુજને સિંચાણો ખાય. ૪

જીવદયા મનમાં વસી, કહે સિંચાણાને એહ,
નહીં આપું રે પારેવડું, કહે તો કાપી આપું દેહ. ૫

એક પારેવાની દયા થકી, દોય પદવી પામ્યા,
પંચમ ચક્રવર્તિ ઉપન્યા, સોલમા શાન્તિનાથ. ૬

અભયદાન દેઈ કરી, બાંધ્યું તીર્થંકર નામ,
ઉદયરત્ન નિત્ય પ્રણમતાં, પામે અવિચલ ઠામ. ૭

શ્રી શાન્તિનાથ ભગવાનનું સ્તવન

શાન્તિ જિનેશ્વર સાહિબા રે, શાન્તિ તણા દાતાર;
અંતરજામી છો માહરા રે, આતમના આધાર. શાંતિ૦ ૧

ચિત્ત ચાહે પ્રભુ ચાકરી રે, મન ચાહે મળવાને કાજ;
નયન ચાહે પ્રભુ નિરખવા રે, દ્યો દરિશણ મહારાજ. શાંતિ૦ ૨

પલક ન વિસરો મન થકી રે, જિમ મોરા મન મેહ;
એક પખો કેમ રાખીએ રે, રાજ કપટનો નેહ. શાંતિ૦ ૩

નેહ નજરે નિહાળતા રે, વાધે બમણો વાન;
અખૂટ ખજાનો પ્રભુ તાહરો રે, દીજીએ વાંછિત દાન. શાંતિ૦ ૪

આશ કરે જે કોઈ આપણી રે, નવી મૂકીએ નિરાશ;
સેવક જાણીને આપણો રે, દીજીએ તાસ વિલાસ. શાંતિ૦ ૫

દાયકને દેતાં થકાં રે, ક્ષણ નવિ લાગે વાર;
કાજ સરે નિજ દાસનાં રે, એ મ્હોટો ઉપકાર. શાંતિ૦ ૬

એવું જાણીને જગધણી રે, દિલમાંહી ધરજો પ્યાર;
રૂપવિજય કવિરાયનો રે, મોહન જય જયકાર. શાંતિ૦ ૭

થોય

સકલ કુશલ વલ્લી, પુષ્કરાવર્તમેઘો મદન સદશ રૂપ; પુર્ણરાકેન્દુ વક્ત્રઃ
પ્રથયતુ મૃગ લક્ષ્મા, શાન્તિ નાથો જનાનાં પ્રસૂત ભુવન કીર્તિ, કામિતં ક્રમ કાંતિ. ૧

જિન પતિ સમુદાયો દાયકો ભીપ્સીતાનામ્ દુરિત તિમિર ભાનુઃ કલ્પવૃક્ષોપમાનઃ
રચયતુ શિવશાન્તિં, પ્રતિહાર્ય શ્રિયં યો વિકટ વિષમ ભૂમી જાત હેતુ ર્બિભર્તિ. ૨

પ્રથયતુ ભવિકાનાં જ્ઞાન સંપત્ સમુહં સમય ઈહ જગત્યા માપ્ત વક્ત્ર પ્રસૂતઃ
ભવજલ નિધિ પોતઃ સર્વ સંપત્તિ હેતુઃ પ્રથિત ઘન ઘટાયાં, સૂર્યકાન્ત પ્રકાશઃ ૩

જયવિજય મનિષા મંદિરં બ્રહ્મશાન્તિઃ સુર ગિરિ સમ ધીરઃ પૂજીતો ન્યક્ષયક્ષૈઃ
હરતુ સકલ વિઘ્નં યોજને ચિન્ત્યમાનઃ સ ભવતુ સતતં વઃ શ્રેયસે શાન્તિનાથઃ ૪

હિતશિક્ષા છત્રીસી

૨૭. નર નારી બેઉને શિખામણ, મુખ લવરી નવિ હસીએ જી,
નાતિ સગાના ઘર છોડીને, એકલડાં નવ વસીએ જી.

૨૮. વમન કરીને ચિત્ત જાળે, નબળે આસન બેસીજી,
વિદેશે દક્ષિણ દિશિ અંધારે, બોટ્યું પશુએ પેસી જી.

૨૯. અણજાણ્યે ઋતુવંતી પાત્રે, પેટ અજીરણ વેળાજી,
આકાશે ભોજન નવિ કરીએ, બે જણ બેસી ભેળા જી.

૩૦. અતિશય ઉનું ખારું ખાટું, શાક ઘણું નવિ ખાવું જી,
મૌન પણે ઉઠીંગણ વરજી, જમવા પહેલા ન્હાવું જી.

૩૧. ધાન્ય વખાણી વખોડી ન ખાવું, તડકે બેસી ન જમવું જી,
માંદા પાસે રાત તજીને, નરણાં પાણી ન પીવું જી,

૩૨. કંદમૂળ, અભક્ષ્ય, બોળો, વાસી, વિદળ તે વર્જો જી,
જૂઠ તજો પરનિંદા, હિંસા, જો વળી નરભવ સર્જો જી.

૩૩. વ્રત પચ્ચક્ખાણ ધરી ગુરુ હાથે, તીરથ યાત્રા કરીએ જી,
પુણ્ય ઉદય જો મોટો પ્રગટે, તો સંઘવી પદ ધરીએ જી.

૩૪. મારગમાં મન મોકળું રાખી, બહુવિધ સંઘ જમાડો જી,
સુરલોકે સુખ સઘળાં પામે, પણ નહિ એહવો દહાડો જી.

૩૫. તીરથ તારણ શિવસુખ કારણ, સિદ્ધાચલ ગિરનારે જી,
પ્રભુભક્તિ ગુણ શ્રેણે ભવજલ, તરીએ એક અવતારે જી.

૩૬. લૌકિક લોકોત્તર હિતશિક્ષા છત્રીસી એ બોલીજી,
પંડિત શ્રી શુભવીરવિજય મુખ વાણી મોહન વેલી જી.

લેખિત ધો. ૧૨

મૂળ સૂત્ર	:	તત્ત્વાર્થ ૧ થી ૫ અધ્યાય અર્થ સહિત
ચૈત્યવંદન	:	શ્રી સિદ્ધચક્ર આરાધીયે
સ્તવન	:	નવપદનું ધરજો ધ્યાન
થોય	:	અરિહંત નમો
શરણા	:	૧ અને ૨

કાવ્ય વિભાગ

શ્રી નવપદજીનું ચૈત્યવંદન

શ્રીસિદ્ધચક્ર આરાધીએ, આસો ચૈતર માસ,
નવ દિન નવ આંબિલ કરી, કીજીએ ઓળી ખાસ. ૧

કેસર ચંદન ઘસી ઘણાં, કસ્તુરી બરાસ,
જુગતે જિનવર પૂજીયા, મયણા ને શ્રીપાલ. ૨

પૂજા અષ્ટપ્રકારની, દેવવંદન ત્રણકાળ,
મંત્ર જપો ત્રણ કાળને, ગણણું તેર હજાર. ૩

કષ્ટ ટળ્યું ઉંબર તણું, જપતાં નવપદ ધ્યાન,
શ્રી શ્રીપાલ નરીંદ થયા, વાધ્યો બમણો વાન. ૪

સાતસેં કોઢી સુખ લહ્યા એ, પામ્યા નિજ આવાસ,
પુણ્યે મુક્તિવધૂ વર્યા, પામ્યા લીલવિલાસ. ૫

શ્રી નવપદજીનું સ્તવન

નવપદ ધરજો ધ્યાન, ભવિ તુમે નવપદ ધરજો ધ્યાન;
એ નવપદનું ધ્યાન કરતાં, પામે જીવ વિશ્રામ. ભવિ૦ ૧

અરિહંત સિદ્ધ આચારજ પાઠક, સાધુ સકળ ગુણખાણ; ભ૦
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર એ ઉત્તમ, તપ તપો ધરી બહુમાન. ભ૦ ૨

આસો ચૈત્રની સુદિ સાતમથી, પૂનમ લગી પરમાણ; ભ૦
એમ એકાશી આંબિલ કીજે, વરસ સાડાચારનું માન. ભ૦ ૩

પડિક્કમણાં દોય ટંકનાં કીજે, પડિલેહણ બે વાર; ભ૦
દેવવંદન ત્રણ ટંકનાં કીજે, દેવ પૂજો ત્રિકાળ. ભ૦ ૪

બાર આઠ છત્રીસ પચવીશનો, સત્તાવીશ સડસઠ સાર; ભ૦
એકાવન સિત્તેર પચાસનો, કાઉસ્સગ્ગ કરો સાવધાન. ભ૦ ૫

એક એક પદનું ગણણું, ગણીએ દોય હજાર; ભ૦
એણી વિધે જે એ તપ આરાધે, તે પામે ભવપાર. ભ૦ ૬

કરજોડી સેવક ગુણ ગાવે, મોહન ગુણમણિમાળ; ભ૦
તાસ શિષ્ય મુનિ હેમ કહે છે, જન્મ મરણ દુઃખટાળ. ભ૦ ૭

શ્રી નવપદજીની થોય

અરિહંત નમો વળી સિદ્ધ નમો, આચારજ વાચક સાહુ નમો,
દર્શન જ્ઞાન ચારિત્ર નમો, તપ એ સિદ્ધચક્ર સદા પ્રણમો. ૧

અરિહંત અનંત થયા થાશે, વળી ભાવ નિક્ષેપે ગુણ ગાશે,
પડિક્કમણાં દેવવંદન વિધિશું, આંબીલતપ ગણણું ગણો વિધિશું. ૨

છ'રિ પાળી જે તપ કરશે, શ્રીપાલ તણી પરે ભવ તરશે,
સિદ્ધચક્રને કુણ આવે તોલે, એહવા જિન આગમ ગુણ બોલે. ૩

સાડાચાર વરસે એ તપ પૂરો, એ કર્મવિદારણ તપ શૂરો,
સિદ્ધચક્રને મનમંદિર થાપો, નયવિમલેસર વર આપો. ૪

શરણા

મુજને ચાર શરણાં હોજો, અરિહંત સિદ્ધ સુ સાધુજી,
કેવલીધર્મ પ્રકાશીયો, રત્ન અમુલખ લાધુંજી. મુજને૦ ૧

ચઉગતિ તણાં દુઃખ છેદવા , સમરથ શરણાં એહોજી;
પૂર્વે મુનિવરજે હુઆ, તેણે કીધાં શરણાં તેહોજી. મુજને ૦૨

સંસારમાંહી જીવને, સમરથ શરણાં ચારોજી;
ગણી સમયસુંદર એમ કહે, કલ્યાણ મંગળકારોજી. મુજને ૦૩

(૨)

લાખ ચોરાશી જીવ ખમાવીએ, મનધરી પરમ વિવેકજી;
મિચ્છામિ દુક્કડં દીજીએ, જિનવચને લહિએ ટેકજી. લાખ૦ ૧

સાતલાખ ભૂ દગ તેઉ વાઉના, દશ ચૌદે વનના ભેદોજી;
ખટ વિગલ સુર તિરિ નારકી, ચઉ ચઉ ચઉદે નરના ભેદોજી. લાખ૦ ૨

મુજ વૈર નહિ કેહશું, સહુ શું મૈત્રી ભાવોજી;
ગણી સમયસુંદર એમ કહે, પામીયે પુણ્ય પ્રભાવોજી. લાખ૦ ૩

લેખિત ધો. ૧૩

મૂળ સૂત્ર	:	તત્ત્વાર્થ ૯ થી ૧૦ અધ્યાય અર્થ સહિત
ચૈત્યવંદન	:	આજ દેવ અરિહંત નમું
સ્તવન	:	આજ મારા પ્રભુ સામું જોવોને
થોય	:	ષડ્ અતિશય
શરણા	:	૩ અને ૪

કાવ્ય વિભાગ

સામાન્ય જિન ચૈત્યવંદન

આજ દેવ અરિહંત નમું, સમરું તારું નામ;
જ્યાં જ્યાં પ્રતિમા જિન તણી, ત્યાં ત્યાં કરું પ્રણામ. ૧

શત્રુંજય શ્રી આદિદેવ, નેમ નમું ગિરનાર;
તારંગે શ્રી અજિતનાથ, આબુ રિખવ જુહાર. ૨

અષ્ટાપદ ગિરિ ઉપરે, જિન ચોવીશે જોય;
મણિમય મૂરતિ માનશું, ભરતે ભરાવી સોય. ૩

સમેતશિખર તીરથ વડું, જિહાં વીસે જિન પાય;
વૈભાર ગિરિવર ઉપરે, શ્રી વીર જિનેસર રાય. ૪

માંડવગઢનો રાજિયો, નામે દેવ સુપાસ;
ઋષભ કહે જિન સમરતાં, પહોંચે મનની આશ. ૫

સામાન્ય જિન સ્તવન

આજ મારા પ્રભુજી સામું જુઓને, સેવક કહીને બોલાવો રે;
એટલે હું મનગમતું પામ્યો, રૂઠડાં બાલ મનાવો મોરા સાંઈ રે. ૧

પતિત પાવન શરણાગત વત્સલ, એ જશ જગમાં ચાવો રે;
મન રે મનાવ્યા વિણ નવિ મૂકું, એહિ જ મારો દાવો. મોરા૦ ૨

કબજે આવ્યાં હવે નહિ મૂકું, જિહાં લગે તુમ સમ થાવો રે;
જો તુમ ધ્યાન વિના શિવ લહીએ, તો તે દાવ બતાવો. મોરા૦ ૩

મહાગોપ ને મહાનિર્યામિક, એવા એવા બિરુદ ધરાવો રે;
તો શું આશ્રિતને ઉદ્ધરતાં, બહુ બહુ શું કહાવો. મોરા૦ ૪

જ્ઞાનવિમલગુરુનો નિધિ મહિમા, મંગલ એહિ વધાવો રે;
અચલ અભેદપણે અવલંબી, અહોનિશ એહિ દિલ ધ્યાવો. મોરા૦ ૫

ષડ્ અતિશયની થોય

ષડ્ અતિશય કહું વર્ષીદાન, સૌધર્મ ઈન્દ્ર સુગુણ નિધાન,
અવસર પુણ્ય પ્રધાન,
દોય હાથ પર બેસે સુજાણ, થાકે નહીં પ્રભુ દેતાં દાન,
અતિશય પહેલો જાણ,
બીજો ઈન્દ્ર જે કહીએ ઈશાન, છડીદાર થઈ રહે એક ધ્યાન,
શાશ્વત એહ વિધાન,
ચોસઠ ઈંદ્ર વર્જીને જાણ, લેતાં દેતાં સુર વારે તે ઠાણ,
અતિશય બીજો પ્રમાણ. ૧

ભવનપતિમાં વડા કહાવે, ચમર બલીન્દ્ર નામ સુહાવે,
જિનપતિના ગુણ ગાવે,
પ્રભુજી જ્યારે મુઠ્ઠી નમાવે, યાચક ભાગ્યથી અધિક જાવે,
ચમરેન્દ્ર હીન કરાવે,

ભાગ્યાધિક્ને ઓછા થાવે, બલીન્દ્ર તેહમાં અધિક બનાવે,
ભાગ્ય પ્રમાણે પાવે,
નિજ કરણી કરી આનંદ પાવે, ત્રીજો અતિશય એહ જણાવે,
પ્રભુ ભક્તિ દિલ લાવે... ૨

ભવનપતિના નવ નિકાય, તેહના ઈન્દ્ર અઢાર કહાય,
સૂત્રસિદ્ધાંતે લખાય,
તે સહુ ઈન્દ્રના જીત ગણાય, દાન સમય લહી અવસર પાય,
કરણી આપ કરાય,
ભરતક્ષેત્રના નર સમુદાય, દાન લેવા જસ ઈચ્છા થાય,
તે લેવા મન ધાય,
તે સહુ માણસને ઈહાં લાય, એ ચોથો અતિશય ગવાય,
દીપવિજય કવિરાય... ૩

વાણવ્યંતર ને વ્યંતર એહ, સહુ મળી ઈન્દ્ર બત્રીસ ગુણ ગેહ,
સમકિત દૃષ્ટિ તેહ,
ભરતવાસી માનવને એહ, પાછા નિજ નિજ ધામ ધરેહ,
અતિશય પંચમ એહ,
જ્યોતિષી ઈન્દ્ર કરણી એહ, વિદ્યાધરને જાણ કરેહ,
છઠ્ઠો અતિશય તેહ,
'દીપવિજય' કવિરાજ સનેહ, એ ષડ્ અતિશય વરસે સદેહ,
વીર જગતગુરુ મેહ... ૪

શરણા

(૩)

પાપ અઢારે જીવ પરિહરો, અરિહંત સિદ્ધની શાખે જી;
આલોવ્યાં પાપ તે છૂટીએ, ભગવંત એણી પેરે ભાખે જી. પાપ૦ ૧

આશ્રવ કષાય દોય બંધવા, વળી કલહ અભ્યાખ્યાન જી;
રતિ અરતિ પૈશુન નિંદના, માયા મોહ મિથ્યાત્વ જી. પાપ૦ ૨

મન વચન કાયાએ જે કર્યા, મિચ્છામિ દુક્કડં તેહો જી;
ગણી સમયસુંદર એમ કહે, જૈન ધર્મનો મર્મ એહો જી. પાપ૦ ૩

(૪)

ધન ધન તે દિન મુજ કદિ હોશે, હું પામીશ સંજમ સૂધોજી;
પૂર્વ ઋષિ પંથે ચાલશું, ગુરુ વચને પ્રતિબુદ્ધો જી. ધન૦ ૧

આંત પ્રાન્ત ભિક્ષા ગોચરી, રણ વને કાઉસ્સગ્ગ કરશું જી;
સમતા શત્રુ મિત્ર ભાવશું, સંવેગ સૂધો ધરશું જી. ધન૦ ૨

સંસારના સંકટ થકી છૂટીશ, જિનવચન અવધારો જી;
ધન ધન સમયસુંદર તે ઘડી, હું પામીશ ભવનો પારોજી. ધન૦ ૩

લેખિત ધો. ૧૪

મૂળ સૂત્ર	:	કર્મગ્રંથ ૧લો અર્થ સહિત
ચૈત્યવંદન	:	દુવિધ ધર્મ જિણે
સ્તવન	:	સરસ વચનરસ ઢાળ ૩
થોય બીજની	:	અજવાળી બીજ સોહાવે રે

કાવ્ય વિભાગ

બીજનું ચૈત્યવંદન

દુવિધ ધર્મ જેણે ઉપદિશ્યો, ચોથા અભિનંદન,
બીજે જન્મ્યા તે પ્રભુ, ભવદુઃખ નિકંદન. ૧

દુવિધ ધ્યાન તુમે પરિહરો, આદરો દોય ધ્યાન,
એમ પ્રકાશ્યું સુમતિજિને, તે ચવીયા બીજ દિન. ૨

દોય બંધન રાગ દ્વેષ, તેહને ભવિ તજીએ,
મુજ પરે શીતલ જિન કહે, બીજ દિન શિવ ભજીએ. ૩

જીવાજીવ પદાર્થનું, કરો નાણ સુજાણ,
બીજ દિને વાસુપૂજ્ય પરે, લહો કેવલનાણ. ૪

નિશ્ચયને વ્યવહાર દોય, એકાંતે ન ગ્રહીએ,
અરજિન બીજદિને ચ્યવી, એમ જિન આગળ કહીએ. ૫

વર્તમાન ચોવીશીએ, એમ જિનકલ્યાણક,
બીજ દિને કેઈ પામીયા, પ્રભુ નાણ નિર્વાણ. ૬

એમ અનંત ચોવીશીએ, હુવા બહુ કલ્યાણ,
જિન ઉત્તમ પદ પદ્મને, નમતાં હોય સુખખાણ. ૭

બીજનું સ્તવન

(ઢાળ પહેલી)

સરસવચનરસ વરસતી, સરસ્વતી કળાભંડાર;
બીજતણો મહિમા કહું, જેમ કહ્યો શાસ્ત્ર મોઝાર. ૧

જંબૂદ્વીપના ભરતમાં, રાજગૃહી નગરી ઉદ્યાન;
વીરજિણંદ સમોસર્યા, વાંદવા આવ્યા રાજન. ૨

શ્રેણિક નામે ભૂપતિ, બેઠા બેસણ ઠાય;
વિનવે શ્રીજિનરાયને, દ્યો ઉપદેશ મહારાય ! ૩

ત્રિગડે બેઠા ત્રિભુવનપતિ, દેશના દીયે જિનરાય;
કમળ સુકોમળ પાંખડી, એમ જિન હૃદય સોહાય. ૪

શશી પ્રગટે જેમ તે દિને, ધન્ય તે દિન સુવિહાણ;
એકમને આરાધતાં, પામે પદ નિર્વાણ. ૫

(ઢાળ બીજી)

કલ્યાણક જિનનાં કહું, સુણ પ્રાણીજી રે;
અભિનંદન અરિહંત એ ભગવંત, ભવિ પ્રાણીજી રે,
માઘ સુદિ બીજને દિને; સુણ પ્રાણીજી રે,
પામ્યા શિવસુખ સાર, હરખ અપાર, ભવિ પ્રાણીજી રે. ૧

વાસુપૂજ્યજિન બારમા, સુણ પ્રાણીજી રે,
એહિ જ તિથે થયું નાણ, સફળ વિહાણ. ભવિ પ્રાણીજી રે.
અષ્ટકર્મચૂરણ કરી; સુણ૦ પ્રાણીજી રે,
અવગાહન એકવાર, મુક્તિ મોઝાર. ભવિ૦ ૨

અરનાથજિનજી નમું, સુણ પ્રાણીજી રે,
અષ્ટાદશમા અરિહંત, એ ભગવંત ભવિ૦
ઉજ્જવલ તિથિ ફાગણ ભલી; સુણ પ્રાણીજી રે,
વરીઆ શિવવધૂ સાર, સુંદરનાર. ભવિ૦ ૩

દશમા શીતળજિનેશ્વરૂ, સુણ પ્રાણીજી રે,
પરમપદની એ વેલ, ગુણની ગેલ. ભવિ૦
વૈશાખવદિ બીજને દિને; સુણ પ્રાણીજી રે,
મૂક્યો સરવે એ સાથ, સુર નરનાથ. ભવિ૦ ૪

શ્રાવણસુદની બીજ ભલી; સુણ પ્રાણીજી રે,
સુમતિનાથજિનદેવ સારે સેવ, ભવિ૦
એણી તિથિએ જિનજી તણા; સુણ પ્રાણીજી રે,
કલ્યાણકપંચ સાર, ભવનો પાર. ભવિ૦ ૫

(ઢાળ ત્રીજી)

જગપતિ જિનચોવીશમો રે લાલ,
એ ભાખ્યો અધિકાર રે, ભવિકજન !
શ્રેણિક આદે સહુ મલ્યા રે લાલ,
શક્તિતણે અનુસાર રે, ભવિકજન !
ભાવ ધરીને સાંભળો રે લાલ. ૧

દોયવરસ દોયમાસની રે લાલ,
આરાધો ધરી ખંત રે; ભવિક૦
ઉજમણું વિધિશું કરો રે લાલ,
બીજ તે મુક્તિ સંકેત રે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૨

માર્ગ મિથ્યા દૂરે તજો રે લાલ,
આરાધો ગુણ થોક રે; ભવિક૦
વીરની વાણી સાંભળી રે લાલ,
ઉછરંગ થયા બહુ લોક રે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૩

એણી બીજે કેઇ કેઇ તર્યા રે લાલ,
વળી તરશે કરશે સંગ રે; ભવિક૦
શશિ નિધિ અનુમાનથી રે લાલ,
શૈલા નાગધર અંક રે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૪

અષાઢસુદિ દશમીદિને રે લાલ,
એ ગાયો સ્તવન રસાલ રે, ભવિક૦
નવલવિજય સુપસાયથી રે લાલ,
ચતુરને મંગલમાલ રે. ભવિક૦ ભાવ૦ ૫

કળશ

ઈમ વીરજિનવર, સયલ સુખકર, ગાયો અતિ ઉલટ ભરે,
અષાઢ ઉજ્જવલ દશમી દિવસે, સંવત અઢાર અઠ્ઠોત્તરે;
બીજમહિમા એમ વર્ણવ્યો, રહી સિદ્ધપુર ચોમાસ એ,
જેહ ભવિક ભાવે સુણે ગાવે, તસ ઘરે લીલવિલાસ એ. ૧

બીજની થોય

અજવાળી બીજ સોહાવે રે, ચંદા રૂપ અનુપમ લાવે રે,
ચંદા વિનતડી ચિત્ત ધરજો રે, શ્રી સીમંધરને વંદના કહેજો રે. ૧

વીશ વિહરમાન જિનને વંદું રે, જિનશાસન પૂજી આણંદું રે,
ચંદા એટલું કામ જ કરજો રે, શ્રીસીમંધરને વંદના કહેજો રે. ૨

શ્રીસીમંધરજિનની વાણી રે, તે તો અમિયપાન સમાણી રે,
ચંદા તમે સુણી અમને સુણાવો રે, ભવસંચિત પાપ ગમાવો રે. ૩

શ્રીસીમંધરજિનની સેવા રે, તે તો શાસન ભાસન મેવા રે,
ચંદા હોજો સંઘના ત્રાતા રે, ગજ લંછન ચંદ્ર વિખ્યાતા રે. ૪

લેખિત ધો. ૧૫

મૂળ સૂત્ર	:	કર્મગ્રંથ ૨જો ૩જો અર્થ સહિત
ચૈત્યવંદન	:	ત્રિગડે બેઠા વીરજિન
સ્તવન	:	સુત સિદ્ધારથ ભૂપનો રે ઢાળ ૧
થોય પંચમીની	:	શ્રાવણ સુદિ દિન પંચમીએ

કાવ્ય વિભાગ

પંચમીનું ચૈત્યવંદન

ત્રિગડે બેઠા વીરજિન, ભાખે ભવિજન આગે,
ત્રિકરણ શ્યું ત્રિહું લોકજન, નિસુણો મન રાગે. ૧

આરાધો ભલી ભાતસે, પંચમી અજુવાલી,
જ્ઞાન આરાધન કારણે, એહી જ તિથિ નિહાળી. ૨

જ્ઞાન વિના પશુ સારીખા, જાણો એણે સંસાર,
જ્ઞાન આરાધનથી લહે, શિવપદ સુખ શ્રીકાર. ૩

જ્ઞાનરહિત ક્રિયા કહી, કાશ કુસુમ ઉપમાન,
લોકાલોક પ્રકાશકર, જ્ઞાન એક પરધાન. ૪

જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં કરે કર્મનો છેહ,
પૂર્વકોડી વરસાં લગે, અજ્ઞાની કરે તેહ. ૫

દેશ આરાધક ક્રિયા કહી, સર્વ આરાધક જ્ઞાન,
જ્ઞાન તણો મહિમા ઘણો, અંગ પાંચમે ભગવાન. ૬

પંચમાસ લઘુપંચમી, જાવજ્જીવ ઉત્કૃષ્ટી,
પંચવરસ પંચમાસની, પંચમી કરો શુભદષ્ટિ. ૭

એકાવન હી પંચનો એ, કાઉસ્સગ્ગ લોગસ્સ કેરો,
ઉજમણું કરો ભાવશું, ટાળો ભવ ફેરો. ૮

એણીપેરે પંચમી આરાધીએ, આણી ભાવ અપાર,
વરદત્ત ગુણમંજરી પરે,રંગવિજય લહો સાર. ૯

પંચમીનું સ્તવન

સુતસિદ્ધારથભૂપનો રે, સિદ્ધારથભગવાન;
બારપર્ષદા આગળે રે, ભાખે શ્રીવર્ધમાનો રે,
ભવિયણ ચિત્ત ધરો મન વચ કાય ઉમાહ્યો રે,
જ્ઞાનભગતિ કરો. ૧

ગુણ અનંત આતમતણા રે, મુખ્યપણે તિહાં દોય;
તેમાં પણ જ્ઞાન જ વડું રે, જિણથી દંસણ હોય રે. ભવિ૦ ૨

જ્ઞાને ચારિત્રગુણ વધે રે, જ્ઞાને ઉદ્યોત સહાય;
જ્ઞાને થવિરપણું લહેરે, આચારજ ઉવજઝાયો રે. ભવિ૦ ૩

જ્ઞાની શ્વાસોશ્વાસમાં રે, કઠિન કરમ કરે નાશ;
વહ્નિ જેમ ઈંધણ દહે રે, ક્ષણમાં જ્યોતિ પ્રકાશો રે. ભવિ૦ ૪

પ્રથમ જ્ઞાન પછી દયા રે, સંવર મોહ વિનાશ;
ગુણસ્થાનક પગથાલીએ રે, જેમ ચઢે મોક્ષ આવાસો રે. ભવિ૦ ૫

મઈ સુઅ ઓહિ મણપજ્જવા રે, પંચમ કેવલજ્ઞાન;
ચઉમૂંગા શ્રુત એક છે રે, સ્વ પરપ્રકાશ નિદાનો રે. ભવિ૦ ૬

તેહનાં સાધન જે કહ્યાં રે, પાટી પુસ્તક આદિ;
લખે લખાવે સાચવે રે, ધર્મી ધરી અપ્રમાદો રે. ભવિ૦ ૭

ત્રિવિધ આશાતના જે કરે રે, ભણતાં કરે અંતરાય;
અંધા બ્હેરા બોબડા રે, મૂંગા પાંગુળા થાય રે. ભવિ૦ ૮

ભણતાં ગણતાં ન આવડે રે, ન મળે વલ્લભ ચીજ;
ગુણમંજરી વરદત્ત પરે રે, જ્ઞાન વિરાધન બીજ રે. ભવિ૦ ૯

પ્રેમે પૂછે પર્ષદા રે, પ્રણમી જગગુરુ પાય;
ગુણમંજરી વરદત્તનો રે, કહો અધિકાર પસાયો રે. ભવિ૦ ૧૦

પંચમીની (શ્રી નેમિનાથ ભગવાન) થોય

શ્રાવણસુદિ દિન પંચમીએ, જન્મ્યા નેમિ જિણંદ તો,
શ્યામવરણ તનુ શોભતું એ, મુખ શારદકો ચંદ તો,
સહસ વરસ પ્રભુ આઉખું એ, બ્રહ્મચારી ભગવંત તો,
અષ્ટકરમ હેલે હણીએ, પહોતા મુક્તિ મહંત તો. ૧

અષ્ટાપદ પર આદિજિનએ, પહોંત્યા મુક્તિ મોઝાર તો,
વાસુપૂજ્ય ચંપાપુરીએ, નેમ મુક્તિ ગિરનાર તો,
પાવાપુરી નગરીમાં વળીએ, શ્રી વીરતણું નિર્વાણ તો,
સમ્મેતશિખર વીશ સિદ્ધ હુઆએ, શિર વહુ તેહની આણ તો. ૨

નેમિનાથ જ્ઞાની હુઆ એ, ભાખે સારવચન તો,
જીવદયા ગુણ વેલડીએ, કીજે તાસ જતન તો,
મૃષા ન બોલો માનવીએ, ચોરી ચિત્ત નિવાર તો,
અનંત તીર્થંકર એમ કહે એ, પરહરિએ પરનાર તો. ૩

ગોમેધ નામે જક્ષ ભલો એ, દેવી શ્રી અંબિકા નામ તો,
શાસન સાન્નિધ્ય જે કરે એ, કરે વળી ધર્મનાં કામ તો,
તપગચ્છનાયક ગુણનીલો એ, શ્રી વિજયસેનસૂરિરાય તો,
ઋષભદાસ પાય સેવતાં એ, સફળ કરો અવતાર તો. ૪

લેખિત ધો. ૧૬

મૂળ સૂત્ર	: કર્મગ્રંથ ૪થો અર્થ સહિત
ચૈત્યવંદન	: મહાસુદિ આઠમ દિને
સ્તવન	: શ્રી રાજગૃહી શુભઠામ ઢાળ ૨
થોય અષ્ટમીની	: મંગળ આઠ કરી જસ

કાવ્ય વિભાગ

અષ્ટમીનું ચૈત્યવંદન

મહા સુદિ આઠમ દિને, વિજયાસૂત જાયો,
તેમ ફાગણ સુદિ આઠમે, સંભવ ચવી આવ્યો. ૧

ચૈત્ર વદની આઠમે, જન્મ્યા ઋષભ જિણંદ,
દીક્ષા પણ એ દિન લહી, હુવા પ્રથમ મુનિચંદ. ૨

માધવ સુદિ આઠમ દિને, આઠ કર્મ કર્યાં દૂર,
અભિનંદન ચોથા પ્રભુ, પામ્યા સુખ ભરપૂર. ૩

એહિજ આઠમ ઉજળી, જન્મ્યા સુમતિ જિણંદ,
આઠ જાતિ કળશે કરી, નવરાવે સુર ઈંદ. ૪

જન્મ્યા જેઠ વદિ આઠમે, મુનિસુવ્રતસ્વામી,
નેમ અષાઢ સુદી આઠમે, અષ્ટમી ગતિ પામી. ૫

શ્રાવણ વદની આઠમે, નમિ જન્મ્યા જગભાણ,
તેમ શ્રાવણ સુદી આઠમે, પાસજીનું નિર્વાણ. ૬

ભાદરવા વદિ આઠમ દિને, ચવીયા સ્વામી સુપાસ,
જિન ઉત્તમ પદ પદ્મને, સેવ્યાથી શિવવાસ. ૭

અષ્ટમીનું સ્તવન

શ્રી રાજગૃહી શુભઠામ, અધિક દીવાજે રે;
વિચરંતા વીર જિણંદ, અતિશય છાજે રે. ૧

તિહાં ચોત્રીશ ને પાંત્રીશ, વાણી ગુણ લાવે રે;
પાઉધર્યા વધામણી જાય, શ્રેણિક આવે રે. ૨

તિહાં ચોસઠ સુરપતિ આવીને, ત્રિગડું બનાવે રે;
તેમાં બેસીને ઉપદેશ, પ્રભુજી સુણાવે રે. ૩

તિહાં સુર નર ને તિર્યંચ, નિજ નિજ ભાષા રે;
તિહાં સમજીને ભવતીર, પામે સુખ ખાસા રે. ૪

તિહાં ઇંદ્રભૂતિ ગણધાર, શ્રી ગુરુવીરને રે;
પૂછે અષ્ટમીનો મહિમા, કહો પ્રભુ અમને રે. ૫

તવ ભાખે વીર જિણંદ, સુણો સહુ પ્રાણી રે;
આઠમદિન જિનનાં કલ્યાણ, ધરો ચિત્ત આણી રે. ૬

અષ્ટમીની થોય

મંગળ આઠ કરી જસ આગળ, ભાવધરી સુરરાજજી,
આઠ જાતિના કળશ કરીને, ન્હવરાવે જિનરાજજી,
વીર જિનેશ્વર જન્મ મહોત્સવ, કરતાં શિવસુખ સાધેજી,
આઠમનું તપ કરતાં અમ ઘેર, મંગળ કમળા વાધેજી. ૧

અષ્ટકરમ વયરી ગજગંજન, અષ્ટાપદ પરે બળિયાજી,
આઠમે આઠ સરૂપ વિચારી, મદ આઠે તસ ગળિયાજી,

અષ્ટમી ગતિ પહોંતા જે જિનવર, ફરસ આઠ નહિ અંગજી,
આઠમનું તપ કરતાં અમ ઘેર, નિત નિત વાધે રંગજી. ૨

પ્રાતિહારજ આઠ બિરાજે, સમવસરણ જિનરાજેજી,
આઠમે આઠસો આગમ ભાખી, ભવિમન સંશય ભાંજેજી,
આઠે જે પ્રવચનની માતા, પાળે નિરતિચારોજી,
આઠમને દિન અષ્ટપ્રકારે, જીવદયા ચિત્તધારોજી. ૩

અષ્ટપ્રકારી પૂજા કરીને, માનવભવ ફળ લીજેજી,
સિદ્ધાઈદેવી જિનવર સેવી, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ દીજેજી,
આઠમનું તપ કરતાં લીજે, નિર્મળ કેવલજ્ઞાનજી,
ધીરવિમળ કવિ સેવક નય કહે, તપથી ક્રોડ કલ્યાણજી. ૪

લેખિત ધો. ૧૭

મૂળ સૂત્ર	: કર્મગ્રંથ ૫ મો અર્થ સહિત
ચૈત્યવંદન	: શાસન નાયક વીરજી
સ્તવન	: જગપતિ નાયક નેમિ જિણંદ
થોય એકાદશીની	: એકાદશી અતિ રૂડી

કાવ્ય વિભાગ

ચૈત્યવંદન

શાસનનાયક વીરજિન, મુક્તિપુરી શણગારી,
ગૌતમની પ્રીતિ પ્રભુ, અંતસમય વિસારી. ૧

દેવશર્મા પ્રતિબોધવા, મોકલે મુજને સ્વામ,
વિશ્વાસી પ્રભુ વીરજી, છેતર્યો મુજને આમ. ૨

હા" હા" વીર આ શું કર્યું ! ભરતમાં અંધારું,
કુમતિ મિથ્યાત્વી વધી જશે, કોણ કરશે અજવાળું. ૩

નાથ વિનાના સૈન્ય જેમ, થયા અમે નિરધાર,
એમ ગૌતમ પ્રભુ વલવલે, આંખે આંસુડાની ધાર. ૪

કોણ વીરને કોણ તું, જાણી એહવો વિચાર,
ક્ષપકશ્રેણિ આરોહતાં, પામ્યા કેવલનાણ. ૫

વીરપ્રભુ મોક્ષે ગયા એ, દીવાળી દિન જાણ,
ઓચ્છવ રંગ વધામણાં, જસ નામે કલ્યાણ. ૬

એકાદશીની સ્તવન

જગપતિ તું તો દેવાધિદેવ ! દાસનો દાસ હું તાહરો;
જગપતિ તારક તું કિરતાર, મનમોહન પ્રભુ ! માહરો. ૧

જગપતિ તાહરે ભક્ત અનેક, માહરે એક જ તું ધણી;
જગપતિ વીરમાં તું મહાવીર, મૂરતિ તાહરી સોહામણી. ૨

જગપતિ ત્રિશલારાણીનો તું તન, ગંધાર બંદરે ગાજીયો;
જગપતિ સિદ્ધારથ કુલ શણગાર, રાજરાજેશ્વર રાજીયો. ૩

જગપતિ ભક્તોની ભાંગે તું ભીડ, પીડ પરાઈ તું પારખે;
જગપતિ તુંહિ અગમ અપાર, સમજયો ન જાયે મુજ સારિખે. ૪

જગપતિ ખંભાત જંબૂસર સંઘ, ભગવંત ચોવીશમો ભેટીયો;
જગપતિ ઉદય નમે કરજોડ, સત્તર નેવું સંઘ સમેટીયો. ૫

થોય

એકાદશી અતિરૂડી, ગોવિંદ પૂછે નેમ,
કિણ કારણ એ પર્વ મોટું, કહોને મુજશું નેમ,
જિનવર કલ્યાણક અતિ ઘણાં, એકસો ને પચાસ,
તિણે કારણ એ પર્વ મોટું, કરો મૌન ઉપવાસ. ૧

અગિયાર શ્રાવકતણી પડિમા, કહી તે જિનવરદેવ,
એકાદશી એમ અધિક સેવો, વનગજા જિમ રેવ,
ચોવીશ જિનવર સયલ સુખકર, જેસા સુરતરુ ચંગ,
જેમ ગંગ નિર્મલનીર જેહવો, કરો જિનશું રંગ. ૨

અગીઆર અંગ લખાવીએ, અગીઆર પાઠાં સાર,
અગીઆર કવળી વીંટણાં, ઠવણી પૂંજણી સાર,
ચાબખી ચંગી વિવિધ રંગી, શાસ્ત્રતણે અનુસાર,
એકાદશી એમ ઉજવો, જેમ પામીએ ભવપાર. ૩

વર કમળનયણી કમળવયણી, કમળ સુકોમળ કાય,
ભુજદંડ ચંડ અખંડ જેહને, સમરતાં સુખ થાય,
એકાદશી એમ મન વસી, ગણિહર્ષપંડિત શિષ્ય,
શાસનદેવી વિઘ્ન નિવારો, સંઘતણાં નિશદિશ. ૪

લેખિત ધો. ૧૮

મૂળ સૂત્ર : કર્મગ્રંથ છઠ્ઠો અર્થ સહિત
પ્રશ્નોત્તર : સમકિતના સડસઠ બોલ તથા
અઢાર પાપસ્થાનકની સજ્ઝાય

લેખિત ધો. ૧૯

જ્ઞાનસાર અષ્ટક મૂળ તથા અર્થ

લેખિત ધો. ૨૦

હૈમસંસ્કૃત પ્રવેશિકા ભાગ ૧

લેખિત ધો. ૨૧

હૈમસંસ્કૃત મધ્યમા (બીજી બુક)

લેખિત ધો. ૨૨

પ્રાકૃત વિજ્ઞાન પાઠમાળા

નિયમાવલી

(૧) દરેક વિદ્યાર્થીએ પ્રથમ વાર પોતાનું નામ રજીસ્ટર કરાવવું પડશે. જે વર્ષ દરમ્યાન ક્યારેય પણ કરાવી શકાશે અને પરીક્ષા માટે ઓનલાઈન નોંધણી કરાવવી પડશે.

(૨) **વિદ્યાર્થી દીઠ રજીસ્ટ્રેશન ફી રૂા. ૧૦૦/- ભરવી પડશે.** ફી ભરનાર મૌખિક ધોરણના વિદ્યાર્થીને સંસ્થા તરફથી પ્રગતિપત્રક આપવામાં આવશે. જેમાં આપેલ પરીક્ષાની નોંધ કરી આપવામાં આવશે. પ્રગતિપત્રક વિદ્યાર્થીએ પોતાની પાસે જ સાચવવાનું રહેશે.

(૩) જ્યારે મૌખિક પરીક્ષા આપવા માટે આવો ત્યારે પ્રગતિપત્રક અવશ્ય સાથે લાવવું. તે વિના માર્ક મુકી શકાશે નહીં.

(૪) પરીક્ષાના પાસીંગ માર્ક્સ ૬૦ છે.

(૫) ઊત્તીર્ણ થયેલ વિદ્યાર્થી વેબસાઈટ ઉપરથી પ્રમાણપત્ર ડાઉનલોડ કરી શકશે.

(૬) મૌખિક ધો. ૧ અને ૨ ની પરીક્ષા અગાઉ ક્યારેય પણ આપી હોય તેઓ મૌખિક ધો. ૩ થી આપી શકાશે.

(૭) મૌખિક અને લેખિત એક સાથે આપી શકાશે.

(૮) એક સાથે બે મૌખિક પરીક્ષા આપી શકાશે નહી.

(૯) સળંગ બધા મૌખિક કે લેખિત પૂર્ણ કરી સર્ટીફિકેટ મેળવનારને પુરસ્કારીત કરવામાં આવશે.

(૧૦) પરીક્ષા આપવા માટે ઉંમરનો કોઈ બાધ નથી.

ઈનામ માટે પાત્રતા :

૮ વર્ષથી વધુ ઉંમરવાળા મૌખિક ધોરણ-૧ માટે ઈનામને પાત્ર નહીં થાય.

૧૦ વર્ષથી વધુ ઉંમરવાળા મૌખિક ધોરણ-૧ અને ૨ માટે ઈનામને પાત્ર નહીં થાય.

૨૦ વર્ષથી વધુ ઉંમરવાળા મૌખિક પરીક્ષામાં ઈનામને પાત્ર નહીં થાય.

(૧૧) વિદ્યાર્થીને આપેલ User ID અને Password દ્વારા જાતે જ વેબસાઈટમાં પોતાની માહિતીમાં (સરનામા ફેરફાર જેવાં) સુધારા-વધારા કરી શકશે.

શ્રી રાજનગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ.ધાર્મિક ઈનામી પરીક્ષા ટ્રસ્ટ

સ્થાપના : વિ.સં. ૧૯૭૩

ટ્રસ્ટ રજી. નં. A/1382 અમદાવાદ

રજી. ઓફિસ : જૈન વિદ્યાશાળા, દોશીવાડાની પોળ,
કાલુપુર, અમદાવાદ-૧. મો. : ૯૪૦૯૩૫૪૫૮૨

કાર્યાલય : પારી વરધીલાલ સંપ્રીતચંદ
૨૨૮૭/૧, માણેકચોક, અમદાવાદ. ફોન: ૦૭૯-૨૨૧૪૨૨૬૯

Website : rajnagarpariksha.com
E-mail ID : rajnagarpariksha@gmail.com

ટ્રસ્ટીગણ

શ્રી શ્રીયકભાઈ અરવિંદભાઈ શેઠ (ટ્રસ્ટીશ્રી - શંખેશ્વર જૈન તીર્થ)	૦૭૯-૨૨૧૩૪૮૯૫
શ્રી વસંતભાઈ એમ. દોશી (પંડિતવર્યશ્રી)	૯૪૨૬૭ ૨૫૭૯૨
શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ વરધીલાલ શાહ	૯૪૨૮૧ ૧૬૨૫૧
શ્રી સંજયભાઈ ભરતભાઈ કોઠારી (નવકાર સારવાર કેન્દ્ર)	૯૮૨૫૦ ૦૮૬૯૩
શ્રી પ્રફુલભાઈ નાનાલાલ શાહ (પંડિતવર્યશ્રી)	૯૩૭૪૫ ૬૯૦૯૦
શ્રી કમલેશભાઈ આર. શાહ (પંડિતવર્યશ્રી)	૯૮૨૫૮ ૭૯૪૧૧
શ્રી સુહાસભાઈ લહેરચંદભાઈ શાહ	૯૮૨૪૦ ૧૪૪૭૧
શ્રી દિનેશભાઈ બાલચંદભાઈ શાહ	૯૪૨૭૦ ૨૮૨૭૨
શ્રી બિગેનભાઈ પ્રવીણચંદ્ર શાહ	૯૪૨૭૯ ૫૮૭૯૯
શ્રી રાકેશભાઈ રમણલાલ શાહ	૮૭૮૦૮ ૯૮૯૩૮
શ્રી હિમાંશુ (હર્ષદ) બાબુલાલ શાહ	૯૮૨૪૦ ૨૧૬૪૮
શ્રી ઉદયભાઈ રાજેન્દ્રભાઈ મહેતા	૯૭૭૩૦ ૨૪૦૬૨

પુણ્યથી પ્રાપ્ત કરેલ લક્ષ્મીને જ્ઞાનમાર્ગે સદ્‌વ્યય કરવાની ઉત્તમ યોજનાઓ

સંસ્થાના રત્નસ્તંભ	૧૧,૧૧,૧૧૧/-
સંસ્થાના સુવર્ણસ્તંભ	૫,૫૫,૫૫૫/-
સંસ્થાના રજતસ્તંભ	૨,૫૧,૦૦૦/-
સંસ્થાના જ્ઞાનપ્રેમી (પાંચ વર્ષ સુધી દર વર્ષે)	૧,૦૦,૦૦૦/-
સંસ્થાના શુભેચ્છક (પાંચ વર્ષ સુધી દર વર્ષે)	૫૧,૦૦૦/-
એક વર્ષની પરીક્ષાના સહયોગી દાતા	૭૨,૦૦૦/-